

TIGHT BINDING BOOK

**TEXT FLY WITHIN
THE BOOK ONLY**

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200570

UNIVERSAL
LIBRARY

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ—೧೬

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ

ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಎಲ್.

ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ

(ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ)

ಸಂಪಾದಕ

ಕೆ. ವಿ. ರಾಘವಾಚಾರ್, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ.

ಮೈಸೂರು

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

೧೯೪೩

ಗೌರವೇಂಟ್ ಒಫ್ ಹೈಸ್ ಆನಿಸ್ವೇಂಟ್ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟರವರಿಂದ
ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು—WD 406—GBPM—2,000—4.11.43

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಕಾಡಿಸಿದೆ

ಅರಿಕೆ

(ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಬರೆದದ್ದು)

ಕೈಗೊಂಡ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅನುವಾದ ಹಿರಿಯರ, ಕೆಳೆಯರ ನೆರವನ್ನು ನೆನೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಅರಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆಯ ಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಗ್ರಂಥದ ವಿಷಯವಾಗಿ, ಕವಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ, ಅವನ ಇತರ ಕೃತಿಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ತೋರಿದ್ದನ್ನು ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಪ್ರಣಯಕಥೆ ನಿರೂಪಣೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಧರ್ಮಪೋಥೆಗಾಗಿ ಬರೆದ ಗ್ರಂಥ. ಯಶೋಧರನ ಆತ್ಮಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದು ಕವಿಯ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯ ; ಅಮೃತಮತಿಯ ಪ್ರಣಯದ್ರೋಹದ ಪ್ರಕರಣ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ, ಇಲ್ಲವೆ ಗೌಣ. ಹೀಗಲ್ಲವೆ, ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಣಯ ಕಾವ್ಯ ವೆಂದು ಮಾತ್ರ ಬಗೆಯುವುದಾದರೆ ಅಮೃತಮತಿಯ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಕವಿ ಆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿರುವನೆಂದೇ ಹೇಳ ಬೇಕಾದೀತು. ಕಾಮಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿಜವಿರಬಹುದು ; ಆದರೂ ಅಮೃತಮತಿಯಂಥ ರಾಣಿ ಗಂಡಯಶೋಧರನಂಥ ಸುಂದರರಾಜನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜಾರ ಅಪ್ಪವೆಂಕನಂಥ ಕೀಳ ಕುರೂಪಿಯನ್ನು ಅಳುಪಿ ಬಯಸಿ ದಳು ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದರೆ, ಅದು ಪ್ರಣಯದ ಸಹಜವ್ಯಾಪಾರದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಿಂತ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಕಾಮವಿಕಾರದ ವಿಪರೀತ ಪ್ರತಿ ಪಾದನೆಯೆಂದು ತೋರೀತು. ಬೇರೊಂದು ಬಗೆಯ ಕಾಮಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ನಿದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಪ್ರಣಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಜನ್ನನ ಜಾಣ್ಮೆ ಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಅವನ ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯ ಚಂಡಶಾಸನ ಕಥಾಭಾಗವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇದರೊಡನೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯ ಗ್ರಂಥ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದು ; ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಬಿಡಬೇಕಾದಂಥ ಪದ್ಯಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ತೀರ ಕಡಮೆ. ಇದರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹದ ಕೆಲಸ ಕೊಂಚ ಕಷ್ಟವೇ ಆಯಿತೆನ್ನ ಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದ ಬಯಸಬಹುದಾದ ಮಿಕ್ಕವರಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿರಲೆಂದು ಸಂಗ್ರಹ

ದಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಭಾಗವನ್ನು ಅನುಬಂಧವಾಗಿ ನೇರಿಸಿದೆ. ಜೈನರಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸಾಧರ್ಮಬೋಧಕವಾದ ಈ ಯಶೋಧರ ವೃತ್ತಾಂತದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪ್ರಸಾರಗಳು ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವದಯಾಷ್ಟಮಿಯ ನೋಂಪಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಒಂದೇ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಯಿಂದ ಈ ನೋಂಪಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದದ್ದರಿಂದಲೂ ಸಂಧಿಕಾಲದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ (ಇಲ್ಲವೆ, ಲಿಪಿಕಾರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ) ಹಳಗನ್ನಡ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಮೊದಲಾದ ಹಲಬಗೆಯ ಬೆರಕೆಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಹೇಗೆ ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಗ್ರಂಥಪಾಠವನ್ನು ಬಲುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೂಲಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆಯೇ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯ ಗ್ರಂಥಪಾಠವನ್ನು ಮೂರು ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳಿಂದಲೂ ಎರಡು ಅಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಗಳಿಂದಲೂ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದೆ. ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೀರ್ತಿಶೇಷರಾದ ಮಂ. ಆ. ರಾಮಾನುಜ ಅಯ್ಯಂಗಾರರೂ ನೋಡಿದ್ದು ಗೆ, ಚ ಎಂದು ಸಂಕೇತಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಗಳು. ಮೂರನೆಯದು ಸ್ವಾದಿಯ ಜೈನ ಮಠದಲ್ಲಿಯದು. ಇದನ್ನು ಸ ಎಂದು ಸಂಕೇತಿಸಿದೆ. ಗೆ ಮತ್ತು ಸ ಪ್ರತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೋಲಿಕೆಯುಳ್ಳವೂ ಹಳೆಯವೂ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಶುದ್ಧವೂ ಆದುವು. ಗ್ರಂಥಪಾಠದಲ್ಲಿ ಅದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಎರಡು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಗೆ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಶಾಲಿವಾಹನಶಕ ೧೪೮೭ನೆಯ ಕ್ರೋಧನ ಸಂವತ್ಸರದ ಫಾಲ್ಗುಣ ಶುದ್ಧ ಬಿದಿಗೆ ಗುರುವಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಲಲಿತಕೀರ್ತಿ ಭಟ್ಟಾರಕ ದೇವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ವರ್ಧಮಾನ ಅಣ್ಣಗಳು ಬರೆದ(ಲಿಪಿಮಾಡಿದ)ರೆಂದು ಅದರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಗಳು (೧) ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪದ್ಮರಾಜ ಪಂಡಿತರಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾದ್ದು (ಕೆ), (೨) ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂ. ಆ. ರಾಮಾನುಜ ಅಯ್ಯಂಗಾರರಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ ಕರ್ಣಾಟಕ ಕಾವ್ಯ ಕಲಾನಿಧಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ್ದು (ರಾ). ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೇ ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಅರ್ಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಲಿ ಸಂದೇಹವಾಗಲಿ ಇದ್ದ ಹೊರತು ವೃಥಾ ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಉಳಿದಿರುವುದು ನೆರವು ನೆನಪು. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಈಗ ಆಗಿರುವಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ನೆರವೇರಿಸಿರುವುದಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಪೂಜ್ಯ ಗುರುಗಳಾದ ರಾಜನೇವಾಸಕ್ತ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಮಮತೆಗಳೂ ಸಹಾಯ ಸಹಕಾರಗಳೂ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳು. ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರು ದಯವಿಟ್ಟು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಓದಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಹಿರಿಯರೂ ಮೆಚ್ಚಿನ ಕೆಳೆಯರೂ ಆದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿ. ನೀತಾರಾಮಯ್ಯನವರೂ ನನ್ನ ಒಡನೋದಿಗಳೂ ಒಲವಿನ ಕೆಳೆಯರೂ ಆದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೂ ನನ್ನ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಳ್ವಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರವರು 'ಜನಹರ ಚರಿತು'ವನ್ನು ನನಗೆ ಓದಿ ಅರ್ಥ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿರುವ ಸಹಾಯ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ್ದು. ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯ ಗೆ, ಚೆ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನೂ ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣದ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನೂ ಆಯಾ ಒಡೆಯರಿಂದ ನನಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಉಪಕಾರ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎನ್. ಅನಂತರಂಗಾಚಾರ್ಯರದು. ಸ್ವಾದಿಯ ಜೈನಮಠದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯ ಸೆ ಪ್ರತಿಯನ್ನೂ ನೋಂಪಿಯ ಕಥೆಗಳ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನೂ ದಯಪಾಲಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾದ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಂತೆಯೆ, ಬಿ. ಬಿ. ಡಿ. ಪವರ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನವರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು ಸಲ್ಲಬೇಕಾಗಿವೆ.

ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ

ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡೂ ಮಿಕ್ಕಡೆ ಒಂದೆರಡೂ ಮಾಡಿರುವ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇದು ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣದ ಪುನರ್ ಮುದ್ರಣ.

ಬೆಂಗಳೂರು,
೨೮-೧೦-೧೯೪೩

ಕೆ. ವಿ. ರಾಘವಾಚಾರ್

ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ

೧ Winternitz : History of Indian Literature.

೨ A. A. Macdonell : Sanskrit Literature.

೩ A. B. Keith : History of Sanskrit Literature.

೪ ಜಸಹರ ಚರಿತಾ (ಅಪಭ್ರಂಶ). ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪಿ. ಎಲ್. ವೈದ್ಯ ಅವರಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾದ್ದು.

೫ ಯಶಸ್ವಿಲಕ ಚಂಪು (ಸಂಸ್ಕೃತ) : ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಪಂಡಿತ ಶಿವದತ್ತರಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾದ್ದು.

೬ ವಾದಿರಾಜನ ಯಶೋಧರ ಕಾವ್ಯ (ಸಂಸ್ಕೃತ)

೭ ಯಶೋಧರ ಕಾವಿಯಂ (ತಮಿಳು) : ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪಂಡಿತ ಟಿ. ಆರ್. ವೆಂಕಟರಾಮ ಅಯ್ಯಂಗಾರರಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾದ್ದು.

೮ ಪದ್ಮಮನಾಭನ ಯಶೋಧರರಾಯ ಚರಿತೆ ಅಥವಾ ಜೀವದಯಾಷ್ಟಮಿ ಕಥೆ (ಕನ್ನಡ) : (ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಚ್ಯ ಕೋಶಾಗಾರದಲ್ಲಿಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ).

೯ ಚಂದಣವರ್ಣಿಯ ಯಶೋಧರ ಕಥೆ ಅಥವಾ ಜೀವದಯಾಷ್ಟಮಿ ಕಥೆ (ಕನ್ನಡ) : (ಸ್ವಾದಿ ಚೈನಮರದಲ್ಲಿಯ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ).

೧೦ ಮೈಸೂರಿನ ಶಾಸನಗಳು

೧೧ ಕನ್ನಡ ಕವಿಚರಿತೆ : ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಕ್ತನ ವಿಮರ್ಶ ವಿಚಕ್ಷಣ ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರ್ ರಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು.

೧೨ ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಬರಹಗಳು.

ಒ ಳ ಪಿ ಡಿ

ಪುಟ

೧ ಪೀಠಿಕೆ

ಒನ್ನ	...	...	I
ಶಾಸನಗಳು	...	...	XIV
ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ	...	...	XV
ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ	...	...	XXXII

೨ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯ ಸಂಗ್ರಹ

ಒಂದನೆಯ ಅವತಾರ	...	...	೧
ಎರಡನೆಯ ಅವತಾರ	...	...	೧೧
ಮೂರನೆಯ ಅವತಾರ	...	...	೨೨
ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅವತಾರ	...	...	೩೦

೩ ಅನುಬಂಧ

i ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಭಾಗಗಳು		೫೫
ii ಜೀವದಯಾಷ್ಟಕ ನೋಟಿಯ ಕಥೆ		೬೦
iii ಚಂಡಶಾಸನ ಕಥೆಯ ಸಂಗ್ರಹ		೮೦
iv ಒನ್ನನ ಶಾಸನಗಳು	...	೧೦೬

೪ ಟಿಪ್ಪಣಿ

೧೧೩

೫ ಶಬ್ದಕೋಶ

....

....

೧೧೫

ಜನ್ನ

ಕರ್ತೃ : ಯಶೋಧರಚರಿತೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಹೆಸರಾದ ಕವಿ ಜನ್ನ ಹಿರಿಯ ಜೈನ ಕವಿಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ ತೀರ್ಥಂಕರ ಚರಿತ್ರೆಯೊಂದನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ ನಾದ ಅನಂತ ಜಿನವನ್ನು ಕುರಿತ 'ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ.' ಅಲ್ಲದೆ, ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತ 'ಅನುಭವ ಮುಕುರ' ಎಂಬ ಲಘುಕೃತಿ ಯೊಂದೂ ಜನ್ನ ಕರ್ತೃಕವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೯೧ ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಚೆನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣದ (೧೭೯ನೆಯ) ಶಾಸನವೂ, ೧೧೯೭ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತರಿಕೆರೆಯ (೪೫ನೆಯ) ಶಾಸನವೂ ಜನ್ನ ಬರೆದುವೆಂದು ಆ ಶಾಸನಗಳಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೦೫ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತರಿಕೆರೆಯ (೪೨ನೆಯ) ಶಾಸನವೂ, ೧೨೦೮ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತರಿಕೆರೆಯ (೬೮ ನೆಯ) ಶಾಸನವೂ ಜನ್ನ ಬರೆದುವೇ ಇರಬಹುದು. ಆ ಕಾಲದ ಶಾಸನ ಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶೋಧಿಸಿದರೆ ಜನ್ನನವು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸಿಕ್ಕಬಹುದೇನೋ. ಕವಿ ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದಂತೆ, ಮುದ್ದಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದಂತೆ ತನ್ನನ್ನು ಜನ್ನ, ಜನ್ನಿಗ, ಜನ್ನಯ್ಯ, ಜನ್ನಮಯ್ಯ, ಜಾನಕಿ, ಜನ್ನಮರನ, ಜನಾರ್ದನದೇವ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಕವಿಯ ಕಾಲ, ದೇಶ, ಮನೆತನ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ರಾಜಾಶ್ರಯ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಕುರಿತು ಅವನ ಕೃತಿಗಳಿಂದಲೇ ದೊರೆಯುವ ಹಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

ಕಾಲ : ಅನಂತನಾಥ ಜಿನನು ಹುಟ್ಟಿದ ಆಷಾಢ ಕೃಷ್ಣ ತ್ರಯೋ ದಶಿ ರೇವತಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಶಿವಯೋಗದಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿ ಜನ್ನ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಯಾವ ವರ್ಷವೆಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಕವಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವರ್ಷವಾಗಲಿ ಸತ್ತ ವರ್ಷವಾಗಲಿ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅವನ ಕೃತಿಗಳು ಬೆಳಕು ಕಂಡ ವರ್ಷಗಳು ಮಾತ್ರ ಅವುಗಳಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತವೆ. ಶಾಸನಗಳ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. 'ಯಶೋಧರ

ಚರಿತೆ'ಯನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೦೯ ರಲ್ಲಿಯೂ 'ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ' ವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೩೦ರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಆಯಾ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕೊನೆಯ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ, ಕವಿಯ ಕಾಲ ಹನ್ನೆರಡ ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯರ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಾಗಿ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲರ್ಧದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ.

ದೇಶ : ಜನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು, ಬೆಳೆದದ್ದು, ನೆಲಸಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವನ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜನ್ನನ ತಂದೆ ಕವಿಸುಮನೋ ಬಾಣನು ಹೊಯ್ಸಳ ನಾರಸಿಂಹನಲ್ಲಿ ಕಟಕೋಪಾಧ್ಯಾಯನಾಗಿದ್ದನು. ಜನ್ನನು ಬಲ್ಲಾಳನಿಂದ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ ಬಿರುದು ಪಡೆದನು. ಬಲ್ಲಾಳನ ಮಗ ನರಸಿಂಹನಲ್ಲಿ ಕವಿ, ದಂಡಾಧೀಶ, ಮಂತ್ರಿ ಆಗಿದ್ದನು. ಕವಿಯ ಶಾಸನಗಳೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ತರಿಕೆರೆಯ ಸುತ್ತಲಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿವೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಜನ್ನ ದೋರಸಮುದ್ರ (ಹಳೆಯಬೀಡು) ಪ್ರಾಂತದವ ನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಹುಟ್ಟು, ಮನೆತನ : ಜನ್ನ ಕಮ್ಮೆ ವಂಶದ ಕಾಶ್ಯಪ ಗೋತ್ರದ ಒಂದು ಹಿರಿಯ ಮನೆತನದವನು. ಅವನ ತಂದೆ ಕವಿಸುಮನೋಬಾಣ ನೆಂಬ ಬಿರುದಿನ ಶಂಕರ. ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸನೂ ಕವಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಈ ಶಂಕರನು ಹೊಯ್ಸಳ ನಾರಸಿಂಹನಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೪೧-೭೩) ಕಟಕೋಪಾಧ್ಯಾಯನಾಗಿದ್ದನು. ಜನ್ನನ ತಾಯಿ ಹೆಸರು ಗಂಗೆ ಅಥವಾ ಗಂಗಾದೇವಿ. 'ರಾಯದಂಡಾಧಿನಾಥಕೃತಾಂತಂ ಪೆಸರ್ವೆತ್ತ ಚಾಕಣನಪತ್ಯಂ ರೇಚಯಂ ಪೆತ್ತ ಕುಲಸ್ತ್ರೀ' ಸುಶೀಲೆ ಲಕುಮಾದೇವಿ ಜನ್ನನ ಹೆಂಡತಿ. 'ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವ'ವನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಗಿರುವ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಿಗೆ ಜನ್ನನ ಸೋದರಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಈ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಮಗನಾದ 'ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ'ದ ಕೇಶಿರಾಜ ಜನ್ನನ ಸೋದರಳಿಯ. ಹೀಗೆ, ಜನ್ನನ ಮನೆತನದವರೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಬೀಗಬಳಗದವರು ಕೂಡ ದೊಡ್ಡ ಪದವಿಯವರೂ ಒಂಡಿತರೂ ಕವಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಜನ್ನನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರತಿಭೆಯೂ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯೂ ಹೊಮ್ಮಿ ಅರಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ವಿದ್ಯುತ್ಪೂರ್ಣವಾದ ವಾತಾವರಣ ಬಹಳ ನೆರವಾಗಿರಬೇಕು. ನಂಟರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಸಮಾಜದಲ್ಲೂ ರಾಜಾಸ್ಥಾನ

ದಲ್ಲೂ ಗಣ್ಯರಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಕವಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ರಾಜಾಶ್ರಯ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರಬಹುದು.

ಕಲೈ : ಬೀಜ ಹಸನಿರಬಹುದು ; ನೆಲ ಫಲವತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ, ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತು, ಹೊತ್ತುಹೊತ್ತಿಗೆ ನೀರೆರೆದು, ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಿ ನಾಗುವಾಡದಿದ್ದರೆ ಬೆಳೆ ಹೊರವಾಗಲಾರದು, ಹುಲುನಾಗಲಾರದು. ದೈವದತ್ತ ಪ್ರತಿಭೆಯಾದರೂ ಅನುಕೂಲ ವಾತಾವರಣವೂ ಸಕಾಲ ಕೃಷಿಯೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಳೆಯಿಂದ ಬೆಳಗಲಾರದು. ಯಾದವ ಕಟಕಾಚಾರ್ಯನಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದಲೇ ಜನ್ಮನಿಗೆ ಎಳವೆಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಕಲೈ ನಡೆದಿತ್ತೆಂದು ಎಣಿಸಬಹುದು. ತನ್ನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನೆಂದು ಸ್ಮರಿಸಿರುವ 'ಜಗದೇಕನಲ್ಲಿ ಕಟಕೋಪಾಧ್ಯಾಯನ್, ಇದಾನೀಂತನ ಶರ್ವವರ್ಮನ್' ಆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಗವರ್ಮನಲ್ಲಿ ಜನ್ಮನ ಪ್ರೌಢವ್ಯಾಸಂಗ ನಡೆದಿರಬೇಕು. ಜನ್ಮ ಹಿರಿಯ ಜಿನ ಭಕ್ತ, ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಳು. ಅವನ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಗುರುಗಳು 'ಕಾಣೂರ'ಗಣದ ಚಿಂತಾಮಣಿ'ಗಳಾದ 'ಗಂಡವಿಮುಕ್ತರ್', ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರದೇವ ಮುನೀಂದ್ರರು. ಅವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಧವ ಚಂದ್ರಮುನಿಗಳ 'ಪ್ರೇಮದ ಶಿಷ್ಯಾಗ್ರೇಸರರು.' 'ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ'ದಲ್ಲಿ ಈ ರಾಮಚಂದ್ರದೇವ ಮುನಿಗಳ ಸ್ತುತಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ. 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ'ಯಲ್ಲಿ ಇವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇರುವುದು ಒಂದು ಕಂದ ಮಾತ್ರ. ಆದೂ 'ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ'ದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ.

ರಾಜಾಶ್ರಯ : ನಮಗೆ ಹೊರೆತಿರುವ ಜನ್ಮನ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ನೆಯ ಬರಹ ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣದ ದಂಡಿಗನಹಳ್ಳಿ ಹೋಬಳಿ ಅನೇಕರೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ತಾಮ್ರಶಾಸನ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೯೧). ಇದು 'ಹೊಯ್ಸಳ ವೀರಬಲ್ಲಾಳದೇವನ ' ಸಾದಪದ್ಮೋಪಜೀವಿ'ಯೂ 'ದಕ್ಷಿಣಚಕ್ರ ವಲ್ಲಭ ಸಫಾರತ್ನಪ್ರದೀಪ'ನೂ 'ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲಿಕ ದಂಡಾಧೀಶ'ನೂ 'ಸಕಲಬುಧಜನ ಮರುದಭೂಜ'ನೂ ಆದ ಶ್ರೀಕರಣದ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಮಾಚಣನು ¹ಅನೇಕನ ಕೆರೆಯನ್ನು ಅಗ್ರಹಾರವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವ

1 ಇವನಿಗೆ ಮಾಚಯ್ಯ, ಮಾಚಿರಾಜ, ಮಾಚಿದೇವ, ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ.

ಶಾಸನ. ಇದರಲ್ಲಿ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ವಂಶವರ್ಣನೆಯೂ ಮಾಚಣನ ವಂಶವರ್ಣನೆಯೂ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಹರಿಯುವುದರಿಂದ ಕವಿಗೆ ತನ್ನ ದೊರೆಯಾದ ಬಲ್ಲಾಳನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಅಭಿಮಾನ ಇದ್ದುವೆಂದೂ, ಮಾಚಿ ರಾಜನ ಮೈತ್ರಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳೂ ಆಶ್ರಯ ಪೊತ್ತಾಹಗಳೂ ದೊರೆತಿದ್ದು ವೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೂ, ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವನು ಇನ್ನೂ ಆಸ್ಥಾನಕವಿಯಾಗಿದ್ದಂತಾಗಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳಿ ನಿ ದ್ದಂತಾಗಲಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಶಾಸನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ಜನ್ಮಯ್ಯನ ಕವಿತೆ' ಎಂಬ ಸಪ್ತೆಯ ಬರಹ ಮಾತ್ರವಿದೆ. ಅಂತೂ, ಆ ಶಾಸನ ಜನ್ಮನಿಗೆ ರಾಜಾಶ್ರಯ ಸಂಪಾದನೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೆರೆಯಿತೆಂದಾ ದರೂ ಹೇಳಬಹುದು. ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವ ಜನ್ಮನ ಎರಡನೆಯ ಬರಹ ತರಿಕೆರೆಯ ಅಮೃತಾಪುರದ ಅಮೃತೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿಯ, ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ದಂಡನಾಯಕನಾದ ಅಮಿತನು ತಾನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿ ಸಿದ ಅಮೃತೇಶ್ವರ ದೇವರ ಅಂಗಭೋಗಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ದತ್ತಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಾಸನ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೯೭). ಇದರಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲಾಳನ ಕುಲವರ್ಣನೆ ಇನ್ನೂ ಉಜ್ವಲವಾಗಿದೆ. 'ಯಾದವೇಶ್ವರ ಸರ್ಧಾರತ್ನ ಪ್ರದೀಪ'ನೂ 'ಯಾದವ ಕಟಕ ರತ್ನಾಭರಣ'ನೂ 'ಶ್ರೀ ಪ್ರತಾಪ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ವೀರಬಲ್ಲಾಳದೇವ ರಾಜ್ಯಾಭ್ಯುದಯಕಾರಣ'ನೂ 'ಚತುರ್ಥ ಕುಳ ಕುಮುದಿನೀ ಶರಚ್ಚಂದ್ರ ಚಂದ್ರಿಕೋದಮ'ನೂ 'ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡ ಳಿಕ ದಂಡಾಧೀಶ'ನೂ 'ದಂಡನಾಥ ಚೂಡಾಮಣಿ'ಯೂ ಆದ ಅಮಿತನ ಮಹಿಮೆಯ ವರ್ಣನೆ ತುಂಬಿದೆ. ಈ ಶಾಸನ ಬರೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜನ್ಮನ ಮೇಲೆ ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ರಾಜ ಕಟಾಕ್ಷ ಬಿದ್ದಿರಬೇಕು ; ವಿದ್ವಜ್ಞನ ಪ್ರಶಂಸೆಯೂ ದೊರೆತಿರಬೇಕು. ಅಮಿತನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಜನ್ಮ ರಾಜಾಸ್ಥಾನ ಗೌರವ ಸಂಪಾದನೆಯ ಮಾರ್ಗ ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟನೆನ್ನಬಹುದು. ಇನ್ನೂ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಈಗಾಗಲೇ ಜನ್ಮ 'ಉದ್ದಂಡ ಕವಿಭಾಳನೇತ್ರ' ನೂ 'ಸುಕವಿಮಿತ್ರ' ನೂ ಆದ ಜನ್ಮಯ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕ್ರಮೇಣ, ಈ ಶಾಸನಗಳ ಕವಿತೆಯ ಬಲದಿಂದಲೂ, ಯಾದವ ಕಟಕಾಚಾರ್ಯನಾದ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಲದಿಂದಲೂ, ಜನನಾಥ

ಜಗದೇಕನಲ್ಲಿ ಕಟಕೋಪಾಧ್ಯಾಯನೂ ಅಭಿನವ ಶರ್ವವರ್ಮನೆಂಬ ಬಿರುದಿನವನೂ ತನ್ನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನೂ ಆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಗವರ್ಮನ ಬಲದಿಂದಲೂ, ಮಾಚಿವೇವ ಅಮಿತದಂಡನಾಥರ ಬಲದಿಂದಲೂ ಜನ್ನನು ಹೊಯ್ಸಳ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನಲ್ಲಿ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿಯಾದನು. 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ'ಯನ್ನು ಬರೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೦೬) ಜನ್ನನು ಬಲ್ಲಾಳ 'ನೃಪನ ಸಭೆಯೊಳಬಿಳಕಳಾನಿಪುಣರ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಬೊಟ್ಟಿತ್ತಿ ಗಲರ' ತಾನೆ ಚತುರ್ವಿಧ ಪಂಡಿತ 'ನಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ 'ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ'ಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ'ಯ ಅವತಾರಾಂತದ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಯೂ ಜನ್ನ ತನ್ನನ್ನು 'ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. 'ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ'ದ ಅಂಕಿತ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಕವಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಬಿರುದ' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ'ಯನ್ನು ಓದಿಸಿ ಕೇಳಿ ಬಲ್ಲಾಳನು 'ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಬಿರುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. 'ಕನ್ನರ ನಾದರದಿಂ ಕುಡೆ ಹೊನ್ನಂ, ಮನಮೊಸೆದು ತೈಲಪಂ ಕುಡೆ ರನ್ನಂ | ಮನ್ನಿಸಿ ಬಲ್ಲಾಳಂ ಕುಡೆ ಜನ್ನಂ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ ವೆಸರಂ ಪಡೆದರ' ಎಂಬ ಪದ್ಯ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ' ಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಜನ್ನನೇ ಬರೆದನೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಅವನೇ ಬರೆದಿದ್ದರೂ ಯಾವಾಗ ಬರೆದನೋ ಏನೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಕಂದ ಎರಡು ಪ್ರತಿಗಳಿಲ್ಲ ; ಒಂದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕಂದದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಿರುದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡವನು ಅಂಕಿತ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಬಿಡಬೇಕು ? ಕವಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವ 'ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ'ದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಿಷಯದ ಇಡೀ ಪದ್ಯ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಗಿರಿದುರ್ಗಮಲ್ಲ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಜನ್ನ 'ಚತುರ್ವಿಧಪಂಡಿತ' ನೂ 'ಕವಿರಾಜಶೇಖರ'ನೂ ಮಾತ್ರ ಆಗಿದ್ದನು. ಬಲ್ಲಾಳನ ಮಗ ನರಸಿಂಹನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜನ್ನನ ಮಹಿಮೆ ಪ್ರತಾಪಗಳು ನಾನಾ ಮುಖವಾಗಿ ಹರಡಿ ಬೆಳಗಿ ಅವನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಮಾತ್ರ ವಲ್ಲದೆ ಮಂತ್ರಿಯೂ ದಂಡಾಧೀಶನೂ ಆದನು : 'ನರಸಿಂಹನ ಚೋಳ ಕುಲೋದ್ಧರಣನ ಸರ್ವಜ್ಞ ಭೂಪನೋಲಗದೊಳ್ ನಿಂದಿರೆ ದಂಡಾಧೀಶಂ, ಕುಳ್ಳಿರೆ ಮಂತ್ರಿ, ತೊಡಂಕೆ ಕವಿ ಜನಾರ್ದನದೇವಂ.'

ಕವಿಯ ಬಿರುದುಗಳು : ಜನ್ನನಿಗೆ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನು ಕೊಟ್ಟ (ಉಭಯ) ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎಂಬ ಬಿರುದಿನ ಜತೆಗೆ ' ನಾಡ್‌ಪ್ರಭು ' ಎಂಬ ಬಿರುದೂ ಇತ್ತು. ಇವಲ್ಲದೆ, ಹಲವರು ಹಲವಾರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದಾದ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಾಸ ಭಂದಸ್ಸು ಬಂಧ ಗಾಂಭೀರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಕವಿ ಮೆಚ್ಚಿನಿಂದಲೋ ಕೆಚ್ಚಿನಿಂದಲೋ ತಾನೇ (?) ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರಬಹುದಾದ ಬಿರುದುಗಳು, ಹಲವಿವೆ : ಸಾಹಿತ್ಯ ರತ್ನಾಕರ, ಕವಿವೃಂದಾರಕ ವಾಸವ, ಕವಿಕಲ್ಪಲತಾ ಮಂದಾರ, ರಾಜವಿದ್ವತ್‌ಸಭಾ ಕಳಹಂಸ, ಕವಿಭಾಳಲೋಚನ, ಕವಿಭಾಳೇಕ್ಷಣ, ಉದ್ದಂಡ ಕವಿಭಾಳ ನೇತ್ರ, ಸುಕವಿಜನಮಿತ್ರ, ವಿನೇಯಜನಮುಖತಿಲಕ ಮೊದಲಾದುವು.

ಕವಿಪ್ರತಿಷ್ಠೆ : ಕುಲಬಲ, ರೂಪಬಲ, ವಿದ್ಯಾಬಲ, ಧನಬಲ, ಗುರುಬಲ, ರಾಜಬಲ—ಎಲ್ಲವೂ ಜನ್ನನಿಗೆ ಇದ್ದವು. ಲಾಕಿಕ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅವನ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಯಾವೊಂದು ಕೊರತೆಯೂ ಇದ್ದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ' ಭೋಗರೂಪವಿಳಾಸೋದಯದಿಂದೆ ' ಸಂದ ಜನ್ನಮರನನ್, ' ಅನ್ಯರ ಲೇಸನಲ್ಲದೆನಗಿಂತಂತೆಂದು ಮಾತಾಡಲೊಲ್ಲದ ಸತ್ಸನ್ ' , ' ಚದುರನಿಧಿ, ಚಲದ ನೆಲೆ, ಚಾಗದ ಸಾಗರಂ ಅಣ್ಣನಾಗರಂ, ಪೆಂಪಿನ ಸಂಪದಂ, ಆಯದಾಯು—ಆರೆಂಬುದೊ, ಜನ್ನನ್ ಕಮ್ಮೆಗುಲದ ತೊಡವಿನ ರನ್ನನ್ ' ಎಂದು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ' ಚತುರನ್, ನೀತನ್, ಉದಾರನ್, ಉಜ್ವಲಯಶನ್, ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಂಪನ್ನನ್, ಉರ್ಜಿತ ಪುಣ್ಯೋದಯನ್ ಈ ಜನಾರ್ದನ ದೇವನ್. ' ಲಕ್ಷ್ಮೀಸರಸ್ವತಿಯರ ಕಲಹ ಜನ್ನನಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕವಿ ಹಲವು ದಾನ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ' ಸೊಸಚೈತ್ಯಂ ಗಂಡರಾದಿತ್ಯನ ಪೊಟಲೋಳ್ ಅನಂತಂಗೆ ಚೆಲ್ವಪ್ಪಿನಂ ಮಾಡಿನಿ ' ತನ್ನ ಧರ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಿ ' ಜೈನಮಂದಿರ ನಿರ್ಮಾಣ ಧನ ' ನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ' ಜಗದೊಳ್ ತಾನಿತ್ತ ಕಯ್ಯಲ್ಲದೆ, ಒಡ್ಡಿದ ಕಯ್ಯಲ್ಲದ ಪೆಂಪು ' ¹ ಎಂದು ಜನ್ನ

1 ಇದು ಲೋಕೋತ್ತಮಮುಷ್ಠ ಎದ್ದೆ, ಜಗದೊಳ್ ತಾನಿತ್ತ ಕಯ್ಯಲ್ಲದೊ ಒಡ್ಡಿದ ಕಯ್ಯಲ್ಲದ ಪೆಂಪು ಭೂಭುಜರೊಳದೈತ್ತೀಯಮಾಗಿಸರ್ ನ ಲೈ ದಿಬ್ಬಕ್ಕನ್ನರ ಲೇಸನಲ್ಲದೆನಗಿಂತಂತೆಂದು ಮಾತಾಡರೊ ಲ್ಲದ ಸತ್ಸಂ ಕವಿಭಾಳಲೋಚನನೊಳುಂಟನೆ ಗ್ನಿರ್ವರೊಳ್ ತೋಪುನಾ

ಹೇಳುವಂತೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಕವಿಗಳು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು. ತನಗಿದ್ದ ರಾಜ ಕೃಪೆಯ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕವಿ ಹೇಳಿ ದಣಿಯನು : ' ಭೂಭುಜರೋ ಅದ್ವೈತೀಯಮಾಗಿರ್ಪ ಸರ್ಗಿ, ' ' ಕೊಡೆಯನ್ ಪಟ್ಟಮನಾಂತ ಚಕ್ರ ಕವಿತಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಳ್ '—ಇವು ಜನ್ನಮರಣ ಹೆಮ್ಮೆಹಿರಿಮೆಗಳು.

ಜನ್ನ ತಲೆಬಾತು ಮೈಸೋತ ಕದಿರುಕಡ್ಡಿ ಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕವಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಜಟ್ಟಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ' ಬರೆಯಲ್ ಮೇಣ್ ಮಚ್ಚರದಿಂ ಕರೆಯಲ್ ಮೇಣ್ ಕಯ್ಗೆ ಪಲಗೆ ಬರೆ ಕಾವ್ಯ ಕಲಾ | ಪರಿಣತಿಯೊಳ್ ಬಲ್ಲ ಕಳಾ ಪರಿಣತಿಯೊಳ್ ಭಾಳನೆತ್ತನೆನಿಪನ್ ಜನ್ನನ್ ' —ಇದು ಕವಿಯ ಮೈಮೆದುಳುಗಳ ಕೆಚ್ಚು, ಅರ್ಪು¹. ಜನ್ನ ಜಟ್ಟಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗಲೇ ಅವನ ಮೈಕಟ್ಟು, ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯ ಎಂಥದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಜತೆಗೆ ಜನ್ನ ಚೆಲುವ. ' ಸೊಬಗಿನ ಜಂಗಮಶಾಸನನ್, ' ' ಸೊಬಗಿನ ಅಭಿನವ ಮದನನ್ ' ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಅಭಿನವ ಮದನ—' ಬದ್ಧೆಯರುಡಿಸಿದೊಡುಡೆ ಕಲ್ತ ಕೊವರನ್ '—ಎಂಥ ರಸಿಕನೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಜನ್ನನಿಗೆ ತನ್ನ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗೌರವ, ಪೂಜ್ಯತೆ; ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹೆಮ್ಮೆ, ಕೆಚ್ಚು. ' ಜಿನೇಂದ್ರವಾಗ್ ವನಿತೆ ನಿಲ್ಕನೈ ಮುಖಾಂಭೋಜದೊಳ್ ' ಎಂದು ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಪಾಗ್ ದೇವಿಯನ್ನು ನೆನೆಯುವ ಜನ್ನನ ಮಾತುಗಳು, ಪಂಪನ ' ಪರಮ ಜಿನೇಂದ್ರವಾಣಿಯೆ ಸರಸ್ವತಿ, ಬೇಟಿದು ಪೆಣ್ಣರೂಪಮನ್ ಧರಿಯಿನ್

¹ ಕೊಡೆಯಂ ಪಟ್ಟಮನಾಂತ ಚಕ್ರ ಕವಿತಾಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಳ್ ತೇಜದು ಗ್ಗಡಮಂ ಕೀರ್ತಿಯನಾಂತ ಬಲ್ಲಹನಿಳಾಪುತ್ರತ್ವದೊಳ್ ಚಾಗಮಂ ನುಡಿಯೊಳ್ ನತ್ಯವನಾಂತ ರಾಜಮುನಿಪಂ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವದೊಳ್ ಗೌರವಂ ಪಡೆದುಂ ಮಾನವಮೇರು ಜನ್ನಮರಣಂ ಸಾತಿತ್ ಕರಂ

—ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ XIV, ೮೧.

² ಪಂಪನೂ ಹೀಗೆಯೇ ಕವಿಯೂ ಕಲಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು : ಕವಿತೆ ನೆಗಡ್ಡೆಯಂ ನಿಖುನೆ ಜೋಳದ ಪಾಟಿ ನಿಜಾದಿನಾಥನಾ ಹವದೊಳರಾತಿನಾಯಕರ ಪಟ್ಟನೆ ಪಾಖುನೆ ಸಂದ ಪೆಂಪು ಭೂ ಭುವನದೊಳಾವಗಂ ಬೆಳಗೆ ವಿಕೃತಿಮಾನದ ಮಾತು ಕೀರ್ತಿಯಂ ವಿವರಿಸೆ ನಂದನೇಂ ಕಲಿಯೊ ಸತ್ಯವಿಯೋ ಕವಿತಾಗುಣಾರ್ಣವಂ

—ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನವಿಜಯ xiv, ೫೦

ನಿಂದುದಲ್ಪು' ಎಂಬ ಪವಿತ್ರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತರುತ್ತವೆ. 'ಸಂತತಂ ಪರಿಮಳದಂತೆ ವಾಣಿ ನೆಲಸಿಕೆ' . . ನಾಟಪ್ರಭುಜನಾರ್ದನ ವಕ್ತ್ರಪದ್ಮದೊಳ್' ಎಂದು ದೇವಿಯನ್ನು ಬೇಡುವ ಬಾಯೆ 'ಈ ಜನಾರ್ದನನ ವಕ್ತ್ರಾಂಭೋಜಮನ್ ಸಾರ್ದು ಸುಸ್ಥಿತೆಯಾಗಿದ್ದು ಒಂದೆ ತಾನ್ ಸೊಬಗೆಯಾದಳ್, ಜಾಣೆಯಾದಳ್, ಸರಸ್ವತಿ ಸಂಮೋಹಿತೆ ಯಾದಳ್, ಅಗ್ಗಲಮೆಯಾದಳ್, ವಿಶ್ವಭೂಚಕ್ರದೊಳ್' ಎಂಬ ಕೆಚ್ಚಿನ ನುಡಿಗಳನ್ನೂ ನುಡಿಯುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. 'ಉಭಯ ಕವಿಚಕ್ರ ವರ್ತಿಯ ಸಭೆಯನ್ ಪುಗಲಣ್ಣುವಲೆ . . . ದೂಷಣಾಧಾಸಂಗಳ್' ಎಂದು ಕೆಣಕಿ ಕೆಲೆಯುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬನಲ್ಲೆಯೇ ಈ ನಮ್ರಭಕ್ತಿಭಾವವನ್ನೂ ಉದ್ದಂಡ ಬೆದ್ಧತ್ಯವನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಸರಿಹೊಂದಿಸುವುದು? ಜನ್ನಕವಿ ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂಬುದು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಈ ವಿರೋಧಭಾವ ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಥವಾದೀತು. ತನ್ನ ಮನೆಬಾಳಿನಲ್ಲೂ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜೀವನದಲ್ಲೂ ಸರಳನೂ ಗಂಭೀರನೂ ನಮ್ರನೂ 'ವಿನೀಯನಿಧಿ'ಯೂ ಆದವನು ರಾಜಾಸ್ಥಾನದ ಗೌರವಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನೂ ರಾಜನ ಗೌರವ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನೂ ಪಾಲಿಸಿ ಮೆರೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ರೀತಿಯ ಹೆಮ್ಮೆಯ, ಮೂದಲಿಕೆಯ, ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಬಹುದು. ಆಸ್ಥಾನದ ಸಂಪ್ರದಾಯಮರ್ಯಾದೆಗಳ ಪಾಲನೆಯ ನೆವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಒಂದೇ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಎದುರುಬದುರು ತಿರುಚಿನ ಎಳೆಗಳು ಏಕೆ ಹೊಸೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. 'ರನ್ನನ್ ಪೈಯಾ ಕರಣನ್, ಜನ್ನನ್ ಮೇಣ್ ಕವಿಗಳೊಳಗೆ ಪೈಯಾಕರಣನ್, ಹೊನ್ನನ್ ಅನಹಾಯಕವಿ, ಮೇಣ್ ಜನ್ನಿಗನ್ ಅನಹಾಯಸುಕವಿ ಕವಿಚಕ್ರ ಗಳೊಳ್' ಎಂದು ತನ್ನ ಹುರುಡಿಗೆ ಉಳಿದಿಬ್ಬರು ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಾದ ಪೊನ್ನರನ್ನರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗುರಿಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ತನ್ನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಜನ್ನ ಹೀಗೆ ಜಂಬ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರಬಹುದೆಂದು ಎಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೂ ಎಡೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ.¹

1. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಹಲವು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕವಿಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ರಶಂಸೆಯ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆಯಾ

ಕವಿ ತನ್ನ ದೇವದತ್ತ ಪ್ರತಿಭೆಯೊಂದನ್ನು ನೆಮ್ಮ ಕುಳಿತವನಲ್ಲ ; ಹಲವು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೃಷಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವನು. ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾ ಗುರುವಾದ ನಾಗವರ್ಮನನ್ನು ಭಕ್ತಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳಿಂದ ನೆನೆದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ವಿದ್ಯಾವ್ಯವನಾಯದಿಂದ ಕವಿಗೆ ಆಗಿರುವ ಪ್ರಯೋಜನ ಎಷ್ಟೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಕವಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು 'ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ,' 'ಕವಿರಾಜಶೇಖರನ' ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹೆಮ್ಮೆಯೊ 'ಚತುರ್ವಿಧಪಂಡಿತನ,' ನವಮೈಯಾಕರಣನ,' ತರ್ಕವಿನೋದನ,' ಭರತನುರತಶಾಸ್ತ್ರವಿಳಾಸನ' ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಹೆಮ್ಮೆ. ಜನ್ನನು ಹೇಳುವ 'ಸಹಜಂ ವೇಯ್ದು ಮುನ್ನೆ, ವೇಯ್ದು ಪದವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ, ವೇಯ್ದು ಬಲಂ ಬಹು ಕಾವ್ಯಾನುಭವಂ ಕಳಾಪ್ರತಿಭೆ ಲೋಕಜ್ಞತ್ವಮಾಪ್ತಾಗಮಸ್ಸಹೆ' ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು 'ಕಾವ್ಯವಲೋಕನ'ದ ನಾಗವರ್ಮನ 'ಪ್ರತಿಭಾಂ, ಕಾವ್ಯವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಚಯಪರಿಚಯಂ, ವೃದ್ಧಸೇವಾನುರಾಗಂ, ಸತತಾಭ್ಯಾಸಪ್ರಯತ್ನಂ ಕವಿತೆಗೆ ನಿಯತಂ ಕಾರಣಂ' ಎಂಬ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಒಣಪಾಂಡಿತ್ಯ ಬೇರೆ, ಕವಿತಾನಾಮರ್ಯ ಬೇರೆ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಜನ್ನನಿಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. 'ತತ್ಪವಿದರಾದೊಡಂ ಸರಸತ್ವಕ್ಕೆಡೆಗುಡದ ಜಡರ್ ಅದೆಂತಹುದಪರೊ' ಕವಿತೆಯನ್ ? 'ಪದಮುಂ ಪ್ರಾಸಮುಮನ್ ತಪ್ಪದೆ ಬಲ್ಲನ್, ಬೇಟಿಹೋದ ಹೊಲನನ್ ರಸಭಾವದೊಳ್ ಅಪಿಯನ್, ಅವನನ್ ಎದ್ದೆನ್ನದೆ ಮತ್ತೇನೆಂದು ಕರೆದೊಡೋಯೆಂದಪ್ಪನ್?' 'ಕವಿ ರಸನಂವ್ಯುತ್ಪನ್ನನ್' . . . ಆಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ; ಆ ಕವಿ ಪೇಟ್ಟ ಕಾವ್ಯಮ್ ಅಖಿಳಶ್ರಾವ್ಯಂ.' ಜನ್ನನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು

ಕವಿಗಳೇ ಬರೆದುವೊ ಅಲ್ಲವೊ ಎಂಬ ನಂಶಯಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ. ಆಯಾ ಕವಿಗಳ ಪಕ್ಷ ಪಾತಿಗಳೂ ಕಕ್ಷಿಗಳೂ ತರುವಾಯ ಆ ಪ್ರಶಂಸಾಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದೆಂದು ವಾದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಂಡಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಒಬ್ಬ ಕವಿಯ ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಎರಡು ಬಗೆಯ ನುಡಿತ ಕಂಡುಬಂದಾಗ, ವಿನಯಪೂರ್ವಕ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಪುರುಷಪ್ರಯೋಗವೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ರದರ್ಶಕ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಪುರುಷಪ್ರಯೋಗವೂ ಕೆಲವೆಡೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಗೆಯವು ಕವಿಕೃತವೂ ಎರಡನೆಯ ಬಗೆಯವು ಕವಿಮಿತ್ರಕೃತವೂ ಆಗಿದ್ದಿರಬಹುದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

‘ಅದಿಪುರಾಣ’ದಲ್ಲಿ ಪಂಪನು ಹೇಳಿರುವ ‘ಇರು ಮರುಳೆ ಶುಷ್ಕವೈಯಾ ಕರಣಂಗಂ ಶುಷ್ಕತಾರ್ಕಿಕಂಗಂ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕರಿಗಂಗಂ ವಿಷಯಮೆ ಕಾವ್ಯ ರತ್ನಂ, ಅತಿ ಚತುರಕವಿಕದಂಬಕವಿಷಯಂ’ ಎಂಬುದರೊಡನೆ ಹೋಲಿಸ ಬಹುದು.

ಶಕ್ತಿನಂಪನ್ನತೆ ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ, ಅದರ ಸದ್‌ವಿನಿಯೋಗ ದೊಡ್ಡದು ಎಂದು ಜನ್ನ ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ‘ಕವಿತಾಶಕ್ತಿ ಸುರೇಂದ್ರಧೇನುವದು ಪುಣ್ಯಾ ಯತ್ತಮ್, ಆ ಕಾಮಧೇನುವೆ ಕೈಸಾದೋಡಮ್, ಆ ವಚಸ್ಸುಧೆಯನ್ ಅನ್ಯಗಿತ್ತು ಕಾಡ್‌ಬೆಕ್ಕಿಗೂಡುವವೋಲ್ ತುಯ್ಯಲನ್’ ದುರವಿನಿಯೋಗಮಾಡದೆ ‘ಅರ್ಹದ್ವೇವನನ್ ಭರ್ತ್ಯಮಾಡಿ’ ‘ಅರಿದಿದು ಬಾಬ ಬಟ್ಟೆ ಪರಮಾಗಮಮ್ ಅಲ್ಲದೆ, ಜಾರಚೋರವೀರರ ಕಥೆಯಂತೆ ಬಾಯ್ ಸವಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ ಬಹುಕಯ್ಯ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲ; ಅರುಹನ ಮೂರ್ತಿಯಂತಿರೆ ನಿರಾಭರಣಂ ಮೆಣಿಯಲ್ಗೆ ಪೇಟ್ದುಪೆನ್ ಚರಿತಪುರಾಣಮನ್’ ಎಂದು ‘ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ’ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. (‘ಅರುಹನ ಮೂರ್ತಿಯಂತಿರೆ ನಿರಾಭರಣಂ ಮೆಣಿಯಲ್ಗೆ’ ಎನ್ನುವ ವಿಶೇಷಣ ಕಾವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ‘ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ’ಕ್ಕಿಂತಲೂ ‘ಯಶೋಧರಚರಿತೆ’ಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಒಪ್ಪುತ್ತದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ). ಇದರ ಅರ್ಥ ಎಲ್ಲರ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯ ವಿನಿಯೋಗಕ್ಕೂ ತೀರ್ಥಂಕರ ಪುರಾಣರಚನೆಯೊಂದೇ ದಾರಿಯೆಂದಲ್ಲ; ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಮಗೆ ತೋರಿದ, ಇಷ್ಟವಾದ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿರುವ ಯಾವುದಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯಕ್ಕೆ, ಕಲ್ಯಾಣ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು.

ಜನ್ನನು ತನ್ನ ಕವಿತ್ವದ ವಿಷಯವಾಗಿ ‘ಚಂದದ ಬಳ್ಳಿನಂಕಲೆ ಯೋಳ್ ಅಕ್ಕರಮನ್ ಸೆಣಿಗೆಯ್ವ ಕಕ್ಕನ ’ರಂತಲ್ಲದೆ ‘ರಸಸ್ಯಂದಿಗಳಾದ ಮಾತು ಮನಮನ್ ಸಲೆ ಸೋಲಿಸೆ ಪೇಟ್ದು ಲೋಕದೋಳ್ ನಂದ ಜನಾರ್ದನನ್ ನುಕವಿವಲ್ಲಭನ್’ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೇನು ಕೇಳುವವರಿಲ್ಲದ್ದರೆ? ‘ಎನಿತನ್ ಒಟಿಲ್ಲ ಪೇಟ್ದು ಕವಿ ಎವನ್? ಅದನ್ ಪೆಸರಿಟ್ಟು ಮೆಚ್ಚ ಬಲ್ಲನನ್ ಅಹಿಸಲ್ಗೆ ವೇಟ್ದುದು. ಅವನನ್ ಜಗದೋಳ್ ಪಡೆಯಲ್ಗೆ ಬಾರದು. ಆತನ ಮುಖದಿಂದ ಮಲ್ಲದದು ಸಲ್ಲದು. ಕಟ್ಟಿಯುಮೇನೊ ಮಾಲೆಗಾಣನ ಪೊಸಬಾಸಿಗಂ

ಮುಡಿವ ಭೋಗಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಬಾಡಿಪೋಗದೆ ?' ಎಂದು ಜನ್ನ ನೊಂದು ನುಡಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅವನ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ'ಯ ಬಾಸಿಗ ವನ್ನು ಮುಡಿಯುವ ರಸಿಕಭೋಗಿಗಳು ಹಲವರು ಇರುವುದರಿಂದ ಕವಿ ಕೊರಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಪೂರ್ವಕವಿ ಸ್ಮರಣೆ: ಕವಿ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಹಿರಿಯ ಕವಿಗಳನ್ನು ನೆನೆಯುವುದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಾಡಿಕೆ. ಈ ನೆನಪು ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿರಬಹುದು : ಪೂರ್ವಕವಿಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ನಮ್ರತಾರೂಪವಾಗಿರಬಹುದು; ಇಲ್ಲವೆ, ಹಿರಿಯರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಅವರಿಗಿಂತ ತಾನು ಮಿಗಿಲೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾರೂಪವಾಗಿರಬಹುದು. ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ನೆನಪು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನಲ್ಲಿರಬಹುದು ; ಎರಡೂ ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣಬಹುದು. 'ವ್ಯಾಸಮುನೀಂದ್ರ ರುಂದ್ರ ವಚನಾಮೃತ ವಾರ್ಧಿಯನ್ ಈನುವೆನ್, ಕವಿವ್ಯಾಸನೆನ್ ಎಂಬ ಗರ್ವಮ' ಎನಗಿಲ್ಲ,' ಎಂದು ವಿನಯ ದಿಂದ ಹೇಳುವ 'ಗುಣಾರ್ಣವ' ಪಂಪನೂ ಇದ್ದಾನೆ. ಕಾಳಿದಾಸನ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಇಡೀ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೇ ಕೊಂಡು ಕನ್ನಡಿಸಿ 'ಸಕ್ಕದದೊಳ್ ಮುನ್ನುಳ್ಳ ಕಾಳಿದಾಸಂಗಂ ನೂರ್ಮಡಿ' ಎಂದು ಗಳಹುವ ಕುರುಳ್ಳಳ ನವಣ ಪೊನ್ನನೂ ಇದ್ದಾನೆ! 'ಎನಗನುಕೂಲಮಕ್ಕೆ ಗುಣವರ್ಮನ ಜಾಣ್ಣುಡಿ, ಪಂಪನಿಂಪು, ಪೊನ್ನನ ಬಗೆ, ನಾಗವರ್ಮನ ಬಹುಜ್ಞತೆ, ರನ್ನನ ಕಾಂತಿ, ನಾಗಚಂದ್ರನ ರಸಭಾವಂ, ಅಗ್ಗಿಳನ ವಕ್ರತೆ, ನೇಮಿಯ ದೇಸೆ, ಪುಷ್ಪಬಾಣನ ಮೃದುಬಂಧಂ-ಈ ಕವಿಗಳೆ ಜಿನೇಂದ್ರ ಪುರಾಣ ಕರ್ತೃಗಳ್' ಎಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಕವಿಭಾಳ ಲೋಚನ ಜನ್ನನೇ 'ರನ್ನನ್ ಮೈಯಾಕರಣನ್, ಜನ್ನನ್ ಮೇಣ್ ಕವಿಗಳೊಳಗೆ ಮೈಯಾಕರಣನ್; ಹೊನ್ನನ್ ಅಸಹಾಯಕವಿ, ಮೇಣ್, ಜನ್ನಿಗನ್ ಅಸಹಾಯಸುಕವಿ' ಎಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಅಡಿದ್ದಾನೆ.²

1 ರನೆಯ ಪುಟದ ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ ನೋಡಿ.

2 ಈ ಪೂರ್ವ ಕವಿಸ್ಮರಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಕೇಳಬಹುದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕವಿಯೂ ತನಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೊಂಡ ಅಥವಾ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಎಲ್ಲ ಪೂರ್ವ ಕವಿಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿರುವನೆಂದಾಗಲಿ. ಆಯಾ ಕವಿಗಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಅಥವಾ

ಜನ್ನನನ್ನು ಅವನ ತರುವಾಯದ ಕವಿಗಳು ಹಲವರು ನೈರಸಿ
 ದ್ದಾರೆ. ಗುಣವರ್ಮನು 'ಪುಷ್ಪದಂತ ಪುರಾಣ'ದಲ್ಲಿ 'ಜನ್ನಿಗನಿಂಪು'
 ಎಂದೂ, ಕಮಲಭವನು 'ಶಾಂತೀಶ್ವರ ಪುರಾಣ'ದಲ್ಲಿ 'ಜಗನ್ನತ
 ಜನ್ನನ್' ಎಂದೂ, ಆಂಡಯ್ಯನು 'ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವ'ದಲ್ಲಿ 'ಜನ್ನಿಗನ
 ಜನಂ' ಎಂದೂ, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನು 'ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವ'ದಲ್ಲಿ
 'ಜನ್ನನ ದೇಸೆ' ಎಂದೂ, ನಾಗರಾಜನು 'ಪುಣ್ಯಾಸ್ತ್ರವ'ದಲ್ಲಿ 'ಜನ್ನ
 ನೊಳ್ಳುವೆತ್ತ ಪೊಸಮಾತು' ಎಂದೂ ನೆನೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಧುರನು
 'ಧರ್ಮನಾಥ ಪುರಾಣ'ದಲ್ಲಿ 'ತನ್ನ ತಟುವಾಯೆ ಕೃತಿವೇಟ್ಟನ್ನನ್'
 ನೀನ್ ಅಲ್ಲದಿಲ್ಲವೆಂದತಿ ಮುದದಿನ್ ಮನ್ನಿಸಿ ಸಲಹುಗೆ ಸತ್ ಕವಿ
 ಜನ್ನನ್ ಜಾಣ್ ಎಸೆಯಲಿತ್ತು ನುಡಿಗಳನ್ ಎನ್ನನ್' ಎಂದು ಜನ್ನ
 ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ನೆವದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ,
 'ಸರ್ವರ ಸಮ್ಮತಮ್', ಎನಗಿದು ಗರ್ವದ ಮಾತಲ್ಲ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಲೌಕಿಕ
 ಕಲೆಯೊಳ್ ಬೇರವರಿದ ನೇಮಿ ಜನ್ನಮರ್ ಇರ್ವರೆ ಕರ್ನಾಟಕೃತಿಗೆ
 ಸೀಮಾಪುರುಷರ್' ಎಂದೂ ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾನೆ. ನಂಜುಂಡನು
 'ಕುಮಾರರಾಮ ಕಥೆ'ಯಲ್ಲಿ 'ಬಲ್ಲದ ಕರ್ನಾಟ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರ ಗೆಲ್ಲು
 ಬಲ್ಲಾಳ ಭೂವಿಾತ್ವರನನಿಲ್ಲದೆ ಮೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡ ಜನ್ನನ ಪದಪಲ್ಲವಗಳಿ
 ಗೆಱಗುವೆನು' ಎಂದು ಭಕ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕುಮುದೇಂದು, ಮಂಗ
 ರಸ, ಬಾಹುಬಲಿ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳೂ ಜನ್ನನಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ
 ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಜನ್ನನ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿ : ಕವಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಅವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ
 ಮೂಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವುದುಂಟು ಈ ಮಾತು
 ಎಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ.
 ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿ ತಡಕಿದರೆ ಒಬ್ಬ ಪಂಪ, ಒಬ್ಬ ರನ್ನ, ಒಬ್ಬ
 ಬಸವೇಶ್ವರ, ಒಬ್ಬ ಹರಿಹರ, ಒಬ್ಬ ನಾರಣಪ್ಪ, ಒಬ್ಬ ರತ್ನಾಕರ ವರ್ಣಿ
 ನಿಕ್ಕಬಹುದು ಈ ಮಾತನ್ನು ನಿಜಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ. ನಿಸರ್ಗಕವಿತಾವಾಣಿ

ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನೇ ಹೇಳಿರುವನೆಂದಾಗಲಿ ಎಣಿಸುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯ
 ಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಕವಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಪ್ರಾಸ ಧಂದಸ್ಸು ಮೊದಲಾದವನ್ನೂ
 ಅವಲಂಬಿಸಬಹುದು.

ಒಂದು ಕೇಳಬಂದರೆ, ದುರ್ಬಲ ಗುಹಾನಿನಾದಗಳು ಸಾವಿರಗಟ್ಟಳೆ ಕಿವಿಗಿಡಿಯುತ್ತಿವೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ. ಭಾವಕ್ಕಿಂತ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭೆಗಿಂತ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ನಂಬಿ ನೆಮ್ಮಿದವರು ಹಲವರು. ಸಹಜ ಕವಿತಾಪ್ರತಿಭೆಯಾಗಲಿ ಕಾವ್ಯನಿರ್ಮಾಣ ಶಕ್ತಿಯಾಗಲಿ ತಕ್ಕಷ್ಟಿಲ್ಲದೆ, ಒಣಪಾಂಡಿತ್ಯ ಹೊತ್ತು ಗ್ರಂಥರಚನೆಯ ಎದೆಗುದಿಯಿಂದ, ಹಿಂದಿನ ಮಹಾಕವಿಗಳನ್ನು ಮರ್ಮವರಿಯದೆ ಅನುಕರಿಸಿ, ಹೊಸದಿರುವ ಛಾಯಾ ಗ್ರಂಥಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಾಗಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಾಗಲಿ ಅವನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆಂದು ಎಲ್ಲರ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಜನ್ನ ಮೇಲುಮಟ್ಟದ ಕವಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅವನವೇ ಆದ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಗುಣಗಳು ಅವನಲ್ಲುಂಟು. ಅದರೂ, ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಜನ್ನನ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವನ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಕವಿತಾಗುಣವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುವುದು ಮೇಲು ಮತ್ತು ಸುಲಭ. ಅವನ ಒಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಶಕ್ತಿ, ಗುಣ, ಮತ್ತೊಂದರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. 'ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ'ವನ್ನೂ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ'ಯನ್ನೂ ಒಬ್ಬನೇ ಜನ್ನ ಬರೆದನೆಂದು ನಮಗೆ ಆ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಅವೆರಡೂ ಒಂದೇ ಕವಿಹೃದಯದಿಂದ ಮೂಡಿದ ಕೃತಿಗಳೆಂದು ನಂಬುವುದು ಕೊಂಚ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಜನ್ನನ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೆ ಜೈನ ಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆಯುವ ಮಾರ್ಗ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಖಚಿತವಾಗಿ, ಏರ್ಪಟ್ಟುಹೋಗಿತ್ತು. ಆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕವಿ ಬರೆದಿರುವುದರಿಂದ ಅವನ ನಿಸರ್ಗಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯ ವಿಕಾಸ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಡೆಯಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ, 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ' ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥದ ಅನುವಾದವಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪಾಲು ಜನ್ನನಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕೋ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚುವುದು ಕೊಂಚ ಕಷ್ಟವಾದೀತು. ಹಿಂದಿನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೇ, ಮತ್ತೊಂದು ಆಕರದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದರಿಂದಲೇ, ಒಬ್ಬನ ಕೃತಿ ಕೀಳೆಂದಾಗಲಿ ಮರುಕೂಗೆಂದಾ

ಗಲಿ ಹೇಳಬರದು. ಹಳತು ಹೊಸತೆಂದರಾದರೂ ಏನು? ಮನುಷ್ಯ ಈ ನೆಲದ ಮೇಲಿನ ತನ್ನ ನಿಡುಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣದ ಕೇಳದ ಹೊಸತು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷಣದ ಅನುಭವವೂ ಹೊಸತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬ ಕವಿಯ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕಾದ್ದು ಆ ಕವಿಯ ವರ್ಚಸ್ಸಿನ ಪ್ರಭಾವ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು; ಹಳತನ್ನೆ ಹೇಗೆ ಹೊಸತಾಗಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆಂಬುದನ್ನು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜನ್ನನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತನಿತನಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಿರಿದರಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಮಾಡಿದೆ.

ಶಾಸನಗಳು

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೯೧ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಚೆನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣದ (೧೭೯ನೆಯ) ಶಾಸನವೂ ೧೧೯೭ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತರಿಕೆರೆಯ (೪೫ನೆಯ) ಶಾಸನವೂ ಜನ್ನ ಬರೆದುವೆಂದು ಆ ಶಾಸನಗಳಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ೧೨೦೫ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತರಿಕೆರೆಯ (೪೨ನೆಯ) ಶಾಸನವೂ ೧೨೦೮ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ತರಿಕೆರೆಯ (೬೮ನೆಯ) ಶಾಸನವೂ ಜನ್ನ ಬರೆದುವೇ ಇರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಡೆಯ ಸಾಲುಗಳ ಅಕ್ಷರ ಅಳಿಸಿಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ಕವಿಯ ಹೆಸರು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲ ಎರಡು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು, ಕವಿಯ ಇತರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ. ತರಿಕೆರೆಯ ೪೨ನೆಯ ಶಾಸನದ ಬಲ್ಲಾಳನ ವಂಶವರ್ಣನೆಯ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ೪೫ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿವೆ. ೪೭ನೆಯ ಶಾಸನ ೪೫ರ ಕಿರಿಯಳತೆಯ ಪಡಿಯಚ್ಚಿನಂತಿದೆ. ೬೮ನೆಯ ಶಾಸನದ ನಾಗಗವುಂಡನ ಅನ್ವಯವರ್ಣನೆಯ ಆರು ಪದ್ಯಗಳು ೪೭ನೆಯದರಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ.

ಹೊಯ್ಸಳ ವಿರಬಲ್ಲಾಳದೇವನ ಪಾದಪದ್ಮೋಪಜೀವಿ ಶ್ರೀಕರಣದ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಮಾಚಣನು ಅನೇಕನಕೆರೆಯನ್ನು ಅಗ್ರಹಾರವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ಚೆನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣದ ಶಾಸನವೂ; ವಿರಬಲ್ಲಾಳನ ದಂಡನಾಯಕ ಅಮಿತನು ಅಮೃತಾಪುರದ ಅಮೃತೇಶ್ವರ ದೇವಾ

ಲಯಕ್ಕೆ ಅಂಗಭೋಗಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ದತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ತರಿಕೆರೆಯ
೪೫ನೆಯ ಶಾಸನವೂ ; ವೀರಬಲ್ಲಾಳದೇವನ ಪಾದಪದ್ಮೋಪಜೀವಿ
ಮಹಾ ಸಾಮಂತಚೂಡಾಮಣಿ ಹಾದಿಕೆರೆಯ ನಾಗಗವುಂಡನು ಅಮೃ
ತೇಶ್ವರ ದೇವರಿಗೆ ಅಮೃತಪುರವನ್ನು ದತ್ತಿಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ತರಿ
ಕೆರೆಯ ೪೨ನೆಯ ಶಾಸನವೂ ; ನಾಗಗವುಂಡನೂ ಮಾದಗವುಂಡಿಯೂ
ಮಾದಸಮುದ್ರ ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿನಿ ಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿ ದತ್ತಿಬಿಟ್ಟ
ವಿಷಯವನ್ನು ತರಿಕೆರೆಯ ೬೮ನೆಯ ಶಾಸನವೂ ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ಜನ್ನ ಬರೆದಿರುವ ಶಾಸನಗಳು ಮಿಕ್ಕ ಹಲವು ಶಾಸನಗಳಂತೆಯೆ
ಕಂದ ವೃತ್ತ ವಚನಗಳನ್ನು ಒಳಕೊಂಡು ಚಂಪೂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿವೆ.
ಒಂದೊಂದು ಶಾಸನವೂ ಒಂದೊಂದು ಸಣ್ಣ ಚಂಪು ಎಂದರೂ ಎನ್ನ
ಬಹುದು. ಇವು ಚರಿತ್ರೆಯ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳ ಹೊರಟಿ
ದ್ದರೂ, ಹೇಳುವ ಧಾಟಿ ವರ್ಣನೆ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರೌಢ ಚಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿರ
ಪರಿಚಿತವಾದುವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ನಮ್ಮ ಚಂಪೂ ಗ್ರಂಥಗಳ ಗುಣಾವ
ಗುಣಗಳೆರಡೂ ಈ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತವೆ ಅದು ಹೇಗೆ
ಎನೇ ಇರಲಿ ಕವಿಯ ಇತರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆಯೆ, ಇನ್ನೂ ಒಂದು
ಕೈ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಎನ್ನಬಹುದು, ಈ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಉಜ್ವಲ ರಾಜಭಕ್ತಿ
ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದೆ. ಈ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಬರೆದೆ ಮೊದಲು ಕವಿ ರಾಜ
ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು.¹

ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ

‘ ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ ’ ವನ್ನು ಬರೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜನ್ನನಿಗೆ
ಅರುವತ್ತರೊಸಗೆ ಅಥವಾ ಪಕ್ಷಿಪೂರ್ತಿ ಆಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಆ ನಿಡು
ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರದ ಸಾರಾಸಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಭವಿಸಿ ಕವಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು
ಒಂದು ಹದಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಕೇವಲ ಲೌಕಿಕ ವಿಷಯ
ಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಎಳೆದು ತನ್ನ ಮತಧರ್ಮದ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ

1 ಚೆನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣದ ೧೭೯ನೆಯ ಶಾಸನದಿಂದಲೂ ತರಿಕೆರೆಯ ೪೫ನೆಯ
ಶಾಸನದಿಂದಲೂ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಹರಿಯ ಬಿಟ್ಟರಬೇಕು. ತನ್ನ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಇದ್ದ ಧಕ್ಕಿ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳು ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ಜೈನ ಮಹಾ ಕವಿಗಳ ಮೇಲುಪಂಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ, ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬೆಳಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅನಂತನಾಥತೀರ್ಥಂಕರ ಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆದು ತನ್ನ ಕವಿತಾನೌಧಕ್ಕೆ ಕಲಶವಿಟ್ಟಂತೆ ಭಾವಿಸಿ ಧನ್ಯನೆಂದು ಆತನು ಎಣಿಸಿರಬೇಕು. 'ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ' ಜನ್ನನ ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಗ್ರಂಥ. ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಮಹಾಕಾವ್ಯ. ಜಗನ್ನತ ಜನ್ನನ ಆಳವಾದ ತುಂಬುಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅದು ಆಡುಂಬೊಲ ; ಮೆದುಳಿನ ಮಾಟದ ಬೆರಗುವರೆಸೆಗಳ ಗರಡಿಯ ಮನೆ.

ಜನ್ನನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ಮುಂಚೆಯೇ ಜೈನಪುರಾಣ ರಚನೆಯ ರಾಜಮಾರ್ಗ ಏರ್ಪಟ್ಟುಹೋಗಿತ್ತು. ಕಥೆ ಹೀಗೆಯೇ ಇರಬೇಕು, ಇಂಥಂಥ ವಿಷಯಗಳೇ ಬರಬೇಕು, ಈ ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರೂಪಿತವಾಗಬೇಕು, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಕದಲಿಸಲಾಗದ ಕಟ್ಟುಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದುವು. ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕರು ತೀರ್ಥಂಕರರು ಇದ್ದರೂ ಆಕಾರ, ಗಾತ್ರ, ಬಣ್ಣ, ಹೆಸರು ಮೊದಲಾದ ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ವ್ಯಕ್ತಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ಮೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ದೊಡ್ಡ ಅಥವಾ ಸಣ್ಣ ಪಡಿಯಚ್ಚು. ಜತೆಗೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಜೀವನಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳುವುದು ಮಾನುಷ ಸಂಗತಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅತಿಮಾನುಷ ಸಂಗತಿಗಳು. ಅವು ಕೂಡ ಬಹುತರ ಒಂದೇ ಆಚ್ಚಿನವು. ಮನುಷ್ಯನನ್ನೇ ದೇವನನ್ನಾಗಿ ಮೇಲೆತ್ತಿ, ಬೇರೆ ದೇವನನ್ನು ಕಾಣದ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕಂಡ ಜೈನಧರ್ಮಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಮಾನವಧರ್ಮವೇ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ತಡೆದೀತು, ಮಾನವ ವಿಕಾಸದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಜಿನಜೀವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಲ್ಲ? ಆದರೆ, ವಾಸ್ತವಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕಥೆ ನಿರೂಪಣೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜನ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುವೇನೋ! ಈಗಿರುವ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಚರಿತ್ರೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಎಳೆಯಲಾದಾವೇ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಪುರಾಣ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಸುಂದರವಾದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಪಂಪನ 'ಆದಿಪುರಾಣ' ಉತ್ತಮಕಾವ್ಯವಲ್ಲವೆ? ಪುರಾಣರಚನೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮಾರ್ಗದ ಹಿಂಗಳ್ಳು ಮುಂಗಳ್ಳುಗಳಲ್ಲಿ ನೆರೆಸಿಕ್ಕಿ ತೊಳಲಿ ಬರಲು ತಿದ್ದರೂ ಪಂಪನ ನಿಸರ್ಗ ಕವಿತಾವಾಣಿಯ ಘೋಷ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನೀಳಿ ಕೊಂಡು ಬಂದು ನೊಡೆಯೆರೆದು ಕಿವಿಕೊನರಿನುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಅಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ತಲೆಹಾಕುವ ನೀರಸವಾದ ಕಾವ್ಯೇತರ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸಮರಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದರೆ ಪಂಪನ 'ಆದಿಪುರಾಣ' ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಇಂದೂ ಮುಂದೂ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ರಂಜಿಸಿ ಅನಂದಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಆದರೆ ಇವೇ ಮಾತನ್ನು ಉಳಿದ ತೀರ್ಥಂಕರ ಪುರಾಣಗಳೆಲ್ಲದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಪಂಪ ಆರಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಕಥೆಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ವೃಷಭ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಮತ್ತು ಭರತ ಬಾಹುಬಲಿಗಳ ಕಥೆ ಇತರ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಮತ್ತು ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಕಥೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಾರಸ್ಯವೂ ಕಾವ್ಯಯೋಗ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ. ಆದರೂ, 'ಪಂಪಭಾರತ' ಹೇಗೆ ಮಿಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು 'ಇಕ್ಕಿ ಮೆಟ್ಟಿದೆ' ಯೋ ಹಾಗೆಯೇ, ಪಂಪನ 'ಆದಿಪುರಾಣ' ಮಿಕ್ಕವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆ 'ಜಿನಪುರಾಣ' ದ, ಆ ಗಂಡುಗವಿತೆಯ ಸಂಪತ್ತೇ ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಯಬಾರದಾಗಿತ್ತೇ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಜೈನ ಉತ್ತರಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಚಾವುಂಡರಾಯನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಶಲಾಕಾಪುರುಷ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಬರುವ ಅನಂತಜಿನನ ಕಥೆ ಜನ್ನನಿಗೆ ಆಧಾರವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಚಾವುಂಡರಾಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕವಿ ಸುಮಾರು ೧,೪೦೦ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರವಿದ್ದಾನೆ. ಗ್ರಂಥ ಪ್ರೌಢಶೈಲಿಯ ಚಂಪು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಭೂಯಿಷ್ಠವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಪೆಡಸಾಗಿದೆ. "ಪೊಸ ಗನ್ನಡದಿಂ ವ್ಯಾವರ್ಣಿಸುವೆಂ ಸತ್ಯಕೃತಿಯನೆಂದು ಕನ್ನಡಮಂ ಚಿಂತಿಸಿ

ಕೂಡಲಾಟದಕ್ಕಿಟ ಮಿನುಕದ ಸಕ್ಕದಮನಿಕ್ಕುವವನುಂ ಕವಿಯೆ ? ” ;
 “ ಸಕ್ಕದಮಂ ಪೇಚ್ಚೊಡೆ ನೆಹು ಸಕ್ಕದಮಂ ಪೇಚ್ಚೆ, ಶುದ್ಧ ಕನ್ನಡ
 ದೊಳ್ ತಂದಿಕ್ಕುವುದೆ ಸಕ್ಕದಂಗಳ ? ತಕ್ಕದೆ ಬೆರಸಲ್ಗೆ ಫುತಮುಮಂ
 ತೈಲಮುಮಂ ? ” ಎಂದು ಕನ್ನಡದ ಮೇಲಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ದಾಳಿಯನ್ನು
 ನಯಸೇನನೇ ಮೊದಲಾದವರು ಎಷ್ಟು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರೇನು ? ‘ಉಭಯ
 ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ’ಗಳ ಕಿವಿಮುಗಿಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಲ್ಲದೆ ಆ ಬಡ ಕೂಗು ?

ಅವನೀದೃಶ್ಯಾಂಜನಕ್ಷೇಪಣವಿಪುಳಕಫೋಲಂ ಶಿಖಂಡಿಸ್ಪುರತ್ತಾಂ
 ಡವರಂಗಂ ಸಾಂದ್ರಚಂದ್ರೋದಯಮಮರಸರಿತಪದ್ಮಪತ್ಮೋದನೀಲೀ
 ನಿವಹಂ ಪರ್ಜನ್ಯದೋಹಕ್ಷಮ ಬಹುಮಹಿಷೀನಂಕುಲಂ ಯಾಮಿನೀಸಂ
 ಭವಶುಂಭನ್ಮಂದಿರಂ ನಿಂದುದು ಪಿಕರುಚಿರೋತ್ತಾಳಮಂಭೋದಜಾಳಂ

ಕರಿಸೇನಾನಕ್ರಚಕ್ರಂ ತುರಗಬಲತರಂಗತ್ತರಂಗಂ ಚಳತಪು
 ಸ್ಪರಧಪ್ರೋಡ್ಧೀನಫೇನಂ ಚಟುಳಭಟಪಯೋಜಂತು ಸಂತಾನಕಂ ಶಾ
 ಕ್ವರಮಾಳಾವಿಭ್ರದಭ್ರಂ ನಟನಯುವತಿಗಾಂಧರ್ವಿಕಾವ್ಯಂದತೀರಾಂ
 ತರವಲ್ಲೀವೇಲ್ಲನಂ ಬಂದುದು ಸುರವರಸಪ್ತಾಂಗಸೇನಾನಮುದ್ರಂ

ಗ್ರಂಥದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಇಂಥವು ಬಹಳ. ಜನ್ಮ ತಿಳಿಯಾದ ಸರಳವಾದ
 ಅಚ್ಚಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಂದವಾಗಿ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಬರೆಯಬಲ್ಲ. — ಮನಸ್ಸು
 ಮಾಡಿದರೆ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆಯಿಟ್ಟರೆ. ಮುದ್ದಾದ ತಿಳಿಗನ್ನಡಕವಿತೆ
 ಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಗಾಗಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಾರ್ಗಾಲ ತಲೆದೋರೆ,

ಅಂತು ಮೊಗಮಂ ನೋಡಲೆಳೆಯೆ ಕಣ್‌ದೆಹುದಂತೆ
 ಮಣಬೀಡು ರಜ ಧರಣಿಯೊಳ್ ನೆಗೆದುಪೊರಂತೆ.
 ಕಲ್ಲಪೊಗರೆಯೊಳಿಟ್ಟ ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಮೊಟ್ಟೆಗಳ್
 ತಾಮನಿಸಿ ಪರ್ಬಿದುವು ಪೆರ್ಚೇನ ಪುಟ್ಟುಗಳ್.
 ತರದೆ ಪಾಟಿದುವು ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ ನೂಲದೆಗೆದಂತೆ
 ನೆರೆದ ಕಾಮನ ಬಿಲೆ ಬಿಳಿಯದಿರು ಬಿಗಿದಂತೆ.
 ಚಿಕ್ಕವಂ ಮೊಲೆಯೆಡೆಯೊಳಿಕ್ಕಿ ಪಿಡಿದುದು ಮತ್ತೆ

ಪುಲಿಗೆಳ ಪಿಂಡೊಡೆಯದೊಡನೆ ಮೆಯ್ಯವಿದಿರುತ್ತೆ.
 ಬನಿಹನಪ್ಪಿದ ಮಣುಗಳಂ ಹೊತ್ತು ಸಾಲಾಗೊಂಡು
 ಮರದ ಪೋಲೆಗೆ ಸಾರ್ದು ಪು ಕೋಡಗದ ಹಿಂಡು.
 ತೊರೆದುಗುವ ತೋರಮೊಲೆಗಳನುಂಡು ಕಟು ಪಿಂಗೆ
 ಪಾಲಧಾರೆಗಳೊಕ್ಕು ನೊರೆಯ ಪಿಂಡಲು ಪೊಂಗೆ,
 ಬೆನ್ನಮೇಲಣ ಪನಿಯೊಳುಣ್ಣೆ ನೆಗೆತರುವೆರ್ಮೆ
 ಕೋಡೆಕೊಂಡುವು ಮಿಕ್ಕನಿಹಿಯುತಂ ಕಾಡೆರ್ಮೆ.
 ಪಸಲೆಯೊಳ ಪಸುರೇಹ ಪರಪಿನೊಳ ಪೊರೆಯೇಹ
 ಗಿಡುಗಳೊಳ ದನಿದೋಹ ಗೊಡಲೆಯೊಳ ನೊರವೇಹ,
 ನಿಹುನಿಹಿದು ತೆರೆಯಿಹಿದು ಕಿಟುಮಬಲ ದಿಣ್ಣೆಯೊಳ
 ಪರಿವ ಬರಿವೊನಲೆನೆದುಪೊರೊಂದು ತಾಣದೊಳ.
 ನೆಲಪುತ್ತ ನೊಳ ಪೊನಲ್ ಪುಗೆ ಪಾವು ಪೊಣಮಟ್ಟು
 ಪೆಡೆಗಳಂ ಕೊಡೆಗಳಂತತ್ತಿದುವು ಕಡೆಪಟ್ಟು.

ಲಲಿತ ರಗಳೆಯ ಮಳೆಗಾಲದ ಈ ಕನ್ನಡ ನವಿಲ ಕುಣಿತ
 ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಕಡಮೆಯಾಗಿದೆ ?

ತೀರ್ಥಂಕರನ ಚರಿತ್ರೆಯಾದ 'ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ'ದಲ್ಲೆಯ
 ಶೃಂಗಾರ ಸಾಮಾನ್ಯಶೃಂಗಾರಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾದ್ದೇ. ಅದೇ
 ಪಾಮರಿಯರು, ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿಯರು, ವಾರವನಿತೆಯರು; ಅದೇ ವೇಶ್ಯಾ
 ವಾಟಿ. ಅನಂತನಾಥನನ್ನು ಓಲೈಸಬೇಕಾದರೆ ಭೂಮಿಯ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು
 ಗಳಾಗಬೇಕು; ಇಲ್ಲವೇ ಗಗನದ ಗಣಕೆಯರಾಗಬೇಕು. ಜಿನನ
 ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ವಧುವಿನ ಜತೆಗೆ ವಾರಾಂಗನೆಯಿರಬೇಕು. ಅನಂತ
 ತೀರ್ಥನಾಥನನ್ನು ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಿಕಾ ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಕವಿ
 ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆಂದಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕೆ¹? ಹಲವು ಕವಿಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ

1 ಇಂಥ ಪೈಪರೀತ್ಯಗಳು ಇತರ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ.
 ಸುಭದ್ರೆಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ಮೋಹಗೊಂಡು ಪರಿಣಯಕ್ಕೆಳಸಿ ವಿರಹಮುಗಿಸಿ
 ತಿರುವ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಮುನ್ನಿರುಳು ವಿಟವಿದೂಷಕರೊಡನೆ ಸೂಳೆಗೇರಿಯಲ್ಲಿ
 ತಿರಿಸುತ್ತಾನೆ ಪಂಪ.

ಗಿರಿಜೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಮೇಶ್ವರಿಯ ಅವತಾರವೆಂದು ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಅರುಹ

ಹೆಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಮಕೆರಳಿಕೆಯ ಮತ್ತು ಆ ಕಾಮತೀರಿಕೆಯ ಯಂತ್ರ ಮಾತ್ರವಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದಾಳೆಯೇ ಹೊರತು, ಬಿರುಗಂಡನ್ನು ಮೈದುಮಾಡಿ ನೆಯಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುವ, ಒಂಟಿ ಬದುಕಿನ ಅರಕೆಯನ್ನು ತುಂಬುವ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ, ಅಕ್ಕತಂಗಿಯಾಗಿ, ಮಗಳಾಗಿ, ತಾಯಾಗಿ, ದೇವಿಯಾಗಿ ಅಷ್ಟು ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ. ಕವಿಯ ಈ ನೋಟಕ್ಕೂ ಅವನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಕಾವ್ಯ ಮಾರ್ಗವೇ ಕಾರಣ. ಅವನು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರ ತಾಯಿ ಮಗಳುದಿರ ಗೆಳತಿ ಮಡದಿಯರ ಒಲುಮೆ ನಲುಮೆಗಳನ್ನು ಉಂಡು ನಲಿಯದವನೆಂದಲ್ಲ ; ಆಳ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಆ ಒಲುಮೆ ನಲುಮೆಗಳ ತಿಳಿ ಸವಿಗೆ ಎಡೆ ಎಷ್ಟೆಂದು ಅರಿಯದವನಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಕಾವ್ಯಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟೊಡನೆಯೇ, ಕವಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಏಕೋ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ರವಿ ಕಾಣದ್ದನ್ನು ಕವಿ ಕಾಣಬೇಡವೆ ! ಇಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ, ಒಬ್ಬ ಪವಿತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನ ಕಥನಕ್ಕೆ ಹೊಂದದ, ಶೃಂಗಾರ ಭಾಗವಷ್ಟನ್ನಾದರೂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದರೆ ಕೃತಿ ಅರ್ಧಕ್ಕರ್ಧ ಕನಿಯಾಗುತ್ತದೆ. 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ' ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಣಯವನ್ನು ಅಷ್ಟು ಸರಳವಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಯಾಗಿಯೂ ಚಿತ್ರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಜನ್ನನ ಕೈ ಮುಗ್ಗಿ ರಿಸಿತೊ ತಿಳಿಯದು. ಹೀಗಿದ್ದೂ 'ಜಾರ ಚೋರ ವೀರರ ಕಥೆಯಂತೆ ಬಾಯಸವಿಯ ಮಾತುಗಳಂ ಬಹುಕಯ್ಯ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲರುಹನ ಮೂರ್ತಿಯಂತಿರೆ ನಿರಾಭರಣಂ ಮೆಹು ಯಲೈ ಪೇಟಪೆನ್' ಎಂದು ಹೇಳುವ ಜನ್ನನ ಧಾಪ್ಪ್ಯವೇ ಧಾಪ್ಪ್ಯ. 'ಬಾಟ ಬಟ್ಟೆ ಪರಮಾಗಮ' ವನ್ನು ಹೇಳಹೋಗಿ, 'ಧರ್ಮವಿಹಾರದಿಂ ಭವ್ಯ ಸನ್ಯಾಸಳಿಗೆ . . ಧರ್ಮಾ ಮೃತವರ್ಷ' ವನ್ನು ಕರೆದ ತೀರ್ಥ ನಾಥನ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವಲ್ಲಿ

ಪದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಜಿನೇಂದ್ರಂ
ತ್ವದೀಯ ಗುರುವದಹಿನಮಳನೂತ್ರಾಂತಿಕದೊಳ
ಪದಿನಾಲ್ಕುಂ ಗಂಟನಿಕ್ಕು
ವುದು ಕನಕದ ಪಟ್ಟುನೊಲನೊಲಭರಚಿತಂ

ಬಂದ ನಾರದ ಮಹಾಮುನಿ ರಾತ್ರಿ ರಾಜನೊಡನೆ ಚಂದ್ರಿಕಾವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಹರಿಹರನ 'ಗಿರಿಜಾ ಕರ್ಯಾಣ' ದಲ್ಲಿ.

ಕ್ರಮದಿಂದ ದಾರಮನೋಂ ಕ್ರೀಂ
ನಮೋರ್ಹತೇನಂತಬಂಧನಾಶಾಯಾನಂ
ತಮುಷಿಮ್ನೇ ನ್ಯಾಹಾ ಎಂ
ಬೀ ಮಂತ್ರವ ಪೇಟ್ಟು ಕಟ್ಟುವುದು ಬಲದೋಳೊಳ್

ಮಂಡಗೆ ಮೇಣ್ ಹೂರಿಗೆ ಮೇಣ್
ಉಂಡಲಿಗೆಗಳಕ್ಕಿ ಕಣಿಕದಿಂದೈಮಾನಂ
ಗೊಂಡಿಪ್ಪತ್ತೆಂಟಾಗಿರೆ
ಖಂಡಿನಿ ಕೊಡುವುದು ದೃಢವ್ರತಗಂತದಜೊಳ್

—ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ನೋಂಪಿಯ ಪರಿಯನ್ನು ಓದುವುದು ಶುದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಷ್ಟು ಉಚಿತವಾಗದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ, ಮತ್ತೋಪದೇಶವನ್ನೂ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯನ್ನೂ ಜತೆಯಲ್ಲೇ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬಾಳಿ ಆತ್ಮ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ದೇವತ್ವಕ್ಕೆ ಏರಿದ ಒಬ್ಬ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದ ಯಾವ ಪವಿತ್ರ ಅನುಭವ ತೀರ್ಥಂಕರ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಆಗಬೇಕೋ ಆ ಅನುಭವ ಇನ್ನೂ ರಸವತ್ತಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು —ಜೀವನಕಥೆ ವಾಸ್ತವ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿದ್ದರೆ. ಆದರೆ, ಜನ್ನನು ಅನುಸರಿಸಿರುವ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣದ ಸಂಪ್ರದಾಯಪಂಥದ ಪುರಾಣರಚನೆಯ ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ತಪ್ಪಾದೀತು.

ಭರತ ಬಾಹುಬಲಿಗಳ ಪ್ರಕರಣ 'ಆದಿಪುರಾಣ'ದ ಸೌಂದರ್ಯ ವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತೆ ವಸುಷೇಣ ಸುನಂದೆ ಚಂಡಶಾಸನರ ಕಥೆ 'ಅನಂತ ನಾಥಪುರಾಣ'ಕ್ಕೆ ಕಳೆಕೊಡುತ್ತದೆ. 'ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ'ದ ಈ ಪ್ರಕರಣ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತ್ರೆ'ಯ ಕಥೆಯಂತೆ ಪ್ರಣಯ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು. ಒಂದು ಪ್ರಣಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರುವುದುಂಟು. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಎರಡು ಗಂಡು ; ಇಲ್ಲವೆ, ಒಂದು ಗಂಡು ಎರಡು ಹೆಣ್ಣು. ಒಂದು

ಗಂಡು ಎರಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮವರಿಗೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ತೋರಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಸವತಿ ಮತ್ಸರವೂ ಸತಿ ಸೂಳೆಯರ ಸೇನೂ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಇತ್ತಾದರೂ, ಈ ಕಾಟದಿಂದ ಗಂಡಿಗೆ ಬೇರೆ ತೆರನ ತೊಡಕುಗಳು ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ, ಒಬ್ಬನ ಪ್ರೇಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಬಂಧ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಅನಾಧ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೇನೂ ಒಡ್ಡಿದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ದೊರೆಯಾದರೆ ಒಬ್ಬಳನ್ನು ಪಟ್ಟದರನಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳನ್ನು ಪ್ರೇಮದರನಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ, ಸಾಮಾನ್ಯನಾದರೆ ಒಬ್ಬಳನ್ನು ಮನೆಮಡದಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳನ್ನು ಒಲವಿನೊಡತಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋದಂತೆ ಹೊರಕ್ಕಾದರೂ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಎರಡು ಗಂಡಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಜಟಿಲವಾದ್ದು, ದುರಂತವಾದ್ದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣ್ಣು ಹೆರನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅನರ್ಥ ಹೇಳತೀರದು. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಮೂಲಕಾರಣ ಹೆಣ್ಣಾಗಿರಬಹುದು, ಗಂಡಾಗಿರಬಹುದು. 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ' ಯಲ್ಲಿ ಮನೆಮಡದಿ ಅಮೃತಮತಿಯ ಮನಸ್ಸು ಚಲಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಂದರಲ್ಲಿ ಚಂಡಶಾಸನನ ಕಣ್ಣು ಮಿತ್ರನ ಮಡದಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಕಡೆಯೂ ಸನ್ನಿವೇಶ ರುದ್ರ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಅಂತ ದುರಂತ.

'ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ'ದ ಮುಖ್ಯವಸ್ತುವಾದ ಅನಂತತೀರ್ಥಂಕರನ ಚರಿತ್ರೆಗೂ ವಸುಷೇಣ ಸುನಂದೆ ಚಂಡಶಾಸನರ ಪ್ರಕರಣ ಬರುವ ಸುಪ್ರಭಪುರುಷೋತ್ತಮರ ಚರಿತ್ರೆಗೂ ನೇರವಾದ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ತೀರ್ಥಂಕರನ ಚರಿತ್ರೆ ಹೇಳುವಾಗ ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಕಥೆಯನ್ನೂ ಬಲದೇವ ವಾಸುದೇವರ ಕಥೆಯನ್ನೂ ಹೇಳುವುದು ಜಿನಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ವಾಡಿಕೆ. ಅನಂತಜಿನನ ಸಮವಸರಣ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ 'ಸುಪ್ರಭನೆಂಬ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಬಲದೇವನ್ ಬಂದು ದೇವರ ದೇವನನ್ (ಅನಂತನನ್) ಅನೇಕಾರ್ಚನೆಗಳಿಂದರ್ಚಿಸಿ ಪೊಡವಟ್ಟು, ಜಯನಾಥ ಗಣಧರರೊಳ್ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜನ್ಮವೃತ್ತಕಮಂ ಬೆರಸು ನಿಜಾನುಜಾತನ್ ಚತುರ್ಥವಾಸುದೇವನ್ ಎನಿಸಿದ ಪರಮ ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ವೃತ್ತಕಮಂ ಬೆಸಗೊಳಲ್, ಒಡನಾ ಗಣಧರಾ

ಧೀಶ್ವರರ ' ಬೆಸನಿದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕಿವಿಯುಂಡ ಮದನಪತಾಕೆಯೆಂಬ ಖಚರಾಂಗನೆ ತನ್ನ ತಂಗಿ ಚಿತ್ರಲತೆಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ವಾಸುದೇವನು ದೈತ್ಯ ಮಧುಕೈಟಭನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಜನ್ಮಾಂತರ ದ್ವೇಷಕಾರಣವೂ ಒಂದಿತ್ತೆಂದೂ, ಹಿಂದೆ ಭವಾಂತರದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನು ವಸುಷೇಣನಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ ಮಧುಕೈಟಭನು ಚಂಡ ಶಾಸನನಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ ಚಂಡಶಾಸನನು ಸ್ನೇಹಿತ ವಸುಷೇಣನ ಸತಿ ಸುನಂದೆಯನ್ನು ಕದ್ದೊಯ್ದು ಅವನ ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ ಹೇಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಬಂದ ಆ ಜನ್ಮಾಂತರ ಸಂಗತಿಯೇ, ಜನ್ನನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಕಥಾವಸ್ತುವಿನ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಮಹತ್ವಗಳಿಂದಲೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ನಿಧಿಯಿಂದಲೂ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ'ಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಪ್ರಣಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಜನ್ನನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲು ಎಡೆ ದೊರೆಯಿತು.

ಕಥಾಸಾರಾಂಶ : ಭಾರತವರ್ಷದ ತೆಂಕವಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಭೋಗದ ಚಾಗದಾಗರವೆನಿಸಿ ಮೆರೆಯುವ ಸುರಮ್ಯಮಂಡಲದ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ವಸುಷೇಣ ದೊರೆಗೆ ರಾಜಧಾನಿ ಪೌದನಪುರ. ಹಿಂದೆ ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ದರ್ಪಮುರಿದ ಅವನ ತಮ್ಮ ಬಾಹುಬಲಿ ದೇವನ ಆಳಿಕೆಗೊಂಡ ಹಿರಿಮೆ ಆ ಪೌದನಕ್ಕುಂಟು. ಉರ್ವಶಿ ರಂಭೆ ಮೇನಕೆ ತಿಲೋತ್ತಮೆ ಎಂಬವರ ಹಾವಭಾವವನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕೊಬ್ಬರೇ ಎನಿಸುವ ರಾಣಿಯವಾನದ ಐನೂರು ಚೆಲುವೆಯರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯಳಾದ ಸುನಂದೆ ವಸುಷೇಣನ ಪಟ್ಟದರಸಿ, ಮನದರಸಿ. ಸುನಂದೆಯ ಮುಖಬಿಂಬವೇ ಮಣಿದರ್ಪಣವಾಗಿ, ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಆ ಮಹಾದೇವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಭೂಕಾಂತನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ನೆಲವು. ದೊರೆ ಒಂದು ದಿನ ಮೈಹಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಗಜಾರೋಹಣ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತ, ಸಹಪಾಂಸುಕ್ರೀಡಾನುಬಂಧ ಸಂಗತ ಬಂಧುವೂ ಮಕರಗ್ರಾಹಪುರವರಾಧೀಶ್ವರನೂ ಆದ 'ಸಹೋದರ' ಚಂಡ ಶಾಸನ ದೇವನು ಹಲವು ದಿವಸ ಅಗಲಿದ್ದು ತನ್ನನ್ನು ನೆನೆದು ನೋಡಬಯಸಿ ಬರುತ್ತಿರುವನೆಂದು ಕೇಳಿ ವಿಸ್ಮೃತಿರೋಚನನಾಗಿ ಮಹೋ

ತ್ನಾಹದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪಟ್ಟದಾನೆಯ ಮೇಲೆ ಆ ಮನೋಮಿತ್ರನನ್ನು ಕೂರಿಸಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆತರುತ್ತಾನೆ. ಮಿತ್ರನ ಮನೋಲ್ಲಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಕಾವ್ಯಗೋಷ್ಠಿಗಳು, ಗೀತಾವಾದ್ಯಗಳು, ನಾಟ್ಯನೃತ್ಯಗಳು, ಕೇಳಿಕೆಗಳು, ಜೆಟ್ಟಿಕಾಳಗಗಳು, ವೇಷವಿಶೇಷಗಳು, ವಾಹ ವಿಳಾಸ ಕಂದುಕ ಕೇಳಿಗಳು—ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ ಕೌತುಕಗಳನ್ನು ವಸುಷೇಣ ಭೂಪತಿ ನಡಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ, ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪವೂ ನಿರಂತರಿತವೂ ಆದ ಸೌಹಾರ್ದದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಏಕನದನ, ಸಹ ಪಂಕ್ತಿಭೋಜನ, ಸಹ ವಿಳಾಸಕ್ರೀಡೆಗಳ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಳಿದು, ಕಾಮದೇವನ ಕರವಾಳಂತೆ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದು, ಸ್ಮರನ ಸಂಮೋಹನ ಶಕ್ತಿಯಂತೆ ಭಾವಕರ ಬಗೆಯ ಬಯ್ಯೆಯನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡು ಮೆರೆಯುವ ವಸುಷೇಣನಂಗನೆ ಸುನಂದಾದೇವಿಯ ಮೇಲೆ ದುರಾತ್ಮನಾದ ಚಂಡಶಾಸನನ ಕಣ್‌ಮಲರು ಕವಿದು ಕವ್ವರೆಗೊಂಡು, ಒಳಸೋರಿ ಮನ ಸೋಲುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದಿನ ಕೆಳೆಯನ ಸಹಪಂಕ್ತಿ ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ಸುನಂದೆ ತಾನೇ ಬಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಂದಿನ ಆ ಎಳೆಯಳ ಸೊಬಗು ವಿಳಾಸಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣಭ್ರಮೆಗೊಂಡ ಆ ಕಾಮುಕನು ಮದನಜ್ವರದಿಂದ ಒಳಗೊಳಗೇ ಬೇಯುವ ಹೃದಯವನ್ನು ಹದಪಡಿಸಲಾರದೆ, ತನ್ನ ಕೆಳೆಯ ಸುದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮನಬಿಟ್ಟು, ಈ ಕಡುನಂಟನ ಸತಿಯ ರೂಪು ತನ್ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿತೆಂದು ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಬಾಳುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ತಳೋದರಿಯನ್ನು ಕೂಡುವ ಪುಣ್ಯ ತನಗೇಕೆ ಸಲ್ಲದು? ಗಂಡನಿದ್ದರೇನು? ಎನ್ನುವಷ್ಟರದೂರ ಸಾಹಸಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಬಗೆಯ ಬೇಟವನ್ನು ಬಯಲಿಗಿಕ್ಕಿದ ತನ್ನ ದೊರೆಗೆ ಸುದರ್ಶನನು ಬುದ್ಧಿಹೇಳುವುದು ಬಿಟ್ಟು ಹರಿಯುವ ಮನಕ್ಕೆ ಹಗ್ಗವಿಲ್ಲ, ನೋಡುವ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಡೆಗಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಹುಚ್ಚನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೆರಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ, ಸುನಂದೆಗೂ ಚಂಡಶಾಸನನಲ್ಲಿ ಅಳಿಪುಂಟಾಗಿದೆಯೆಂದೂ 'ನಿಮ್ಮರಸರು ಏನು ಕಾರಣ ಬಂದರು? ಇಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಂತರವೇನು? ಪ್ರಯಾಣದಿನವೆಂದು?' ಇವೇ ಮೊದಲಾಗಿ ನಯದಿಂದ ಹೆತ್ತ ತಂದೆಯ ಮಿತ್ರನಿಗೂ ಒಡವುಟ್ಟಿದಣ್ಣನ ಕೆಳೆಯನಿಗೂ ಆಡುವಂತೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಿದಳೆಂದೂ

ನಂಬುವಂತೆ ಗಳಿಹುತ್ತಾನೆ. ದೊರೆ ಅದನ್ನು ನಂಬದೆ ಇನಿಯನಿರುವಾಗ ತನ್ನೊಡನೆ ಅಸೆಮಾಡಳೆಂದು ವಾದಿಸಲು, ವಸುಷೇಣನೂ ಚಂಡ ಶಾಸನನೂ ಆರೋಗಿನಿ ಏಕಮರಾಳತೂಲತಲ್ಪಾಸನದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಆ ಕಾಮಿನಿ ಸುನಂದೆ ಗಂಡನ ನೆವದಿಂದ ಚಂಡ ಶಾಸನನನ್ನು ಯಾರೂ ಕಾಣದಂತೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ತಾನು ಕಂಡಂತೆ ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿ, ಮನದ ವಿಶಾಚಕ್ಕೆ ವಚನ ರಚನಾ ಧೂಪವನ್ನು ತೋರಿ ವಿರಹವಿಕಾರವನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಕೂಡುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಆ ಧೂರ್ತನು ದೊರೆಯನ್ನು ಗುನಿ ನಂಬಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈ ನಡುವೆ, ಒಂದು ದಿನ ದೊರೆಗಳಿಬ್ಬರೂ ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ, ಕಣಿಗಟ್ಟಿ ನಿಂದ ಎರಲಮರಿಯೊಂದರ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಚಂಡಶಾಸನನು ನೋಡಿ, ಸುನಂದೆಯೇ ದೀವವಾಗಿ ಮನ್ಮಥನೇ ಬೇಟೆಗಾರನಾಗಿ ತಾನೇ ಹರಿಣನಾಗಿ ಪಡುತ್ತಿರುವ ವಿರಹಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಬೇಟೆಯ ಸೋಹಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳೆಯರಿಬ್ಬರೂ ಅಗಲಿ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತ, ಅರಸನು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದಂತೆ ಬೋನವನ್ನು ತೆಗಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ಗೆಳತಿಯರೊಡಗೂಡಿ ಸುನಂದೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಚಂಡಶಾಸನನು ಹೊಂಚುತ್ತಿದ್ದ ಹೊತ್ತು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಸಂಗಕ್ಕೆ ದಾಳಿಯಿಟ್ಟು, ಕರುಳ ಕತ್ತರಿಯೂ ನಂಟರ ಮಾರಿಯೂ ಆದ ಆ ಬಳನು ಮೇಲೆ ವಾಯ್ದು, ಭರದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮನೋವೇಗದಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಎರಗಿದೊಡನೆ ಹಾವು ಹಿಡಿದಂತಾಗಿ, ನಿಡಿಲು ಬಡಿದಂತಾಗಿ, ಹೆಣ್ಣು ಮೈಮರೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿದು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕನಾದ ಚಂಡಶಾಸನನು ತನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದದ್ದನ್ನು ಅರಿದು ಹುಯಲಿಡುತ್ತಾಳೆ, ಬಸಿರು ಬಾರೇಳುವಂತೆ ಮೋದುತ್ತಾಳೆ, ಮೂರುಲೋಕಕ್ಕೂ ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಕೊನೆಗೆ 'ಹಾಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಿ ಘೃತಭಂಡವನ್ನು ತೆಗೆಯುವಂತೆ ಗಂಡನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಮಡದಿಯನ್ನು ಕದ್ದೊಯ್ಯುವುದು ಆಳ ಪಾಳೆಯೆ ? ದೂರ ನಾರು' ಎಂದು ಚಂಡ ಶಾಸನ ಬೂತಕ್ಕೆ ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಸುರಮ್ಯ ಮಂಡಲದ ಗಡಿಕಾಪಿ ನವನಾದ ಕಡುಗಲಿ ನಾಮಂತ ನಿಂಹಚೂಡನು ಆ ಗೋಳುಕರೆ ಕೇಳಿ,

ನೆರವುನೋಡದೆ ಕಯ್ಯ ಕತ್ತಿ ಗುರಾಣಿಯನ್ನೆ ನೆಮ್ಮಿ ಒಡನೆಯೆ ಇದಿರಾ ಗುತ್ತಾನೆ. ' ಹೇರಾನೆಯ ಕೈಹಿಡಿದ ಕಬ್ಬನ್ನು ಕೋತಿ ಕನಿಯಬಲ್ಲದೆ ? ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗು ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಚಂಡಾಲ ಚಂಡಶಾಸನನು ಕಾಳಗ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಸುತ್ತಲ ನೋಟಕರು ಅವರ ಸೋಲು ಗೆಲುವು ಅರಸನ ಪುಣ್ಯ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸುನಂದೆ ಮೈಕೊರಗಿ ಮನದಲ್ಲೆಯೆ ' ತಲೆಗಾಯಿ ಈ ಭಟನನ್ನು, ಹೊಡೆದಿಕ್ಕು ಈ ದ್ರೋಹನನ್ನು, ಸೆರೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿದಂದು ನಿಮಗೆ ನಾನೆ ಬಲಕೊಡುತ್ತೇನೆ ' ಎಂದು ದೇವದೇವತೆ ಯರಿಗೆಲ್ಲ ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಚಂಡಶಾಸನನು ಬಾಳಿಗೆ ಬಲಗೊಂಡು ಸಿಂಹಚೂಡನನ್ನು ತಲೆಕಡಿದುರುಳಿಸಿ, ಸುನಂದೆಯನ್ನು ಮುಹೂರ್ತ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಸೆರೆಯಿಡುತ್ತಾನೆ.

ಇತ್ತ, ವಸುಷೇಣನು ಬೇಟೆಯಿಂದ ಬಂದು ' ಬಂದಳೆ ದೇವಿ ? ಪಂಕ್ತಿ ಗಡೆಮಾಡಿಸಿದಳೆ ? ಚಂಡಶಾಸನನೆಲ್ಲಿ ? ' ಎಂದು ಮಂದಿ ಮಹತ್ತರ ರನ್ನು ಬೆಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಶೋಕರಸವೆ ರೂಪುಗೊಂಡಂತೆ ಬಂದ ಸುನಂದೆಯ ಸಖೀಜನರಿಂದ ಅವಳು ಸೆರೆಹೋದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಕೋಪಾವೇಶ ವಿಯೋಗೋದ್ರೇಕಗಳಿಂದ ಮೂರ್ಛೆಹೋಗಿ, ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರದಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಎಚ್ಚತ್ತು, ಹೆಂಡತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೊಳಲನ್ನು ಹೊಗಳಾರದೆ, ಮೊದಲು ತನ್ನ ಕತ್ತಿಯನ್ನೂಡಿ ಬಳಿಕ ತಾನುಣ್ಣು ವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ, ಚಂಡಶಾಸನನಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇತ್ತ, ತಮ್ಮ ಅರಸನು ಹೆರಹೆಣ್ಣನ್ನು ತಂದನೊ ಹೆಮ್ಮಾರಿಯನ್ನು ತಂದನೊ ಎಂದು ಪಟ್ಟಣಿಗರು ಕುದಿದು ತಳ್ಳಂಕ ಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ವಸುಷೇಣನ ಸೇನೆ ಬಂದು ಲಗ್ಗೆ ಹತ್ತಿ ಎರಡು ಕಡೆಗೂ ಹಗಲು ಹೋರಾಟ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇರುಳು ಬಿಡುವುಗೊಂಡಾಗ, ಚಂಡಶಾಸನನು ವೀರ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುನಂದೆ ಸೆರೆಯಿದ್ದ ಮಣಮಾಡಕ್ಕೆ ಮರಳಿ, ಕೊರಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆಸೆದಿದ್ದ ಆ ಸತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ' ನಯದಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ ; ಔತ್ಸುಕ್ಯದಿಂದ ತಂದ ಸಲುಗೆ ಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸು ; ಕಾಮಿ ಕಣ್ಣರಿವನಲ್ಲ ; ನಾನು ಗಂಡು ತೊತ್ತು ನಿನಗೆ ; ನನ್ನ ರಾಣವಾಸವೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಪರಿಚಾರಕರು ; ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸುಖೋದಯದಲ್ಲ ನಿನು ನನಗೆ ವಲ್ಲಭೆಯಾಗಿರು ' ಎಂದು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ

ಬೇಡುತ್ತಾನೆ. ನುಡಿದೊಡನೆ, ಫೃತಾಹುತಿಯ ಶಿಖಿಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ಬಾಲೆ ಕನಲಿ ಒನಲಿ, ಸೈರಿಸಲಾರದೆ 'ಸೆರೆನಿಕ್ಕಿದ ದೇನಿತಿಯನ್ನು, ಭೋಗೋಪ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಮರೆದೂ ಕಾಣದ ಅನಾಥೆಯನ್ನು ನುಡಿಸುವಂತೆ, ಅಯ್ಯೋ ಪಾಣ್ಣ, ನಿನ್ನ ಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ಜರುಚುತ್ತಿರುವೆ. ನಾಳೆ ನಿನ್ನ ತಲೆ ಸೆರೆಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುವಾಗ ಇದನ್ನು ನುಡಿ' ಎಂದು ಜೈದುಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೂ ಚಂಡಶಾಸನನು ಏವೈನಿ ಮುಳಿಯದೆ, ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಚಳಿಯದೆ 'ನಾನು ಕೆಳಗೆಟ್ಟು ಹಗೆಯಾದೆನಾಗಿ, ವಸುಷೇಣ ಹೋದನೆಂದೆಣಿಸು. ನಮೆಯದಿರು, ಆಗ್ರಹಬೇಡ. ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದಿಂದ ಬತ್ತಿದ ಬಾಳಾಗದೆ ಸೌಖ್ಯಶ್ರೀವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಆಳಿಕೊಂಡಿರು' ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಅವನಿಗೆ ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಉತ್ತರಕೊಡುವುದೇಕೆಂದು ಸುನಂದೆ 'ವಸುಷೇಣನೇ ಕೈವಿಡಿದನುವಿಗೂ ಒಡೆಯ, ಚಿತಾಗ್ನಿಗೂ ಒಡೆಯ' ಎಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಕುಟಿಲನು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ತೆರಫುಗಾಣದೆ 'ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಸತ್ತರೆ ನಾನು ಸಾಯುವೆನು, ಉಳಿಯುವನಲ್ಲ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಒಲವಿರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ. ನನಗೇನೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಎರಡಿಲ್ಲದ ಒಲವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಬೇರೆಯೂರಿನ ಬೇಟೆಗೆ ಬಾಯಿಬಿಡಲಾರೆ. ಸೆರೆಯಾದರೂ ಸರಿ, ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀನಿರುವೆಯೆಂಬ ಆಸೆಯೇ ನಾಕು ನನಗೆ. ಬಳಿಕ ರಣದಿಂದ ಅಗುವುದಾಗಲಿ' ಎಂದು ತನ್ನ ಅಳಿಪಿನ ಆಳವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ನೇನರು ಮೂಡಿ ಬೆಳಗಾದರೂ ವಿರಹತಾಪ ತೀರದೆ 'ಪತಿಯಿರುವಾಗ ಆಸೆ ಹಿಂಗದು, ಈ ಸತಿ ನನ್ನನ್ನು ಒಲ್ಲಳು ; ಇವಳನ್ನು ಮರುಳುಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಬಗೆದು, ಆ ಇಂದ್ರಜಾಲಿಗನು ವಸುಷೇಣನ ಸೇನೆ ಸೋತೋಡಿತೆಂದೂ ಪಗೆಯ ಪಂದಲೆ ಕೈಸೇರಿತೆಂದೂ ಸುಳ್ಳುಸುದ್ದಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ತಾನೇ ಸುನಂದೆಯ ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಬಂದು 'ತೆಗೆದುಕೊ ನಿನ್ನಿನಿ ಯನ ಬಸಿವ ತಲೆಯನ್ನು' ಎಂದು ವಸುಷೇಣನ ಮಾಯದ ಶಿರವನ್ನು ಈಡಾಡುತ್ತಾನೆ. ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಅವಳ ಅಲರುಗಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಹರಣ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಹತಾಶನಾದ ಆ ಬಳನು ಬೆದರಿ ಬೆರಗಾಗಿ, ಉಪಾಯದಿಂದ ಕೂಡುವೆನೆಂದು ಮಾಡಿದ ಮಾಟ

ಮರಣದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ಎದೆಬೆಂದು, ಆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹೆಣವನ್ನೇ ತಕ್ಕೈಸಿ ಮೈಸೋಂಕಿನಿಂದ ಮೂರ್ಛಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಉಪಚಾರದಿಂದ ಮೂರ್ಛ ತಿಳಿದಮೇಲೆ ಬಾಳಬಯಸದೆ, ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅವಳನ್ನು ಕೂಡುವುದಾಗಿ ಸುನಂದೆಯೊಡನೆ ಸಹಗಮನ ಮಾಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಯಾರು ತಡೆದರೂ ತಡೆಯದೆ, ಸುನಂದಾದೇವಿಯ ಶವ ದೊಡನೆ ಏಕಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಚಿತೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ರಾಣಿ ವಾಸದವರು 'ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಾವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದರೆ, ಮಾವು ವಸಂತಶ್ರೀಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿತು' ಎಂದುಕೊಂಡರೂ, ರಾಜನೇನೇ ಆಗಲಿ ತಾವು ಮೈನೆಳಲಿನಂತಿರಬೇಕೆಂದು ಅವನೊಡನೆ ಸಹಗಮನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಇತ್ತ ವಸುಷೇಣನು ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಲಗ್ನಹತ್ತುವಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರ ಗೋಳು ದನಿ ಕೇಳಿ ವಿಷಯವೇನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಲು, ಸುನಂದೆಯ ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ತಾನು ಅಳಿದನೆಂದು ಹುಸಿದರೆ ಒಡನೆ ಅಳಿದಳು ಹೆಣ್ಣು; ಅವಳು ಸತ್ತು ತಾನುಳಿದರೆ ಕೃತಘ್ನನಲ್ಲವೇ ಎಂದೆಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇನಿಯ ಳಳಿದ ಬಳಿಕ ತನ್ನಿರವು ತಾರಾಮಂಡಲ ಹೋದ್ರಲೋಚನದಂತೆ, ಅನು ಹೋದ ಬಾಳ್ಮೆಣನಂತೆ ಆಯಿತೆಂದುಕೊಂಡು, ಜಯವಾಗಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಗಲಿ ಬೇಡದೆ ಹೋಗಿ, ಹಿಂದಿರುಗಿ, ಮಗನಿಗೆ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿ ವಸುಷೇಣ ದೊರೆ ತೊರೆದು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನೊಡನೆ ಅವನ ಹಲವು ಕೆಳೆಯರಸರೂ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ವಸುಷೇಣನು ತಪಮುಡಿಪಿ, ಆ ಪುಣ್ಯ ಫಲದಿಂದ ಸಹಸ್ರಾರಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಸುರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ದೇವಭೋಗ ಅನುಭವಿಸಿ, ಕಡೆಗೆ ಅದಕ್ಕೂ ಬೇಸತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಸಾರ ಅನಾರವೆಂದು ಅರಿತು ಸಂನ್ಯಸನ ವ್ರತದಿಂದ ಬಾಳನ್ನು ಮುಡಿಪಿ, ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸೋಮಪ್ರಭರಾಜನಿಗೂ ರಾಣಿ ಸೀತಾದೇವಿಗೂ ಪುರ ಪೋತ್ತಮ ವಾಸುದೇವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಧುಕೈಟಭ ದೈತ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ಚಂಡಶಾಸನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ.¹

1 ಗ್ರೀಕ್ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಯ್ ಯುವರಾಜನಾದ ಪ್ಯಾರಿಸ್ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಸ್ಕಾರ್ತಾ ರಾಜನಾದ ಮೆನೆಲೆಯೊಡನೆ ಅರಮನೆಗೆ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದುಳಿದುಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರನ ಮಡದಿಯ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣುಹಾಕಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದನ್ನು ಈ ಕಥೆಯೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಮನೆಮಡದಿಯೂ ಬಂದವನಿಗೆ ಮನ

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕಾದ್ದು ಚಂಡಶಾಸನನ ಶೀಲ, ನಡತೆ ; ಅವನ ಮೋಹ, ಕಾಮ. ಆ ನೋಟಕ್ಕೆ ವಸುಷೇಣ ಸುನಂದೆಯರಿಬ್ಬರೂ ಹಿನ್ನೆಲೆ. ವಸುಷೇಣನ ಎರಡಿಲ್ಲದ ಕೆಳೆಯೂ ಸುನಂದೆಯ ಪರಿಶುದ್ಧ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವೂ ಚಂಡಶಾಸನನ ಪಾಪಕೃತ್ಯದ ಘೋರವನ್ನೂ ದ್ರೋಹವನ್ನೂ ಮತ್ತೂ ಮುನ್ನೋಟಕ್ಕೆ ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತವೆ. ಚಂಡಶಾಸನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಕುಟಲ, ಖಳ, ಬೂತು, ಚಂಡಾಲ, ದುರಾತ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಕಟುವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಕವಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನೇನೂ ನಾವು ಲಾಘವವಾಗಿ ಎಣಿಸದೆ, ಚಂಡಶಾಸನನ ಒಳಗನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅವನ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಷ್ಟೇನೂ ಕಷ್ಟವಲ್ಲ ಸುನಂದೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲೆ ಮೋಹಗೊಂಡು, ಮಿತ್ರಸಂದರ್ಶನದ ಮುಸುಕುಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಮಡದಿಯನ್ನು ಕದ್ದೊಯ್ಯುವ ಮುನ್ನೆಣಕೆಯಿಂದ ಬಂದ ಘಾತುಕನೇನೂ ಅಲ್ಲ ಚಂಡಶಾಸನ. ಗೊಫೋದ್ದೇಶವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಕಿರಿಯಂದಿನ ಕೆಳೆಯನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡು ಸ್ನೇಹಿತನ ಸಂದರ್ಶನದ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಬಂದಮೇಲೆ ಸಂದರ್ಭ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಮೇಲುಕಯ್ಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಆತ್ಮ ಬಲವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ವಿಧಿಯೊಡ್ಡಿದ ಬಲೆಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ, ಬೇಟದಲ್ಲಿ ಬೇಯುತ್ತಾನೆ ; ಕೊನೆಗೆ ಮರಣದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ದುರ್ದಮ್ಯ ಮೋಹಾವೇಶದ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೆರೆನಿಕ್ಕಿದ ಮನಸ್ಸು ತನ್ನ ಮುಂದನ್ನು ಕಾಣಲಾರದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಮೇಗನ್ನು ಅರಯ್ಯಲಾರದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ; ಪವಿತ್ರಮೈತ್ರಿಗೂ ಅತಿಥಿಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಮಾಡಲಿರುವ ಘೋರದ್ರೋಹವನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಂಚವೂ ಎಣಿಸಲಾರದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ದ್ರೋಹದ ದಾರುಣತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ವಸುಷೇಣನು

ಸೋಲುತ್ತಾಳೆ. ರಾಣಿ ಹೆರೆನ ಕೂಡಿ ಜಾಳಿದ ಗಂಡನನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳಸಿದ ಮನೆಯನ್ನೂ ತೊರೆದು, ಬಂದವನ ಬೇಟಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಪ್ಯಾರಿಸಿನೊಡನೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾಳೆ.

ಒಂಟಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ದಾರಿಕಟ್ಟಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ; ತಡೆಯಬಂದ ಸಾಮಂತ ಸಿಂಹಹೊಡನು ಸೆಣಿಸಿ ನಾಯುವುದು ; ವಸುಷೇಣನ ಮಾಟದ ತಲೆಯನ್ನು ಸುನಂದೆಗೆ ತಂದು ತೋರಿಸುವುದು—ಇವೇ ಮೊದಲಾದುವು ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತವೆ.

ಮಹೋತ್ತಾಹದಿಂದ ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಚಂಡಶಾಸನನಿಗೆ ಹೃತ್ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಅದರಾತಿಥ್ಯಗಳು ಅಂತಃಕರಣವೂ ಒಂದು ವಿವರವಾಗಿ ವರ್ಣನೆಯಾಗಿವೆ. ವಸುಷ್ಠೇಣನು ಚಂಡಶಾಸನನನ್ನು 'ಸಹೋದರ'ನಂತೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ತಾನೆ ಏನು ? ಕಾಮೋದ್ರಿಕ್ತ ಪುನಃಕಷಾಯದಿಂದ ಕಲುಷಿತವಾದ ಬುದ್ಧಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದು, ಯಾವುದನ್ನೂ ತಿಳಿಯಲಾರದು. ಚಂಡಶಾಸನನು ಆಗಲೇ ಪಟ್ಟದರಸಿ ಮನದರಸಿಯರು ಹಲವರನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದು, ಕಂಡೊಡನೆ ಕೆಳೆಯನ ಕಣ್ವಮಣಿಯನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ ಅವನ ತಪ್ಪನ್ನು ಎಂದೂ ಯಾರೂ ಮರೆಯುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಮಪವಿತ್ರವೂ ಅನತಿಕ್ರಮ್ಯವೂ ಆದ ಹೆರನ ಮನೆಬಾಳಿನೊಳಕ್ಕೆ ದಾಳಿಯಿಟ್ಟು ಸಮಾಜಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಚಂಡಶಾಸನನು ಮಾಡುವ ಅನ್ಯಾಯ, ದ್ರೋಹ ಅಕ್ಷಮ್ಯವಾದದ್ದು ; ಆ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಚಂಡಶಾಸನನ ಶರೀರದಾರ್ಥ್ಯವೇನು, ಮನಸ್ಥೈರ್ಯವೇನು ? ಅವನು ರಾಜವೈಭವದ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಭೋಗವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಮುಳುಗಿದವನು, ತನ್ನ ರಾಣಿವಾಸದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಹೆಂಡಿರನ್ನು ನೋಡಿದವನು. ಸಮಸ್ತ ವಿಷಯಸುಖಗಳನ್ನೂ ನೆರೆಯುಂಡ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಅವನವು. ಈ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ವಿಷಯಾಸಕ್ತ ಜೀವನದಿಂದ ಬರುಬರುತ್ತ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಕಟ್ಟುನಡೆ, ಅತ್ಯಲ್ಪ ಭೋಗವಿಷಯದಿಂದ ಉದ್ದೀಪನಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಮರ್ಥವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಸತ್ವವಿದ್ದು, ಹಾಗೆ ಕೆರಳಿ ಕಲಕಿದ ಇಂದ್ರಿಯವನ್ನು ಸ್ತಿಮಿತಕ್ಕೆ ತರುವ ಚಿತ್ತ ಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಗಿಕೊಂಡ ಗಂಡು ಅವನು. ವಿಷಯ ಭೋಗದ ರುಚಿಯನ್ನು ಕಂಡು ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳ ಒಳಕೂಗನ್ನೂ ಸೆಳೆತವನ್ನೂ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯೊಂದು ತಡೆಯದೆಹೋದರೆ, ಸಮಾಜದ ಕೃತಕ ದುರ್ಬಲ ಬಂಧಗಳು ತಡೆಯಬಲ್ಲವೇ ? ಇಷ್ಟಾದರೂ, ಚಂಡಶಾಸನನ ಒಲವಿನ ಪಟ್ಟನ್ನು ನೋಡಿ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮರುಗಲೇ ಬೇಕು, ಬೆರಗಾಗಲೇ ಬೇಕು. ' ನೀನು ಒಲಿಯದಿದ್ದರೂ ಹೋಗಲಿ, ಸೆರೆಯಾದರೂ ಸರಿ ನೀನು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವೆಯೆಂಬ ಆಸೆಯೇ ನಾಕು ನನಗೆ ' ಎಂದು ಹೇಳುವ ಚಂಡಶಾಸನನ ಮರುಳುಪಾಡಿಗೆ ಮರುಗದಿರು.

ವುದಕ್ಕಾದೀತೆ? ಅವಳು ಒಲಿಯದಿದ್ದರೂ ತಾನು ಒಲಿದ ಹೆಣ್ಣು ಅಳಿದೊಡನೆ, ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಾದರೂ ಅವಳನ್ನು ಕೂಡುತ್ತೇನೆಂದು, ಹೆಣ್ಣೊಡನೆ ಸಹಗಮನ ಮಾಡುವ ಗಂಡನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆರಗಾಗದಿರುವುದಕ್ಕಾದೀತೆ?

ಸುನಂದೆ ವಸುಷೇಣರ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸುನಂದೆ ಶುದ್ಧ ಹೆಣ್ಣು, ಗಂಡನ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿ. ಕೊಂಚವೂ ಮುನ್ಸುಳಿವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಪತಿಯಿಂದ ವಂಚಿಸಿ ತನ್ನನ್ನು ಚಂಡಶಾಸನನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡುಹೋದಾಗ ಏನುಮಾಡಬಲ್ಲಳು? ಅಳಬಲ್ಲಳು; ಅಳುತ್ತಾಳೆ. ಮೊರೆಯಿಡಬಲ್ಲಳು; ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಮೂದಲಿಸಬಲ್ಲಳು; ಮೂದಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವೈರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಚಂಡಶಾಸನನ ಬೆಡಗು ಬೆದರುಗಳಿಗೆ ಕೊಂಚವೂ ಬೆರಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಬಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸೊರಗಿದರೂ ಸತಿ ಸಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಮುಕನ ಅನುನಯ ಸಂಲಾಪಗಳಿಗೆ ಅವಳು ಕೊಡುವ 'ನಾಳೆ ನಿನ್ನ ತಲೆ ಸೆರೆ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುವಾಗ ಇದನ್ನು ನುಡಿ' ಎಂಬ ಮರುನುಡಿ ತನ್ನನ್ನು ಸೆರೆತಂದ ದೊರೆಯನ್ನೂ ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ ಅವಳ ರಾಣಿತನದ ಗೌರವ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನೂ ಸತೀತ್ವದ ಕೆಚ್ಚನ್ನೂ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ. ಆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಧಿಕ್ಕಾರಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅವಳಿಗಿದ್ದ ಬಲ ತನ್ನ ಗಂಡನು ಕಾಳಗ ಕೊಟ್ಟು ಗೆದ್ದು ಸೆರೆಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆಂಬ ಅಚಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ. ಆ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲೇ ಪ್ರಾಣವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆ ತನ್ನ ಇನಿಯನ ತಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮುಂದೆ ನೋಡಿದರೆ ಏನು ಮಾಡಿಯಾಳು? ಹಿಂದು ಮುಂದು ಆರಯ್ಯದೆ, ಮಾಟದ ತಲೆಯ ಮೋಸಕ್ಕೆ ಮಾರುವೋಗಿ, ತನ್ನ ಅಸುವಿಗೊಡೆಯನಾದವನಿಗೆ ಅಸುವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ.

ಸಹೋದರನಂತೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆದರೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ಆತಿಥ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕರಿಸಿದ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತನು ಮಿತ್ರದ್ರೋಹವನ್ನೂ ಲಕ್ಷಿಸದೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಮಣಿಯನ್ನು ಕದ್ದೊಯ್ದು ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ವಸುಷೇಣ ದೊರೆ ಕ್ರೋಧಪರವಶನಾಗಿ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಾಗಿಯೇ ಚಂಡಶಾಸನನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಯುದ್ಧ ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೆ

ಸುನಂದೆಯ ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಯಾರಿಗಾಗಿ, ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು? ಸೇಡನ್ನಾದರೂ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದರೆ ಹಗೆ ಸಹಗಮನಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ವಸುಷ್ಠೇಣನು ತನ್ನ ಮನದನ್ನೆ ಮಡಿ ದೊಡನೆ ತಾನೂ ಆತ್ಮಹತ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಬಾಳನ್ನು ರುದ್ರ ಮರಣದಿಂದ ಮುಗಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಧೀರನೂ ಸತ್ವಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಆ ದೊರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಅರಿದಾದ್ದನ್ನು, ಮೇಲಾದ್ದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಗನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಅಂತೂ ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಅಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರೇಮ ಅವನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಲಗೊಂಡದ್ದಲ್ಲವೆ, ವಿಧಿವಿಲಾಸದಿಂದ ಅದರ ಸುಳಿಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹೆರರಿಬ್ಬರು ನಿರಸರಾಧಿಗಳ ಬಾಳನ್ನೂ ಮುರಿದುಬಿಟ್ಟಿತು.

ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ

ಕೈಹಿಡಿದ ಹೆಂಡತಿಯ ಪ್ರೇಮದ್ರೋಹದಿಂದ ಬಗೆ ಬೇಸತ್ತು ಸಂಸಾರ ತೊರೆದುಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದ ದೊರೆಯೊಬ್ಬನು ತಾಯಮೇಲಿನ ಮೋಹದಿಂದ ಆಕೆ ಒಡ್ಡಿದ ಬಲಿಯ ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದು, ವಿಷಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಗೆಡೆಗೊಟ್ಟು, ಆ ಪಾಪದ ಫಲವಾಗಿ ಜನ್ಮಜನ್ಮಗಳು ಕಷ್ಟವನುಭವಿಸಿ, ಕಡೆಗೆ ಪಾಪಮುಕ್ತನಾದ ಕಥೆ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯ ವಿಷಯ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆತ್ಮದ ಅಳಲು ತೊಳಲುಗಳ, ಬೀಳುವಳುಗಳ, ಕಟ್ಟುಬಿಡುಗಡೆಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯ ಕಥೆ ಜೈನರಲ್ಲಿಗೂ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗಿ, ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಹರಡಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಪುರಾತನ ಕಥೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಅಪಭ್ರಂಶ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳು, ಗುಜರಾತಿ, ಹಿಂದಿ ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆ ಯನ್ನು ಕುರಿತ ಕಾವ್ಯಗಳು ಹಲವಿವೆ. ಈ ಕಥೆಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ಗ್ರಂಥರಚನೆ ಈಗ ತಿಳಿದುಬಂದಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಮಾರು ಲನೆಯ ಶತ ಮಾನದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ್ದು ೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ, ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ

ವಾಗಿ ನಡೆದುಬಂದಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಗ್ರಂಥಗಳು ಸಿಕ್ಕಿವೆ. ಈವರೆಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳು ನಾಲ್ಕೈದು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಮೂಲತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡಾದ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ವವನ್ನೂ ಜನ್ಮಾಂತರ ತತ್ವವನ್ನೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಬೋಧಿಸಿ ಪ್ರಚಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕಥಾವಸ್ತು ಕವಿಗಳ ಕೈಗೆ ಬಲು ಅನುವಾಗಿ ಬಂದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಗ್ರಂಥಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇದೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೃತಿಗಳು ಹಲವು, ಮಹಾ ಗ್ರಂಥಗಳ ಖಂಡಗಳು ಕೆಲವು.

ಜನ್ನನ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ

ನಾಲ್ಕು ಅಧಿಕಾರ ಅವತಾರಗಳುಳ್ಳ ಜನ್ನನ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ' ಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸುಮಾರು ೩೦೦ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಒಂದೊಂದು ಅವತಾರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬರುವ ಒಂದೆರಡು ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಮಿಕ್ಕ ಸುಮಾರು ೩೦೦ ಪದ್ಯಗಳು ಕಂದಗಳು¹. ಜನ್ನನ ಈ ಕಂದ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಅವನ ಆದರ್ಶವಾದ ವಾದಿರಾಜನ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯ ಲಘು ಛಂದಸ್ಸುಗಳೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಿರಬಹುದು². ಅದು ಹೇಗೆ ಇರಲಿ, 'ಯಶಸ್ವಿಲಕ' ಚಂಪುವೇ ಮೊದಲಾದ ಉದ್‌ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಇನ್ನೂ ವಿವಿಧಮಾರ್ಗದ ಯಶೋಧರ ಕೃತಿಗಳೂ ಹಲವಿದ್ದರೂ

¹ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಸರ್ಗಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವೃತ್ತ ವ್ಯತ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಬರೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆ.

ಚಂಪೂ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ರಗಳೆ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಪಟ್ಟದೀ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಸಾಂಗತ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಲವಿವೆ. ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಸುಭಾಷಿತ ವಚನಗಳೂ ಕಂದದಲ್ಲಿವೆ. ಅವರ ಹೀಗೆ ಇಡೀ ಕಾವ್ಯವನ್ನೇ ಬರಿಯ ಕಂದಗಳಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅತಿ ವಿರಳ; ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದರೂ ತಡೆ ದೀತು.

² ಅನುಷ್ಠುಪ್, ಉಪಜಾತಿ, ಸ್ವಾಗತ, ವಂಶಸ್ಥ ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಅವಿಲಂಬ ವೃತ್ತಗಳಿಗೆ ಕಂದ ಸಂಪಾದಿಯಾಗುವಷ್ಟು ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆಯ ವೃತ್ತಗಳು ಅಗರಾರವು.

ವಾದಿರಾಜನ ತಿಳಿಯೂ ಸರಳವೂ ಸುಂದರವೂ ಆದ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅದರ್ಶವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕವಿಯ ಅಭಿರುಚಿ ಅವನ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಜನ್ನನು ಸ್ವವಿಷಯವೂ ಬಲ್ಲಾಳ ದೇವನ ಅನ್ವಯ ಕಥನವೂ ಬರುವ ಮೊದಲಿನ ಸುಮಾರು ೨೫ ಕಂದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಸುಮಾರು ೨೫೦ ಕಂದಗಳಲ್ಲಿ, ವಾದಿರಾಜನು ೩೦೦ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮೆ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜನ್ನನ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿ ವಾದಿರಾಜನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಯ ಸರಳಾನುವಾದ ಎನ್ನಬಹುದು. ಆದರೂ, ಕನ್ನಡ ಬರವಣಿಗೆಯ ಓಟವನ್ನಾಗಲಿ ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟನ್ನಾಗಲಿ ನುಡಿಗಟ್ಟನ್ನಾಗಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಭಾಷಾಂತರವೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯಭಾಷೆಯ ಕಾವ್ಯದ ಆತ್ಮವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಸ್ವಭಾಷೆಯ ನೈಸರ್ಗಿಕತೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಇಂಥ ಅನುವಾದ ಶೈಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಒಂದು ಹಿರಿಯ ತನಿಗುಣ.

ಜನ್ನನ ಕೃತಿ ವಾದಿರಾಜನ ಕೃತಿಯ ಅನುವಾದವೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ್ದು ಸಂಸ್ಕೃತದ್ದರ ಪಡಿಯಚ್ಚೆಂದಲ್ಲ ; ಕನ್ನಡ ಕವಿಯ ಕೈವಾಡ ವಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಜನ್ನ ಕವಿ ಎಡೆಯರಿತು ಕೆಲವನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಕೆಲವನ್ನು ಅಡಕಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮೂಲದಲ್ಲಿಯ ಅನಗತ್ಯವೆಂದು ತೋರಿದ ಒಂದೆರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಭಾವಪುಷ್ಟಿಗಾಗಿಯೂ, ಅರ್ಥ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಮೂಲದಲ್ಲಿಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ : 'ಅದು ಪಿರಿಯ ಸಿರಿಯ ಬಾಪ್‌ಮೊದಲ್, ಅದು ಚಾಗದ ಭೋಗದಾಗರಂ, ಸಕಲಸುಖಕ್ಕದು ಜನ್ಮಭೂಮಿ ಎನಿಸಿದುದ ನಾಳ್ಳನ್ ಮಾರಿದತ್ತನೆಂಬ ನೃಪಾಲನ್'; 'ಬೇಡಿದ ಕಾಡೊಳ್ ಮಡೆ ಯಾಯ್ತೆಡಾಡುವಮಿದಲಿ ಪೊಷೆಯನೆನಗಂ ನಿನಗಂ ಮೂಡುವ ಮುಲುಗುವ ದಂದುಗಂ, ಆಡಿದ ಹೊಲನ್, ಉಂಡ ಮರ್ದು, ಕಂಡ ವಿಚಾರಂ'; 'ಭೈರವನ ಜವನ ಮಾರಿಯ ಮೂರಿಯವೊಲ್ ನಿಂದ ಮಾರಿದತ್ತನ್ ಲಲಿತಾಕಾರರ ಧೀರರ ಬಂದ ಕುಮಾರರ ರೂಪಿಂಗೇ ರಕ್ಕು ಗೊಂಡಂತಿದನ್'; 'ನೋಡುವ ಕಣ್‌ಗಳ ಸಿರಿ, ಮಾತಾಡುವ ಬಾಯ್‌ಗಳ ರಸಾಯನಂ, ಸಂತಸದಿಂ ಕೂಡುವ ತೋಳ್‌ಗಳ ಪುಣ್ಯಂ, ನಾಡಾಡಿಯೆ ರೂಪು ಕುವರ ವಿದ್ಯಾಧರನಾ'; 'ಪಾಣ್ಣನ ಕೂಡಿದನ್ ನಣ್ಣು

ಗಂಡುಂ ತಮದಿಂದಂ ಬೆಂದು ಸತ್ತುದು, ಅರೆಗೊಯ್ದುಂಬುದಣಿಂ ನೊಂದು ಸತ್ತುದಿಲ್ಲಜಪೋತಂ'—ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಹತ್ತಾರು ಸುಂದರ ಪದ್ಯಗಳ ಭಾವ ವಾದಿರಾಜನಲ್ಲಿಲ್ಲ. 'ಸುಖಮನವಿಸುವ ಮನು ಜನ್' ಮೊರದಿಯೊಳೆ ಮಾದುಪಟಮನವಿಸದಿರನ್'; 'ಪಸಿದ ಕೃತಾಂತನ ಬಾಣಸುಪೊಲರ್ದ ಮಾರಿಯ ಮನೆ'; 'ಪೊಲ್ಲಮೆಯೆ ಲೇಸು ನಲ್ಲರ ಮೆಯ್ಯೊಳ್'; 'ಮಱುಗಿದುದಣುನೀರ ಮೀನಬೊಲಿಂದೆನ್ನ ಮನಂ'; 'ಕಣ್ಣುಯದೊಡಂ ಕರುಳುಯದೆ'—ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಹಲವಾರು ಚೆಲುವು ನುಡಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಕವಿಯವು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮೂಲದಲ್ಲಿಯ ಹಲವಂಶಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲವಂಶಗಳನ್ನು ಬಿಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಮೂಲದ ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಿರುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಜನ್ನನು ತನ್ನ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನೂ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಭಾಷಾನ್ಯೈಪುಣ್ಯವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ. 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ'ಯೊಂದೇ ಸಾಕು ಜನ್ನನ ಹೆಸರು ಜಗಕ್ಕೆ ಬೆಳಗುವುದಕ್ಕೆ. ಈಗಲೂ, ಜನ್ನನು ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಜನಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಾಗುವುದು ಅವನ ತಿಳಿಯಾದ ಮುದ್ದಾದ ಈ ಪುಟ್ಟ ಕಂದ ಕಾವ್ಯದಿಂದ.

ಕಥಾ ಸಾರಾಂಶ

ಮಾರಿದತ್ತರಾಜನು ಸಕಲ ಸುಖಕ್ಕೆ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ಎನಿಸಿದ ರಾಜ ಪುರವನ್ನು ರಾಜಧಾನಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಯೋಧ್ಯಾದೇಶವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಊರಿನ ಪಾಪಕಳಾಪಂಡಿತ ಚಂಡಮಾರಿದೇವತೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಚೈತ್ರ ಅಶ್ವಯುಜಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆ ನಡೆದು ಪಶುಬಲ ನರಬಲ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಚೈತ್ರ ಜಾತ್ರೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ದೊರೆಯ ಅಪ್ಪಣಿಯಂತೆ ಮನುಷ್ಯಯುಗಳಕ್ಕಾಗಿ ಅರಸುತ್ತ ಚಂಡಕರ್ಮ ತಳವಾರನು ಕಿರುವರಿಯದ ಶುಭಲಕ್ಷಣದ ಅಣ್ಣತಂಗಿಯರಿಬ್ಬರನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಗುರು ಸುದತ್ತಾಚಾರ್ಯರ ಅಪ್ಪಣಿಯಂತೆ ಚರಿಗೆಗೆ ಹೊರಟವರು. ಅನ್ವರ್ಥನಾಮರಾದ ಅಭಯರುಚಿ ಅಭಯಮತಿ

ಎಂಬ ಆ ಅರಸು ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ಸಾವಿಗಂಜದೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಸಂತೈಸುತ್ತ ಹಸಿದ ಕೃತಾಂತನ ಬಾಣಸುವಿನಂತಿದ್ದ ಮಾರಿಯ ಮನೆಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಹೊಗುತ್ತಾರೆ. ಭೈರವರೂಪನಾದ ಮಾರಿದತ್ತನು ಆ ಲಲಿತಾಕಾರರಾದ ಧೀರ ಕುಮಾರರ ರೂಪಿಗೆ ಠಕ್ಕುಗೊಂಡು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ತಲೆಹೊಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ದೊರೆಯನ್ನು ಹರಸಬೇಕೆಂದು ಜನರು ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳಲು, ಮಂದರ ಧೀರನಾದ ಅಭಯರುಚಿ 'ನಿರ್ಮಲ ಧರ್ಮದಿಂದ ಧರೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸು' ಎಂದು ಹರಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಪುಣ್ಯವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಮಾರಿದತ್ತನ ಎತ್ತಿದ ಕೈ ಹೊಡೆಯದೆ ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕಿತ್ತ ಕರವಾಳಿನ ತನಗೂ ಮೃತ್ಯುವಿನಂತಿದ್ದ ಮಾರಿಗೂ ಬೆದರದೆ ಅರಿಯನ್ನೇ ನುಡಿದ ಆ ಧೀರರ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ತಮ್ಮ ನಿರ್ಮಲ ಚರಿತ್ರೆ ಧರ್ಮಪರರಿಗಲ್ಲದೆ ರುಚಿಸದೆಂದೂ, ಆ ಮಾತು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಅಭಯರುಚಿ ಹೇಳಲು, ದೊರೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೈಮುಗಿದು ಬೇಡುತ್ತಾನೆ. ದಯೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ ಆ ದೊರೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನಿಗೆ ಕಾಲಬದ್ಧ ಸಂದಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ಅಭಯರುಚಿ ತಮ್ಮ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:

ಯಶಾಘನು ಅವಂತಿದೇಶದ ಉಜ್ಜಯಿನೀಪುರದ ಅರಸು. ಅವನ ಮಡದಿ ಚಂದ್ರಮತಿ. ಅವರ ಮಗ ಯಶೋಧರ. ಅವನ ಮನಃ ಪ್ರಿಯೆ ಅಮೃತಮತಿ. ಯಶಾಘ ಒಮ್ಮೆ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆನರೆ ಕಂಡು ನಿರ್ವೇಗಕೊಂಡು ಮಗನಿಗೆ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಯಶೋಧರ ಅಮೃತಮತಿಯರು ಖಚರ ದಂಪತಿಗಳಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ಆ ಹೃದಯಪ್ರಿಯರು ಸೆಜ್ಜೆಮನೆಯ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವಾಗ ನಲ್ನಿಶೆಯ ನಿಶ್ಯಬ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಅಮೃತಮತಿಗೆ ಇನಿದನಿಯೊಂದು ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ. ಪಕ್ಕದ ಗಜಶಾಲೆಯ ಮಾವಟಗನು ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಹಾಡಿನಿಂದ ಅಮೃತಮತಿಯ ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿದು ಆಲಸಿ, ಅರಸಿ ರಾಗದ ಸವಿಗೆ ಒಳಸೋತು ಗೀತೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಮನವನ್ನೇ ತೊಟ್ಟನೆ ಪನಾಯದಾನ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಅತಿ ನೂತನ ಗೀತದ ರಾಗಗಳು

ಒಂದರಮೇಲೊಂದು ಕಿವಿಗೆ ಸೊದೆಯೆರೆಯುತ್ತಿರಲು, ರಾಣಿಯ ರಾಗ ಕೆರಳಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡುವ ಕೂಡುವ ಚಿಂತೆ ಕಡಲುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಬೆಳಗಾಗುವುದೇ ತಡ ತನ್ನ ಮನದ ಕೆಳದಿಗೆ ಮನಬಿಟ್ಟ ಹೇಳಿ ಅವಳನ್ನು ಗೀತದ ಕಣೆಯನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಹೋಗಿ ಒಬ್ಬ ಅಷ್ಟವಂಕನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಸಿ, ವಿಧಿಯನ್ನು ಬೈದಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಮಾತಾಡದೆಯೆ ಮರಳುತ್ತಾಳೆ. ಕೆಳದಿಯ ದಾರಿಯೇ ಕಣ್ಣಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ರಾಣಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು 'ಇಂಥ ಕಾಮದೇವನನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿ ಒಲಿದೆ?' ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನುಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಕಾಮದ ಕೆರಳಿನಿಂದ ಮರುಳುಮತಿಯಾದ ರಾಣಿ ಆ ವ್ಯಂಗ್ಯ ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ನಲಿದು, ನೂತನ ನಲ್ಲನ ಚೆಲುವನ್ನು ಕೇಳಲು ತವಕಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಷ್ಟವಂಕನ ವಿಕಾರವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪುಳಿಂದನ ಕಣಿಗಟ್ಟಿ ನಿಂತ ವನಹರಿಣಿಯಂತೆ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೂ, ಕೈಮೀರಿದ ಕಾಮೋದ್ರೇಕದ ಭರದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದವಳಾಗಿ, ಪೊಲ್ಲಮೆಯೆ ಲೇಸು ನಲ್ಲರ ಮೆಯ್ಯೊಳೆಂದು ಮರುಗಳಿಗೆಯೇ ಸಮಾಧಾನ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ದೂತಿಗೆ ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟು ಮಾವತಿಗನನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಹಗಲಿರುಳೂ ತನ್ನ ಬಿಡುಹೊತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನಲ್ಲಿಯೆ ಕಳೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಬೇವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದ ಕಾಗೆಗೆ ಮಾವು ಇಳಿದಾಗುವಂತೆ ಅಮೃತಮತಿಗೆ ಬರುಬರುತ್ತಯತೋಧರನಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗ ಬತ್ತುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ದೊರೆ ಒಂದಿರುಳು ನಿದ್ರೆ ಬಂದವನಂತೆ ಮಲಗಿರಲು, ರಾಣಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ತೋಳ ಸೆರೆಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಜಾರನಲ್ಲಿಗೆ ನುಸುಳುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಅರಿಯದಂತೆ ಅರಸನೂ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೆ ಕತ್ತಿ ಹಿರಿದು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಮೃತಮತಿ ತಡಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟವಂಕನು ಮುಳಿದು ಕಲಹಂಸಕ್ಕೆ ಗಿಡುಗ ಎರಗುವಂತೆ ಎರಗಿ ಬಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ರಾಣಿ ಅವನ ಕಾಲಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಿ 'ಪಾತಕಿ ದೊರೆಯಿಂದ ತಡವಾಯಿತು ; ನೀನುಳಿದರೆ ಸಾಯುವವಳು ನಾನು ಮಿಕ್ಕ ಗಂಡರು ಸಮಸೋದರರು ನನಗೆ' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ದೊರೆಯ ಮನ ಕನಲಿ ಒಡನೆಯೇ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ನೀಳಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಕೈಯ ಕತ್ತಿ ನಿಮಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮರುಗಳಿಗೆಯೇ ಧೃತಿಗೊಂಡು ಆ ಹುಳುಕರನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಹೇಸಿ

ಸುಮ್ಮನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ರಾಣಿಯೂ ಬಂದು ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ದೊರೆ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು ತೊರೆದುಹೋಗಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಣಿ ಎದ್ದೊಡನೆ ದೊರೆ ನಗನುಡಿಯ ನೆವವನ್ನು ತೆಗೆದು ನೈದಿಲೆ ಹೂಪಿಂದ ಅಮೃತಮತಿಯನ್ನು ಇಕ್ಕುತ್ತಾನೆ. ಅಂದು ಅಷ್ಟವಂಕನ ಬಾರೇಟು ತಿಂದು ಉಳಿದ ಆ ಸುಕುಮಾರಿ ಇಂದು ಆ ಹೂವೇಟಿನಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಅಣಕಕ್ಕೆ ಅನಹೃದಿ 'ಅಯ್ಯೋ! ಅಂದಿನ ಸಾವು ದೈವದಿಂದ ತಪ್ಪಿತು ; ಇಂದು ನೈದಿಲೆ ಸಾವಿಗಾಯ್ತು' ಎಂದು ಅರಸು ಕೊಂಕಿ ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಗುಟ್ಟು ಬಯಲಾದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದು ರಾಣಿ ಮರುಮಾತಾಡದೆ ಬೇಸತ್ತಂತೆ ಇದ್ದುಬಿಡುತ್ತಾಳೆ.

ಇತ್ತ, ದೊರೆ ಬಗೆಕದಡಿ ನೆಲೆಕಾಣದೆ ತಾಯಬಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮಗನ ನೀರೋಡಿದ ಮುಖಕಂಡು ತಾಯ ಮನಸ್ಸು ಬತ್ತಿದ ನೀರ ಮೀನಂತೆ ಮರುಗಿ ಕಾರಣ ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ ರಾತ್ರಿ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾವರೆಕೊಳದ ಹಂಸ ಕನಲಿ ಅವಲುಗೊಳದಲ್ಲಿ ನಲಿದದ್ದನ್ನು ಕಂಡೆ ನೆಂದು ಹೇಳಿ ದೊರೆ ನಿಜನುಡಿಯಲಾರದೆ ಇರುಳು ನಡೆದದ್ದನ್ನು ಕನಸಿನ ನೆವದಿಂದ ಮರಸುತ್ತಾನೆ. ಮಗನೊಂದು ನೆನೆದರೆ ತಾಯೊಂದು ನೆನೆಯುತ್ತಾಳೆ. ದುಃಸ್ವಪ್ನದ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ದೇವಿಗೆ ದಾವಣಗುರಿಯನ್ನು ತರಿದು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ತಾಯಿ ಹೇಳಲು, ಮಗ ಕಿವಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ವಧೆ ಹಿತವಾಗದು, ಜೀವದಯೆ ಜೈನಧರ್ಮ ಎಂದು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ತಾಯಿ ಕೇಳದೆ, ಕೊನೆಗೆ ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿಯನ್ನಾದರೂ ಬಲಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾನೇ ದೇವಿಗೆ ಬಲಿ ಬೀಳುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿ ಮಗನನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತಾಯಿ ಮೋಹದಿಂದ ಮಗ ಒಪ್ಪಿ ಮಾನೋಮಿಯ ಮುಂದಿನ ಭೌಮಾಷ್ಟಮಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿಯೊಂದನ್ನು ದೇವಿಗೆ ಬಲಿಯಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬೆಂತರನೊಂದು ಕೋಳಿಯ ತಲೆ ಚಗಿದೊಡನೆಯೇ ಕುಕ್ಕೂ ಕೂ ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕೂಗಿ ಕರೆವ ದುರಿತಗಳ ಬಲ್ಲುಲಿಯಂತೆ ಇದ್ದ ಆ ವಿಕಾರ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿ ದೊರೆ ದಿಗಿಲುಬಿದ್ದು, ವಿಧಿವಿಲಾಸವರಿಯಲಾರದೆ, ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಬಂದು ಸಂಸಾರ ತೊರೆದು ಮಗ ಯಶೋಮತಿಗೆ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿ ಕಾಡಿಗೆ

ಹೋಗಲು ಅನುವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನರಿತು ಆ ಮಾಯಾಂಗನೆ ಅಮೃತ ಮತಿ ಹೂವಿನ ಸೌರಭದಂತೆ ತಾನೂ ಗಂಡನ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ, ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಎಲ್ಲರೂ ತನ್ನ ರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಔತಣವುಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಗಂಡನನ್ನೂ ಅತ್ತೆಯನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಔತಣದ ಅಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷ ಹಾಕಿ ಆ ಪಾತಕಿ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂದು ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ.

ಹೀಗೆ ದುರ್ಮರಣದಿಂದ ಸತ್ತ ತಾಯಿ ಮಗ ಇಬ್ಬರೂ ಮುಂದೆ ನಾನಾ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಏಳೇಳು ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ತಳೆದು, ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಹೊಂದಿ, ಕೊನೆಗೆ ಯಶೋಮತಿಗೆ ಕುಸುಮಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಯರುಚಿ ಅಭಯಮತಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಅಣ್ಣ ತಂಗಿಯರು ಎಳವೆಯಲ್ಲೇ ಜೈನದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡು ಸುದತ್ತಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿ ಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.

ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣಿಯಂತೆ ಚರಿಗೆಗೆ ಹೊರಟ ಆ ಅಭಯರುಚಿ ಅಭಯಮತಿಗಳೇ ನಾವು. ಕೇವಲ ಮಾನಸಿಕ ಪಾಪವೊಂದಕ್ಕೆ ನಾವು ಪಟ್ಟ ಪಾಡಿನ ಕಥೆ ಇದು.

ಕಥೆ ಕೇಳಿ ಮಾರಿದತ್ತದೊರೆ ಬೆರಗಾಗಿ ಉದ್ವೇಗಪರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಚಂಡಮಾರಿ ಚೇತನ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಕುವರನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಹಿಂಸಾಪೂಜೆ ಕೂಡದೆಂದೂ ಹೂವು ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಸಾತ್ವಿಕ ಪೂಜೆಯೇ ಆಗಬೇಕೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾನು ಮುಳಿಯುವುದಾಗಿಯೂ ನೆರವಿಗೆಲ್ಲ ಕಟ್ಟಳೆಮಾಡಿ ಅಂತರ್ಧಾನವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಮಾರಿದತ್ತನು ಮಗನಿಗೆ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿ ಜೈನದೀಕ್ಷೆ ವಹಿಸಿ ಸಮಾಧಿ ಮುಡಿಪಿ ಕೊನೆಗೆ ಕಲಿಯನ್ನು ಮೂಡಲಿಸಿದಂತೆ ಮೂನೆಯ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವನೆ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಅಭಯರುಚಿ ಅಭಯಮತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮುಗಿಸಿ ಋಶಾನಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಪಾತಕಿ ಅಮೃತಮತಿ ಧೂಮಪ್ರಭೆ ಎಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ತೊಳಲುತ್ತಾಳೆ.

ಯಶೋಧರ ಚಂದ್ರಮತಿಯರ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ವಿವರ

ಅಮೃತಮತಿ ಇಟ್ಟ ವಿಷಾನ್ನವುಂಡು ದುರ್ಮರಣದಿಂದ ಸತ್ತ ತಾಯಿ ಮಗ ಇಬ್ಬರೂ ಯಾವೆಡೆಯೇ ಹುಟ್ಟಲಿ ಯಾವ ಹುಟ್ಟೇ

ಹುಟ್ಟಲಿ ಯಶೋಮತಿ ದೊರೆಯೊಡನೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸಂಬಂಧವಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ ; ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ ; ಇಲ್ಲವೆ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಗೆ ಅವನಿಗೇ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

೧. ಮಗ ವಿಂಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನವಿಲಾಗಿ, ತಾಯಿ ಕರಹಟದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆ ನಾಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಯಶೋಮತಿಯ ಅರಮನೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ, ಅಮೃತಮತಿಯೊಡನೆ ಸರಸದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾರ ಅಷ್ಟವಂಕನ ಕಣ್ಣನ್ನು ನವಿಲು ಕುಕ್ಕುತ್ತದೆ. ನಾಯಿ ನವಿಲನ್ನು ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಯಶೋಮತಿ ಕೋಪಗೊಂಡು ನಾಯನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ, ಕಣ್ಣರಿಯದಿದ್ದರೂ ಕರುಳರಿಯಿತೆಂಬಂತೆ ಆ ಎರಡರ ಸಾವಿಗೆ ದೊರೆ ಆಳುತ್ತಾನೆ.

೨. ಮಗ ವಿಂಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಎಯ್ಯಮಿಗವಾಗಿಯೂ ತಾಯಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹಾವಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿ, ಹಾವು ಎಯ್ಯನ್ನು ತಿಂದು ಹಾಕುತ್ತದೆ. ಹಾವನ್ನು ಹುಲಿಯೊಂದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ.

೩. ಮಗ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ನಿಪ್ರಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಾಯಿ ಮೊಸಳೆಯಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿ, ಮೊಸಳೆ ಮೀನಮೇಲೆ ಹಾಯಹೋಗುತ್ತದೆ. ಯಶೋಮತಿಯ ಜಾಲಗಾರರು ಆ ಮೊಸಳೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಲವು ಬಗೆಯಾಗಿ ಸಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೊರೆ ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರಿಸಿ ತಂದೆ ಯಶೋಧರನ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಸಜೀವವಾಗಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಬಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಳೆಯುಂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಯಶೋಧರನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಯಶೋಧರನಾಗಿದ್ದ ಆ ಮೀನು ಅಡುಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅರೆಜೀವವಾಗಿ ಬೇಯುತ್ತ ಮರುಗುತ್ತದೆ.

೪. ತಾಯಿ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ಹೊಲಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಮಗ ಆ ಆಡಿನಲ್ಲಿ ಹೋತಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಆ ಹೋತೇ ಆ ಆಡಿನೊಡನೆ ನೆರೆ ದಿರುವಾಗ, ಮತ್ತೊಂದು ಹೋತ ಅದನ್ನು ಇರಿಯುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಸತ್ತ ಹೋತನ ಜೀವ ತಾಯಿ ಬಸಿರಿನ ಸ್ವಬೀಜದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಬಸಿರು ಬೆಳೆದ ಅಡನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಬೇಟೆ ಯಾವುದೂ

ನಿಕ್ಕದ ಯಶೋಮತಿ ಬಾಣದಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಆ ಹುಣ್ಣು ಬಾಯಿಂದ ಉದುರಿದ ಮರಿಯನ್ನು ಹೊಲೆಯನಿಗೆ ಸಲಹಲು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ದೊರೆ ಒಮ್ಮೆ ಎಮ್ಮೆ ಹೋರಿಯೊಂದನ್ನು ಊರ ಮಾರಿಗೆ ಬಲಿಯಿಕ್ಕಿ ಅದನ್ನು ಮಹಾಲಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಮುಗ್ಗಿ ಹುಳಿತ ಆ ಅಡಗನ್ನು ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಅರಹಾಕಿದ್ದಾಗ ನಾಯಿ ಕಾಗೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿ ಕೆಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಅದರ ಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಾರ ತಾಯ ಬಿಸಿರಲ್ಲಿ ಸ್ವಬೀಜದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಡು ಬೇಕೆಂದು ಪುರೋಹಿತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದೊರೆ ಹೊಲೆಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಅಡನ್ನು ತರಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಶುದ್ಧಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನುಂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಚಂದ್ರಮತಿ ಯಶೋಧರರು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ಅಡು ಮನದಲ್ಲೇ ಕೊರಗಿ ಮರುಗುತ್ತದೆ.

೫. ತಾಯಿ ಕಳಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕೋಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯೊಬ್ಬನ ಹೊರಗೋಣನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀರಡಸಿ ಸಿಂಪಾನದಿಗೆ ನೀರು ಕುಡಿಯಲು ಬಂದಿದ್ದ ಆ ಕೋಣ ಅರಸನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ದೊರೆ ರೇಗಿ ಆ ಕೋಣನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರಿಸಿ ವಿವಿಧ ಕೊಲೆಯಿಂದ ಕೊಲ್ಲಿಸಿ, ಅದರ ಮಾಂಸವನ್ನು ಅಮೃತಮತಿಗೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮಾಂಸದ ರುಚಿ ಕಂಡ ಅಮೃತಮತಿ ಬಾಣನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಹೋತ ನನ್ನೂ ತರಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾಳೆ.

೬. ತಾಯಿ ಮಗ ಇಬ್ಬರೂ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ಹೊಲಗೆರಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ ಪಿಳ್ಳೆಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಯಶೋಮತಿ ಅವನ್ನು ಸಲಹಲು ಚಂಡಕರ್ಮನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಚಂಡಕರ್ಮನು ಒಮ್ಮೆ ವನದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಅಕಂಪನ ಮುನಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವನೊಡನೆ ಆತ್ಮತ್ವ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ ಮುನಿ ಆತ್ಮದ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಜೈನತತ್ವವನ್ನೂ ವಿವರಿಸುತ್ತ, ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಬಲಿಯಿಟ್ಟು ಯಶೋಧರ ಚಂದ್ರಮತಿಯರು ಹಲವು ಪಾಡುಪಟ್ಟು ಕೊನೆಗೆ ಗೂಡಿನ ಕೋಳಿಗಳಾಗಿರುವ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಅವಧಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮಾತನ್ನು ಚಂಡಕರ್ಮನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಕೋಳಿಗಳು ಕೇಳಿ ಜಾತಿಸ್ಮರಣಗಳಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸಾವ್ರತ ಧರಿಸಿ ನಲವಿನಿಂದ

ಕೆಲೆಯುತ್ತವೆ. ಅದೇ ವನದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದೆಡೆ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಯಶೋಮತಿದೊರೆ ಮಡದಿ ಕುಸುಮಾವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಶರವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದನಿ ಬಂದ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಬಾಣಬಿಟ್ಟು ಆ ಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಕೆಡವುತ್ತಾನೆ.

೭. ಆ ಕೋಳಿಗಳು ಹಾಗೆ ಸತ್ತು ಕುಸುಮಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಶೋಮತಿಗೆ ಅಭಯರುಚಿ ಅಭಯಮತಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಎಳವೆಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ದೀಕ್ಷೆ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಗ್ರಂಥವಿಮರ್ಶೆ

ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು : ಯಶೋಧರ ಅಮೃತಮತಿಯರ ಪ್ರಣಯ ಕಥೆ ; ಯಶೋಧರ ಚಂದ್ರಮತಿಯರ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಕಥೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಓದುಗರಿಗೂ ಒಪ್ಪಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ತನಿಯಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಜನ್ಮಾಂತರ ಕಥೆಯೂ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ ; ಎಲ್ಲದರ ಒಟ್ಟು ಕಟ್ಟಡವೂ ಕಲ್ಪನಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಆ ಕಥೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಸಿ ಪೋಣಿಸುವ ಮೂಲಸೂತ್ರವಾದ ಜನ್ಮಾಂತರ ತತ್ವ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಶ್ರದ್ಧೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿನೀತೇ ಇಲ್ಲವೇ ! ಆದರೂ, ಯಾವದೇ ಕಾವ್ಯವಾಗಲಿ ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದರ ಸವಿಯನ್ನು ಸವಿಯಬೇಕಾದರೆ, ಆ ಹೊತ್ತಿಗಾದರೂ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗೊಳಿಸಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕಾವ್ಯಸಹಾನುಭೂತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕಾದದ್ದು ಅಗತ್ಯ. ಬರಿಯ ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಯೊಂದರಿಂದಲೇ ಏಳೇಳು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ಪಟ್ಟ ಪಾಡಿನ ಕಥನಕ್ಕೆ ಪಾಪಕಳಾಪಂಡಿತೆಯಾದ ಚಂಡಮಾರಿದೇವತೆಯ ಗುಡಿಯೂ ಹಿಂಸಾರಥಸಮಿತಿಯಾದ ವಾರಿದತ ದೊರೆಯೂ ಬಲಗೆ ಒಡ್ಡಿದ ಜೀವ ರಾಶಿಗಳೂ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿವೆ. ಅಳಲ ಪಾಡಿನ ಕೊರಗು ಕಥೆಯ ಮುಡಿಯಾಗಿ ಬರುವ ಅಕಂಪನ ಗುರುಗಳ ಮಾತಿನ ಸೊದೆ ಬೆಂದೊಡಲಿಗೆ

ತಂಪೆರೆಯುತ್ತದೆ. ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಹಿರಿಯ ತತ್ವಗಳ ತಿರುಳೂ ಹುರುಳೂ ಕಿರಿದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿ, ಅವರ ಸರಳ ಸುಲಭಬೋಧೆ ಮನಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಅಮೃತಮತಿಯ ಪ್ರಣಯ : ಅಮೃತಮತಿ ಯಶೋಧರ ಭೂಪಾಲನ ಏಕ ಮಾತ್ರ ಪತ್ನಿ : ಅವನ ಮನಃಪ್ರಿಯೆ ! ದೊರೆಯ ಮೀಸಲಳಿಯಾದ ಒಲವು ಅವಳದು. ಒಳಗಿನೊಲುಮೆಯ ಜತೆಗೆ ಹೊರಗಿನ ಚೆಲುವೂ ಇತ್ತು ದೊರೆಗೆ ' ನೋಡುವ ಕಣ್ಣುಗಳ ನಿರಿ ' ಯಶೋಧರ. ತನ್ನ ಅರಸಾಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಗೆ ಪ್ರೇಮ ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಬಿಡುವಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಮನ್ಮಥನು ಬೇಟೆಗಾರನಾಗಿ ಅಮೃತಮತಿಯನ್ನು ದೀವಮಾಡಿ ಯಶೋಧರನನ್ನು ಗೋರಿಗೊಳಿಸಿ ಆಟವಾಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಂಥ ಹೃದಯ ಪ್ರಿಯರ ಪರಿಶುದ್ಧ ಪ್ರೇಮಸುಧೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವಿಷ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ವಿಧಿಯ ವಿರಾಸಕ್ಕೆ, ಅಣಕವಾಟಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ತಕ್ಕ ರಂಗ ಬೇರೊಂದು ಬೇಕೆ ? ಕಟ್ಟೊಲುಮೆಯ ರಾಜದಂಪತಿಗಳು ಮೇಲು ಮಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದರೆ ನಲ್ಸಿನಿಯ ನಿಶ್ಯಬ್ಧತೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ನುಣ್ಣೊದನಿಯೊಂದು ಸುಳಿಯುತ್ತದೆ. ಗಜಶಾಲೆಯ ಮಾವುತನ ಇನಿಗೊರಲಿಂದ ಕೇವಲ ಸ್ವಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟ ಆ ನುಣ್ಣೊದನಿ ಯಶೋಧರ ಅಮೃತಮತಿಯರ ತಿಳಿವಳಿನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ದುರಂತ ಬೀಜವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಗ ಕಿವಿಮುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ರಾಣಿಗ ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ತಿಳಿದೊಡನೆ ಸವಿಸೋಕುತ್ತದೆ. ಸೋಕಿದೊಡನೆ ಮನಸೋಲುತ್ತದೆ. ಗೀತ 'ಮುಟ್ಟಿದ ಮನಮನೆ ತೊಟ್ಟನೆ ಪಸಾಯದಾನ ' ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ¹. ಎಂದೂ ಕೇಳದ ಆ ಹಾಳು ಹಾಡಿನ ಉಲಿ ಅಂದೂ ಕೇಳದಂತೆ ಏಕೆ ಅರಸಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಿಗಿಯಲಿಲ್ಲವೋ ! ಹಣೆಯ ಬರಹ ; ವಿಧಿ. ಕಣ್ಣಾಗಲಿ ಕಿವಿಯಾಗಲಿ ಮೋಹಕ ನೌಂದರ್ಮದ ಸವಿಸೆಳವಿಗೆ ನೋಲುವುದು ಸಹಜ. ಆದರೆ,

1 'ಜನಹರ ಚರಿತು', 'ಯಶಸ್ವತೀಲಕ ಚಂಪು' ದೊದರಾದುವುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅಮೃತಮತಿ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾದರೂ ಯಶೋಧರನಿಗೆ ತುಂಬಿದ ಅಂತಃಕರಣ ಬೇರೆಯಿತ್ತು.

2 'ಜನಹರ ಚರಿತು', 'ಯಶಸ್ವತೀಲಕ' ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಮೃತಮತಿ ಗಾನದಿಂದ ಮನಸೋಲುವ ಪ್ರಸ್ತಾವವಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವಳೂ ಅಪ್ಪುವಂಕನೊ ಜಾರಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದೆ. ಇದರಿಂದ ವಾದಿರಾಜ ಜನ್ನರ ಮಾರ್ಪಾಟಿನ ಮೇಲೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಮರುಗಳಿಗೆಯೇ ಎಚ್ಚತ್ತು ತನ್ನ ಅರಿವು ಮರಳದಿದ್ದರೆ, ಚೆದರಿ ಚೆಲ್ಲಿದ ಮನಸ್ಸು ಒಗ್ಗೂಡಿ ಸೈತು ನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅತ್ಮನಾಶವೂ ನಿಶ್ಚಯ. ರೂಪು ಕಾಣದೆ ದನಿ ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿ ಮೆಚ್ಚಿದ ನಲ್ಲನಿಗೆ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಲು ನಿಧ್ಧವಾಗಿರುವ ಅರಸಿಯ ಸೋಲು ಅಂದಿನ ಅತಿ ನೂತ್ನ ಗೀತದ ನಿರ್ಭರಪೋಹನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತದೆಯೋ, ಅಶಿಕ್ಷಿತ ಸತಿಯ ಅತ್ಮ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆಯೋ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯ ಗಾನಕ್ಕೆ ಬಲಿ ಬೀಳುವಷ್ಟು ಹಗುರವಾಗಿತ್ತೆ ಅವಳ ನಿಡು ಬಾಳಿನೊಲವು? 'ಕೂಡುವ ತೋಳ್ಗಳ ಪುಣ್ಯ'ನ ತೋಳ್ ತಕ್ಕೆಯ ನೆನವೂ ಒಮ್ಮೆ ಹಿಡಿದು ತಡೆಯದೆ ಹೋಯಿತೆ ಮುಗ್ಧಿಯ ಮುಂಬರಿವ ಮನವನ್ನು? ಒಮ್ಮೆ ಯಾದರೂ ಒಳತೋಟ ಕಾಡಲಿಲ್ಲವೆ ಹೆಣ್ಣಿದೆಯನ್ನು? ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೇನು? ವಿಷಮ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ, ವಿಷಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮನ ಸೋಲಿಬಿಟ್ಟಳು ಹೆಣ್ಣು; ಬಿದ್ದವಳು ಮತ್ತೇಳಲಿಲ್ಲ. ಕೆಳದಿ ಕೊಟ್ಟ ನೂತನ ನಲ್ಲನ ಕಹಿರೂಪನ್ನು ಕೇಳಿಯಾದರೂ ಯೋಚಿಸಬಾರದಾಗಿತ್ತೆ ಅಮೃತಮತಿ? ತಾನೆ ಕಣ್ಣಾರ ಕಂಡ ಗಜವೆಡಂಗನ ಭೀಕರ ರೂಪದ ವಿಕರ್ಷಣದಿಂದಲಾದರೂ ಮುನ್ನುಗ್ಗದೆ ನಿಲ್ಲಬಾರದಾಗಿತ್ತೆ? ಕಿವಿಬೇಟ ಕಣ್ಣಬೇಟಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲು ಕೈಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಕೆಳದಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಕಂಬನಿ ಮಿಡಿಯುತ್ತಾಳೆ; ಪುಳಿಂದನ ಕಣಿಗಟ್ಟ ನಿಂತ ವನಹರಿಣಿಯಂತೆ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರ ಮೈಮೆರೆಯುತ್ತಾಳೆ; ನಿಜ. ಆದರೆ, ಮರುಗಳಿಗೆಯೇ ಮನಸ್ಸು ಕಲ್ಲುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಕಿವಿಗೆ ನಂಬಿಸಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹುಸಿದ ಆ ದ್ರೋಹಿ ವಿಧಿಯಮೇಲಿನ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದ ಕ್ಯಾಗಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಅಪ್ಪಾವಕ್ರನ ಕೊಂಕುನೋಟವನ್ನೇ ಕಣ್ಣಿನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಲಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಮೊದಲೆ ಮನದಲ್ಲ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ತನ್ನ ನಲ್ಲನ ಮುನಚಿತ್ರದ ಮುರಿತದ ಆಘಾತದಿಂದ ಅಧೀರಳಾದ ಹೆಣ್ಣು ಕಣ್ಣಿಗೆಟ್ಟು, ಗತೃಂತರವಿಲ್ಲದೆ, ತರ್ಕದ ಶರಣು ಹೊಗುತ್ತಾಳೆ. ಕಾರ್ಯ ನಿಧ್ಧಿಯಾದಮೇಲೆ ಕಾರಣದಿಂದ ಫಲವೇನು ಎಂದು ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ 'ಪೊಲ್ಲಮೆಯೆ ಲೇಸು ನಲ್ಲರ ಮೆಯ್ಯೊಳ್' ಎಂದು ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಮೂದಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಕೇಳಿಲ್ಲವೆ ಕಾಮಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲವೆಂದು!

ಕೆಳನರಿಯುತ್ತಿರುವವರು ಮತ್ತೆ ಮೇಲೇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನೂ ಕೆಳಜಾರುವುದು ಸುಲಭ. ಮೇಲೇರಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರಯತ್ನಬೇಕು. ಕೆಳನರಿಯದೆ ಇದ್ದಡೆಯೇ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೂ ಕೊಂಚ ಪ್ರಯತ್ನಬೇಕು. ಆದರೆ, ಕೆಳಜಾರುತ್ತ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅಯತ್ನವಾಗಿಯೇ ಬೀಳಬಹುದು. ತಪ್ಪುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಟ್ಟವರು ತಮ್ಮ ತಪ್ಪರಿತು ಹಿನ್ನಡೆದು ನೇರದಾರಿಗೆ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋದಾಗ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ, ತಮ್ಮ ಆತ್ಮದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಅರಿವಿನ ಭಾರದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿಯೇ ಎಂಬಂತೆ ಕಣ್‌ಗೆಟ್ಟು, ಕಟ್ಟುವರಿದು, ಇಮ್ಮಡಿ ಹುರಿಪಿನಿಂದ ತಪ್ಪುದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಮುಂಬರಿವ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸೇಡು, ಮೊಂಡುತನ ಬಂದುಬಿಡುವುದುಂಟು. ಇಳಿಯ ಮುಳುಗಿದವರಿಗೆ ಚಳಿಯೇನು ಮಳೆಯೇನು !

ಅಷ್ಟವಂಕನ ಅನಹ್ಯವಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ನೋಟದಲ್ಲಿಯೆ ಹೇಸದ ಅರಸಿ ಅವನ ಹಲವಿರುಳ ಕೂಟದಿಂದ ಜುಗುಪ್ಸೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯದ ಮಾತು. 'ಬೇವನ ಮೆಚ್ಚಿದ ಕಾಗೆಗೆ ಮಾವಿಳಿದಪ್ಪಂತೆ' ಅಮೃತ ಮತಿಗೆ ಆ ವಿಕಟಾಂಗನ ಕೂಟದಿಂದ ಬರುಬರುತ್ತ ಅರಸನಲ್ಲಿ ಒಲವು ಬತ್ತುತ್ತದೆ. ಅರಸನು ಅವಳ ಪಾಲಿಗೆ ಪಾತಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ತೊನ್ನ ಬಡಿಕನು ತೋರಮುಡಿ ಹಿಡಿದೆಳೆದು ತೀಡುವ ಬಾರಿನೇಟು ಸುಕುಮಾರಿಯ ಎಳಮೈಗೆ ಹೂವಿಗಿಂತ ಮೃದುವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ, ಅಮೃತ ಮತಿಗೆ ಗಂಡನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ದ್ವೇಷ ಹುಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ಹೋದಿರುಳಿನ ಕಿತ್ತಡವನ್ನು ಕೊಂಕುನುಡಿಗಳಿಂದ ಅರಸನು ತೆಗೆದು ಮೂದಲಿಸಿದನೋ ಅವಾಗ ದ್ವೇಷವೂ ಅರಸಿಯ ಮನವನ್ನು ಹೊಗುತ್ತದೆ. ತಪಕ್ಕೆ ನಡೆದ ಗಂಡನೊಡನೆ ತಾನೂ ನಡೆಯದೆ ಹಿಂದೆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಬರುವ ಜನನಂದೆಯ ಭೀತಿ ಬೇರೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಈ ದ್ವೇಷದ ಜತೆಗೆ. ಹೀಗೆ ಹುರಿಗೊಂಡ ಈ ಎರಡೂ ಮನಃಕಷಾಯಗಳ ಅಲೆತದಿಂದ ಕೋಟಲೆಗೊಂಡು ದಿಕ್ಕುಕಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣು ಕಲ್ಲೆದೆಯಾಗಿ ಕೊಲೆಗೂ ನಿಧನವಾಗುತ್ತಾಳೆ; ನಂಜಿಟ್ಟು ಗಂಡನನ್ನೂ ಅತ್ತೆಯನ್ನೂ ತೀರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ

ಪತಿ ಯಶೋಧರನ ಹಂಸತೂಲಿಕಾತಲ್ಪ ಜಾರ ಅಷ್ಟವಂಕನಿಗೆ ಬಿಡು ವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಷಯಮಗ್ನಳಾದ ರಾಣಿಯ ನಾಲಗೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಳ್ಳು ಬಾಡುಗಳ ಸವಿಗೂ ಸೋಲುತ್ತದೆ. ಮೈ ತೊನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹುಳಿತರೂ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಅಷ್ಟವಂಕನನ್ನು ಬಿಡದೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸಾಯುತ್ತಾಳೆ. ಮನ್ಮಥನಂಥ ಗಂಡನನ್ನೂ ಅಮೃತದಂಥ ಅತ್ತೆಯನ್ನೂ ಕೊಂದು ತೊನ್ನನ ಕೂಟದಲ್ಲಿರುವ ಅರಸಿಯ ಗುಟ್ಟು ಬಯಲಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಿಗೂ ಬರುತ್ತದೆ. 'ಈ ಕಿಸುಗುಳಿಯನ್' ಜವನುಮುಯ್ಯಲೇನ್ ಪೇಸಿದನೋ', 'ಪಾಪಂ ತಿನ್ನದು, ಪಾತಕಿ ಪುಟಿತೊಡಲ್ಲದೇನ್ ಸತ್ತಪಳೆ', 'ಇದೇನ್ ನಾಯಕನರಕಮೀಕೆಗೊಚ್ಚತಮಾಯ್ತೊ' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ತೊತ್ತಿಗರೆಲ್ಲರೂ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಅಡಿ ಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಹಗುರವಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ ಯಶೋಧರನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ. ಕೊನೆಗೆ ಸಾಯದೆಯೇ ಸತ್ತು ನರಕದಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆ ಅಮೃತ ಮತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾಜವೈಕ್ರಿಯ ಅನುಕ್ರಮವಾದ ಅವಕರ್ಷವೂ ಪತನವೂ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಮಿಕ್ಕ ಹಲವು ಕವಿಗಳು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅಮೃತಮತಿಯ ನಿಷಯ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಪಾತಕಿ, ಹೀನೆ, ಪಾಪಿಷ್ಟ, ವಿಷಮತಿ ಮೊದಲಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನೇ ತಡೆಬಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜನ್ನನೂ ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ ಪಾದರಿ, ಪಾಣ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ. 'ಅವಳಣಕಕ್ಕೆ ಸವಣನುಂ ಸೈರಿಪನೆ' ಎಂದು ಯಶೋಧರನ ಚುಚ್ಚುನುಡಿಯ ಮೂದಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೂ ಆ ಮಾತುಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಜನ್ನನ ಗಮನವಿದ್ದದ್ದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವುಗಳ ಮೂಲ ಅರ್ಥದ ಕಡೆಗೇ ಹೊರತು, ಉದ್ರೇಕ ಆಕ್ರೋಶ ತಿರಸ್ಕಾರಗಳ ಕಡೆಗಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಮೃತಮತಿಯನ್ನು ಬಲುಪಾಲು ದೇವಿ, ಅರಸಿ ಎಂದು ಗೌರವದಿಂದಲೋ ಪೆಣ್ ಎಂದು ಮರುಕದಿಂದಲೂ ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಒಳಸೋತು ಜಾರಿದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅತಿನೂತ್ನ ಗೀತಪಾತನ ವಿಕಲಸ್ವಾಂತೆ ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಂದರೆ, ಅಮೃತಮತಿಯ ಪಾಪವನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದಾಗಲಿ ಲಾಘವದಿಂದಾಗಲಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆಂದಲ್ಲ. ದೋಷಖಂಡನೆಯ ಜತೆಗೆ, ಸೋತ

ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನೂ ತೋರಿಸುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ದುರ್ಭರ ನನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ನಿಕೃ ಹೃದಯದೌರ್ಬಲ್ಯದಿಂದ ಪತಿತರಾದವರನ್ನು ಕೇವಲ ಧರ್ಮದ ಪೀಠದಮೇಲೆ ಸುಖವಾಗಿ ಮಂಡಿಸಿ ಸುಗುಣೋನ್ಮತ್ತರಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಜರೆದು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಮಾನವ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಕಂಪೆಯಿಂದ ಅರಿತು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮರುಗುವುದು ಕಷ್ಟ. ಜನ್ನನ ಮನಸ್ಸು ತನಗೇ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಈ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಎಳಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ' ಪೆಣ್ ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯೆ ' ಕವಿಮನಸ್ಸು ಕನಲು ವುದಕ್ಕಿಂತ ಕೊರಗುತ್ತದೆ, ಕರಗುತ್ತದೆ. ' ಮನನಿಜನ ಮಾಯೆ ವಿಧಿ ವಿಳಸನದ ನೆರಂಬಡೆಯೆ ಕೊಂದು ಕೂಗದೆ ನರರಂ '—ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಮೃತಮತಿಯ ವರ್ತನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನ್ನನ ದೃಷ್ಟಿ ಇದೇ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಯಶೋಧರ : ಯಶೋಧರನಿಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಬಯಸಬಹುದಾದ ಸಮಸ್ತ ಸೌಭಾಗ್ಯವೂ ಇದೆ. ರೂಪು, ಯೌವನ, ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿ, ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತ್ಯ, ಸಂಪತ್ತು, ಕೀರ್ತಿ—ಎಲ್ಲವೂ ಅವನ ಪಾಲಿಗೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅವನ ಬಾಳು ರೌದ್ರಮಯವಾಗಿ ದುರಂತದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಅಮೃತಮತಿಯ ಮುಖದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಯೌವನ ಭೂಷಾವಳಿಯನ್ನು ತಿದ್ದುವುದೇ ನೃಪಕುಲಶೇಖರನಿಗೆ ಭೋಗ, ವಿಲಾಸ, ವಿಹಾರ. ಅರಸಿಯಲ್ಲಿ ಯಶೋಧರನಿಗೆ ಇದ್ದ ನಣ್ಣು ಬರಿಯ ವ್ಯಾಮೋಹವಲ್ಲ ; ತಿಳಿಯಾದ ಹಣ್ಣಾದ ಪ್ರೇಮ, ಮೀಸಲಳಿಯದ ಪರಿಶುದ್ಧ ದಾಂಪತ್ಯ ಪ್ರೇಮ. ಇಂಥ ಪ್ರೇಮವೂ ಪಲ್ಲಟಿಸಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟವಂಕ ಅಮೃತಮತಿಯರ ಪ್ರಣಯ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರ ಕಂಡು, ' ನೀನುಟಿ ದೊಡೆ ಸಾವವಳ ' ; ಎನಗೆ ಮಿಕ್ಕ ಗಂಡರ್ ಸವಸೋದರರ್ ' ಎಂದು ರಾಣಿ ಬದಗನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ನಂಬುಗೆಯ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕಿವಿಯಾರ ಕೇಳಿ ಅರಸನಿಗೆ ರೋಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜುಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ನೀಳಿಹಾಕಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಬಾಳು ನಿಮಿರಿ ತೋಳು ತೂಗಿ ಮನೆ ಕನಲಿದರೂ ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಧೃತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹುಳುಕರನ್ನು ಹೊಡೆಯಲೊಲ್ಲದೆ ಹೇಸಿ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾನೆ. ಮನೆಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯ ಘೋರ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಕಂಡು ಬಾಳು ಬೇಸರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು

ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಒಲವಿನ ಕೊಲೆಗೆ ಮದ್ದು ಒಡಲ ಕೊಲೆಯೇ? ತನ್ನೊಡನೆ ಮೈಯೆರಡು ಉಸಿರೊಂದಾಗಿ ಕೂಡಿ ಬಾಳಿದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೆರತೋಳಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡು, ಕನಲಿ ಕೊಲ್ಲದೆ, ಆ ಹದನಕ್ಕೆ ಹೇಸಿ, ತಪ್ಪಿ ನಡೆದ ಆ ಹೆಣ್ಣುಜೀವಕ್ಕೆ ಮರುಗುವ, ತನ್ನ ಜೀವನ್ಮರೊಪವೇ ಸೂರೆಹೋದಾಗಲೂ ಕದಲದೆ, ಜಾರದೆ, ತಾಳ್ಮೆಗೊಂಡ ಯಶೋಧರನ ಸಂಯಮ ದೊಡ್ಡದು. ಅರಸನ ಅಂದಿನ ನಡತೆಯನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಬಗೆ ಯಾಗಿಯೂ ಅರ್ಥವಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ತನ್ನಲ್ಲಿ ಒಲವಿಗಿ ಬೇರೆಡೆ ಒಲವುಂಡು ಅಡ್ಡದಾರಿ ಹಿಡಿದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೊಂದರೆ ತಾನೆ ಏನು ಬಂತು? ಕೊರಳಿಗೆ ಕೊಲೆ ಕಟ್ಟಿತೇ ಹೊರತು ಮನಕ್ಕೆ ನೆಮ್ಮದಿಯೇ? ಅವಳ ಒಡಲನ್ನು ತೀರಿಸಿದಂತಾಯಿತೇ ಹೊರತು ಒಲವನ್ನು ತಿದ್ದಿದಂತಾಯಿತೆ? ಒಲ್ಲದೆ ನಲ್ಲಳ ಒಲವನ್ನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಮರಳಿಸಿದಂತಾಯಿತೆ? ಮೀಸಲಳಿದ ಎಂಜಲೊಲುಮೆ ಮರಳಿತಾದರೂ ಅದು ಸವಿಯೆ? ಬೇರಾದ ಬಗೆ ಬೆಸೆಯುವುದುಂಟೆ? ಮಡದಿಯ ಮನದ ಒಲುಮೆಗೆ ಒಡತನ ಕಳೆದುಕೊಂಡವನು ಅವಳ ಒಡಲಿಗೆ ಒಡತನ ಸಾಧಿಸಿ ಫಲ ವೇನು? ಅಂತೂ ಅವ್ಯತಮತಿಯ ಚರ್ಯೆ ಕಂಡು ಯಶೋಧರನಿಗೆ ಮನವೊಡೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬೇಸರದಿಂದಲೂ ಹೇಸಿಗೆಯಿಂದಲೂ ನಿರ್ವೇಗದಿಂದಲೂ ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದಲೂ—ಇಲ್ಲವೆ ಈ ಎಲ್ಲವುಗಳಿಂದಲೂ—ಒಂದು ಬಗೆಯ ಉದಾರ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದು ಹೆಣ್ಣನ್ನು, ಅವಳ ಪಾಡು ಅವಳದು ಎಂದುಕೊಂಡು, ಆ ಇರುಳೇನೂ ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ, ಆ ಔದಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮೂದಲಿಕೆಯ ನುಡಿಗಳು ತನ್ನನ್ನೇ ಮೀರಿ ಬಾಯಿ ತಪ್ಪಿ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತವೆ. ‘ಅವಳಣಕಕ್ಕೆ ಸವಣನುಂ ಸೈರಿಪನೆ’ ಎಂದು ಕವಿ ಹೇಳಿದ್ದರೂ, ದೊರೆ ನೋಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿದ್ದು ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೆದರಿದವನಂತೆ ಆಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೂ, ಯಶೋಧರನು ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಔನ್ನತ್ಯ, ಔದಾರ್ಯ, ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಸಂಯಮಗಳಿಂದಲೇ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನಬೇಕು. ತನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಮಡದಿಯ ಮಾನ ಕಳೆಯದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ದೊರೆ ತನ್ನ ನಿರ್ವೇಗಕ್ಕೆ ಕನಸಿನ ನೆವ ತೆಗೆದು

ಹಡೆದ ತಾಯಿಗೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಈ ಅವಮಾನಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಬಾಯಿಕೊಡುವುದು ? ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ? ನಲ್ಲೆಣಕೆ ಯಿಂದ ನುಡಿದ ಆ ಮರೆನುಡಿಯೇ ಪಾಪಬೀಜವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. 'ವಂಚನೆಯೆಲ್ಲೆಯುಮೊಳ್ಳು ಮಾಡಲಾಟದು ಕಡೆಯೊಳ್' ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಕೆಟ್ಟಮೇಲೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ತಾಯಿ ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಲಿಯ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದಾಗ ಕೂಡ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಲು ಧೈರ್ಯ ಸಾಲದೆಯೊ ಮನ ಬಾರದೆಯೊ ನಿಜವನ್ನು ಮರಸಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಯೂ ಪಾಪವೆಂದು ಅರಿತಿದ್ದರೂ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಗೆಟ್ಟು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. 'ಮೇಗಂ ಬಗೆವೊಡೆ ವಧೆ ಹಿತಮಾಗದು ಮರ್ತ್ಯಂಗೆ', 'ಜೀವದಯೆ ಜೈನ ಧರ್ಮಂ', 'ಮಾಡಿದೊಡೆನ್ನೊಂದು ಗತಿಗೆ ಕೇಡು' ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಇರುಳು ಕಂಡ ಬಾವಿಗೆ ಹಗಲು ಬಿದ್ದಂತೆ 'ಶಾಂತಮನ'ನಾದ ಯಶೋಧರನು 'ತಮಮನಪ್ಪುಕಯ್ದುನ್' ತಾಯಿ ಮೋಹದಿಂದ. ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿಯ ತಲೆ ನಿಜವಾಗಿ ಕೂಗಲಿ ಬಿಡಲಿ ; ಅದರ ತಲೆ ಚಗಿದೊಡನೆ ಯಶೋಧರನ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ ಕೆರಳಿ ಒಳಗಿನ ನೋವಿನ ದನಿ ಹೊರಗಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿದಂತಾಗಿರಬೇಕು. 'ಅಮೃತ ಮತಿಯೆಂಬ ಪಾತಕಿಯ ಮಾಯೆ ಬನಮಾಯ್ತು, ಚಂದ್ರಮತಿ ಮಾತೆಯ ಮಾತೆಮಗೆ ಬಲೆಯಾಯ್ತು, ಹಿಂಸನಮಮೋಘ ಶರಮಾಯ್ತು, ಕೆಡೆದುದಾತ್ಮ ಕುರಂಗಂ' ಎಂದು 'ಮನಂ ಮರುಗುವಿನಂ' ನೋಯುವ ದೊರೆಯ ಇರವನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಗದೆ ಇರುವುದಕ್ಕಾ ದೀತೆ ? ಮನ ಒಡೆದುಹೋಗಿದೆ ; ಮನೆಯನ್ನು ತೊರೆದುಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಆಗಲೂ ತನಗೆ ತಪ್ಪಿದ ಹೆಣ್ಣಿನಮೇಲೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮರುಕವಿದ್ದೇ ಇದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮನವನ್ನು ನೋಯಿಸಲೊಲ್ಲದೆ ಕೊನೆ ಯಾತಣಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಆ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣವೇ ಅವನ ಮೃತ್ಯುವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಗಳು ತೊಳಲಿ ಬಳಲಿ, ನೊಂದು ನಮೆದು, ಕೊನೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

ಹಿಂಸೆ, ಪಾಪ : ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿರುವ ಹಿಂಸನಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇ, ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಅವನ ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳಿಗೂ ಮೂಲಕಾರಣವೆನ್ನಬಹುದು. ತನ್ನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಡೆ ನುಡಿ ನೆನವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವಭೂತಹಿತಕ್ಕೆ

ಸಂಪೂರ್ಣ ಗಮನಕೊಡುವವನು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಬೀಳಲಾರನು. 'ದಯವೇ
 ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮೂಲ' ಎಂಬ ವಚನ ಅಕ್ಷರಶಃ ನಿಜ. 'ಭಲರೆ !
 ನೃಪೇಂದ್ರಾ ದಯೆಯೊಳ್ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದೆ ಮನಮನ್ . . . ಧರ್ಮಪಥ
 ದೊಳ್ ಸರಿಸಂದಪೆ' ಎಂದು ಅಭಯರುಚಿ ಮಾರಿದತ್ತನಿಗೆ ಅಭಯ
 ನುಡಿಯುವುದು ಈ ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೇ. ಕೇಡೆನಗುವ ಬುದ್ಧಿ ಕೊಂಚವೂ
 ಇಲ್ಲದಾಗ ಹಿಂಸಾಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂಸಾಪ್ರವೃತ್ತಿಯ
 ನಿರ್ಮೂಲನವೇ ಅಹಿಂಸಾಧರ್ಮ. ಜೀವದಯೆ ಅಥವಾ ಅಹಿಂಸೆ
 ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ತತ್ವವಾಗಿದ್ದರೂ,
 ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅದು ಮೊದಲು ಮತ್ತು ಮೂಲಾಧಾರ. ಅಹಿಂಸೆ ಅಥವಾ
 ಪಾಪ ಎರಡು ತೆರನಾಗಿರಬಹುದು : ಮಾನಸಿಕ, ಕಾಯಿಕ. ಮಾನಸಿಕ
 ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ತನಗೆ ಕೇಡು. ಕಾಯಿಕ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ತನಗೂ ಇತರ
 ರಿಗೂ ಕೇಡು. ಅಂತೂ, ಹಿಂಸೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಲಿ ಕಾಯಿಕವಾಗಲಿ
 ಆತ್ಮನಾಶವೇನೋ ನಿಶ್ಚಯ. ಎಷ್ಟೋವೇಳೆ, ಒಂದು ಕೃತ್ಯ ಪಾಪವಾಗು
 ವುದೂ ಪುಣ್ಯವಾಗುವುದೂ ಆ ಕೃತ್ಯದ ಹಿಂದಿರುವ ಭಾವನೆಯಿಂದ,
 ಮನೋಧರ್ಮದಿಂದ. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಅದೇ ಧರ್ಮವೆಂಬ ಮೂಢ
 ಭಾವನೆಯಿಂದ ಹಿಂಸೆ ನಡೆಯಬಹುದು—ಮಾರಿದತ್ತ ನಲ್ಲಿಯಂತೆ. ಪಾಪ
 ವೆಂದುತಿಳಿದು ತಿಳಿದೂ ನಡೆಯಬಹುದು—ಯಶೋಧರನಲ್ಲಿಯಂತೆ.
 ಅಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಮೂಢಭಾವನೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ
 ಎಚ್ಚತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲಭ— 'ಕಲಿಯನ್'
 ಮೊದಲಿಸಿದಂತೆ ದೇವನೆಯಾದ, 'ಹಿಂಸಾರಭಸಮತಿ' ಯಾಗಿದ್ದ
 ಮಾರಿದತ್ತನ ಪರಿವರ್ತನವೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಜ್ಞಾನವಿದ್ದರೂ ಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಬಲಿ
 ಬಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಬಹು ಕಠಿಣ—ತಾಯೊಡಗೂಡಿ ಏಳೇಳು ಜನ್ಮ
 ತೊಳಲಿದ ಯಶೋಧರನ ಪಾಡೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಅಂತೂ, ಒಂದು ಬಗೆ
 ಯಿಂದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯಿಂದ, ಬೇಗ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಡೆ
 ದಾದರೂ, ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ನಾಧಿಸಿದ ಹೊರತು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ
 ಯಿದ್ದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ.

ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮಪರಿಪಾಕ ಬೇಗನೆ, ಸುಲಭವಾಗಿ, ಆಗಬಹುದು.
 ಜನತೆಯ ಆತ್ಮ ಎಚ್ಚರಬೇಕಾದರೆ ಕಷ್ಟ, ಕಾಲ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.

ರಕ್ತ ಮಾಂಸ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಕುಂಕುಮ ಕುಸುಮ ಪೂಜೆಗೆ ಜನತೆ ತಿದ್ದಿ ತಿರುಗಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಹಿಡಿದಿರಬೇಕು ? ಎಷ್ಟು ಸಾಧನೆ ನಡೆದಿರಬೇಕು ? ಉಗ್ರಭೈರವರೂ ರುದ್ರಶೂಲಯರೂ ಶಿವಶಂಕರರಾಗಿ, ಚಂಡಿಚಾಮುಂಡಿಯರೂ ದುರ್ಗಿಕಾಳಿಯರೂ ಶಿವ ಮಂಗಳೆಯರಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಯುಗಗಳು ಮರಳಿದುವೋ, ಲೋಕ ಎಷ್ಟು ಯಾತನೆ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿತೋ, ಎಷ್ಟು ಹುತಾತ್ಮರನ್ನು ಬಲಿಕೊಟ್ಟಿತೋ ಬಲ್ಲವರು ಯಾರು ? ಚಂಡಮಾರಿವೇವತೆಯ ಪಾಪಾಣಹೃದಯ ಮೃದುವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಬಂದ ಅನಂತ ಜೀವಿಗಳ ಬಿಸಿ ರಕ್ತದ ಕೋಡಿ ಹರಿಯಬೇಕಾಯಿತು ; ಕಲ್ಲೆದೆ ಕರಗಬೇಕಾದರೆ ಮಹಾರಾಜ ಯಶೋಧರ ಮಹಾನುಭಾವನ ಏಳು ಜನ್ಮಗಳ ಪಾಡು ನೋವುಗಳ ಕಥಾಮೃತವನ್ನು ಸುದತ್ತಾಚಾರ್ಯರ ಗುರುಪ್ರಸಾದ ಸುಧೆಯೊಡನೆ ಬೆರೆಸಿ ಎರೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಮಾನವನ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯೆಲ್ಲ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಅಹಿಂಸೆಗೆ, ರಕ್ತದಾಹ ಕ್ರೌರ್ಯದಿಂದ ಶಾಂತಿ ಪ್ರೇಮಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿದ, ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ, ಆತ್ಮಪರಿವರ್ತನದ ಪರಿಪಾಕದ ಕಥೆಯೇ ಆಗಿದೆ.

ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೇನೋ ತಪ್ಪದು. ಆದರೆ, ಯಾವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಪಾಪಕ್ಕೆ, ಯಾವ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ, ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ? ಎಂದಿನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಎಂದು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ " ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಕೊನೆ ಮೊದಲು ಉಂಟೆ ? ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಥವಾ ಜನತೆಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಎಂದೋ ಅರಿವಿಲ್ಲವೆ ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲವೆ ಇಟ್ಟು ಒಂದು ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಅನಂತವಾಗಿ ' ಕರ್ಮಮೀಪರಿ ಮುಖಿಗೆ ಮುಖಿಯಿಕ್ಕು 'ತ್ತ ಹೋದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿ, ಎಂದು ? ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಉಂಡು ನೋಯಬೇಕು, ನೊಂದು ಮರುಗಬೇಕು. ಆ ನೋವಿನಲ್ಲಿ, ಮರುಕದಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಬೇಕು. ಆ ಅರಿವು ಆತ್ಮವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಎಚ್ಚತ್ತ ಆತ್ಮ ಪುಣ್ಯಾಂಬುವಿನಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಬೇಕು. ಆ ಪುಣ್ಯಾಂಬು ತನ್ನೊಂದು ಆತ್ಮಪ್ರಸನ್ನತೆಯಾಗಬಹುದು ; ತನ್ನ ಭಾಗ್ಯದೇವತೆಯ ಕರುಣೆ, ಕೃಪೆ, ಪ್ರಸಾದ ಆಗಬಹುದು. ಅರಿತೂ ಅರಿಯದೆ ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿಯಿಟ್ಟು ಸಂಕಲ್ಪ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಬಲಯಾದ

ಯಶೋಧರ ಚಂದ್ರಮತಿಯರ ಏಳು ಜನ್ಮಗಳ ಪಾಡು, ನೋವುಗಳು ಅಕಂಪನ ಗುರುವಿನ ತತ್ವಬೋಧಾಮೃತದ ಎರೆತದಿಂದ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ ಫಲ ಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಮಹನೀಯರ ನೋವೂ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳದ್ದು. ಅವರ ನೋವು ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಯಶೋಧರ ಚಂದ್ರಮತಿಯರು ಪಾಡುಪಟ್ಟು ಗಳಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಾರ್ಜನೆ ಯನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆದು ಮಾರಿದತ್ತ ರಾಜನನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ರಾಜ ಘರದ ಜನತೆಯನ್ನೂ, ಮಾನವ ಜನತೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ದೇವತೆ ಚಂಡಮಾರಿಯನ್ನೂ 'ಸೈಪನ್' ಪೇಟು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತಂದು 'ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪುಣ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ 'ಜಿನಮತನಂದನದೊಳ' ದಾನ ಲತೆ ದಯಾರಸದೆ ಜಗಂ ಹಂದರೆನೆ ' ಹಬ್ಬುತ್ತದೆ.

ಎನ್ಸಂಟ್ ಮ್ಯಾರಿನರ್

ಯಶೋಧರ ಕಥೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಾಪಾಪ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಕುರಿತ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕವಿತೆಯೊಂದನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅದು ಕೋಲರಿಜ್ ಕವಿಯ 'ಎನ್ಸಂಟ್ ಮ್ಯಾರಿನರ್' (ಪುರಾತನ ನಾವಿಕ) ಎಂಬ ಕವಿತೆ. ನಾವಿಕನೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಹಡಗಿಗೆ ಹಾರಿಬಂದ ಅರಿಯದ ಹಕ್ಕಿಯೊಂದನ್ನು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಕೊಂದು, ಆ ಪಾಪದ ಫಲವಾಗಿ 'ಸಾವು ಬದುಕು'ಗಳ ಆಟದ ಕೈ ಗೊಂಬೆಯಾಗಿ ಪಡಚಾರದ ಪಾಡುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪಟ್ಟು, ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮರುಕ ಭೂತದಯೆಗಳಿಂದಲೂ ಭಗವಂತನ ಕೃಪಾಪ್ರಸಾದ ದಿಂದಲೂ ಪುನೀತನಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆ ಕವಿತೆಯ ಭರತವಾಕ್ಯ : 'ಮನುಷ್ಯ, ಪಕ್ಷಿ, ಮೃಗ—ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಾವನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಿರಿದು, ಹಿರಿದು—ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಾವನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಮೆಚ್ಚಿನ ದೇವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆ.'

ಏನ್ಮಂಟ್ರ್ ಮ್ಯಾರಿನರ್ : ಪುರಾತನ ನಾವಿಕನೊಬ್ಬನು ಮೂವರು ಮದುವೆ ನಿಬ್ಬಣೆಗರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ; ಒಬ್ಬನನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಹಳೆಯ ಕಡರಾಳಿನ ಕಣ್ಣು ನೋಟಕ್ಕೆ ಬೆರಗುನಿಂತು ನಿಬ್ಬಣೆಗೆ ಅವನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಕಟ್ಟು ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಹಡಗು ಒಳ್ಳೆಯ ಗಾಳಿ ಹವಳಿಂದ ಹೇಗೆ ತೆಂಕಲು ಸಾಗಿ ತೆಂದು ನಾವಿಕ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ನಿಬ್ಬಣೆಗನಿಗೆ ಮದುವೆ ಗೀತ ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ, ನಾವಿಕ ತನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಡಗು ಬರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವಕ್ಕೆ ಸೇಳುತ್ತದೆ. ಆ ನೀರ್ಗಲ್ಲ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭೀಕರವಿಕಾರ ಧ್ವನಿಗಳು; ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯ ಸುಳಿವೂ ಇಲ್ಲ. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಡಲಕ್ಕೋಳಿಯೊಂದು ಮಂಜುಮುಸುಕನ್ನು ತೂರಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಂತೋಷಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಕ್ಕಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಕುನವಾಗುತ್ತದೆ; ಹಡಗಿನ ಜತೆಯಲ್ಲೆಯೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಹಡಗು ತೇಲು ನೀರ್ಗಲ್ಲನ್ನೂ ಮುಸುಕುಮಂಜನ್ನೂ ನೀಳಿಕೊಂಡು ಬಡಗಲುಕದೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಆ ಪುರಾತನ ನಾವಿಕನು ಆ ಶುಭಶಕುನದ ಅರಿಯದ ಹಕ್ಕಿ ಯನ್ನು ಅನಾತಿಥ್ಯದಿಂದ ದರ್ಮ ಮೀರಿ ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಅದೃಷ್ಟ ತಂದ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೊಂದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕಡಲ ಕೆಳೆಯರು ಆ ಪುರಾತನ ನಾವಿಕನನ್ನು ಬೈದು ಕೂಗಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಮಂಜು ಕರಗಿ ತಿಳಿದೊಡನೆಯೇ ಅವನು ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಅದರಿಂದ ಅವನ ಪಾಪದಲ್ಲಿ ಅವರೂ ಭಾಗಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಹಡಗು ಶಾಂತವಾಗರ ಸೇರಿ ಬಡಗಲು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಹಡಗು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನಿಂತುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕಡಲಕ್ಕೋಳಿಯ ಕೊರೆಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮೊದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂತವೊಂದು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದೆ; ಈಗ್ರಹದ ಅದೃಶ್ಯ ನಿವಾಸಿಗಳಲ್ಲೊಂದು; ಸತ್ತವರ ಪ್ರೇತವಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗ ದೂತವಲ್ಲ. ಕಪ್ಪಲ ಕೆಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಕದು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪನ್ನೆಲ್ಲ ಪುರಾತನ ನಾವಿಕನ ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಗುರುತಾಗಿ, ಸತ್ತ ಕಡಲಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಅವನ ಕೊರಳಿಗೆ ತೂಗಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಪುರಾತನ ನಾವಿಕನು ದೂರ ಬಾನಿನಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಗ ಹಡಗಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನೆತ್ತರ ದಂಡ ಕೊಟ್ಟು ಬಿತ್ತಿದ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತಿನ ಸರೆ ಬಿಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಲವಿನ ಮಿಂಚು; ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಘೋರ. ಗಾಳಿಯಲ್ಲದೆ ಅಲೆಯಲ್ಲದೆ ಹಡಗು ಸಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದೆಯೇ! ಹಡಗಿನ ಒಡಲ ಪಂಜರ ಮಾತ್ರವಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಅದು ಅವನಿಗೆ. ಆದರೆ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಇಳಿನೇಸರ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಕಂಬಿಗಳದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನೆರಳು-ಹೆಣ್ಣು ಅವಳ ಸಾವು-ಗಳತಿ; ಮತ್ತೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಆ ಪಂಜರದ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ. ಕಪ್ಪಲಂತೆ ಕಲವಾಸಿಗಳು. ಮೃತ್ಯುವೂ ಮೃತ್ಯುಸೇರೆಯ ಜೀವವೂ ಹಡಗಿನ ನಾವಿಕರ ಪಾಲನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಅವಳು (ಎರಡನೆಯವಳು) ಪುರಾತನ ನಾವಿಕನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ನೇಸರಂಗಳ ದಲ್ಲಿ ಹಿಂಬೆಳಕಲ್ಲ. ತಿಂಗಳು ಮೂಡುತ್ತಲೇ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಅವನ ಕಪ್ಪಲಕೆಳೆಯರು ಸತ್ತು ಕಡೆಯುತ್ತಾರೆ. 'ಮೃತ್ಯುಸೇರೆಯ ಜೀವ'ಳು ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾಳೆ ಪುರಾತನ ನಾವಿಕನ ಮೇಲೆ. ನಿಬ್ಬಣೆಗನಿಗೆ ಭೂತವೊಂದು ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಪುರಾತನ ನಾವಿಕನು ತಾನು ಸದೇಹ ಜೀವಿಯೆಂದು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಘೋರ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಕಡಲುಸಿರಿಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಂದಿ ಸತ್ತು ಕಡೆದು ಅವು ಮಾತ್ರ ಬದುಕುವೆಯೆಂದು ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಯುತ್ತದೆ. ಸತ್ತವರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಅವನಿಗೆ ಶಾಪ. ತನ್ನ ಆ ಏಕಾಕಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಜಡ ನಿಶ್ವರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮ

ತಿಂಗಳನ್ನೂ ಸಾಗುವ ಚುಕ್ಕಿಗಳನ್ನೂ ಹಂಬಲಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ನೀಲದಾನೆಲ್ಲ ಅವಕ್ಕೆ ಇದೆ; ಏಕಿತವಿಶ್ರಾಂತಿ, ಸ್ವದೇಶ, ಸ್ವಂತಮನೆ ಅವಕ್ಕೆ ಉಂಟು. ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಒಡೆಯರು ಬಂದಂತೆ, ತಮ್ಮ ಬರವನ್ನು ಸಾರಿದರೆ, ಮನೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಆದಾಗ ಅವುಗಳ ಆಗಮನದಲ್ಲ ಒಂದು ಮುಗ್ಧ ಸಂತೋಷವಿದೆ. ಹೆಗ್ಗಡಲನ್ನಯ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಅವುಗಳ ಚೆಲುವು! ಅವುಗಳ ಸುಖ! ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ್ನು ಹರಸುತ್ತಾನೆ. ಮಂತ್ರದ ಕೃಷ್ಣ ಸಡಿಲುತ್ತದೆ. ಜಗನ್ನಾತೆಯ ಕೃಪಾಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಮಳೆಗರೆದು ಪುರಾತನ ನಾವಿಕ ಗೆಲವಾಗುತ್ತಾನೆ. ದನಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಬಾನು ಬುವಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ವಿಚಿತ್ರ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನೂ ಚಲನಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಹಡಗಿನ ನಾವಿಕರ ದೇಹಗಳೆಲ್ಲ ನಚೇತನವಾಗುತ್ತವೆ. ಹಡಗು ಕದಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ; ಮನುಷ್ಯರ ಆತ್ಮಗಳೆಂದಲ್ಲ; ಭೂಮಿಯ ಬೆಂತರಗಳಿಂದಾಗಲಿ ನಡುಬಾನ ಬೆಂತರಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ; ಭಾಗ್ಯದೇವತೆಯ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಬಂದ ಸ್ವರ್ಗೀಯಭೂತಗಳ ದಿವ್ಯಗಣದಿಂದ. ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವದ ಸಕಾಶಿ ಭೂತ ಆ ದಿವ್ಯಗಣದ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಹಡಗನ್ನು ವಿಷುವದವರೆಗೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಇನ್ನೂ ಅದರ ಸೇಡು ಶವನವಾಗಿಲ್ಲ. ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವ ಭೂತದ ಜತೆಭೂತಗಳು—ಭೂಮಿಯ ಅದೃಶ್ಯ ನಿವಾಸಿಗಳು—ಆ ಸೇಡಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ: ಪುರಾತನ ನಾವಿಕನಿಗೆ ದೀರ್ಘವಾದ ಕಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ವಿಧಿಸಿದೆಯೆಂದು. ನಾವಿಕನನ್ನು ಒಂದು ಅರೇಕಿಕ ಸುಪ್ತಿಯಾದ ಜೊಳ ಮುಸುಕುತ್ತದೆ; ಏಕೆಂದರೆ, ಮನುಷ್ಯಜೀವ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವೇಗದಲ್ಲಿ ಆ ದಿವ್ಯಶಕ್ತಿ ಹಡಗನ್ನು ಬಡಗಲು ಒಯ್ಯುತ್ತಿದೆ. ಅರೇಕಿಕಚಲನೆ ತಡೆದು ಮಂದವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವಿಕನು ತಿಳಿದು ಎಚ್ಚರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಪ ಕೊನೆಗೆ ತೀರುತ್ತದೆ. ಪುರಾತನ ನಾವಿಕನಿಗೆ ತವರುನಾಡು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ವರ್ಗೀಯಭೂತಗಳು ಮೃತದೇಹಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು ಬಂದು ತಮ್ಮ ನೈಜ ಜ್ಯೋತೀರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕಾಡಿನ ಬೈರಾಗಿ ಬೆರಗಾಗಿ ಕಡಲಬಳಿ ಸಾರುತ್ತಾನೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಹಡಗು ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಪುರಾತನ ನಾವಿಕನು ಕರ್ಣಧಾರನ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಪುರಾತನ ನಾವಿಕನು ಬೈರಾಗಿಯನ್ನು ಪಾಪವಿಮೋಚನೆಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಂದ, ಜೀವನದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ನಾವಿಕನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅವನ ಬಾಳಿನುದಕ್ಕೂ ಒಂದು ನೋವು ಅವನನ್ನು ನಾಡಿಂದ ನಾಡಿಗೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವಂತೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತದೆ. ದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಸಮಸ್ತವನ್ನುವನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಗೌರವದಿಂದಲೂ ಕಾಣುವಂತೆ ತನ್ನೊಂದು ಸ್ವಂತ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಉಪದೇಶಮಾಡುವಹಾಗಿ ಆ ನೋವು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲಿನ ಕಥೆಯಿಂದ ಹೊರಪಡುವ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವೆಂದರೆ: ಹಿಂಸೆಗೆ, ಕೊಲೆಗೆ, ಪಾಪಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ತಪ್ಪದು. ಆದರೆ ಆ ಶಿಕ್ಷೆ ಅನಂತವಲ್ಲ. ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಪಡೆದ ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ದೇವರ ಕೃಪಾಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಉಂಟು. ಅರಿತೋ ಅರಿಯದೆಯೋ ಒಮ್ಮೆ ಇಟ್ಟ ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ಮತ್ತೆಂದೂ ಮೇಲೇರದ ಬೀಳೇ ಆಳ ಗತಿಯಾದರೆ, ಅವನಿಗೆ

ಬಿಡುಗಡೆ ಎಲ್ಲ? ನಿರ್ದಯರಕ್ತದಾಹ ದೇವತೆಗಳದೇ ಶಾಶ್ವತನರ್ವಾಧಿ ಕಾರವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯೆಲ್ಲ? ಎಲ್ಲೋ ಎಂತೋ ಎಂದೋ ಮರುಕ ಮೂಡಬೇಕು, ಕಲ್ಲು ಕರಗಬೇಕು. ಕೃಪಾ ಪ್ರಸಾದದ ಪಾವನಾಮೃತ ಕರೆಯಬೇಕು, ನೊಂದೆದೆಗೆ ಸೊದೆಯೆರೆಯಬೇಕು, ಬೆಂದೆದೆಗೆ ತಂಪೆರೆಯಬೇಕು. ನ್ಯಾಯಬೇಕು, ನಿಯಮಬೇಕು ; ನಿಜ. ಆದರೆ, ನಿರ್ದಯ ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ, ಪಾಪಾಣ ನಿಯಮವಲ್ಲ. ಕರುಣೆಯಲ್ಲ ಮಿಂದು ಹದಗೆಂಡ ನ್ಯಾಯ, ದಯಾರ್ಥಧರ್ಮ. ಈ ಆಸೆಯೊಂದಿಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ಆಳ ಬಾಳೆಲ್ಲ ಬರಡು, ಬರಿಯ ಹುಸಿ.

ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವೂ ಇದೆ. ಪಾಪ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತತತ್ವದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರತತ್ವ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಲ್ಲ. 'ಪುರಾತನ ನಾವಿಕ' ನಲ್ಲಿಯಂತೆ ಪಾಪಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದೇ ಮಯ್ಯಲ್ಲೇ ನರಕವನುಭವಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದು.

ಇತರ ಯಶೋಧರ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಯಶೋಧರನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಈಗ ನಮಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಗ್ರಂಥರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವುದು ಹರಿಭದ್ರನ 'ಸಮರಾಇಚ್ಛ ಕಹಾ' (ಸಮರಾದಿತ್ಯಕಥಾ) ಎಂಬ ಲನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾಕೃತ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ. ಇದು ಗದ್ಯ ಗ್ರಂಥ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಡು ನಡುವೆ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳೂ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಗದ್ಯದ ಪ್ರಾಕೃತವನ್ನು ಜೈನ ಮಹಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೆಲವರು ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಪದ್ಯಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೈನ ಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿವೆ. ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಾತನರದೆಂದು ಹೇಳಿ, ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಿಂದ, ಹರಿಭದ್ರನು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕಟ್ಟಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಬಲು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯರೂಪ ಕೊಟ್ಟನೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದದ್ದು ಜೈನ ಧರ್ಮ ನಿರೂಪಣೆಗಾಗಿ. ಕವಿಯೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ 'ಸಮರಾಇಚ್ಛ ಕಹಾ' ಧರ್ಮಕಥೆ. ಇದರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಾಯಕ ನಾಯಕಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಕೊನೆಗೆ ಸಂಸಾರ

ತೊರೆದು ಸಂನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಕಾಣುವ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಬಾಳಿನಲ್ಲೂ ಪ್ರಾಚೀನಕರ್ಮ ಹೇಗೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದೆ, ಈ ಕರ್ಮವಶದಿಂದ ಹೇಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ, ಕ್ರಮೇಣ ಪಾಪ ಕ್ಷಯವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಥೆಯಲ್ಲೂ ವಿವರಿಸಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಭವಾವಳಿ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವರವರ ಒಂಬತ್ತು ಜನ್ಮಗಳ ಕಥೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಯಶೋಧರ ದೊರೆ ಒಂದು ಹಗಲು ತನ್ನ ತರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನರಗೂದಲನ್ನು ಕಂಡು, ಅದೇ ನಿರ್ವೇಗಕಾರಣವಾಗಿ, ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವನು ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಮುದಿಗೊನ್ನೊಬ್ಬನಲ್ಲಿಗೆ ಕದ್ದು ಹೋಗುವುದನ್ನೂ, ಅಲ್ಲಿ ಆ ಪಾಪಿ ಅವಳನ್ನು ಬೈದು ಹೊಡೆಯುವುದನ್ನೂ, ಅವಳು ಆ ಅವಮಾನ ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾಳಿಕೊಂಡು ತನ್ನನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನೂ ಕಣ್ಣಾರ ಕಂಡು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ, ಅವನ ಮೊದಲ ತೀರ್ಮಾನ ಮತ್ತೂ ದೃಢವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ತಾಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಸಂನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಕನಸು ಬಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ತಾಯಿ ತಲ್ಲಣಿಸಿ ಪರಿ ಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಕುಲದೇವತೆಗೆ ಹಲವು ಬಲಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶಾಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮಗನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಿಹತ್ಯೆ ಇಷ್ಟವಲ್ಲದೆ, ಕೊನೆಗೆ ತಾಯಿ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಒಂದು ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಬಲಕೊಟ್ಟು ಅದರ 'ಮಾಂಸ' ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತಿನ್ನು ತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಾನಸಿಕ ಪಾಪದ ಫಲವಾಗಿ ಅವನೂ ಅವನ ತಾಯನೂ ನಜಿಲು, ಮರರೆ, ಮೀನು ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ಹುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತಳೆದು, ಕೊನೆಗೆ ಕೋಳಿಮರಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೈರಸಿ ಕೊಂಡು, ಮುಂದೆ ರಾಣಿಯೊಬ್ಬಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಎಳವೆ ಯರೆ ಆಣತಂಗಿಯೊಬ್ಬರೂ ಜೈನಭಿಕ್ಷುಗಳಾಗಿ, ಕಡೆಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

II. (೧) 'ತ್ರಿಪಷ್ಟಿಲಕ್ಷಣ ಮಹಾಪುರಾಣ' ಎಂಬ ೯ನೆಯ ಶತ ಮಾನದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಯಶೋಧರ ಕಥೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥ ವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ 'ಮಹಾಪುರಾಣ' ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆದಿಪುರಾಣ, ಉತ್ತರ ಪುರಾಣ ಎಂದು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಆದಿಪುರಾಣದ ಮೊದಲ ೪೨ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಬರೆದವನು ಜಿನಸೇನ. ಅದರ ಕೊನೆಯ ೫ ಅಧ್ಯಾಯಗಳೂ ಇಡೀ ಉತ್ತರ ಪುರಾಣವೂ ಅವನ ಶಿಷ್ಯ ಗುಣಭದ್ರ ಬರೆದುವು. ಈ ಮಹಾಪುರಾಣ ದಲ್ಲಿ ೨೪ ತೀರ್ಥಂಕರರು, ೧೨ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು, ೯ ಬಲದೇವರು, ೯ ವಾಸುದೇವರು, ೯ ಪ್ರತಿವಾಸುದೇವರು-ಹೀಗೆ ೬೩ ಶರಣಾಪುರುಷರ

ಚರಿತ್ರೆ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಮಹಾಪುರಾಣವನ್ನು ಮೊದಲು ಮಹಾವೀರ ಜಿನನು ಗೌತಮಗುಣಧರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ತರುವಾಯ ಆಮುನಿ ಅದನ್ನು ಶ್ರೇಣಿಕ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಪ್ರತೀತಿ. ವಾದಿರಾಜನ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತ'ಕ್ಕೆ ಗುಣಭದ್ರನ ಈ ಉತ್ತರ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯ ಕಥೆಯೆ ಮೂಲ.

(೨) 'ತಿಸ್ತು ಮಹಾಪುರಿಸ ಗುಣಾಲಂಕಾರ' ಎಂಬ ಮತೊಂದು ಮಹಾಪುರಾಣ ಅಪಭ್ರಂಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದೆ¹. ಇದು ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಗ್ರಂಥ. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಆದಿಪುರಾಣ, ಉತ್ತರಪುರಾಣ ಎಂದು ಎರಡು ಭಾಗವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬರೆದ ಪುಷ್ಪಯಂತ ಅಥವಾ ಪುಷ್ಪದಂತನೇ 'ಜನಹರ ಚರಿತ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಪಭ್ರಂಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

III. 'ಯಶಸ್ತಿಲಕ' ಚಂಪು ಜೈನರಲ್ಲಿ ಬಹು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಚಂಪು. ಇದನ್ನು ಬರೆದವನು ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೋಮದೇವ ನೂರಿ. ಇವನು ದಿಗಂಬರ ಜೈನ. ಇವನ ಚಂಪುವಿಗೆ ಮೂಲ ಗುಣ ಭದ್ರನ ಉತ್ತರಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯ ಯಶೋಧರ ಕಥೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಳಕೊಂಡ ಈ ಯಶಸ್ತಿಲಕ ಚಂಪು ಬಹು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರೌಢಗ್ರಂಥ. ಇದನ್ನು ಬಲು ಹುರುಡಿನಿಂದ ಬರೆದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಸರಸಕಾವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯೊಂದರಿಂದಲೇ ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಸುಂದರ ಲಘುಕಾವ್ಯ ವಸ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಎಲ್ಲರ ಕೈಯಲ್ಲೂ ಒಂದೇಸಮನಾಗಿ ನೌಂದರ್ಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳು ಕೆಡದೆ ಹಿಗ್ಗಿ ಹೆಣೆಯ ಬರಲಾರದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಚಂಪು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯ ಹಲವು ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಕಥೆಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಗಾಗಿಯೂ ಮತ ತತ್ತ್ವ ಪ್ರತಿ ಪಾದನೆಗಾಗಿಯೂ ಮೀಸಲಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಚಂಪು ಪ್ರೌಢಪಂಡಿತರಿಗೆ ಬಲು ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗುವುದಾದರೂ ಕೇವಲ ಕಾವ್ಯಾ ನಂದದ ಸವಿಯೊರತೆಯನ್ನೇ ಅರಸುವವರಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗುತ್ತದೆ.

1. ಈ ಮಹಾಪುರಾಣದ ಮೂಲ 'ದೃಷ್ಟಿವಾದ'ದ ಮೂರನೆಯ ಭಾಗವಾದ 'ಪ್ರಥಮಾನುಯೋಗ'.

ದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟನ್ನೇ ಸೋಮದೇವನು ಸುಮಾರು ೮೦೦ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಡುನಡುವೆ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಬರುವ ದೀರ್ಘಗದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಗ್ಗಲಿಸಿ ಹೊಸೆದಿದ್ದಾನೆ. ಚಂಡಮಾರಿದೇವತೆಯ ಮುಂದೆ ಕತ್ತಿಹಿಡಿದು ನಿಂತಿರುವ ಮಾರಿದತ್ತನನ್ನು ಹರಸಬೇಕಾದ ಅಭಯರುಚಿಯ ಬಾಯಲ್ಲಿ ವಾದಿ ರಾಜನು 'ಸರ್ವಸತ್ವಹಿತೋ ಯಸ್ತು ಸರ್ವಲೋಕಸುಖಪ್ರದಃ | ವಿದಧ್ಯಾ ಸ್ತೇನ ಧರ್ಮೇಣ ರಾಜನ್ ರಾಜನ್ವತೀಂ ಕ್ಷಿತಿಂ' ಎಂದೂ, ಜನ್ನನು 'ನೈಪವರ ನಿರ್ಮಲಧರ್ಮದಿಂದೆ ಪಾಲಿಸು ಧರೆಯನ್' ಎಂದೂ ನುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಸೋಮದೇವನೂರಿ ಅಭಯರುಚಿಯ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅಭಯಮತಿಯ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅಭಯಮತಿಯ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಾತುಗಳು ಎಳೆಯ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮುನಿಶಿಷ್ಯೆಗೆ, ಕೇವಲ ಅನುಚಿತವಾದುವು.

IV. ಜಗಹರ ಚರಿಲು (ಯಶೋಧರ ಚರಿತ) ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆಪಭ್ರಂಶ ಕಾವ್ಯ. ಅದನ್ನು ಬರೆದವನು 'ತಿನಟ್ಟಿ ಮಹಾಪುರಿಸಗುಣಾ ಲಂಕಾರ'ವನ್ನೂ 'ನಾಗಕುಮಾರ ಚರಿಲು'ವನ್ನೂ ಬರೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಗಿರುವ ಪುಷ್ಪಯಂತ ಅಥವಾ ಪುಷ್ಪದಂತ¹. ಬಲುಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಎರಡು ಪಾಠಗಳು ಸಮಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ : ೧. ಸೇನಗಣದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವಿದ್ದ ಪಾಠ; ೨. ಬಲಾತ್ಕಾರ ಗಣದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವಿದ್ದ ಪಾಠ. ಸೇನಗಣಪಾಠವೇ ಪುಷ್ಪದಂತ ಬರೆದ ಮೂಲಪಾಠ. ಬಲಾತ್ಕಾರಗಣದ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಅಂಶಗಳು ತರುವಾಯ ಗಂಧವ್ಯ (ಗಂಧರ್ವ) ನೆಂಬವನು ೧೪ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದು. ಆ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅದೇ ವಿಷಯದ ವತ್ಸ ರಾಜನ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ತೆಗೆದು ಸೇರಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಗಂಧರ್ವನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಮೂಲದಲ್ಲಲ್ಲದೆ ಹೀಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇರಿಸಿರುವ ಅಂಶಗಳು ಮೂರು :

¹ ಈ ಪುಷ್ಪದಂತ ವೈದಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ದಿಗಂಬರ ಜೈನಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವನು. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದೊರೆ ಮೂರನೆಯ ಕೃಷ್ಣನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಭರತನ ಮತ್ತು ಅವನ ತರುವಾಯ ಅವನ ಮಗ ನನ್ನನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲ ಮಾನ್ಯವೇಷಿ ದಲ್ಲ ನೆಲೆನಿದ್ದನು.

(೧) ಕಾಪಾಲಿಕಾಚಾರ್ಯನಾದ ಭೈರವಾನಂದನು ಮಾರಿದತ್ತನ ರಾಜ ಧಾನಿಗೆ ಬಂದು ಕಾಪಾಲಿಕಮತದ ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ; ಈ ಸುದ್ದಿ ದೊರೆಯ ಕಿವಿಮುಟ್ಟಿ, ಅವನಿಂದ ಕರೆ ಬಂದು, ಭೈರವಾನಂದ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ; ಮಾರಿದತ್ತ ತನಗೆ ಖೇಚರವಿದ್ಯೆ ಸಿದ್ಧಿಸಿ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲು ಆ ಕಾಪಾಲಿಕನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಚಂಡಮಾರಿದೇವತೆಯನ್ನು ಪಶುಬಲ ನರಬಲಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸುವುದು. (೨) ಯಶೋಧರನ ಮದುವೆಯ ವಿನ್ಯಾಸ ವರ್ಣನೆ. (೩) ಗೋವರ್ಧನವರ್ತಕ, ಚಂಡಮಾರಿದೇವತೆ, ಭೈರವಾನಂದ, ಮಾರಿದತ್ತ—ಇವರ ಭವಾಂತರಗಳನ್ನು ಸುದತ್ತಾಚಾರ್ಯರು ಮಾರಿದತ್ತನಿಗೆ ಹೇಳುವುದು.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ೪ ಪರಿಚ್ಛೇದಗಳೂ ಒಟ್ಟು ೧೩೮ ಕಡವಕಗಳೂ ಇವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಕಡವಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಮಾರು ೧೦-೧೫ ಸಾಲುಗಳಿವೆ ; ೨೫-೩೦ ಸಾಲುಗಳ ಕಡವಕಗಳೂ ಕೆಲವು ಮಾತ್ರವುಂಟು. ಪ್ರತಿ ಕಡವಕದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಘಟ್ಟ ಇದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ಹಲವು ದೇಶೀ ಭಂಡಸ್ಸುಗಳ ವೈವಿಧ್ಯ ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ. ಈ ಭಂಡಸ್ಸುಗಳು ಕನ್ನಡದ ರಗಳೆಗಳ ರೀತಿಯವು. ಒಟ್ಟು ಶೈಲಿಯೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬರುವ ವರ್ಣನೆ ಅಲಂಕಾರಗಳೂ ಬಲು ಚೆನ್ನಾಗಿವೆ.

V. ವಾದಿರಾಜನ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ : ೧೧ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ವಾದಿರಾಜನೂರಿ¹ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸರ್ಗಗಳ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯೊಂದನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಗುಣ ಭದ್ರನ ಉತ್ತರ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯ ಯಶೋಧರ ಕಥೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೩೦೦ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮೆ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಸರ್ಗ ಅನುಷ್ಠುಪ್ಪಿನಲ್ಲೂ ಎರಡನೆಯದು ಉಪಜಾತಿವೃತ್ತದಲ್ಲೂ ಮೂರನೆಯದು ಸ್ವಾಗತವೃತ್ತದಲ್ಲೂ ನಾಲ್ಕನೆಯದು ವಂಶಸ್ಥ ವೆತ್ತು ಉಪಜಾತಿ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲೂ ಬರೆದಿವೆ. ಕವಿ ಕಾವ್ಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತ ಮಹಾಕಾವ್ಯ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ವಿಷಯಮಹತ್ವದಿಂದ

¹ ಇವನಿಗೆ ಕನಕನೇನ ವಾದಿರಾಜನೆಂದೂ ಹೆಸರು.

ಅದು ಮಹಾಕಾವ್ಯವೇ ಹೊರತು, ಸಂಪ್ರದಾಯಮಾರ್ಗದ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಳಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಉದ್ಧಾಮ ಶೈಲಿಯ ಪೌರ ಧ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಣನೆಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ. ಕೇವಲ ಕೃತಕ ಕವಿಸಮಯಗಳು, ವಿಚಿತ್ರಾಂಕಾರ ಚಮತ್ಕಾರಗಳು, ಅನಾ ವಶ್ಯಕ ಆಗಂತುಕ ವರ್ಣನೆಗಳು ಇಲ್ಲ. ಭಾಷೆ ಸರಳವಾಗಿಯೂ ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ಸೋಮದೇವನೂರಿಯ ಯಶಸ್ವಿಲಕ ಚಂಪು ವಿನ ಹೆಗ್ಗಾಡುಬೆಳವಳಿಗೆಯ ತರುವಾಯ, ವಾದಿರಾಜನೂರಿಯ ಕನಿ ಮಾದಿದ ಕೈತೋಟ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು, ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ವಾದಿ ರಾಜನ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ' ಮುದ್ದುಶೈಲಿಯ ಸುಂದರ ಲಘುಕಾವ್ಯ. ಜನ್ನನ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಗೆ ಇದೇ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಮಾದರಿಯಾಗಿರು ವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ

VI. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಕವಿಗಳು ಯಶೋಧರ ಕಥೆ ಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡದಾಗಿಯೋ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿಯೋ ಬರೆ ದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ವಿವರವಿಚಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡದೆ ಅಡಕ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದೆ :

೧. ವಾಸವಸೇನನ ಲ ಸರ್ಗಗಳ ಕಾವ್ಯ: ಬಲುಪಾಲು ಅನು ಷ್ಠಪ್ ಛಂದಸ್ಸು; ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಂಜನ ಹರಿಸೇನಾದಿಗಳಿಂದ ಉಕ್ತ ವಾದಕಥೆಯನ್ನೇ ತನ್ನ ಬಾಲಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ್ದಾಗಿ ವಾಸವಸೇನನು ಗ್ರಂಥಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ¹.

೨. ಸಕಲಕೀರ್ತಿಯ ಲ ಸರ್ಗಗಳ ಕಾವ್ಯ; ಅನುಷ್ಠಪ್ ಛಂದಸ್ಸು ; ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದ್ದಿರಬಹುದು.

೩. ಸೋಮಕೀರ್ತಿ ಮುನಿಯ ಲ ಸರ್ಗಗಳ ಕಾವ್ಯ: ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೭೯ರಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು.

೪. ಮಾಣಿಕೃಷ್ಣನೂರಿಯ ೧೪ ಸರ್ಗಗಳ ಕಾವ್ಯ; ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೫೦ರಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು ; ಪೂರ್ವ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಭದ್ರನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ದ್ದಾನೆ.

¹ ಪುಷ್ಪದಂತನ 'ಜನಹರ ಚರಿತು' ವಿನಲ್ಲಿ ಜನಹರನ ಮದುವೆಯ ವರ್ಣನೆ ಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ ಕವಿ ಗಂಧರ್ವನು ಆ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ವಾಸವಸೇನನಿಂದ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡದ್ದೆಂದು ತಾನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

೫. ಪದ್ಮನಾಭನ ೯ ಸರ್ಗಗಳ ಕಾವ್ಯ : ಕಾಲ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

೬. ಪೂರ್ಣದೇವನ ೩೧೧ ಪದ್ಯಗಳ ಕಾವ್ಯ : ಕಾಲ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

೭. ಕ್ಷಮಾಕಲ್ಯಾಣನ ೮ ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಗದ್ಯಕಾವ್ಯ : ಗ್ರಂಥಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹರಿಭದ್ರನ ಪ್ರಾಕೃತ ಕಾವ್ಯವನ್ನೂ ಇತರರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದ್ಯ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿ ತಾನು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೮೨ರಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು.

ಇವರಲ್ಲದೆ ಮಲ್ಲಿಭೂಷ, ಬ್ರಹ್ಮ, ನೇಮಿದತ್ತ, ಶ್ರುತಸಾಗರ, ಹೇಮಕುಂಜರ ಮೊದಲಾದ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಕವಿಗಳು ಯಶೋಧರ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

VII. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಹಲವು ಪ್ರಾಂತ (ದೇಶ) ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಶೋಧರ ಕಥೆ ಬರೆದಿರುವುದಾಗಿ ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುವು :

೧. ತಮಿಳು ಯಶೋಧರ ಕಾವ್ಯ : ಇದು ಯಾವ ಕಾಲದ್ದು, ಯಾರು ಬರೆದದ್ದು ಎಂದಾ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿ.ಶ ೧೦-೧೧ನೆಯ ಶತಮಾನದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹೆ. ವಾದಿರಾಜನೇ ಇದರ ಕರ್ತೃವೂ ಆಗಿರಬಹುದೆಂದೂ ಒಬ್ಬಬ್ಬರ ಊಹೆ. ಈ ಕಾವ್ಯ ೫ ಸರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗವಾಗಿ, ಒಟ್ಟು ೩೨೦ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಪದ್ಯಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೃತ್ತಧಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿವೆ. ಕಥೆಯ ಒಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ವಾದಿರಾಜನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಜನ್ನನ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಕಥನಶೈಲಿ ಸರಳವಾಗಿಯೂ ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ ಇದೆ.

೨. ಗುಜರಾತೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಗಳು ಸಿಕ್ಕಿವೆ. ಜಿನಚಂದ್ರಸೂರಿ (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭ನೆಯ ಶತಮಾನ), ದೇವೇಂದ್ರ, ಲಾವಣ್ಯರತ್ನ (೧೭ನೆಯ ಶ. ಮಾ.), ಮನೋಹರದಾಸ (೧೭ನೆಯ ಶ. ಮಾ.) ಮೊದಲಾದವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

೩. ಪಂಡಿತ ಲಕ್ಷ್ಮೀದಾಸನ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇದರ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ ೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿಭಾಗ. ಪದ್ಮನಾಭನ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಚಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

VIII. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಗಳಿವೆ. ಜನ್ನನೆ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಾರಂಭದಲ್ಲಿ 'ಕ್ಷಿತಿಂಧೋ ಸಂಸ್ಕೃತದಿನ್ ಪ್ರಾಕೃತದಿನ್ ಕನ್ನಡದಿನ್ ಅದ್ಯರ್ ಆರ್ ಈ ಕೃತಿಯನ್ ಮಾಡಿದರ್-ಅವರ್ದ್ಧ ಸನ್ ಮತಿ ಕೈಗುಡುಗೆಮಗೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿ ಯಾವುದೋ ಇನ್ನೂ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ಜನ್ನನ ತರುವಾಯ ಹಲವರು ಯಶೋಧರ ಕಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

೧. ಪದುಮ(ನಾಭ)ನು ಭಾಮಿನೀ ಪಟ್ಟದಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸಂಧಿಗಳ ಕಾವ್ಯ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಒಟ್ಟು ೪೦೦ಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಈಗ ದೊರೆತಿರುವ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಓಲೆಗಳು ಕಳಚಿ ಹೋಗಿವೆ, ಕೆಲವು ಹರಿದು ಹೋಗಿವೆ. ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ 'ಃ' ಇದೆ. ಕವಿಯ ಕಾಲ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯದು. ೧೫-೧೭ನೆಯ ಶತಮಾನವಿರಬಹುದು. ಜನ್ನನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪದುಮನಾಭ ನೋಡಿರಬೇಕೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವು ನಿರ್ದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವರ್ಣನೆ, ಅಲಂಕಾರ, ಶೈಲಿ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಅನುಕರಣೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾದ ಅಪ್ಪಾದಿತ ವರ್ಣನೆ ಇದೆ; ಕೆಲವು ಕೊಂಚ ನಿರೀಳವಾಗಿವೆ, ಕೆಲವು ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕಾದರೂ ಇವೆ. ಆದರೆ, ಇವುಗಳ ಹೊರೆಯಿಂದ ಓಟಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ತೊಡಕಿಲ್ಲ, ಕುಂಟಿಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಾಗಿ ಬರೆದಿದೆ. ಕವಿ ತನ್ನನ್ನು 'ವರ್ಣಕವಿ ತಿಲಕ' ಎಂದು ಕರೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಕವಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಪದ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನೂ ಕೆಳಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಟ್ಟಿದೆ :

... ಹೂಯ್ಸ್ವನಾ ಮಂಡಳವರಿಯ ರಾಜ ... ದು
ದೋರಸಮುದ್ರದೊಳಗೆ
ಅಖಂಡಿತ ತಪೋನಿಧಿ ನಿಧಾನವ ಪಡೆದನಾ ಮುನಿಯು ||

... ಗುರು ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ ... ಬೆನಸೆ ಕವಿ ಪದುಮನಾಭನು ...
ವಿರಚಿಸಲು ಮನದಂದನಲ್ಲದೆ | ವಿರಚಿಸುವೆನೆಂಬವಗೆ ಸೂರಿಯೆ
ಸರಸ ಕವಿಗಳು ಮುನ್ನ ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೆನಲು ||

ಚತುರ ಕವಿಜನ ಜನಕರೆನ್ನಿ | ಕೃತಿಯು ತಿರ್ದುರ್ಗೆ ಕೇಳಿ ಪದಪ
ದ್ಧತಿಯು ತೋರುಗೆ ಸರೆ ಯಶೋಧರರಾಯ ಚರಿತೆಯೊಳು ||

ಹೀನರೆಂದೆನಿಪ ಪ್ರಥಮಗುಣ | ಸ್ಥಾನವರ್ತಿಗಳೇವುತಿರೆ ಕೃ
ಯಾನ ಜಿನಮ ತದವರನಲ್ಲದೆ ಬಗೆದು ಮಿಗೆ ಹೊಗಳಾ ||

ದಾನುನಿ ಬ್ರತನಿಧಿ ವಿಮಳನು | ಜಾನನಿಧಿ ಗುಣನಿಧಿ ದಯಾನಿಧಿ
ಮಾನನಿಧಿ ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರವೃತ್ತಾಕರ ಸುಕೃತಿ ಪದಮ ||

ನಕಲ ಮುನಿಜನ ಬೆಸಸೆ ಕರ್ನಾ | ಷಕದ ಭಾಷೆಯೊಳೊಪ್ಪೆ ಜಿನಪದ
ಭಕುತಿ ಸಾಲಲಿತ ಋದವೆಸೆವ ಗತಿ ಪದವ ಮುಂದಿಡಲು
ಸುಕರ ಕವಿಗಳು ಮುನ್ನ ಪೇಳಿದ | ಸುಕಥೆಯೆಂಬ ಸುವರ್ಣ ರಂಗದೊ
ಳೊಸೆದು ನರ್ತಿಪ ರಂಭೆಯೊಡನಾ ಸಿಂಹಿ ನಲವಂತೆ ||

... ಜಿನಮುನಿ ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ ತ್ರೈವಿದ್ಯದೇವರ ಸುತ ಕವಿ ಪದಮನಾಭ
ವಿಭು ವಿರಚಿತ ಯಶೋಧರನು ||
... ಚೈನರಾ ಕೊಂಡು ಪಾಲಿಸುತಿರ್ಕೆ ಜೀವದಯಾಪ್ಸುಮಿ ಕಥೆಯು ||

ಇವನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯ ಮಾರಿಗುಡಿ ವರ್ಣನೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು :

ಪುರದ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದೊಳು ಯಮ | ಪುರವಿದೆಂದೆನೆ ಚಂಡವಾರಿಯು
ಪುರ ಭಯಂಕರ ಜಡಜನಂಗಳಿಗದ್ವೈತವಿದೆನಲು
ಕರಿಯ ದಂತದ ಕಂಬಬೋದಿಗೆ | ಹರಿಯ ಮೂಳೆಯ ಹಲಗೆ ಹಟ್ಟಿಗೆ
ನರರ ಮೂಳೆಯ ಕಲಕಾಳಕೆಯ ಮುಚ್ಚಣವು ||

ಸುತ್ತಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ತನೆಯೆನೆ | ತತ್ತಿನಿದ ಪಂದರೆಗಳೊಳೆಯು
ಸುತ್ತಿ ಜೋಲುವ ಕರುಳಮಾಲೆಯ ನೊಡ ಗೊಂಡೆಯಕೆ
ಮುತ್ತಿಮುನುರುವ ಹದು ಕಾಗೆಯ | ಮೊತ್ತ ಬಳಸಿರೆ ನರಕಗಾಮಿಯು
ನಿತ್ತ ಬರಹೇಳೆಂದು ಕರೆಪಂತುಲವ ಭೈರವರು ||

ಕೊಡುವ ಬಂಡದ ಕೃತಕ ಗಿರಿಗಳು | ಮುಡುವ ಹಲುಗಳ ರಾಶಿಗಳು ತಲೆ
ಪಡುವ ಮುಂಡದ ಬಣಬೆಗಳು ಕಳುನೊಡ ಬಾವಿಗಳು
ಜುರಿತು ದೊಡ್ಡನೆ ಸುರವ ರಕುತದ | ಕೊಡುಗಳದ್ವೈತ ರೌದ್ರ ರಸ ಕಣ್ಣು
ದೊಡ್ಡಯರೊಡ್ಡುಗಟ್ಟುತ್ತಾ ನರಕದ ಗಂಡನದು ಕೇಳು ||

ಅಗೆದು ಹೂಳಿಸಿಕೊಂಬ ಬಸುಣು | ತೆಗೆವ ಜಂತ್ರದ ಮೆಯುಗಳಲ ನೂ
ಜಿಗಳ ನಂಧಿಸಿಕೊಂಬ ಗರಳವನುಂಬ ಕೆಂಡದೊಳು
ಹೊಗುವ ಹಾಳವ ಮೊಗೆವ ಸೂಲನ | ನೆಗೆವ ತಲೆಗಳ ಬಗಿವ ಚರ್ಮವ
ನುಗಿವ ಎರರು ಮುಂಡೆ ನರಕವ ಹೊಗುವುದಕೆ ಕುಡುಹು ||

¹ ಪ್ರಾಸ ತಪ್ಪಿದೆ.

ವಸುಧಯೋಗಗಣ ಜೀವರಾಶಿಗ | ಇಸುವ ನುಂಗಿದಕ್ಕಟ್ಟಿ ತಳು
ವಸುಱು ತೀವದು ನೋ ಪಾಪಿಯ ರೂಪನೆಂಬಂತೆ
ಮನುಗೆ ಬರಿಯಲು ಚಂಡಮಾರಿಯ | ನೊಸದು ನಂಬದ ಪಾತಕರು ಸಲು
ವ ಸುಗತಿಯ ಬಲದಂತೆ ಬೆನ್ನನೆ ಪತ್ತಿದದು ನೋಡ ||

‘ಸೋಟಿಸಿರವ ಬಲಗೊಡಲು’ ತಂದಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ‘ಮಾರಿಯ ಕಾಡಿ
ನೊಳು ನೆರೆದಳುತ ಕರುಣದ ಕೋಡಿವರಿಸಲು’ ‘ಹರುಷ ಕ್ಷಮಿಗೆ ಮಾರಿದತ್ತನು’
‘ಕರಿ ತುರಗ ರಥ ಬಲ ಸಹಿತ’ ‘ನೆಲ ಬರಿದು ಬಾಯ’ ಬಡೆ ನರಕವೆಂಬಾ ಪುರಕ ನಡೆ
ವಂತೆ’ ‘ಪೊಳುಮಟ್ಟುನು ಪುರೋಚಿತ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಹಿತ’ ಮಾರಿದತ್ತನು ‘ತೀರ್ಥ
ಪ್ರಸಾದವ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಡೆ ತನ್ನ ತಲೆಗವತಂದನಾ ಜೀವಿಗಳ ತಲೆಗೆ ತಂದ’.

೨. ಚಂದಣವರ್ಣಿಯ ಯಶೋಧರ ಕಥೆ : ಇದಕ್ಕೆ ಜೀವದಯಾ
ಪ್ಲಮಿಯ ಕಥೆಯೆಂದೂ ಹೆಸರು. ಭಾಮಿನೀ ಪಟ್ಟದಿಯಲ್ಲದೆ ; ಸಂಧಿ
ವಿಧಾಗವಿಲ್ಲ ; ಒಟ್ಟು ೧೦೮ ಪದ್ಯಗಳು. ಕವಿಯ ಕಾಲ ದೇಶ ಒಂದೂ
ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ೧೫-೧೭ನೆಯ ಶತಮಾನವಿರಬಹುದು. ಈ ಗ್ರಂಥದಿಂದ
ಕವಿಯ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯಬರುವುದು ಅರ್ಧ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ : ‘ಶ್ರುತ
ಮುನೀಶ್ವರವರ ತನೂಥವ ಚಿತವಾದನ ಶುಭಚಂದ್ರ ಮುನಿಪನ ಸುತನು
ಚಂದಣವರ್ಣಿ ರಚಿಸಿದ ಕಥೆ ಯಶೋಧರನಾ’. ಇದೇ ಕವಿ ಚಂಪು
ವಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ನಂದೀಶ್ವರದ ನೋಂಪಿಯ ಕಥೆಯಿಂದ ಕವಿಯ
ವಿಷಯ ಹೇಳುವ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಜಿನವರ ಸತ್ಪುರಾಣತತಿಯಂ ಪರಮಾಗಮ ಮಂ ರಥಾಂಗಭೈನ
ಮನಸಿಜ ನಿಲಿ ಪಾಂಡುತನಯಾದಿ ಕಥಾನ್ವಿತಮಂ ಸುಕಾವ್ಯಮಂ
ಮುನಿಸದುವಾಸಕಾಚರಣಮಂ ಸಲೆ ಪೇಳ್ವ ಕವೀಶ ಭಾಸ್ಕರ
ಜನವಿನುತರ ಮದೀಯ ಮತಿಪದ್ಮಿನಿಗೀಗೊಲವಿಂ ಎಕಾಸಮಂ

ರತಿಪತಿಮಾನಮರ್ಥಿ ಪಗಮಾಗಮವಾರುಧಿ ಪಾರದೃಶ್ಯನಂ
ನುತಗುಣರತ್ನ ರೋಹಣಶಿಲೋಚ್ಚಲ ಭವ್ಯ ಸರೋಜ ಭಾಸ್ಕರ
ಶ್ರುತಮುನಿರಾಜನೂನು ನತಭವ್ಯಜನಾಮರಥೇನು ಭೂಮಿವಿ
ಶ್ರುತಶುಭಚಂದ್ರಯೋಗಿ ಸಲೆ ಕೀರ್ತಿಯನಾಳೆ ಸದಂ ಧರಿತ್ರಿಯೊಳೆ

ಆ ಶುಭಚಂದ್ರಾಹ್ವಯ ಯೋಗೀಶಾತ್ಮಜ ಚಂದಣಾಭ್ಯವರ್ಣಬುಧನೋ
ಮಾಶಯ ಹರವಂ ರಚಿಸಿದನೀಶುಭ ನಂದೀಶ್ವರಾಭ್ಯ ಸದಪ್ರತ ಕಥೆಯಂ

೩. ಯಶೋಧರ ಸಾಂಗತ್ಯ : ಕವಿಯ ಹೆಸರು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ; ಕಾಲ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೫೦. ಒಟ್ಟು ಮೂರು ಸಂಧಿಗಳೂ ೩೨೮ ಸಾಂಗತ್ಯಗಳೂ ಇವೆ. ಜನ್ನನ ಯಶೋಧರ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆಯೂ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆಯೂ ಸಾಂಗತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

೪. ಜೀವದಯಾಷ್ಟಮಿಯ ನೋಂಪಿಯ ಕಥೆ :

ಮಿಕ್ಕವರಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಜೈನರಲ್ಲಿಯೂ ಹಳೆಯಂದಿನಿಂದಲೂ ಹಲವು ನೋಂಪಿಗಳು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಪ್ರತ ಏನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡ ಮಾತಾದ ಈ ನೋಂಪಿ ಜೈನರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆ. ಈ ಎಷ್ಟೋ ನೋಂಪಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ವಿಧಾನಮಾತ್ರ ವಲ್ಲದೆ, ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕಥೆಗಳೂ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ. ಇವು ಗಳಿಗೆ ನೋಂಪಿಯ ಕಥೆಗಳು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಕನ್ನಡದ ಈ ನೋಂಪಿಯ ಕಥೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬನೇ ಕರ್ತೃವಾಗಲಿ ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಾಗಲಿ ಒಂದೇ ಬಗೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಬರೆದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಲುಪಾಲು ಕಥೆಗಳು ವಚನ (ಗದ್ಯ) ರೂಪದಲ್ಲಿವೆ. ಕೆಲವು ಪದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿವೆ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಚಂದಣವರ್ಣಿಯ ನಂದೀಶ್ವರದ ನೋಂಪಿಯ ಕಥೆ ಒಂದು ಚಂಪೂ ಗ್ರಂಥ). ಈ ಬರಹಗಳ ಕಾಲ ೧೫-೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನ ಗಳಿರಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನೋಂಪಿಯನ್ನೂ ಕುರಿತು ಮೊದಲು ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದರು, ಯಾರು ಆಚರಿಸಿ ಫಲನಿಧಿ ಪಡೆದರು, ಆಚರಣೆಯ ದಿನ ಯಾವುದು, ಕ್ರಮ ಹೇಗೆ — ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಸಾಲಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ನಲವತ್ತು ಓಲೆಗಳ ವರೆಗಿನ ವಿವಿಧ ವಿಸ್ತಾರದ, ಬರಿಯ ಶುಷ್ಕ ಕ್ರಮ ವಿಧಾನ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಹಿಡಿದು ರಸವತ್ತಾದ ಕಥನದ ವರೆಗಿನ ವಿವಿಧ ಸ್ವರೂಪದ ಕಥೆಗಳಿವೆ ಈ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ. ಕೆಲವಂತೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಲು ಸೊಗಸಾಗಿವೆ, ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿವೆ. ಇಂಥವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಶೋಧರನ ವೃತ್ತಾಂತ ಬರುವ ಜೀವದಯಾಷ್ಟಮಿಯ ನೋಂಪಿಯ ಕಥೆ ಒಂದು ¹.

¹ ಅನುಬಂಧ ನೋಡಿ.

ಜನರು ಪಶುಬಲಿ ನರಬಲಿ ಕೊಟ್ಟು ದುರ್ಗಾಷ್ಟಮಿಯನ್ನು
ಹಿಂಸಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಜೈನರು ಅಹಿಂಸಾ
ರೂಪದ ಜೀವದಯಾಷ್ಟಮಿಯ ನೋಂಪಿಯನ್ನು ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದಿರ
ಬಹುದೆಂದೂ, ಅಹಿಂಸಾತತ್ವ ಬೋಧಿಸುವ ಯಶೋಧರವೃತ್ತಾಂತ
ವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದೆಂದೂ ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ

ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ

ಒಂದನೆಯ ಅವತಾರ

ಪುರುದೇವಾದಿಗಳೊಲಿಸಿದ
ಪರಮಶ್ರೀ ವಧುವನೊಲಿಸಿಯುಂ ಪರವನಿತಾ
ನಿರಪೇಕ್ಷಕನೆನಿಸಿದ ದೇ
ವರ ದೇವಂ ಕುಡುಗೆ ಸುವ್ರತಂ ಸುವ್ರತಮಂ ೧

ಕ್ಷಿತಿಯೊಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂ ಪ್ರಾ
ಕೃತದಿಂ ಕನ್ನಡದಿನಾದ್ಯರಾರ್ ಈ ಕೃತಿಯಂ
ಕೃತಿಮಾಡಿದರವರ್ಗನಾ
ಮತಿ ಕೈಗುಡುಗೆಮಗೆ ಸರಸ ಪದ ಪದ್ಧತಿಯೊಳ್ ೨

ಶ್ರಾವಕಜನದುಪವಾಸಂ
ಜೀವದಯಾಪ್ತಮಿಯೊಳಾಗೆ ಪಾರಣಿ ಕಿವಿಗ
ಳ್ಗಿ ವಸ್ತುಕಥನದಿಂದುದಾ
ಭಾವಿನೆ ಕವಿಭಾಳಲೋಚನಂ ವಿರಚಿಸಿದಂ ೩

ಪರೇವುದು ದುರಿತತಮಿಸ್ತಂ
ಪೊರೆಯೇಱುವುದಮಳದೃಷ್ಟಿ ಕುವಳಯವನಮಾ
ಚರಿಪ ಜನಕ್ಕೆ ಯಶೋಧರ
ಚರಿತ ಕಥಾಶ್ರವಣಮೆಂಬ ಚಂದ್ರೋದಯದೊಳ್ ೪

ಶೀರ್ಷಾರ್ಥರಣಂ ಧರೈಗುತ್
 ಕರ್ಷವಿಳಾಸನದ ಭೂಮಿ ಸಕಳಜನಕೈಂ
 ಹರ್ಷಮನೀವುದು ಭಾರತ
 ವರ್ಷದಯೋಧ್ಯಾ ಸುವಿಷಯದೊಳ್ ರಾಜಪುರಂ

೫

ಅದು ಪಿರಿಯ ಸಿರಿಯ ಬಾಬುಮೊದ
 ಲದು ಚಾಗದ ಭೋಗದಾಗರಂ ಸಕಲ ಸುಖ
 ಕೈದು ಜನ್ಮಭೂಮಿಯೆನಿಸಿದು
 ದದನಾಳ್ವಂ ಮಾರಿದತ್ತನೆಂಬ ನೃಪಾಲಂ

೬

ಆ ಪುರದ ತೆಂಕವಂಕದೊ
 ಕಾಪೊತ್ತುಮನೇಕ ಜೀವಹತಿ ತನಗೆ ಸುಖೋ
 ದ್ವೀಪನಮನಿಸುವ ಪಾಪಕ
 ಕಾಪಂಡಿತೆ ಚಂಡಮಾರಿ ದೇವತೆಯರ್ಪಳ

೭

ತನಗರಸು ವೆರಸು ಪುರಜನ
 ಮನಿತು¹ಮಿಷಂ¹ಚೈತ್ರಮೆಂಬ ತಿಂಗಳೊಳಬಿಲಾ
 ಚರ್ಚನೆ ವೆರಸು ಜಾತ್ರೆ ನೆರೆಯದೊ
 ಡನಿತುಮನೊರ್ಮೊದಲೆ ವಿಳಯದೊಳ್ ನೆರೆಯಿಸುವಳ

೮

ಆ ದೇವಿಯ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಮೊಳೆ
 ಪೊಡೆಳವೆಣೆ ಸಿರದ ಗಾಳಮುರಿಯುಯ್ಯಲೆ ಕೈ
 ಪೊಡನುಕೆ ಕೋಕಿಲಧ್ವನಿ
 ಘೂದಲೆಯುಲಯಾಗೆ ಬಂದುದಂದು ಬಸಂತಂ

೯

ನಿಸಿರಮನೆ ಪಿಡಿದು ಸರಕೆಗೆ
ವನಂತನಲವೊರ್ದ ಮಾವಿನಡಿಮಂಚಕೆಯೊಳ್
ಕುಸುರಿದಪುದಡಗಿನಂತೆವೊ
ಲೆಸೆದುವು ತದವನದೊಳುದಿದರ್ ಮುತ್ತದ ಮುಗುಳ್ಳಳ್ ೧೦

ಮಾರಿ ಮಲಯಾನಿಳಂ ನವ
ನೀರಜ ವನಮೆಂಬ ಕೆಂಡದೊಳ್ ದಂಡನಮ
ನ್ಯಾರದೆ ಬಂದಪನಿತ್ತ ವ
ಧಾರಿಪುದೆಂಬಂತಿರುಲಿದುವರಗಿಳಿ ಬನದೊಳ್ ೧೧

ಅಂತು ದೊರೆವೆತ್ತು ಬಂದ ವ
ಸಂತದೊಳಾ ಮಾರಿದತ್ತ ನುಂ ಪುರಜನಮುಂ
ತಂತಮಗೆ ಚಂಡಮಾರಿಗೆ
ಸಂತಸಮಂ ಮಾಡಲೆಂದು ಜಾತ್ರೆಗೆ ನೆರೆದರ್ ೧೨

ಸುರಿಗಿಪುದರ್ಚನೆಯಾಡುವ
ಪರಕೆಯನೊಪ್ಪಿಸುವ ಲಕ್ಕಲೆಕ್ಕದ ಲೆಂಕರ್
ವೆರಸು ಬಲಿಗೊಂಡು¹ ದೇವಿಯ
ಚರಣಂಗಳ್ಗೆ ಉಗಿ ರಂಗಮಂಟಪದೆಯೊಳ್ ೧೩

ನಿಂದು ನರಪತಿ ತಳಾಟಂ
ಗೆಂದಂ ನೀನ್ ಬರಿಸು ಮನುಜಯುಗಮಂ ಮುನ್ನಂ
ಕೊಂಡರ್ಚಿಸುವೆಂ ಪೂಜೆಯೊ
ಳಿಂದಿನ ಪರಿ ತಪ್ಪೆ ದೇವಿ ತಪ್ಪದೆ ಮಾರಣ್ ೧೪

ತಡವಾದಪ್ಪುದು ಪೌರರ್
ಕುಡವೇಟ್ಟುದು ಪಲವು ಜೀವರಾಶಿಯ ಬಲಿಯಂ
ನಡೆಯೆನೆ ಹನಾದಮಾಗಳೆ
ಪಿಡಿತ್ತಾರದೆ ಮಾಣರೆನ್ನ ಕಿಂಕರರೆನುತುಂ

೧೫

ಕಿಱುವರೆಯದ ಶುಭಲಕ್ಷಣ
ದಱುಕೆಯ ಸತ್ಕುಲದ ಮರ್ತ್ಯಯುಗಲಕಮಂ ತಾನ್
ಅಱಿನಲ್ ಬಳರಿಯ ಬನದಿಂ
ಪೊಡಿಮುಟ್ಟುಂ ಚಂಡಕರ್ಮನೆಂಬ ತಳಾಱಿಂ

೧೬

ಇತ್ತಲ್ ಬಟಿಕ್ಕ ಪಂಚಶ
ತೋತ್ತಮ ಯತಿನಮಿತಿ ವೆರನು ಗಮನಪ್ರಾಯ
ಶ್ಚಿತ್ತ ನಿಮಿತ್ತಂ ಬಂದು ನು
ದತ್ತಾಚಾರ್ಯರ್ ಪುರೋಪವನಮಂ ಸಾರ್ದರ್

೧೭

ಅವರ ಗುಣಮವರ ಸಂಯಮ
ಮವರ ತಪಶ್ಚರಣಮೆಂಬುದವರಿವರಳವ
ಲ್ಲವರ ಹೆಸಗೊಂಡ ನಾಲಗೆ
ನವಿದಱಿಯದು ಬಟಿಕ ತಾಯ ಮೊಲೆವಾಲವನಿಯಂ

೧೮

ಮುನಿನಮುದಾಯ ಸಮೇತಂ
ವಿನೇಯಜನ ವನಜವನ ದಿವಾಕರನಂತಾ
ಮುನಿಪನುಪವಾಸಮಂ ಪ
ರ್ವ ನಿಮಿತ್ತಂ ತಳೆದು ಬಟಿಕ ದಾಲಕಯುಗಮಂ

೧೯

ಚರಿಗೆಗೆ ಬೀಡ್ಕೊಡೆ ಗುರುಗಳ
ಚರಣಕ್ಕಾ ಯುಗಳಮೆಲಗಿ ಪೊಟಮಟ್ಟಾಗಳ
ತರುಣ ವನಹರಿಣ ಯುಗಮಂ
ತರಕ್ಕು ವೀಡಿವಂತೆ ಚಂಡಕರ್ಮಂ ವೀಡಿದಂ

೨೦

ಅಭಯರುಚಿಯಭಯಮತಿಯೆಂ
ಬುಭಯಮನಾ ಪಾಪಕರ್ಮನೊಯ್ಯೆಡೆಯೊಳ್ ಮ
ತ್ತಭಯರುಚಿ ತಂಗೆಂದಪ
ನಭೀತಯಾ¹ಗೆಲಗೆ¹ ತಾಯೆ ಮರಣದ ದೆನೆಯೊಳ್

೨೧

ನಿಯತಿಯನಾರ್ ಮೀಟಿದಪರ್
ಭಯಮೇವುದೊ ಮುಟ್ಟದೆಡೆಗೆ ನೈರಿಸುವುದೆ ಕೇಳ
ನಯವಿದೆ ಪೆತ್ತ ಪರೀಷಹ
ಜಯಮೆ ತಪಂ ತಪಕೆ ಬೇಟೆ ಕೋಡೆರಡೊಳವೇ

೨೨

ಅಣ್ಣನ ಮಾತಂ ಮನದೊಳ್
ತಿಣ್ಣಂ ತಳೆದೆಂದಳನುಜೆ ಮಾಡಿದುದಂ ನಾ
ಪುಣ್ಣದೆ ಪೋಕುಮೆ ಭಯಮೇ
ಕಣ್ಣ ಭವಪ್ರಕೃತಿವಿಕೃತಿ ನಾವಣಿಯುದುದೇ

೨೩

ಎನಿತೊಳವಪಾಯಕೋಟಗ
ಳನಿತರ್ಕಂ ಗೇಹಮಲೆ ದೇಹಮಿದಂ ನೆ
ಟ್ಟನೆ ಪೊತ್ತು ಸುಖಮನಟಿಸುವ
ಮನುಜಂ ಮೊರಡಿಯೊಳೆ ಮಾದುಪಟಮಟಿಸದಿರಂ

೨೪

¹ ಗು ಗಡ (ನ)

ಬೇಡಿದ ಕಾಡೊಳ್ ಮಟೆಯಾ
ಯ್ತೀಡಾಡುವಮಿದಟ ಪೊಜಿಯನೆನಗಂ ನಿನಗಂ
ಮೂಡುವ ಮುಟುಗುವ ದಂದುಗ
ಮಾಡಿದ ಹೊಲನುಂಡ ಮರ್ದು ಕಂಡ ವಿಚಾರಂ

೨೫

ಇಂತಿಂತೊರ್ವರನೊರ್ವರ್
ನಂತೈಸುತ್ತುಂ ನೃಪೇಂದ್ರತನುಜಾತರ್ ನಿ
ಶ್ಚಿಂತಂ ಪೊಕ್ಕರ್ ಪನಿದ ಕೃ
ತಾಂತನ ಬಾಣಸುಪೊಲರ್ದ ಮಾರಿಯ ಮನೆಯಂ

೨೬

ತಳಮನುಡಿಡಿಡುವ ಕಣ್ಣಂ
ಕಳೆದೇಪ ಕರುಳ ತೋರಣಂಗಳ್ಳುವ ಕಾ
ಲ್ಗಳನುರಿಪಿ ನೆತ್ತರಾ ಕೂ
ಳ್ಳಳನಡುತಿಹ ವೀರರೆತ್ತ ನೋಪ್ಪೊಡಮದಪೊಳ್

೨೭

ತಾಳುಗೆಯನುರ್ಚಿ ನೆತ್ತಿಯ
ಗಾಳಂ ಗಗನೊಡೊಳೆಲ್ಪ ವಾರಿಯ ಬೀರರ್
ಪಾಳೆಯೊಳೆಸೆದರ್ ಪಾಪದ
ಜೋಳದ ಬೆಳಸಿಗೆ ಬೆರ್ಚುಗಳ್ಳಿದ ತೆಟದಿಂ

೨೮

ಅಡು ಕುಟು ಕೋಟಿ ಕೋಣನ
ಕೂಡಿದ ಪಿಂಡೊಳೆ ಪೆಳೆ ಮಾರ್ದನಿಯಿಂದಂ
ಕೂಡೆ ಬನಮಯ ದುರ್ವರೆ
ಬೀಡೆಯನೆರ್ದೆಯೊಡೆದುವಟ ಕೋಟಲೆಗಾಗಳ್

೨೯

ದೇವದೇವೆಗೆ ನರಶಿರಂ ತೆ
ತ್ತಿನಿ ಮೆಹಿದುವು ಮದಿಲೊಳಬ್ಬೆ ಪೇರಡಗಿನ ಪೆರ
ಬೆನನದೆ ಪೊಟಗಣ ಜೀವ
ಪ್ರಸರಮುಮಂ ಪಲವು ಮುಖದಿನವಳೋಕಿಪವೋಲ್

೩೦

ಭೈರವನ ಜವನ ಮಾರಿಯ
ಮೂರಿಯವೋಲ್ ನಿಂದ ಮಾರಿದತ್ತಂ ಲಲಿತಾ
ಕಾರರ ಧೀರರ ಬಂದ ಕು
ಮಾರರ ರೂಪಿಗೆ ಠಕ್ಕುಗೊಂಡಂತಿದಂ

೩೧

ಅರಸನ ಕೆಲಬಲದವರ್ಗಳ್
ಪರಸಿರೆ ಪರಸಿರೆ ನೃಪೇಂದ್ರನಂ ನೀವೆನೆ ಮಂ
ದರಧೀರನಭಯರುಚಿ ¹ನೃಪ
ವರ ನಿರ್ಮಲ¹ ಧರ್ಮದಿಂದೆ ಪಾಲಿಸು ಧರೆಯಂ

೩೨

ಎಂದು ಪರಸಿದೊಡೆ ಪೊಯ್ಯದೆ
ನಿಂದು ನೃಪಂ ಮನದೊಳೆಂದನೀ ದೇಗುಲಮಂ
ಬಂದು ಪುಗಲೊಡನೆ ಜೀವಂ
ನಿಂದಳಿಯದು ಮುನ್ನಮಿನ್ನರಂ ಕಂಡಳಿಯೆಂ

೩೩

ಕಿಟ್ಟ ಕರವಾಳ ಮೆನಗಂ
ಮಿಟ್ಟು ವಿನಂತಿದ್ ಮಾರಿಗಂ ಬೆದಳಿದೆ ನಿಂ
ದಟ್ಟೆಯನೆ ನುಡಿದರಿವರ ನೆ
ದಟ್ಟೆ ಕರಂ ಪಿರಿದು ಧೀರರಕಟ ಕುಮಾರರ್

೩೪

¹ ನಿರ್ಮಲ ದಯೆಯುಂ (ಸ)

ಜವಳಿವೆಣ್ಣು ಮನುಜ ರೂಪದಿ
ನವನಿಯೊಳೊಗೆದಂತೆ ಕಾಂತಿ ಮೆಣದಪುದಿಂದಿಂ
ತಿವರ್ಗಳ ಚೆಲ್ವಿಕೆ ಕಣ್ಣಳ
ತವರಾಜಮನಿಂದು ಕಂಡೆನೀ ಬಾಲಕರಂ

೩೫

ಅವ ಕಾಲಮಾರ ತನಯರೆ
ದಾವಡೆಯಿಂ ಬಂದಿರೇಕೆ ಬಾಲ್ಯದೊಳೀ ಭಿ
ಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಯೆಂದು ಬೆನಗೊಳೆ
ಭೂವರೆ ಕೇಳೆಂದು ಕುವರನಂದಿಂತೆಂದಂ

೩೬

ಧರ್ಮಪರರ್ಗಲ್ಲದೆಮ್ಮಯ
ನಿರ್ಮಲಚಾರಿತ್ರಮಿಂಬುಕಯ್ಯದು ನಿನಗಾ
ಧರ್ಮದ ಪೊದ ಪೊಲಂಬದು
ನರ್ಮದೆಯಿಂ ಗೆಂಟದೇಕೆ ಕೇಳೆ ಪೆಯೆಮ್ಮಂ

೩೭

ಅ ಮಾತನ್ನೆ ಗಮಿಕೆಲೆ
ಭೂಮೀಶ್ವರ ನಿನಗೆ ಪಥ್ಯಮಾವುದದಂ ಮಾ
ಡಾಮೂಲಚೂಲಮೆಮಗೆ ತ
ಳಾವಲಕಂ ಭವನಿಬದ್ಧಮಟಲಿಸಿತೆಮ್ಮಂ

೩೮

ಗುಣಗಳ ಗುಣರತ್ನ ವಿಭೂ
ಷಣಮೆಸೆವುದೆ ವಿಕಳಹೃದಯರಾದವರ್ಗೆ ನೃಪಾ
ಗ್ರಣಿ ಪೇಠ್ ತುಪ್ಪೇಣಿದ ದ
ರ್ಪಣದೊಳ ಪಜ್ಜಳಿಸಲಾರ್ಪದೇ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಂ

೩೯

ಇಂತೆಂಬುದುಮಾ ಕುವರನ
ದಂತಪ್ರಭೆಯೆಂಬ ಶೀತಕರನುದಯದಘ
ಧ್ವಾಂತೌಘ ಮಧುಪ ಮಾಲಿಕೆ
ಯಂ ತೊಲಗಿ¹ನೆ¹ ಮುಗಿದುದವನ ಕರ ಸರಸಿರುಹಂ ೪೦

ಧನಮಂ ಕಂಡ ದರಿದ್ರನ
ಮನದವೊಲೆಗಿದುವು ಪರಿಜನಗಳ ನೊಸಲಾ
ವಿನಯನಿಧಿಗಾ ಕುಮಾರಕ
ನನುರಾಗದೆ ಮಾರಿದತ್ತವಿಭುಗಿಂತೆಂದಂ ೪೧

ಭಲರೆ ನೃಪೇಂದ್ರಾ ದಯೆಯೊಳ್
ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದೆ ಮನಮನಮಮ ನೀನ್ ಕೇಳ್ಳುದು ಸತ್
ಫಲಮಾಯ್ತು ಧರ್ಮಪಥದೊಳ್
ಸಲೆ 'ನಿಂ'ದಪೆ ಕಾಲಲಬ್ಧಿ ಸೊಲಗೆಡಿಸುವುದೇ ೪೨

ಎಂತು ಬೆನಗೊಂಡೆ ಬೆನಗೊಂ
ಡಂತಿರೆ ದತ್ತಾ ವಧಾನನಾಗು ಜಯಶ್ರೀ
ಕಾಂತೆಯುಮಂ ಪರಮಶ್ರೀ
ಕಾಂತೆಯುಮಂ ನಿನಗೆ ಕುಡುಗುಮೀ ಸತ್ಕಥನಂ ೪೩

ಶ್ರೀಮತ್ ತೀರ್ಥಾಧಿಪನ ವದನಾಂಭೋಜದಿಂ ಸರ್ವಭಾಷಾ
ಸಾಮಾನ್ಯಂ ಶ್ರೀವಚನಮೊಗೆದತ್ತಾ ವಚೋಮಾರ್ಗದಿಂ ಮ
ತ್ತಾಮುಂ ಕಂಡುಂಡುದು ಕಥೆಯಂ ಪೇಟ್ಟಪೆಂ ಕೇಳಿಮೆಂದಾ
ಭೂಮೀಶಂಕಂದಭಯರುಚಿಯಂತೆಂದು ಪೇಟಲ್ ತಗುಳ್ಳಂ ೪೪

¹ ಸಿ (ಸ, ಗ, ಚ). ² ಸಂ (ಗ).

ಅಭಯರುಚಿಕುವಾರಂ ಮಾರಿದತ್ತಂಗೆ ಹಿಂನಾ
 ರಭನ ಮತಿಗೆ ನಯ್ವಂ ಪೇೞ್ಪು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತಂದೀ
 ಶುಭಕಥನಮನತ್ಯಾನಂದದಿಂ ಕೇಳ್ವ ಭವ್ಯ
 ಪ್ರಭುಸಭೆಗೆನೆದಿಕುರ್ಗಂ ಮಂಗಳಂ ಶ್ರೀ ವಿಲಾಸಂ

೪೫

ಎರಡನೆಯ ಅವತಾರ

ಆ ಕಥೆ ಮತ್ತೆಂತೆಂದೊಡಿ
 ಛಾಕಾಂತೆಗವಂತಿ ವಿಷಯಮಾನ್ಯದವೊಲ್ ಶೋ
 ಭಾಕರಮಾಯ್ದದಱೊಳ್ ನಾ
 ನಾಕುಟ್ಟಳದಂತೆ ಮೆಱುವುದುಜ್ಜೇನಿ ಪುರಂ

೧

ಆ ಪುರದರಸಂ ನತಭೂ
 ಮೀಪಾಲರ ಮಕುಟಮನ್ತ ಕದೆ ನಿಜ ತೇಜೋ
 ರೂಪಕಮೆ ಪದ್ಮರಾಗದ
 ದೀಪದವೊಲ್ ಮೆಱುವಿನಂ ಯಶಾಘಂ ಮೆಱುವಂ

೨

ದೊರೆವಡೆದ ಯಶೌಘನ ಭೂ
 ವರತಿಳಕನ ಕಣ್ಣಳಂಗರಕ್ಕರ್ ಮನಮಾ
 ಭರಣಂ ರಾಜ್ಯಶ್ರೀ ಸಹ
 ಚರಿಯೆನೆ ಸಂದತ್ತು ಚಂದ್ರಮತಿಗರಸಿತನಂ

೩

ಅನಿತೆಸೆವ ಚಂದ್ರಮತಿಗಂ
 ಜನಪತಿಗಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ ಯಶೋಧರನೆಂಬಂ
 ಜನಮೋಹನಬಾಣಂ ಕ
 ಬಿೞನ ಬಿಲ್ಲಂ ನನೆಯ ನಾರಿಗಂ ಪುಟ್ಟಿದವೊಲ್

೪

ನೋಡುವ ಕಣ್ಣಳ ನಿರಿ ಮಾ
 ತಾಡುವ ಬಾಯ್ಗಳ ರಸಾಯನಂ ಸಂತಸದಿಂ
 ಕೂಡುವ ತೋಳ್ಗಳ ಪುಣ್ಯಂ
¹ನಾಡಾಡಿಯೆ ರೂಪು¹ ಕುವರ ವಿದ್ಯಾಧರನಾ

೫

¹ ನಾಡಾಡಿಯ ರೂಪ (ಸ, ಗ)

ಎಳವೆಳ್ಳಿಂಗಳ್ ನನೆಗಣೆ
ಮಳಯಾನಿಳನಿಲ್ಲ ಮೂವರೊಳಗಾರೊ ಕುತೂ
ಹಳಮಾದಪುದೆನ್ನ ದ ಕ
ಣ್ಣೊಳವೆ ಯಶೋಧರ ಕುಮಾರನಂ ಕಾಣಲೊಡಂ

೭

ಅಮೃತಮತಿ ಗಡ ಯಶೋಧರ
ನ ಮನಃಪ್ರಿಯೆ ಆಕೆ ದೀವಮಾಗೆ ಪುಳಿಂದಂ
ಸುಮನೋಬಾಣಂ ತದ್‌ಭೂ
ರಮಣನನೊಲಿದಂತೆ ಗೋರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿರ್ಕುಂ

೭

ನರೆಯೆಂಬ ಹೊಪಿಸು ಮೊಗಮೆಂ
ಬರಮನೆಯಂ ಪೊಕ್ಕೊಡಂಗನಾರೋಕನಮೆಂ
ಬರಸಂತಿದರ್ಪನೆಂದಾ
ನರನಾಥಂ ತೊಪಿದನವಿಳ ವಿಷಯಾಮಿಷಮಂ

೮

ಧರಣೀಭಾರಕ್ಕೆ ಯಶೋ
ಧರನನೊಡಂಬಡಿಸಿ ನೂರ್ವರರನುಗಳೊಡನಾ
ದರದಿಂ ಕಂಬಂದಪ್ಪಿದ
ಕರಿಯಂತೆ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ನಡೆದನಿಳೀಶಂ

೯

ಅಳವಡೆ ಭುಜದೊಳ ಮೃಗಮದ
ತಿಳಕದವೊಲ್ ಸಕಲ ಧರಣಿ ಯೌವನಭೂಷಾ
ವಳಿಯೆನೆ ತಿರ್ದುವನಾ ನೃಪ
ಕುಲಶೇಖರನವೃತಮತಿಯ ಮುಖದರ್ಪಣದೊಳ

೧೦

ಅವನಿಪನೋರ್ಮ ಸಭಾಮಣಿ
ಭವನದಿನಃಬರ ತರಂಗಿಣೀ ಪುಳಿನಮನೇ
ಉವ ಹಂಸನಂತೆ ಶಯ್ಯಾ
ಧವಳ ಪ್ರಾಸಾದತಳಮನೇಉದನರಸಾ

೧೧

ಅಮೃತಮತಿ ಸಹಿತಮಾ ಚಂ
ದ್ರಮತಿಯ ಸುತನಂತು ಮೆಱುವ ದವಳಾರದೊಳ
ಭ್ರಮು ವೆರನಭಗಜಂ ವಿ
ಭ್ರಮದಿಂದಂ ಸೆಜ್ಜರಕ್ಕೆ ಬಂದವೊಲೆಸೆಗುಂ

೧೧*

ಹೃದಯಪ್ರಿಯರಂತೊಲಗಿದ
ಪದದೊಳ್ ಗರಟಿಗೆಯ ಜಾವದುಕ್ಕಡದುಲ ಮ
ಟ್ಟಿದ ಪೊತ್ತು ಸೊಟ್ಟೆ ಕರುಮಾ
ಡದ ಪಕ್ಕದೊಳಿದ್ ಪಟ್ಟದಾನೆಯ ಬದಗಂ

೧೨

ಬಿನದಕೆ ಪಾಡುತ್ತಿರೆ ನುಣ್
ದನಿ ನಿರ್ದ್ರೆಗೆ ಕತಕಬೀಜಮಾಯ್ತೆನೆ ಮೃಗಲೋ
ಚನೆ ತಿಳಿದಾಲಿನಿ ಮುಟ್ಟಿದ
ಮನ¹ಮಂ¹ ತೊಟ್ಟನೆ ಪನಾಯದಾನಂಗೆೊಟ್ಟಳ್

೧೩

ಅಂತೆನೆಯೆ ಪಾಡುತ್ತಿರೆ ತ
ದ್ಧಂತಿಪನತಿನೊತ್ಸಗೀತ ಪಾತನ ವಿಕಲ
ಸ್ವಾಂತೆಗೆ ನೋಡುವ ಕೊಡುವ
ಚಿಂತೆ ಕಡಲ್ವರಿದುದಂದು ಬೆಳಗವ್ವನೆಗಂ

೧೪

¹ ಮನೆ (ಗ)

ಮನದನ್ನಳಪ್ಪ ಕೆಳದಿಗೆ
ಮನಮಂ ಮುಂದಿಟ್ಟ ಬಟಿಕ ಕಟಿಪಿದೊಡವಳಾ
ತನ ರೂಪುಗಂಡು ಕಣ್ಣಂ
ಮನಕ್ಕೆ ಮುದ್ದಾಗುವೆತ್ತು ಭೋಂಕನೆ ಮಗುಳ್ಳಳ

೧೫

ಅಮೃತಮತಿಯೆತ್ತ ರೂಪಾ
ಧಮನಷ್ಟಾವಂಕನೆತ್ತ ಚಿತ್ರಮಪಾತ್ರೇ
ರಮತೇ ನಾರೀ ಎಂಬುದು
ನಮನಿಸಿದುದು ಬೆಂದ ಬಿದಿಗೆ ಕಣ್ಣೆಲ್ಲಕ್ಕುಂ

೧೬

ಎನುತುಂ ಬಂದು ವಿಷಣ್ಣಾ
ನನೆಯಂ ಮಾರ್ಗಾವಲಗ್ನ ನೇತ್ರೆಯನುಚ್ಚಾಪ್ಪ
ಸ ನಿತಪ್ತಾಧರ ರುಚಿಯಂ
ಮನುಜೇಂದ್ರಾಂಗನೆಯನೆಯ್ದ ಕಂಡಂತೆಂದಳ

೧೭

ಕಂತುವಿನ ಕಯ್ಯ ಕೂರಸಿ
ಯಂತಿರೆ ಗರಗರಿಕೆವಡೆದು ಪೊಳೆವನಿಯಳೆ ನೀನ್
ಇಂತಪ್ಪ ಕಾಮದೇವಂ
ಗಂತೆಂತಾಯ್ದು ಏನಿ ಕೂರ್ತೆಯೆಂದಾನಜಿಯೆಂ

೧೮

ಈ ದೊರೆಯನೆಂದು ತೋಟಲ್
ಮೇದಿನಿಯೊಳಗಾತನಲ್ಲದಿಲ್ಲೆನೆ ಪೇಪ್ ಪೇಪ್
ಕಾದಲನಂತಿರೆ ಚೆಲ್ಲನೆ
'ದೂದವಿ ನೀನೆನ್ನ ಕೊಂದೆಯೆಂದೊಡೆ ಪೇಟ್ಟಳ

೧೯

ಪೆಟದಲೆ ಕುಟಿನೊನಲಟಿಗ
ಣ್ಣೊ ಟುವಾಯ್ ಹಪ್ಪಳಿಕೆಮೂಗು ಮುರುಟದ ಕಿಪಿ ಬಿ
ಬ್ಬಿಟುವಲ್ ಕುನಿಗೊರಲಿಟಿದೆರ್
ಪೊಟಿಂಟ ಬೆನ್ ಬಾತ ಬನಿಟದಂಗಿದ ಜಫನಂ

೨೦

ಕಹಿದೊವಲ ಪಟೆಯ ಕುಟಿಯಂ
ತೆಟಿದಂದದ ಮೆಯ್ಯನಾತಮಾತನ ಕಯ್ಯಳ್
ಕುಟಿಗಣ್ಣು ಕೂನಬೆನ್ ಕಾರ್
ಮಹಿಯಿಸುವುದು ಟೊಂಕ ಮುಟಿದ ಕತ್ತೆಯ ಕಾಲಂ

೨೧

ಮುದುಗರಡಿಯ ಮುದುದೊವಲಂ
ದದ ಕರಿಯಂ ತಾಳಕಾಯ ಮೋಳಿಗೆಯೊಂದಂ
ದದ ಮುರುಡನಷ್ಟವಂಕಂ
ಮೊದಲೊಣಗಿದ ಕೂನ ಗೊರಡಿನಂದದ ಕೊಂಕಂ

೨೨

ಎಂದೊಡೆ ದೂದವಿಗವಳಿಂ
ತೆಂದಳ್ ಗರಗರಿಕೆ ಕೊರಲೊಳಿಕ್ಕಣದೊಳ್ ವಾರ್
ಬಿಂದು ಮಿಡುಕೆರ್ದೆಯೊಳೊದವೆ ಪು
ಳಿಂದನ ಕಣ್ಣಿ¹ ಗಟ್ಟಿ¹ ನಿಂದ ವನಹರಿಣಿಯಪೊಲ್

೨೩

ಕರಿದಾದೊಡೆ ಕತ್ತು ರಿಯಂ
ಮುರುಡಾದೊಡೆ ಮಲೆಯಜಂಗಳಂ ಕೊಂಕಿದೊಡೆಂ
ಸ್ತರಚಾಪಮನಿಳಿಕಯ್ಯರೆ
ಮರುಳೇ ಪೊಲ್ಲಮೆಯೆ ಲೇಸು ನಲ್ಲರ ಮೆಯ್ಯೊಳ್

೨೪

¹ ನಟ್ಟು (ಸ)

ಒಲವಾದೊಡೆ ರೂಪಿನ ಕೋ
 ಟಲೆಯೇವುದೊ ಕಾರ್ಯಮಾಗೆ ಕಾರಣದಿಂದಂ
 ಫಲಮೇನಿಂದೆನಗಾತನೆ
 ಕುಲದೈವಂ ಕಾಮದೇವನಿಂದ್ರಂ ಚಂದ್ರಂ

೨೫

ಎಂದಾಕೆಗೆ ಲಂಚಮನಿ
 ತ್ತೆಂದುದನೆಂದೆರವಿಗೊಂಡು ಕಟಿಪುಪ್ಪದುಮವಳ
 ಸಂದಿನಿದೊಡಮೃತಮತಿ ರಾ
 ತ್ರಿಂದಿವವಾತನೊಳೆ ಸಲಿನಿದಳ ತೆಟಪುಗಳಂ

೨೬

ಆ ವಿಕಟಾಂಗನೊಳಂತಾ
 ದೇವಿಗೆ ರುಚಿಯಾಗೆ ರತಿಫಲಾನ್ವಾದನದೊಳ
 ಬೇವಂ ಮೆಚ್ಚಿದ ಕಾಗೆಗೆ
 ಮಾವಿಳದಪ್ಪಂತೆ ಪತಿಯೊಳಿಳಿದಾಯ್ತು ಮನಂ

೨೭

ನೋಡುವ ಮಾತಾಡುವ ಬಾಯ್
 ಗೂಡುವ ಪದನಮೃತಮತಿಗೆ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿ ತಿಯಿಂ
 ಪಾಡಟಿಯುತ್ತಿರೆ ನೋಡಲ್
 ವೇಡಿ ಯಶೋಧರನದೊರ್ಮೆ ಶಯ್ಯಾತಳದೊಳ

೨೮

ಮುಟೆದೊಟಗಿದನಂತೆಪೊಲರೆ
 ಪಟಮೆ ಪಗಲ್ ಮುಗಿಯೆ ನಿಲ್ಕಿ ಕೈರವದಿನಿರುಳ
 ಪೊಟಮಡುವಂತರಸನ ತೋಳ್
 ಸೆಟೆಯಿಂ ನುಸುಳ್ಳರನಿ ಜಾರನಲ್ಲಗೆ ಪೋದಳ

೨೯

ಬೆನ್ನೊಳೆ ಪೋದಂ ದೋಷದ
ಬೆನ್ನೊಳೆ ನಂದಿಸುವ ದಂಡದಂತರನಂ ಪ್ರ
ಚ್ಛನ್ನದಿನ್ನುರ್ಚಿದ ಬಾಳ್ವೆರ
ಸನ್ನೆಗಮಾ ಬದಗನರನಿ ತಡೆದೊಡೆ ಮುಳಿದಂ

೩೦

ಮುಳಿದಾಕೆ ತಂದ ಮಾಲಾ
ಮುಳಯಜ ತಾಂಬೂಲ ಜಾಲಮಂ ಕೆದಟು ಕುರು
ಳ್ಳೆಳನೆಡೆದು ಬೆನ್ನ ಮಿಳಿಯಿಂ
ಕಳಹಂಸೆಗೆ ಗಿಡಿಗನೆಟಗಿದಂತಿರೆ ಬಡಿದಂ

೩೧

ತೋರಮುಡಿವಿಡಿದು ಕುಡಿಯಂ
ನಾರಂ ತದೆವಂತೆ ತದೆದು ಬೀಟೆಯ ಕಾಲಿಂ
ಬಾರೇಳೆ ಬದಗನೊದೆದೊಡೆ
ಕೇರೆ ಪೊರಳ್ವಂತೆ ಕಾಲಮೇಲೆ ಪೊರಳ್ಳೆ

೩೨

ತಡವಾದುದುಂಟು ನಲ್ಲನೆ
1 ಬಡಿ 1 ಮುಳಿಯದಿರರನನೆಂಬ ಪಾತಕನೆನ್ನಂ
ತೊಡೆಯೇಟುನಿ ಕೇಳಿಕೆಯಾ
ದೊಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆನುಂತೆ ನಿಲಲಣ್ಮು ವೆನೇ

೩೩

ಕಿವಿನವಿ ದನಿ ಕಣ್ಣನವಿ ರೂ
ಪವಧರಿಸೆಲೆ ಗಜವೆಡಂಗ ನಿನ್ನುಟಿದೊಡೆ ನಾ
ವವಳಿನಗೆ ಮಿಕ್ಕ ಗಂಡರ್
ನವನೋದರರೆಂದು ತಿಳಿದವಳ್ ನಂಬುಗೆಯಂ

೩೪

1 ಬಡು (ಚ).

ಅಗಳ್ ಬಾಳ್ ನಿಮಿದುಡು ತೋಳ್
ತೂಗಿದುದು ಮನಂ ಕನಲ್ಪುದಿವರುಮನರಡ್
ಬಾಗಂ ಮಾಡಲ್ ¹ಧೃತಿ ಬಂ
ದಾಗಳ್¹ ಮಾಣೆಂಬ ತೆಱದೆ ಪೇಸಿದನರನಂ

೩೫

ಪರನೈಪರನಲ್ಲದೀ ಪುಟು
ಕರನಿಱುವುದೆ ಮದ್‌ಭುಜಾಸಿಯಿದು ಕಯ್ಯಕ್ಕಲ್
ಕರಿ ಕರಿಗಲ್ಲದಿಱುಂಪೆಗೆ
ಪರಿವುದೆ ಹರಿ ಕರಿಯನಲ್ಲದಿಱುವುದೆ ನರಿಯಂ

೩೬

ಅಸಿಲತೆ ರಣಧೌತಮದೀ
ಮನಿಮುಸುಡನ ಜೀವ ²ಕಪ್ಪಿನಿಂ² ಕಂದಿದೊಡೆಣ್
ದೆಸೆಯನಡರ್ಡೆನ್ನ ಕೀರ್ತಿ
ಪ್ರಸರದ ಕುಡಿ ಕಯ್ಪೆಸೊರೆಯ ಕುಡಿಯವೊಲಕ್ಕುಂ

೩೭

ಅಳಿಪುಳ್ಳೊಡೆ ನೋಡಿಱಿದೊಡ
ನಟಿವುದೆ ಪೆಣ್ ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯೆ ಚಿಃ ಕಿಸುಗುಳಮೆಂ
ದುಟಿವುದೆ ಗೆಲ್ಲಂ [ಕೊಂದಾ]³
ಪುಟು ಪುಟ್ಟುವ ನರಕದೊಳಗೆ ಬೀಟ್ಟನೆ ಚದುರಂ

೩೮

ಎಂದು ನೆನೆದಿಱಿಯಲೊಲ್ಲದೆ
ಬಂದರನಂ ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಪವಡಿಸೆ ತಾನುಂ
ಬಂದು ಮುಱಿದರನನೊಳಗಿದ
ನೆಂದೊಯ್ಯನೆ ನಾರ್ದು ಪೆಱಗೆ ಪಟ್ಟಿಪಾರ್ಗಳ್

೩೯

¹ ಬದಿ ಕಂಡಾಗಳ್ (ಸ). ² ಪಂಕದಿಂ (ಸ). ³ ಗೊಂಡಾ (ಎಲ್ಲಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲ).

ಬದಗುಳಿಗನ ತೋಳ್ ಮುಟ್ಟಿದ
ಸುದತಿಯೊಳಿಂ^೧ಪಾ^೧ಗದಂತೆ ಕೆಟ್ಟುದು ಪುಳಿ ಮು
ಟ್ಟಿದ ದುಗ್ಧದಂತೆ ನೀರ್ ಮು
ಟ್ಟಿದ ಜೇನೆಯ್ಯಂತೆ ಪತಿಗೆ ಶಯ್ಯಾತಳದೊಳ್

೪೦

ಆ ಗಂಡನನಪ್ಪಿದ ತೋಳ್
ಪೋಗಂಡನನಪ್ಪು ವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಬಿದಿಯಂ
ಮೂಗಂ ಕೊಯ್ದಿಟ್ಟಿಗೆಯೊಳ್
ಪೋಗೊರಸದೆ ಕಂಡೆನಾದೊಡೇಂ ಬಿಟ್ಟೆಪೆನೇ

೪೧

ಎನೆ ಕೇಳ್ಳು ಮಾರಿದತ್ತಾ
ವನಿಪನವಂಗಭಯರುಚಿ ಬಟೆಕ್ಕಂತೆಂದಂ
ಮನಸಿಜನ ಮಾಯೆ ವಿಧಿವಿಳ
ಸನದ ನೆರಂಬಡೆಯೆ ಕೊಂದು ಕೂಗದೆ ನರರಂ

೪೨

ಪದವಿಯ ರೂಪಿನ ಸೊಬಗಿನ
ಮದಮಂ ಮಾಡುವರ ಮೂಗಿನೊಳ್ ಪಾತ್ರಮನಾ
ಡದೆ ಮಾಣದನಂಗನ ಕೃತಿ
ಸುದತಿಯರ ವಿಕಾರಮೆಂಬ ವಿದ್ಯಾಬಲದಿಂ

೪೩

ಆ ರಾಜಕುಮಾರಂ ಬಟೆ
ಕಾ ರೂಪಿನ ಪೆಂಡಿರಿಂತು ಕಟಿಪ್ರಾ^೨ದೊಡೆ ಚಿಃ
ಕೂರಿಸುವ ಕೂರ್ಪ ಮಾತಂ
ಮಾರಿಗೆ ಕುಡು ನಿರಿಯನೊ^೩ಟ್ಟಿ^೩ ಸುಡು ಹೋಗೆಂದಂ

೪೪

^೧ ಬಾ (ಗ). ^೨ ಬಾ (ಸ, ಗ, ಚ). ^೩ ಲ್ಲ (ಚ).

ಒಲಿಸಿದ ಪೆಣ್ ಪೆಟರೊಳ್ ನಂ
 ಚಲಿಸಿದೊಡಿದು ಸುಖಮೆ ಪರಮಸುಖ ಸಂಪದಮಂ
 ಸಲಿಸಿ ಸಲಿ ನೆರೆವೆ ಮುಕ್ತಿಯ
 ನೊಲಿಸುವೆನ್ನೊಲ್ಲೆ ನುಟಿದ ಪೆಂಡಿರ ನಣ್ಣಂ

೪೫

ಎಂದಿಂತು ಬಹು ವಿಕಲ್ಪದ
 ದಂದುಗದೊಳೆ ಬೆಳಗುಮಾಡಿ ಮೆಯ್ಯಮುರಿದೆದ್‌ದಂ
 ಬಂದು ತೊಡೆವೊಯ್ದು ಬೋಧಿಸಿ
 ದಂದದಿನೆನಗಿತ್ತು ಸುಪ್ರಭಾತಾತೋದ್ಯಂ

೪೬

ಕೃತನಿತ್ಯದಾನನಾವೀ
 ಕ್ಷಿತಘೃತನಾಸ್ತ್ಯಪ್ತಕವಿಳನೊಯ್ಯನೆ ಸಾದ್‌ದಂ
 ಕತಿಪಯ ಪರಿಚಿತ ಪರಿಜನ
 ಚತುರ ವಚಃಪ್ರಚಯ ರುಚಿಯನರಸಿಯನರಸಂ

೪೭

ಲಂಪಣನವೊಲೇನಾನುಮ
 ಲಂಪಿನ ನಗೆನುಡಿಯ ನೆವದೆ ನೆಯ್ದಿಲ ಪೂವಿಂ
 ದಂ ಪೊಯ್ಯ ಮೂರ್ಛಿವೋದಳ್
 ಸಂಪಗೆಯಲರ್ಗಂಪು ಪೊಯ್ದು ತುಂಬಿಯ ತೆಪದಿಂ

೪೮

ಅಕಟಕಟ ನೊಂದಳೆತ್ತಿರೆ
 ಸುಕುಮಾರಿಯನೆನುತುಮಿನಿತು ಕೊಂಕಿಂ ನುಡಿದಂ
 ಪ್ರಕುಪಿತಚಿತ್ತಂ ಭೂನಾ
 ಯಕನೇನಣಕಕ್ಕೆ ಸವಣನುಂ ಸೈರಿಪನೇ

೪೯

ದೈವದಿನಂತಕ್ಕಿಂದಿನ
ನಾಪೋನರಿಸಿದುದು ಕರ್ಣಭೂಷಾವಳಿ ಭೂ
ಷಾವಳಿಯಾಗದೆ ನೆಳೆದೊಡೆ
ನಾವಲ್ಲಗೆ ಕಯ್ದವಾಯ್ತು ನೆಯ್ದಿಲ ಕುನುಮಂ

೫೦

ಪೋದಿರುಳಿನ ಕಿತ್ತಡಮಂ
ಮೂದಲೆಯಾಗಿಂತು ನುಡಿದೊಡಲುಡದನಬಿದಾ
ಪಾದರಿ¹ಗೆ ಸತ್ತ ಪೋ¹ಲರೆ
ಪೋದಂ ಬಗೆ ಕದಡಿ ತಾಯ ಪೋರೆಗೆ ನೃಪೇಂದ್ರಂ

೫೧

ಮಗನ ಮೊಗಮಂ ನೀಡುಂ ನೋಡುತ್ತಮಟ್ಟಿಱುರ್ಕೆಯಿಂ
ದುಗುವ ಮೊಲೆವಾರ್ ಪುಣ್ಯನ್ನಾನಾಂಬುವಾಗೆ ಪದಾಬ್ಬದಿಂ
ನೆಗೆಪಿ ಪಲವಪ್ಪಾಶೀರ್ವಾದಂಗಳಿಂದಮದವ್ವಿ ಜೋ
ಲ್ಲುಗುವ ಕುರುಳಂ ತಿರುತ್ತಿಂತೆಂದಳಂದಿನ ಭಂಗಿಯಂ

೫೨

ಅಭಯರುಚಿಕುಮಾರಂ ಮಾರಿದತ್ತಂಗೆ ಹಿಂಸಾ
ರಭನಮತಿಗೆ ನಯ್ವಂ ಪೇಯ್ವು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಲಂದೀ
ಶುಭಕಥನಮನತ್ಯಾನಂದದಿಂ ಕೇಳ್ವ ಭವ್ಯ
ಪ್ರಭುಸಭೆಗೆಸೆದಿರ್ಕುಂ ಮಂಗಳಂ ಶ್ರೀ ವಿರಾಸಂ

೫೩

¹ ಬೇಸತ.ಪೊ (ರಾ)

ಮೂರನೆಯ ಅವತಾರ

ಶ್ರೀರಮಣ ತೋರಮುತ್ತಿ ನ
ಹಾರದೊಳೊಲಿದುಯ್ಯಲಾಡೆ ನಿತ್ಯವನಂತಂ
ಪೇರುರಮಾಗಿರೆ ತಾಳ್ದಿದ
ರಾರೊ ಯಶೋಧರ ನೈಪೇಂದ್ರ ನಿನ್ನಲ್ಲದವರ್

೧

ನಿನಗೆ ಶುಭವೆಂದ ವಂದಿಯ
ಮನೆಯಂಗಣದೊಳಗೆ ಪಣ್ಣು ಪರ್ವದ ಮಂದಾ
ರ ನಮೇರು ಪಾರಿಜಾತದ
ಬನದೊಳ್ ನಿರಿ ಮೆಹುವುದಲ್ತಿ ವನಕೇಳಿಗಳಂ

೨

ಮನಸಿಜ ಕಲ್ಪಲತಾ ನಂ
ದನಮೆನೆ ಬಿಂಕಕ್ಕೆ ಕೊಂಕಿದಬಳಾಜನಮಂ
ನನೆಕೊನೆವೋಗಿಸುತಿರ್ಪುದು
ಮನುಜ ಮನೋಭವ ಭವದ್ವಿಳಾಸ ವನಂತಂ

೩

ಉದಧಿ ಪರಿಯಂತಮಿಳೆಯೊಳ
ಗೊದವಿದ ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆ ಮಣಿಕಿರೀಟಂಗಳನಿ
ದೊಡೆದುರುಳೆ ನೊಂಕಿ ಕುಳ್ಳಿ
ದೂರ್ದು ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಸಕಲ ಭೂಪಾಲಕರಾ

೪

ಕೊಱತೆ ನಿನಗಿಲ್ಲದೇಕೆಂ
ದಱಿಯೆಂ ನಿರೋಡಿ ನಿನ್ನ ತನುವಿನ ಬಣ್ಣಂ
ಬಹುಗೊಳದವೊಲಾಯ್ತೀಕ್ಷಿಸಿ
ಮಹುಗಿದುದಱಿನೀರ ಮೀನ್ಬೊಲಿದೆನ್ನ ಮನಂ

೫

ಎಂದು ಬೆಸಗೊಂಡ ತಾಯ್ಗೆ ಮ
ನಂದೋಱದೆ ನೆವದಿನರಸನಿಂತುನಿರ್ದಂ ಸುಯ್
ಕಂದಿನಿದಧರಕ್ಕೆ ಸುಧಾ
ಬಿಂದುಗಳಂ ¹ತಳ¹ಯೆ ದಂತಕಾಂತಿ ಪ್ರಸರಂ

೭

ದೇವಿಯರ ಪರಕೆಯಿಂದೆನ
ಗಾವುದಱೊಳ್ ಕೊಱತೆಯಲ್ಲ ಪೋದಿರುಳೊಳ್ ಪೊಂ
ದಾವರೆಗೊಳದಂಚೆ ²ಕಟ
ಲ್ದಾವರೆ²ಗೊಳದೊಳಗೆ ನಲವ ಕನಸಂ ಕಂಡಂ

೭

ಗೋದಾಮೆಗಂಡ ನವಿಲಂ
ತಾದುದು ಕಾರ್ಗಂಡ ಹಂಸನವೊಲಾದುದಲರ್
ಪೋದ ಲತೆಗಂಡ ವಿರಹಿವೊ
ಲಾದುದು ದುರ್ನಯದ ಕಾಣ್ಕೆಗೆನ್ನಯ ಚಿತ್ತಂ

೮

ವನಿತೆಯ ಕೇಡಂ ಜನಪತಿ
ಕನನಿನ ನೆವದಿಂ³ದೆ ಮಿಡನೆ³ ತಲ್ಲಣದಿಂ ತಾಯ್
ನೆನೆದಳ್ ಪೊಲ್ಲಮೆಯಂ ವಂ
ಚನೆಯೆಲ್ಲಯು⁴ಮೊಳ್ಳನಾಗಲಿಯದು⁴ ಕಡೆಯೊಳ್

೯

ಅಡನಿದ ನಲ್ಲಳ ತಪ್ಪಂ
ತಡವಿಕ್ಕಿದೊಡೇಲು ಭವದ ಕೇಡಡನುವ ಕಿಟು
ನುಡಿಯಂ ನುಡಿದಳ್ ತಾಯ್ ಒಂ
ದಡನಿದೊಡೇಲಡನಿತೆಂಬ ನುಡಿ ತಪ್ಪುಗುಮೇ

೧೦

¹ ತೊಗೆ (ಗ, ಸ). ² ಕನರಾವರ (ರಾ), ಕನರಾವರೆ (ಚ). ³ ದಮುಱುಪೆ (ಸ).
⁴ ಛಮಾಡರಾಱದು (ಗ).

ದೇವ ಕನನಿದು ಕರಂ ದೋ
 ಪಾವಹಮಿಳಿಯ್ಯಲಾಗ ನಿನ್ನನಿ ಮುಖದಿಂ
 ದಾವಣಿಗುಣಿಯಂ ತಟಿದೊಡೆ
 ದೇವಿ ಶುಭೇತರ ವಿನಾಶಮಂ ದಯೆಗೆಯ್ಯುಂ ೧೧

ಮುಂತಟಿಪೆ ತಾಯ ವಚನದೊ
 ಳಂತು ಶುಭೇತರ ವಿನಾಶಶಬ್ದಮಿಳೇಶಂ
 ಶಾಂತಂ ಪಾಪಮೆನುತ್ತುಂ
 ಶಾಂತಮನಂ ಪೇನಿ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಂ ಕಿವಿಯಂ ೧೨

ಮೇಗಂ ಬಗೆವೊಡೆ ವಧೆ ಹಿತ
 ಮಾಗದು ಮರ್ತ್ಯಂಗೆ ನಿತ್ಯಮೇ ಮಾನಸವಾಪ್
 ಈಗಳೊ ಮೇಣ್ ಆಗಳೊ ಮೇಣ್
 ನಾಗುದುರೆಗೆ ಪುಲ್ಲನಡಕಿ ಕೆಡುವನೆ ಚದುರಂ ೧೩

ಎಂದೊಡೆ ಮುನಿದಂಬಿಕೆಯಿಂ
 ತಂದಳ್ ನಿಜಮಪ್ಪ ಮೋಹದಿಂ ಸಲುಗೆಯಿನೆಯ್
 ತಂದಳ್ ನಾಡೆ ನೃಪೇಂದ್ರನ
 ಮುಂದಣ ಗತಿಗಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆಯಂ ಕಟ್ಟುವವೋಲ್ ೧೪

ಪರಿಹರಿಪೆಯೆಮ್ಮ ನುಡಿಯಂ
 ಗುರುವಚನಮಲಂಘನೀಯಮೆನ್ನದೆ ನೀನಾ
 ದರದಿಂ ಕೈಕೊಳ್ ಧರ್ಮದೊ
 ಳರನುಗಳೇಂ ಶಾಂತಿಯೆಂದೊಡನುಸರಿಸರೆ ಪೇಪ್ ೧೫

ಇವು ಧರ್ಮಮೆಂದು ಬಗೆವೊಡ
ಮವಿವೇಕದ ಶಾಂತಿಮಾಡೆ ಬೇತಾಳಂ ಮೂ
ಡುವ ತೆಲಿದೆ ಹಿಂಸೆಯಿಂ ಮೂ
ಡುವ ಮುಂತಣ ಕೇಡನೆಂತು ಕಟಿವೆಂ ಬಟಿಯಂ

೧೬

ಜೀವದಯೆ ಜೈನಧರ್ಮಂ
ಜೀವಹಿತಂ ¹ನಂಬುವವರ್ಗೆ ಹಿಂಸೆಯ ಮೋ[ಹಂ]¹
ಭಾವಿತಮೆ ತಪ್ಪಿ ನ.ಡಿಧಿರ್
ಕಾವರೆ ಕಣಿಗೊಳ್ಳೊಡಬ್ಬೆ ಬಾರಿಪರೊಳರೇ

೧೭

ಅದೊಡೆ ಪಿಟ್ಟಿನ ಕೋಟಿಯ
ನಾದೊಡಮಿಂದೊಂದನಿಕ್ಕವೇಟ್ಟು ದು ಮಿಕ್ಕಂ
ದಾ ದೇವಿಗನ್ನೆ ನಿಕ್ಕಿಯು
ಮೀ ದುರಿತಮನಿಂದು ಮಗನೆ ಪರಿಹರಿಸದಿರೆಂ

೧೮

ಎನೆ ತಾಯ ಮೋಹದಿಂದಂ
ಜನಪನೊಡಂಬಟ್ಟು ಮನದೊಳಿಂತೆಂದಂ ಭಾ
ವನೆಯಿಂದಮಪ್ಪು ದಾಸ್ಯವ
ಮನಗಿನ್ನೆಂತಪ್ಪ ಪಾಪಮಿದಿರ್ವಂದಪುದೋ

೧೯

ಮಾಡದೊಡೆ ತಾಯ್ಗೆ ಮರಣಂ
ಮಾಡಿದೊಡೆನ್ನೊಂದು ಗತಿಗೆ ಕೇ[ಡಿಂ]²ದೇನಂ
ಮಾಡುವೆನೆಂದಾಂದೋಳಮ
ನಾಡೆ ಮನಂ ತಮಮನಪ್ಪು ಕಯ್ದು ನಿಳೇಶಂ

೨೦

¹ ನಂಬದರ್ಗೆ ಹಿಂಸನಮೋಘಂ (ನ), ಸಂಬುವವರ್ಗೆ ಹಿಂಸೆಯಮೋಘಂ (ಗ,ಡ). ² ಡುಮ (ಸ).

ಅ ನೃಪತಿ ಬಟಿಕ ತಾಯುಂ
ತಾನುಂ ಚಂಡಿಕೆಯ ಪೂಜೆಗೆಂದೆತ್ತಂದಂ
ನಾನಾವಿಧದರ್ಚನೆಯಿಂ
ಮಾನೋಮಿಯ ಮುಂದೆ ಬಂದ ¹ಭೌಮಾ¹ಪ್ಪಮಿಯೊಳಾ

೨೧

ಕರಮಸೆಯೆ ನಮೆದು ಬಂದುದು
ಚರಣಾಯುಧಮದಟ ಚಿತ್ರಪರಿಶೋಭೆಗೆ ಬೆಂ
ತರನೊಂದಾಶ್ರಯಿಸಿದುರ್ಗದು
ಸರಸಿದಳುಗ್ಗಡಿಸಿ ಜನನಿ ಪುತ್ರಂ ಪೊಯ್ದಂ

೨೨

ತಲೆಯಿಂ ಕುಕ್ಕೂಕೂ ಎಂ
ಬುಲಿ ನೆಗೆದುದು ಕೂಗಿ ಕರೆವ ದುರಿತಂಗಳ ಬ
ಲ್ಲಲಯೆನೆ ಪಿಟ್ಟಿನ ಕೋಟಿಯ
ತಲೆಯಂ ಪಿಡಿವಂತಿರಚ್ಚಿ ಪಾಳುದುದಿನಿನಂ

೨೩

ಪೊಡೆಯೆ ಕೃಕವಾಕು ನಿನದಂ
ಬಿಡದುಣ್ಣುತಿರಲೈ ಕಯ್ಯ ಬಾಳ್ ಬೀತ್ತರೆ ಪೊಯ್
ವಡೆದಂತೆ ಪಂದೆಯಂ ಪಾ
ವಡದಂತಾಗಿರೆ ಯಶೋಧರಂ ಬೆಟಗಾದಂ

೨೪

ಏಕೆ ಕನಸೆಂದು ನುಡಿದೆನಿ
ದೇಕಂಬಿಕೆ ಬಲಯನೊಡ್ಡಿದಳ್ ಕೂಗಿದುದೇ
ಕೀ ಕೃತಕ ತಾಮ್ರಚೂಡನಿ
ದೇಕೆಂದಾರಪುವರಯ್ಯ ವಿಧಿ ವಿಳನನಮಂ

೨೫

¹ ಬಹಳಾ (ಸ).

ಅಮೃತಮತಿಯೆಂಬ ಪಾತಕಿ
ಯ ಮಾಯೆ ಬನವಾಯ್ತು ಚಂದ್ರಮತಿಮಾತೆಯ ಮಾ
ತೆಮಗೆ ಬಲಿಯಾಯ್ತು ಹಿಂಸನ
ಮಮೋಘ ಶರವಾಯ್ತು ಕೆಡೆದುದಾತ್ಮಕುರಂಗಂ

೨೮

ಎಂದು ಮನಂ ಮುಗುವಿನಂ
ನೊಂದಲ್ಲಿ ತಳದೂ ಮನೆಗೆ ¹ಉಬ್ಬೆಗಮೆಡೆದೊ¹
ಯ್ವಂದದೆ ಬಂದಿ ರಾಜ್ಯದ
ದಂದುಗಮೇಕೆಂದು ತೊಪ್ಪಿಯಲುದ್ಯತನಾದಂ

೨೯

ಪರಿವಾರಮಂ ಪ್ರಧಾನರ
ನಿರಿಸಿ ಯಶೋಮತಿಗೆ ರಾಜ್ಯಮಂ ಕೊಟ್ಟು ಯಶೋ
ಧರನಿಂತು ತಪಕೆ ನಡೆಯ
ಲಿರೆ ಮೃತ್ಯುವಿನಂತೆ ಅರಸಿ ಬಂದಿಂತೆಂದಳೆ

೩೦

ದೇವರ ಬಟಿಯೊಳೆ ಬರ್ಪೆಂ
ಪೂವಿನ ಸೌರಭದ ಮಾಡೈಯಿಂ ಗಮನ ಪ್ರ
ಸ್ತಾವನೆಯೊಳಿಂದು ನೀಮುಂ
ದೇವಿಯುಮಾರೊಗಿನಲಕ್ಕೆ ಎನ್ನರಮನೆಯೊಳೆ

೩೧

ಎನೆ ಜನಪತಿ ಮನಮಲ್ಲದ
ಮನದೊಳೊಡಂಬಟ್ಟು ಬಂದು ತಾಯೊಡನುಣೆ ನಂ
ಜಿನೆ ಲಡ್ಡುಗೆಯಂ ಮಾಡಿದು
ದನುಣ್ ಮಹಾರಾಜ ಎಂಬಿನಂ ನವಿದುಂಡಂ

೩೨

¹ ನಿರ್ವೇಗದೊಳೊ (ಪ).

ಅರಸನ ಮೂದಲೆ ಮನದೊಳ
ಗಿರೆ ಮೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಪಾತಕಿ ಕೊಂದಳು
ಬೆರಗಿಂ ಗಂಡನನಾ ಸ್ತ್ರೀ
ಚರಿತಮದೇಂ ಕಳೆಯಲರಿದು ಪೆಂಡಿರ ಕೃತಕಂ

೩೧

ಆ ಪಕ್ಕಾನ್ನಮೆ ಮೃತಿಗು
ದ್ವೀಪನ ಪಿಂಡದವೊಲಾಗೆ ಅಘದಿಂ ಬೀಜಾ
ವಾಪಮನೆ ಜನ್ಮಲತೆಗೆ ಕ
ಲಾಪಿಸ್ತ್ರೀಯುದರದಲ್ಲ ವಿಂಧ್ಯದೊಳೊಗೆದಂ

೩೨

ಅಂತೊಗೆದು ಮೊಟ್ಟೆಯೊಡೆದ
ಲ್ಲಿಂ ತೊಲಗದು ತುಪ್ಪುಟೆಡದು ಕಾಲ್ ಬಲಿಯದು ಕ
ಣ್ಣಂ ತೆಪ್ಪಿಯದೆಂಬ ಪದಕೆ ಕೃ
ತಾಂತನ ಹರಿಯಂತೆ ಕವಿದು ಬೇಂಟೆಯೊಳೊವಂ

೩೩

ಬೇಡಂ ಪಿಳುಕೊತ್ತಿನ ತಾಯ್
ಓಡಲ್ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ¹ಕೊಂಡು ಬಂದಾ¹ ಪಿಳುಕಂ
ಬೇಡಿತಿಗೆ ನಲಹಲಿತ್ತೊಡೆ
ಗೂಡಿನೊಳದು ಬೆಳೆದು ತಳೆದುದಂಗಚ್ಚವಿಯಂ

೩೪

ನವರತ್ನದ ಪಂಜರದೊಳ
ದಿವಿಜಶರಾಸನದ ಮುಖಿಯನಿರಿಸಿದವೊಲೆ
ತುವ ಸೋಗೆಯ ಸುತಿ ನೊಳಾ
ಡುವ ಕೇಕಿಯ ಭಂಗಿ ಲೋಕಮಂ ಸೋಲಿಸುಗುಂ

೩೫

¹ ಪಿಡಿದು ತಂದಾ (ನ).

ಕರಹಟದೊಳ್ ಬೇಂಟೆಯ ಕು
ಕ್ಕುರಿಯಾದಳ ಸತ್ತು ಚಂದ್ರಮತಿಯುಂ ಬಟಿಕಾ
ಯೆರಡುಮುಪಾಯನ ಘಟನೆಯು
ನರಮನೆಯಂ ಸಾರ್ದುವಾ ಯಶೋಧರ ಸುತನಾ

೩೬

ತವಗಂಜುವವರ್ಗೆ ತಾವಂ
ಜುವ ¹ತಮ್ಮಂಜಲ[ನೆ] ತಿಂಬ¹ರೆಂಜಲ ತಾವ್ ತಿಂ
ಬವನಿಪರಾದಲ್ಲಿಯೆ ನಾಯ್
ನವಿಲಪ್ಪನಿತಾಯ್ತು ನೋಡ ಪಾಪದ ²ಫಲಮಂ²

೩೭

ನವಿಲಮೃತಮತಿಯ ಸೆಜ್ಜೆಯ
ದವಳಾರದೊಳಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಬದಗನುಮಂ ತ
ನ್ನವಳೊಡಗೂಡಿರೆ ನಿಟ್ಟಿನಿ
ಭವರೋಷದಿನಿಬಿದುಪ್ಪವಂಕನ ಕಣ್ಣಂ

೩೮

ಆನ್ ಬೆಂದೆನೆಂದು ನವಿಲಂ
ಪಾಣ್ಣ ಕನಲ್ದಡನಿ ಪೊಯ್ಯ ಮೇಗಣ ನೆಲೆಯಿಂ
ದಂ ಬಿದುರ್ದು ಪಚ್ಚೆಯ ಪದ
ಕಂ ಬೀಳ್ವಂತಿರೆ ಸುಧಾಂಶು ಬಿಂಬದ ಕೊರಲಿಂ

೩೯

ಅರಸನುಮಾಗಳೆ ನೆತ್ತದ
ಭರದಿಂ ಕೊಳ್ಳೆನುತುಮಿಕ್ಕ ನವಿಲಂ ಕೊಳ್ಳೆಂ
ದರೆ ಗೆತ್ತು ಪಿಡಿದುದಂಬಾ
ಚರಿ ಕುಕ್ಕುರಿ ನೊಂದು ಬೀಳ್ವ ನಂದನ ಚರನಂ

೪೦

¹ ತಮ್ಮಂಜಲನಾಯ್ ತಿಂಬ (ಸ), ರೆಂಜಲನಾಯ್ ತಿಂಬ (ಗ). ² ಫಲದಿಂ (ಗ).

ಮತ್ತೆ ನೃಪಂ ನಾಯ್ ತಿಂದುದು
 ನೃತ್ಯಚಮತ್ಕಾರನಂ ಮಯೂರನನೆಂದಾ
 ನೆತ್ತದ ಮಣಿಯಿಂದಿಜಿದೊಡೆ
 ನೆತ್ತಿ ಪಿಸುಳ್ಳತ್ತು ಸತ್ತುವಂತಾ ಎರಡುಂ

೪೧

ಮುಗಿದನಿಳೇಶನಾ ಎರ
 ಡಟಿ ನಾವಿಂ ತಂದೆತಾಯ್ವರಟಿದಂತಿರೆ ಕ
 ಣ್ಣುಜಿಯದೊಡಂ ಕರುಳುಜಿಯದೆ
 ಮುಗಿಸದಿರ್ಪುದೆ ಭವಾಂತರ ವ್ಯಾಮೋಹಂ

೪೨

ಆ ವಿಂಧ್ಯ ನಗದೊಳಾ ನಾಯ್
 ಪಾವಾಯ್ ನವಿಲುಮೆಯ್ಯಮೃಗಮಾಯ್ತಾ ಎಯ್
 ಪಾವಂ ಪಗೆ ಮಿಗೆ ತಿಂದುದು
 ಮೇವಂತಿರೆ ಪುಲ್ಲಸರವಿಯಂ ¹ಪುಲಿ¹ಗೋಣಂ

೪೩

ಉರಗಿಯನೆಯ್ ಪಿಡಿದೊಡದಂ
 ಕುರಂಗರಿಪು ಬೆಕ್ಕು ಕೊಕ್ಕನಂ ತವೆ ಪಿಡಿವಂ
 ತಿರೆ ಪಿಡಿದುದು ಪರಚಿಂತಾ
 ಕರ ಏಹಿ ಎನಿಪ್ಪ ಸೂಕ್ತಿ ತಪ್ಪದಮೋಘಂ

೪೪

ಮೀನಾದುದೆಯ್ಯಮೃಗಮು
 ಜ್ಜೇನಿಯ ದೇಶದೊಳುಮೆಸೆವ ನಿಂಪಾನದಿಯೊಳೆ
 ತಾನಲ್ಲ ಮೊಸಳೆಯಾದ
 ತ್ತಾ ನಾಗನುಮಾಗಿ ಬೆಳೆಯೆ ಮತ್ತೊಂದು ದಿನಂ

೪೫

ನದಿ ಕಣ್‌ದೆಡೆಯಿಂದಂತೆ ಪೋಳಂ
 ಕಿದ ಮೀನಂ ಮೊಸಳೆ ಪಾಯೆ ನರಪತಿಯ ವಿನೋ
 ದದ ಗುಜ್ಜು ನಿಕ್ಕೆ ಪಿಡಿದ
 ತ್ತದನಧಿಪತಿ ಜಾಲಗಾಱರಿಂ ತೆಗೆಯಿಸಿದಂ

೪೬

ಪಲವಂದದ ನಿಗ್ರಹದಿಂ
 ಕೊಲಿಸಿದೊಡಾ ಮೊಸಳೆ ಸತ್ತು ಮದುವೆ ಬಟಿಕ್ಕಾ
 ಪೊಲಗೇರಿಯಾಡಿನೊಡಲೊಳೆ
 ನೆಲನಿ ಬಟಿಕ್ಕೊಯ್ಯನೊಗೆದುದಾಡಿನ ರೂಪಿಂ

೪೭

ಮತ್ತೊರೈ ಜಾಲದೊಳೆ ನಿ
 ಕ್ಕಿತ್ತೆಯ್ಯಾಗಿದರ್ ಮೀನದಂ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕ
 ತ್ಯುತ್ತುಮ ಲೋಹಿತಮತ್ಸ್ಯಮ
 ನುತ್ತು ಮಮಂದೊಂದು ಕಡೆಯಿನಡಿಸಿದನರಸಂ

೪೮

ಉಟಿದ ಕಡೆ ಜೀವಮೇಱು
 ತ್ತಿಟಿಯುತಿರೆ ನೀರೊಳಿರಿನಿ ಜೀವಶ್ರಾದ್ಧ
 ಕ್ಕುಟಿದಿದ್ ಮಾಜನಂಗಳೆ
 ಕಟಿಯುಂಡಾಪೋಶಿಪಲ್ಲಿ ನೆನೆದುದು ತನ್ನಂ

೪೯

ಮೀನಾಗಿ ಸಾಯುತಿರ್ದಪೆ
 ನಾನೀ ಪಾರ್ವರ್ ಯಶೋಧರಂ ಸುಖದಿಂದಿ
 ಕಾರ್ ನಾಕದೊಳೆಂದೊಳ್ಳ ಪ
 ರೀ ನೃಪನುಂ ನಂಬಿದವ್ವನಕ್ಕುಟ ಬಿದಿಯೇ

೫೦

ಎನುತುಂ ಜಾತಿನ್ಯರನ
 ಪ್ವನಿಮೇಷಂ ಜೀವಿತಾಂತ್ಯದೊಳು ಮುನ್ನೊಗೆದಾ
 ಡಿನ ಬನಿಱೊಳು ಬಂದುದು ಪೋಂ
 ತಿನ ರೂಪಿಂ ಬೆಳೆದು ಬಟಿಕ ಮದನೋನ್ಮತ್ತಂ

೫೧

ಬೆದೆಯಾದ ತಾಯನೇಳಿ
 ತ್ತದು ಸೊರ್ಕಿದ ಗೂಳಿ ತಾಯನೇಳುತ್ತೆಂಬಂ
 ದದೆ ಮತ್ತಮೊಂದು ಬಸ್ತಕ
 ಮದನಿಱಿಯಲ್ ಸತ್ತು ಪೊಕ್ಕುದಜೆಯೊಳು ಜೀವಂ

೫೨

ಅಲ್ಲಯೆ ಪೋಂತಪ್ಪುದುಮದು
 ಮೆಲ್ಲನೆ ತನೆ ತೀವಿ ಸುಟಯೆ ಕಂಡೊರ್ಮೆ ಮಹೀ
 ವಲ್ಲಭನುಂ ಬೇಂಟೆಯೊಳಡ
 ಗಿಲ್ಲದೆ ಬರುತ್ತೆಚ್ಚನಿದಿರೊಳಜಗರ್ಭಣಿಯಂ

೫೩

ಇಸೆ ಪನುಮಱಿ ಯೋನಿಮುಖ
 ಪ್ರಸವಕ್ಕಲನಿದವೊಲೇಳಿ ಬಾಯಿಂ ತಾಯೊಂ
 ದನುವೆರಸು ಬಿದುರ್ದಂ ರ
 ಕ್ಷಿನಲಿತ್ತಂ ಮಾದರಂಗೆ ಕರುಣದಿನರನಂ

೫೪

ಒರ್ಮೆ ಯಶೋಮತಿ ಮೃಗಯಾ
 ನರ್ಮಮನಂ ಪರಸಿ ನಡೆದು ಮೃಗಮಂ ಪಡೆದೊಂ
 ದೆರ್ಮೆಯ ಪೋರಿಯನಿಕ್ಕಿದ
 ನೂರ್ಮಾರಿಗೆ ಮತ್ತಮದನೆ ಮಹಳಕ್ಕಿತ್ತಂ

೫೫

ಅದಿಡಗು ಮುಗ್ಗಿ ಪುಟು ಪ
ತ್ತಿ ದೊಡಾಟಿಲ' ಪರಪೆ ಕಾಗೆಯುಂ ನಾಯುಂ ಮು
ಟ್ಟಿ ದೊಡದನೆ ಶುದ್ಧಮಂ ಮಾ
ಟ್ಟಿದನಂತೆಂದೋದಿದರ' ಪುರೋಹಿತರೆಲ್ಲಂ

೫೬

ಶುಚಿರಜರಜನಿ ಭವೇನ್ ಮಾನ್
ಪಚನೇ [ಶ್ವ]ಸ್ತ್ವಸ್ತ್ವದೋಷಮೆಂಬುದು ವೇದ
ಪ್ರಚುರಮೆನೆ ಕೇಳ್ದು ನೃಪನಾ
ವಚನಮುಮಂ ನಂಬಿ ನೆಹಿದ ಪೊಲೆಯರ ಪೊಂತಂ

೫೭

ತರಿಸಿ ಪರಿಶುದ್ಧಿಗೈಯ್ದದ
ನಿರಿಸಿದೊಡಾ ಪಾರ್ವರುಂಡು ತಣಿದೆರ್ದು ಯಶೋ
ಧರ ಚಂದ್ರಮತಿಗಳೊಸೆದು
ಣ್ಣರೆ ಸಗ್ಗದ ಸುಖಮನೆಂದೊಡೋಹೋಯೆಂದರ'

೫೮

ಅ ವಿಪ್ರಘೋಷಣಂ ಸ್ತೃತಿ
ಗಾವಹನ ¹ವಿಧಾನ²ಮಾದಪೋಲಜಪೋತಂ
ಭಾವಿಸಿದುದಾನ್ ಯಶೋಧರ
ದೇವನೆ ಎನ್ನಾತ್ಮಜಂ ಯಶೋಮತಿ ಈತಂ

೫೯

ಪೊಂತಾದೆನಿಲ್ಲ ಸಗ್ಗದೊ
ಳೆಂತುಂಡಪೆನುಂಡ ಪಾರ್ವರೊಲಿದುದು ಗೆಡೆವರ್
ಪೊಂತಂ ಕೊಂದು ದಿವಕ್ಕದು
²ಮಂತಾಗಿರೆ ಸಲ್ವೆಮೆಂಬರಿದನೇನೆಂದರ' ²

೬೦

¹ ವಿಧಾನ (ಗ). ² ಮುಂತಾಗಿಯೆ ಸಲ್ವದೆಂಬರಿದನೇನೆನ್ನರ' (ಗ).

ಈ ನಗರಿಯಪ್ಪದೆಮ್ಮು
ಜ್ಜೇನಿ ಇದಾನಿರ್ಪ ನೆಲೆಯ ದವಳಾರಮಿದುಂ
ತಾನಮ್ಮತಮತಿಯ ಮಾಡಂ
ಮಾನಿನಿ ನಂಜಿಟ್ಟಳೆನಗೆ ಮುಡುಪಿದೆನಿದಪ್ಪೋಳ್

೬೦

ಇರ್ದಳೊ ಮೇಣ್ ಬರ್ದಳೊ ಮೇಣ್
ಅರ್ದಳೊ ಮೇಣ್ ಅಪ್ಪವಂಕನೊಳ್ ಕಪ್ಪೆ ಅದೆಂ
ತಿರ್ದಳೊ ಕಾಣೆನದೇಕೆನು
ತಿರ್ದುದು ಕೋಟಲೆಗೆ ಕೋಡು ಮೂಡಿದ ತೆಲದಿಂ

೬೧

ಇತ್ತಲ್ ನೃಪನಂದೆಚ್ಚೊಡೆ
ಸತ್ತಾಡು ಕಳಿಂಗದಲ್ಲ ಕೋಣನ ಮೆಯ್ಯಂ
ಪೆತ್ತಿರೆ ಬೆನ್ ಮುಱುವಂತಿರೆ
ಪಿತ್ತಳೆಯಂ ಪೇಱು ತಂದು ಬಿಟ್ಟಂ ಪರದಂ

೬೨

ನೀರಡನಿ ಕುಡಿದು ನಿಂಪೆಯ
ನೀರೊಳಗರೆಮುಱುಗಿ ಮಗ್ಗುಲಿಕ್ಕಿದುರ್ದು ಮು
ನ್ನೀರಂ ನೀಲಾಚಲದಿಂ
ನಾರಂಗಳ್ವದವೊಲಿರೆ ಬಟಲ್ದು ಲುಲಾಯಂ

೬೩

ಆಯೆಡೆಗೆ ನೀರುಣಲ್ ಬರೆ
ಜಾಯಿಲಮರನನ ಪನಾಯಿತಂ ಕೋಡೆರಡುಂ
ಕೋಯೆ ಸೆಳೆದತ್ಯಮಹಿಷ
ನ್ಯಾಯಂ ನಿಲೆ ಕೊಂದುದಂತದಂ ಕೇಳ್ವರನಂ

೬೪

ಕಡೆಯೊಳ್ ಕೋಣನ ಪೋರ್ಕುಳಿ
ಗಿಡುವಿಗೆ ಮಿತ್ತೆಂಬ ತೆಹದೆ ಪರದನ ಬೀಡಂ
ಬಿಡೆ ನೂಲುಗೊಂಡು ತನ್ನಂ
ವಿಡಿತರಿಸಿ ವಿಚಿತ್ರಮಪ್ಪ ಕೊಲೆಯಂ ಕೊಂದಂ

೬೬

ಅನನದಿಂ ಬಾಯಿಂ ಪೋಯ್
ಸಾನವೆ ಮೆಣಸುಪ್ಪುಗೂಡಿ ನಿಲವಿನ ನೂಡಿಂ
ಲೇಸಾಗಿ ಬೆಂದ ಬಾಡಂ
ಬಾಸಣಿಸಿಟ್ಟದನೆ ಅಮೃತಮತಿಗಿಟ್ಟಿದಂ

೬೭

ಅದು ಸತ್ತು ¹ನವೆದೊಡಾ ಮಾಂ
ನದ ಸವಿಗಂಡರನಿ ಬಾಣನಿನ ಮನೆಯೊಳ್ ಕ
ಟ್ಟಿದ ಪೋಂತಂ ತಿಂಗುಲು ಮಾ
ಡಿಗಳದನರಿವಲ್ಲ ತೊತ್ತಿರೆಂಗುಂ ತಮ್ಮೊಳ್

೬೮

ಬಸಿದಪುದು ಮೆಯ್ಯ ಕೀವುಂ
ರನಿಗೆಯುಮೊಡಲಟಿದುದಾದೊಡಂ ಮಾಣಳೆ ನಾಯ್
ಬಸನಿಗತನಮಂ ಮಾಣ್ಣಿ
ಕಿಸುಗುಳಿಯಂ ಜವನುಮುಯ್ಯಲೇಂ ಪೇಸಿದನೋ

೬೯

ಮದನನ ಮಾಲಿಂಕದ ಚೆಂ
ದದ ಗಂಡನನಮೃತದನ್ನಳತ್ತೆಯನಿವಳೋ
ವದೆ ಕೊಂದಳ್ ಪಾಪಂ ತಿ
ನ್ನದು ಪಾತಕಿ ಪುಟಿತೊಡಲ್ಲದೇಂ ಸತ್ತಪಳೇ

೭೦

ತೊನ್ನನ ಕೂಟದಿನಾದುದು
ತೊನ್ನೀ ರೋಗಕ್ಕೆ ಬಾಡು ಕಳ್ ವಿಷಮನೆಯುಂ
ಮನ್ನಿಸಲೆ ಮಗನ ಮಾತನಿ
ದೇಂ ನಾಯಕನರಕಮಾಕೆಗೊಚ್ಚತಮಾಯ್ತೋ

೭೧

ಎಂಬ ನುಡಿಗಳೆಳ್ಳ ಮೋಪಳ್
ಪಾಣ್ಣನ ಕೂಡಿದ್ ನೆಣ್ಣುಗಂಡುಂ ತಮದಿಂ
ದಂ ಬೆಂದು ಸತ್ತು ದರೆಗೊ
ಯ್ಪುಣ್ಣದಹುಂ ನೊಂದು ಸತ್ತದಿಲ್ಲಪೋತಂ

೭೨

ಆ ರೌದ್ರಹತಿಗೆ ತವೆ ಸಂ
ನಾರಂ ತತ್ಪುರದ ಪೊಟಗೆ ಪುಟ್ಟಿದುವಂತಾ
ಸೈರಿಭಮುಂ ಪೋಂತುಂ ಪೊಲ
ಗೇರಿಯ¹ ಮಾದರರ¹ ಮನೆಯ ಕೋಟಿಯ ಬಸಿಹೊಳ್

೭೩

ಕರಮೇಡೆ ಯುಳ್ಳ ಪಿಳ್ಳೆಗ
ಳಿರಡುಮನೋಲಗಿನಿದಂ ನೃಪಂಗಳ್ಲಿಯ ಮಾ
ದ್ವಿ²ನಿತ್ತು ಚಂಡಕರ್ಮಂ
ಗರಸನವಂ ನೋಡಿ ಸಲಹು ನೀನೆಂದಿತ್ತಂ

೭೪

ವಿಸರುಹದಂತೆ ಕೇಸರಮನಾಂತುದು ಮೆಯ್ಯಲಿಯಂತಿರಾರೆ ಕೂ
ರ್ಪೆಸೆದುದು ಚಾಗಿಯಂತೆ ನೆಹಿ ಕೊಟ್ಟೆಸೆದೊಪ್ಪಿತು ರಾಧೆಯಂತೆ. ಸಂ
ದಿನಿ ಮುಡಿ ಮೇಲೆ ಕೊಂಕಿದುದು ಚಂದ್ರಮನಂತೆ ಸುಪಕ್ಷದಿಂದೆ ರಂ
ಜಿಸಿದುದು ಪುಂಜನಗ್ಗದ ಸುವಸ್ತುವಿನಂತಿರೆ ತಳ್ತು ಹೇಂಟೆಯೊಳ್ ೭೫

¹ ಮಾದರರ (ಸ), ಮಾದಿಗರ (ಗ). ² ಐ (ಸ).

ಅಭಯರುಚಿಕುಮಾರಂ ಮಾರಿದತ್ತಂಗೆ ಹಿಂಸಾ
ರಭಸಮತಿಗೆ ನಯ್ವಂ ಜೇ಼ಱ್ಱ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತಂದೀ
ಶುಭಕಥನಮನತ್ಯಾನಂದದಿಂ ಕೇಳ್ವ ಭವ್ಯ
ಪ್ರಭುಸಭೆಗೆಸೆದಿರ್ಕುಂ ಮಂಗಳಂ ಶ್ರೀ ವಿಲಾಸಂ

೭೭

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅವತಾರ

ರತಿವೆರಸು ಮನನಿಜಂ ಬನ
ದತಿಶಯಮಂ ನೋಡಲೆಂದು ಬರ್ಪಂತೆ ಯಶೋ
ಮತಿ ಕುಸುಮಾವಳಿ ವೆರನು
ನ್ನತಪೀತಾಚ್ಛತ್ರನಂದನಂ ನಡೆತಂದಂ

೧

ಎಲೆ ಸುಲಿದೆಡೆಗಳ [ಕಣ್ಣ]^೨ಕ
ಣ್ಣಿಲೆಯೆಡೆ ಗಂಟೊಡೆದು ಮೊನಸಿ ನನೆದೋಲು ಮುಗು
ಳ್ಳಿಲರ್ದು ಮುಲುದುಂಬಿಗಂ ತೆಂ
ಬೆಲರ್ಗಂ ಮುದ್ದಾದುವಲ್ಲಿ ಪೊನ್ನಮಲ್ಲಗೆಗಳ್

೨

ಕೊಳದೊಳಗೊಲಾಡಿ ತಳಿ
ತೊಳ ಮಾವಿನೊಳುಯ್ಯಲಾಡಿ ನರಪತಿ ಕುಸುಮಾ
ವಳಿಯೊಳ್ ರತಿರಾಗದಿನೋ
ಕುಳಿಯಾಡಿ ವಿಲಾಸಗೊಪ್ಪಿಯೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿದರ್

೩

ಗರಟಿಗಿತ್ತಲ್ ತದ್ವನ
ಪರಿಸರದೊಳ್ ಬರುತಮಿದರ್ಕಂಪನರೆಂಬರ್
ತರುಮೂಲದೊಳರೆ ನಿಧಿಯಂ
ಕುರುಡಂ ಕಾಣ್ಬಂತೆ ಚಂಡಕರ್ಮಂ ಕಂಡಂ

೪

ಮನಮಿರೆ ಪೂರ್ವಿನ ಮೊದಲೊಳ್
ಮನದೊಳಗಿರೆ ವಾಯು ಕರಣತತಿ ವಾಯುವಿನೊಳ್
ಕುನಿದಿರೆ ಪದ್ಮಾಸನದೊಳ್
ತನುವಿರೆ ಯೋಗೀಂದ್ರನಾತ್ಮಚಿಂತೆಯೊಳಿದರ್

೫

^೧ ನನ್ನತಪಿಂಚ (ಸ). ^೨ ಕಂ (ಚ).

ಎಲಿಗಿದನಾತಂ ಗೌರವ

ಮುಖಯದೆಯುಂ ದೀಪವರ್ತಿ ನಿಧಿಗಾಣ್ಣು ದುಮೊ
ಲೈಟಗುವ ತೆಟದಿಂ ಮುನಿ ಕಣ್
ದೇವದೊಯ್ಯನೆ ನೋಡಿ ಪರಣೆ ಬಟಿಕಿಂತೆಂದಂ

೭

ಎಲೆ ದೇವರೆ ಪುತ್ತುಂ ಬ

ತೆಲೆಯುಂ ಬಹುದಿಲ್ಲದೆಂಬರದು ಕಾರಣದಿಂ
1ನೆಲೆಯಾಂದೆಯನಚ್ಚಿದವೋ
ಲೆಲೆ1ಮಿಡುಕದೆ ನೆನೆಯುತಿರ್ದರೆನಂ ಮನದೊಳ

೭

ಅವಧಾರಿಸಿ ಕೆಳ್ಳುದುಮವ

[ನ]2ವಧಿಯಿನಾನನ್ನ ಭವ್ಯನೆಂಬುದನಟದಿಂ
ತವರಿಂತು ನುಡಿದರಾತ್ಮನ
ನವಿಕಲ್ಪಂ ನೆನೆಯುತಿರ್ದವನೆ ಮತ್ತಾತಂ

೮

ಆವೆಡೆಯೊಳಿದನಾತ್ಮಂ

ಗಾವುದು ಕುಟುಪೆಂದೊಡಂಗಿಯಂಗದೊಳ್ಳಂ
ತೀವಿರ್ಪಂ ಭೂತಚತು
ಪ್ಪಾವಯವದಿನನ್ಯನಾತ್ಮನತಿಚ್ಚಿತನ್ಯಂ

೯

ಎಂದೊಡೆ ತಳಾಟನಾಯಕ

ನೆಂದಂ ನೀಮೆಂದ ಮಾತು ಪೊಲ್ಲದು ನೋಡ
ಲೈಂದು ಪಲರಂ ವಿಚಾರಿಸಿ
ಕೊಂದೆಂ ತನುವಲ್ಲದಾತ್ಮನಂ ಕಂಡುಯೆಂ

೧೦

1 ನೆಲೆಯಾಂದೆಯಮನರ್ಚಿಸಿದರೆ (ಸ). 2 ರ (ಸ, ಗ, ಚ).

ಕಡಿದು ಕಿಱುಕಿಱಿದನೆಲುವಂ
ಪುಡಿಗುಟ್ಟಿನಿ ತೊವಲನುಗಿದು ಕರುಳ ತೊಡಂಕಂ
ಬಿಡಿಸಿ ನಡೆ ನೋಡ್ವೆನೊಳಗೆ
ಲ್ಲಡಗಿಪ್ಪುದು ಜೀವನಿಪೊಡೆಲ್ಲಗೆ ಪೋದಂ

೧೧

ಕುದಿರೊಳ್ ಕಳ್ಳನನಿಕ್ಕಿನಿ
ಸೊಡೆಯಿಟ್ಟರೆ ಬಳಿದು ಬಟಿಕ ತೆಪ್ಪೆದೊಳಗಂ ನೋ
ಡಿದನಾತ್ಮನಿಲ್ಲ ತನುವಿ
ಪುಡು ಬೇಟೆಂಬಾತ್ಮನಂ ¹ನೆ[ಲಂ]¹ ನುಂಗಿದುದೋ

೧೨

ತೂಗಿಸಿ ತೊಲೆಯೊಳ್ ಬಾಯಂ
ಮೂಗುಮ[ನ]²ಡೆಯೊತ್ತಿ ಕೊಂದ ಕಳ್ಳನ ದೇಹಂ
ತೂಗಿದೊಡೆ ಕುಂದದಾತ್ಮನಿ
ಭಾಗಂ ಬೇಟಿಲ್ಲ ಜೀವನೆಂತುಂ ದೇಹಂ

೧೩

ಎಂದೊಡೆ ದಂಡಧರಂಗಂ
ತೆಂದರ್ ಗುರುಗಳ್ ವಿಮೋಹಮೃಗಮಂ ³ಮಿಥ್ಯಾ³
ಕಂದರದೊಳ್ ಬೆದರಿಟ್ಟು ವ
ದುಂದುಭಿ ರವದಂತಿರೊಗೆಯೆ ಗಂಭೀರ ರವಂ

೧೪

ತಪಿದೊಡೆ ಕಡಿದೊಡೆ ನೀಳ್ವೊಡೆ
ಪೊಟಮಡುವುದೆ ಕಿಚ್ಚು ಕಾಪ್ಪದಿಂ ಪೊಸೆಯಲೊಡಂ
ಪೊಟಮಡುವುದಂತೆ ಜೀವಂ
ಪೆಟಿತೊಡಲಂ ತೋಟುಗುಂ ವಿವೇಕ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂ

೧೫

¹ ನೆಗಡ್ (ಗ, ಚ, ಸ). ² ನೊ (ಸ, ಚ, ಗ). ³ ಮಿಥ್ಯಾ (ಸ).

ಕುದಿರೊಳಗಿದೊಡಿದ ಶಂ
ಬದ ದನಿ ನಿಶ್ಚಿದ್ರಮಾದೊಡಂ ಪೊಣ್ಣದೆ ಶಂ
ಬದಿನನ್ಯಮಲ್ಲದೇಂ ಪೊ
ಣ್ಣದ ನಾದಂ ಕಾಯದಿಂದೆ ಜೀವನುಮನ್ಯಂ

೧೬

ತೀವಿದ ತಿದಿಯಂ ತೂಗಿಯು
ಮಾ ವಾಯುವನಿಟಿಪಿ ತೂಗಿಯುಂ ಸರಿ ತಿದಿಯಿಂ
ದಾ ವಾಯು ಬೇಟೆ ತನುವಿಂ
ಜೀವಂ ಬೇಟೆಂದು ಮಗನೆ ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಾ

೧೭

ಕಲ್ಲೊಳ್ ಪೊನ್ ಪಾಲ್ಕೊಳ್ ಫೃತ
ಮಿಲ್ಲೆ ನವೇಡುಂಟು ದೇಹದೊಳಗಾತ್ಮನದೇ
1 ಕಿಲ್ಲ ಕುರುಡಂಗೆ ತೋರಿದೊ
ಡಿಲ್ಲಪ್ಪದೆ ವಸ್ತು ಭೇದಿ¹ ಪಂಗಾತ್ಮನೊಳಂ

೧೮

ಮಾಡುವನಾತ್ಮಂ ನೆಟ್ಟನೆ
ಮಾಡಿತನುಣ್ಣಾ ತನಾತ್ಮ² ನಘಜಲಧಿಯೊಳೋ
ಲಾಡುವೊಡಂ ಗುಣಗಣದೊಳ್
ಕೂಡುವೊಡಂ ಜನ್ಮಜಲಧಿಯಂ ದಾಂಟುವೊಡಂ²

೧೯

ಪರಮಾತ್ಮನೆನ್ನನೆಂದೊಡೆ
ಚರಮಾಂಗಪ್ರಮಿತನಖಿಲಲೋಕ ಸಮಾನಂ
ನಿರವಯವಂ ನಿತ್ಯಂ ನಿರ್
ದುರಿತನನಂತ ಪ್ರಬೋಧ ದರ್ಶನ ನೌಖ್ಯಂ

೨೦

1 ಕಿಲ್ಲರ್ಪನ್ ವಸ್ತುವನಂತೆಲ್ಲಾ ತಪ್ಪಿದಂಭಾವಿ (ನ). 2 ನಿತ್ಯ ಐದಿನುಣರ್
ವೇಡಿದುದು ಕರ್ಮವದಲು ಕೇಡೆಂಬುದು ಮುಕ್ತಿಮುಕ್ತನುಂ ಪರಮಾತ್ಮಂ (ನ).

ಕೇವಲ ವಿಬೋಧನೇತ್ರನೆ
 ದೇವನೆ ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಮಂ ತದ್‌ವಚನಂ
 ಜೀವದಯೆ ಧರ್ಮಮೆಂಬೀ
 ಭಾವನೆಯಂ ನೆಹಿಯೆ ನಂಬುವುದು ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವಂ ೨೧

¹ಕೊಲಲುಂ ಪುನಿಯಲುಮಾಗದು
 ಸಲಲಾಗದು ಹೆರ ಪೆಂಡಿರೊಳ್ ಕಳವನಣಂ
 ಕಳಲಾಗದು¹ ತೀರದುದ
 ಕೈಲವ²ಲಾಗದು ಪರತ್ರೆಯಂ ಬಯಸುವವಂ ೨೨

ಇವು ಮೊತ್ತಮೊದಲಣುವ್ರತ
 ಮಿವು ಮನುಳದೆ ನಡೆದೊಡೈಹಿಕಾಮುತ್ರಿಕಮೆಂ
 ಬಿವಹೊಳ್ ನಮನುಖಿಯಪ್ಪಂ
 ಭವಭವದೊಳ್ ದುಃಖಿಯಪ್ಪನಿವು ಮನುಳ್ದಾತಂ ೨೩

ಮಾಡಿದ ಕೋಟಿಯನಟಿದ
 ಕಾರ್ಡಿ ಯಶೋಧರನು ಚಂದ್ರಮತಿಯಿಂತಿರ್ಬರ್
 ಗೂಡಿನ ಕೋಟಿಗಳಾದರ್
 ನೋಡಯ್ ಮತ್ತೊರ್ಮೆ ಬಲಿ ತರ್ಯಗ್ಗತಿಯೊಳ್ ೨೪

ವ್ರತಹಾನಿ ಹಿಂಸೆಯೊಂದೀ
 ಗತಿಗಿಕ್ಕಿದುದುಟಿದ ನಾಲ್ಕುಮಾದೊಡೆ ಬಟಿಕೇಂ
 ಚತುರಂಗಬಲಸಮೇತಂ
 ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಂ ಶೂರನಾದೊಡೇನಂ ಮಾಡಂ ೨೫

¹ ಕೊಲೆಯಾಗದು ಪುನಿಯಾಗದು ಕಳಲಾಗದು ಹೆರ ಪೆಂಡಿರೊಳ್ ತನ್ನ
 ಮನಂ ಸಲಲಾಗದು (ಗ). ² ರ (ಗ).

ಅದಲುಂ ತನ್ನಂತಿರೆ ಬಗೆ
ವುದು ಪೆರಿರಂ ಪ್ರಾಣಹಿಂಸೆಯಂ ಮಾಡಲ್ ವೇ
ಡ ದಯಾಮೂಲಂ ಧರ್ಮಂ
ಪದುಳಿಸಿ ಕೇಳ್ ಮಗನೆ ಹಿತಮಿದುಭಯ ಭವಕ್ಕಂ

೨೬

ಗುರುವಿಂತು ಬೆಸಸೆ ಜಾತಿ
ನ್ಮರಂಗಳಾಗಿದ್ ಪಕ್ಕಿಗಳ್ ಕೇಳ್ವೆದೊಯೊಳ್
ಪರಮೋತ್ಸವದಿಂ ಪ್ರತಮಂ
ಧರಿಯಿಸುತಿರೆ ಚಂಡಕರ್ಮನುಂ ಧರಿಯಿಸಿದಂ

೨೭

ಕಟಲೆ ನಿಜ ಹರ್ಷಬಾಷ್ಪದ
ಮಡೆವನಿ ಧರ್ಮಾನುರಾಗ¹ಮೆಂಬ ಮುಗಿಲ್ಲಳ್
ಮೊಟಗಿದುವೆನೆ ಸೊಂಪಿನ ಪೊಂ
ಪುಟಿಯಿಂ ಕೂಗುವುದುಮಿತ್ತ ಕೇಳ್ವು¹ ನೃಪಾಲಂ

೨೮

ಸ್ವರವೇದ ವಿದ್ಯೆಯಂ ತ
ನ್ನರನಿಗೆ ಮೆಪ್ಪೆಯಲ್ಕೆ ದೇವಿ ನೋಡೆನುತೆಚ್ಚಂ
ಸರಲಿಯ್ದನೆ ಕೆಡೆದುವವಂ
ತೆರಡರ್ಕಾಯುಃಪ್ರಮಾಣಮೊಂದಾದುದೆನಲ್

೨೯

ದೊರೆಕೊಳೆ ಸಮಾಧಿ ಮರಣಂ
ಚರಣಾಯುಧಯುಗಳಮೆಟಿದು ಕುನುಮಾವಳಿಯೆಂ
ಬರನಿಯ ಬನಿಪೊಳ್ ಬಂದುವು
ನರಯುಗಳಕಮಾಗಿ ನಚ್ಚನಚ್ಚೊತ್ತಿ ದವೊಳ್

೩೦

¹ ಮೇಘಧ್ವನಿವೊಲ್ ಮೊಟಗುವಿನಮೆಪ್ಪಂಕೆಯ ಪೊಯಿಲ್ ಭಟಿನೆ ಕೂಗಿದುವು
ಕೇಳ್ವನಿತ್ಯ (ಗ.ಚ).
೩

ಅಭಯರುಚಿಯಭಯಮತಿಯೆಂ
ಬಭಿಧಾನದೆ ಚಂದ್ರಮತಿ ಯಶೋಧರರಮಳ್ಳಳ್
ಶುಭಲಕ್ಷಣಮೊಪ್ಪುತ್ತಿರೆ
ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧಂಗಳಾಗಿ ಬಳೆಯುತ್ತಿರ್ಕುಂ

೩೧

ನುಣ್ಗುರುಳ ಪೊಳೆವ ಕಪ್ಪುಂ
ಕಣ್ಣಿಗ್ಗಲಮಾದ ಮೆಯ್ಯ ಬೆಳಗೇವಿನಮಾ
ಪೆಣ್ ಗಂಡು ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ
ಕಣ್ಣಳ ದೊರೆಯಾಗಿ ಸಮನೆ ಬೆಳೆವಿನಮಿತ್ತಲ್

೩೨

ಬೇಂಟೆಗೆ ನಡೆಯೆ ಯಶೋಮತಿ
ಗಂಟುಪೊಳಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳ್ ನಿಲೆ ಕಂಡಾ
ಬೇಂಟೆ ಪರಿಯದೊಡೆ ಬಿನದದ
ಕಂಟಕನೀ ಸವಣನೆನುತೆ ಬರುತಂ ಮುನಿದಂ

೩೩

ಮುನಿದಯ್‌ನೂಟುಂ ಕುನ್ನಿಗ
ಳನಿತುಮನೊರೊದಲೆ ¹ತೋಟು ಕೊಳ್ಳೊಳಿನೆ¹ ಮಹಾ
ಮುನಿ ತಳರದೆ ಮೇರುಪೊಲಿರೆ
ವನಮೃಗದಪೊಲರ್ಕನುಟಿದು ಸುಟಿದುವು ನಾಯ್ಕಳ್

೩೪

ಅ ಯತಿಗಾಯತಿಗಿಡೆ ಕೌ
ಳೇಯಕತತಿ ನೈಪತಿ ಕೆಳರ್ದು ಮುಳಿದುರ್ಚಿದ ಕೌ
ಕ್ಷೇಯಕದೆ ಪೊಯ್ಯಲೆಯ್ದೆ ವಿ
ನೇಯಂ ಕರ್ಯಾಣಮಿತ್ರನೆಂಬಂ ಪರದಂ

೩೫

¹ ತೋಟು ಕುಕ್ಕುರಿಸಿ (ಗ).

ಕೆಮ್ಮನೆ ಬಾಳಂ ಕಿತ್ತಯ್
ಕಿಂ ಮಿತ್ರಂ ಯನ್ನಿವರ್ತಯತಿ ಪಾಪಾತ್ ಎಂ
ದಾನ್ ಮಾಣನದೊಡೆ ಕೋಟಿ
ಯಂ ಮಾಡವೆ ದೇವ ನಿನಗೆ ದುರಿತಶತಂಗಳ್

೩೬

ಪೊಡವಡಲೆತ್ತು ವ ಕೈಗಳ್
ಪೊಡೆಯಲೈತ್ತು ಗುಮೆ ಮೂಱು ಲೋಕದ ಕೈಗ
ನ್ನಡಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ನದ್ಗುಣ
ದೊಡೆಯರೊಳದು ತಕ್ಕುದಲ್ಲದತ್ತಿಡು ಬಾಳಂ

೩೭

ಆ ರುಷಿಯ ಚರಣ ಕಮಲಮ
ನಾರಾಧಿಸಲೆಂದು ಬಂದು ಕಂಡೆವೊಕ್ಕು
ವೀರಮಣ ದುರ್ಬಲಸ್ಯ ಬ
ಲೋ ರಾಜಾ ಎನ್ನದಿವರ್ಗ ಮುಳಿವುದೆ ಮರುಳೇ

೩೮

ಇವರಾರೆಂದಿದ್ ಪೆ ನೀನ್
ಭುವನತ್ರಯ ತಿಳಕರಮಳನದೊಡೆ ನುಧಾ
ರ್ಣವ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರರವನತ
ದಿವಿಜ ನರೋರಗರನನ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಣರ್

೩೯

ಅಱಿಯದೆ ಗೆಯ್ದೆಂ ಕ್ಷಮೆಯೆಂ
ದೆಱಗೆನೆ ನೃಪನೆಂದನಾವ ಜಾತಿಯದಾರೆಂ
ದಱಿಯದೆ ಮಿಂದುಂ ಮುಱುಕಿಯು
ಮಱಿಯದ ಮಣಕಿನ ಬಣಂಬೆಗಾನೆಱಗುವೆನೇ

೪೦

1 ಶರಂ (ಸ).

ಒಂದು ಮೃಗಂ ಬೀಳಿದು ನೋ
ಡಿಂದಿನ ಬೇಂಟೆಯೊಳೆ ನಿಂಟನಂ ಕಂಡುದಹಿಂ
ದೆಂದೊಡೆ ಪರದಂ ಪಾಪಂ
ನಂದಿಸುವುದೆ ಪುಣ್ಯಮೂರ್ತಿಯಂ ಕಾಣಲೊಡಂ

೪೧

ತನುವಾರ್ಗಮಶುಚಿ ಶುದ್ಧಾ
ತ್ಮನೆ ಶುಚಿ ಕಾಗೆಯವೊಲೇನೊ ಮಿಂದವನೇಂ ಶು
ದ್ಧನೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಶತೇನಾ
ಪಿ ನ ಗೂಢಃ ಕುಂಕುಮಾಯತೇ ಎಂದಹಿಯಾ

೪೨

ಗಂಗಳಕುಲ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕ
ಳಿಂಗ ಧರಾಧೀಶರಿವರಸಾರಂ ಸಂಸಾ
ರಂ ಗಡಮೆಂದಹಿದಹಿದು ತ
ಪಂ ಗೆಯ್ದರ್ ನಾಮದಿಂ ಸುದತ್ತಾಚಾರ್ಯರ

೪೩

ಎಂಬುದುಮರಸಂ ಮುನಿವರ
ರಂ ಬಲಗೊಂಡೆಹಿಗಿ ನೆಗಟ್ಟ ಪೊಲ್ಲಮೆಗೆ ತದೀ
ಯಾಂಬುಜ ಪದಮಂ ತನ್ನ ಶಿ
ರೋಂಬುಜದಿಂದರ್ಚಿಸಲ್ ಪರಿಚ್ಛೇದಿಸಿದಂ

೪೪

ಅದನವರವಧಿಯಿನಹಿದಾ
ಗದು ಬೇಡೆನೆ ನೃಪತಿ ಮತ್ತೆ ವಿಸ್ಮಯದಿಂ ಕೇ
ಳ್ವುದುಮುನಿದರ್ ಭವದೊಳ ಬ
ರ್ದಿದ ಮಾತರಪಿತರರಂ ಪಿತಾಮಹರಿರವಂ

೪೫

ವೀರತಪಸ್ವಿ ಯಶೌಘ ಮ
ಹಾರಾಜಂ ನೋನ್ನು ಕಟಿದು ಸುರ ವರ ವನಿತಾ
ನೈರ ಕಟಾಕ್ಷ ನಿರೀಕ್ಷಣ
ಕೈರವ ಶೀತಾಂತು ದೇವನಾದಂ ದಿವದೊಳ

೪೭

ಅಮೃತಮತಿ ಅಪ್ಪವಂಕಂ
ಗೆ ಮರುಳೊಂಡತೆ ಗಂಡನಂ ವಿಷದಿಂ ಕೊಂ
ದು ಮುದಿರ್ತು ಕುಪ್ಪಿ ಕೊಳೆ ಪಂ
ಚಮ ನರಕದೊಳಲ್ದ ಲರನ ಧೂಮಪ್ರಭೆಯೊಳ

೪೭

ಜನಕಂ ಯಶೋಧರಂ ಪಿ
ಟ್ಟನ ಕೋಟಿಯನಟಿದು ಕಟಿದು ನವಿಲೆಯ್ ಮೀನ್ ಆ
ಡಿನ ಪೋರಿ ಪೋಂತು ಕುಕ್ಕುಟ
ಮನೆ ಪುಟ್ಟಿದನೀಗಳಭಯರುಚಿಯಾಗಿದ್

೪೮

ನಿರವಿಸಿದ ಚಂದ್ರಮತಿಯೆಂ
ಬರಸಿಯೆ ನಾಯ್ ಉರಗಿ ಮೊಸಳೆ ಆಡು ಲುಲಾಯಂ
ಚರಣಾಯುಧವಧುವಾದಳ
ಗುರುವಚನದಿನೀಗಳಭಯಮತಿಯಾಗಿದ್

೪೯

ನಿನಗಂ ಕುಸುಮಾವಳಿಗಂ
ಜನಿಯಿಸಿದಮಳೆಂಬುವಭಯರುಚಿಮತಿಗಳ್ ಮು
ನ್ನಿನ ಜನ್ಮಮನಿತುಮಂ ನೆ
ಟ್ಟನೆ ಬಲ್ಲರ್ ಕೇಳ್ವು ನಂಬು ನೀನ್ ಧರಣಿಪತೀ

೫೦

ನೀನಜಿವೆ ಕೊಂದ ಘೋರಮು
ನಾ ನಿಗ್ರಹವಧೆಯೆನಂದು ಸತ್ತ ವರಜಿವರ
ಮೀನುಂ ಮೊಸಳೆಯುಮಾಡಂ
ತಾ ನೆಗಟ್ಟಜಪೋತ ಮಹಿಷಮಾದಂದರನಾ

೫೧

ಕೋಟಿಯ ಕೂಗತ್ತಲ್ ನೀನ್
ಸೂಟಿದವನೆಸೆವುದೆತ್ತಲಾ ಖಗಯುಗಳಂ
ಬೀಬಲೊಡನಾದ ಮಾನಸ
ವಾಚತ್ತಲ್ ನೋಡ ಧರ್ಮಮೊದವಿದ ಪದನಂ

೫೨

ಎನೆ ಮುನಿವಚನದೊಳಂ ನಂ
ದನರೊಳಮಾಗಳ್ ಯಶೋಮತಿಕ್ಷಿತಿಪಂ ತೆ
ಳ್ಳನೆ ತಿಳಿದು ಭಾಪು ನಂಕ
ಲ್ಪನ ವಧೆಗಿನಿತಾಯ್ತು ದಿಟದಿನೇನೇನಾಗರ

೫೩

ಎನಿತೊಳವು ಜೀವರಾಶಿಗ
ಳನಿತುಮನೋರಂತೆ ಕೊಂದು ತಿಂದುಂ ತಣಿವಿ
ಲ್ಲೆನೆ ಬರ್ದೆನಿಂದುವರಮಿ
ನ್ನೆನಗಿನ್ನಂತಪ್ಪ ನರಕಮಿದಿರ್ವಂದಪುದೋ

೫೪

ಎಂದು ಸುದತಾ ಚಾರ್ಯರ
ಮುಂದಣನರಮನೆಗೆ ಪೋಗದುವಿರ್ಭರಮಂ
ನೆಂದನನೊಳಭಯರುಚಿಯೊಳ್
ಸಂದಿನಿ ತಾನ್ ಜೈನದೀಕ್ಷೆಯಂ ಕೈಕೊಂಡಂ

೫೫

ಶ್ರೀಜಿನದೀಕ್ಷೆಗೆ ತನುವಂ
ಯೋಜಿಸೆ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ರನುಂ ಬೆರಸು ಯಥಾ
ರಾಜಾ ತಥಾ ಪ್ರಜಾ ಎಂ
ಬೋಜೆಯ ನಂದರಸುಗಳ್ ಪಲರ್ ತಟುನಂದರ್

೫೬

ಅಗಳ್ ತಂದೆಯ ತಪದು
ದ್ಯೋಗಂ ತಡವಾಗದಂತೊಡಂಬಟ್ಟು ಮಹೀ
ಭೋಗಕ್ಕನುಜ ಯಶೋಧರ
ನಾಗಿರೆ ಬಟಿಕಭಯರುಚಿಯುಮನುಜೆಯ ಸಹಿತಂ

೫೭

ತಮದಿಂದಂ ಪೊಟಿಮಟ್ಟು
ತ್ತಮ ಚಾರಿತ್ರದೊಳೆ ನೆರೆದು ಮೆಯ್ಯಕ್ಕಿದ ಸಂ
ಯಮದೆ ಸುದತ್ತಾಚಾರ್ಯರ
ಸಮುದಾಯದೊಳೆದುರ್ ತತ್ತ್ವಪರಿಣತನಾದಂ

೫೮

ಅನಭಯರುಚಿ ಕುಮಾರನೆ
ಈ ನೆಗಟ್ಟಿದ ಭಯಮತಿಯುಮೀ ಅಕ್ಕನೆ ದಲ
ನಾನಾವಿಧ ಕರ್ಮದಿನಿ
ನ್ನೇನಂ ನೀನ್ ಕೇಳ್ವೆ ಮಾರಿದತ್ತನೈಪೇಂದ್ರಾ

೫೯

ಗುರುವಿಂದು ಬೆನಸೆ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ
ಬರುತಿರೆ ಪಿಡಿತಂದರೆಮ್ಮನಾ ದೆನೆ¹ಗೆ¹ ಭಯಂ
ಪುರುಳಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಕೇಡಂ
ಪರಿವೀಕ್ಷಿಸಿ ಕರುಣದಿಂದೆ ತಲ್ಲಣಿಸಿದಪೆಂ

೬೦

¹ ಯ(ಸ)

ನಂಕಲ್ಪ ಹಿಂಸೆಯೊಂದಟ್ಟೊ
 ಖಾನ್ ಕಂಡೆಂ ಭವದ ದುಃಖಮುಂಡೆಂ ನೀನ್ ನಿಃ
 ಶಂಕತೆಯಿನಿತ್ತು ದೇಹಿಗ
 ಳಂ ಕೊಂದಪೆ ನರಕದೊಳ್ ನಿವಾರಣೆವಡೆದಯ್

೬೦

ಎಂದ ನುಡಿ ನೆರೆದ ಜೀವ ಕ
 ದಂಬಂಗಳ ಭಯಮೆಂಬ ಡಂಗುರದವೊಲೊ
 ಪ್ಪಂ ಬಡೆಯೆ ಮಾರಿದತ್ತ ನೈ
 ಪಂ ಬಿಲ್ಲುಂ ಬೆಳಗುಮಾದನುದ್ವೇಗಪರಂ

೬೧

ಆ ಚಂಡಮಾರಿ ಲೋಚನ
 ಗೋಚರತನುವಾಗಿ ಕುವರನಂ ಬಂದಿನಿ ನೀನ್
 ಆಚಾರ್ಯನೆಯೊಂದಿಂತಿರೆ
 ನೂಚಿನಿದಳ್ ನೆರೆದ ಜಾತ್ರೆ ನೆಹು ಕೇಳೈನೆಗಂ

೬೨

ಪ್ರಜೆಯೆಲ್ಲಂ ಜಲ ಗಂಧ
 ಸ್ತೃಜ ತಂಡುಲ ಧೂಪ ದೀಪ ಚರು ತಾಂಬೂಲ
 ವ್ರಜದಿಂ ಪೂಜಿಸುವುದು ಜೀ
 ವಜಾತದಿಂದೆನೆಗೆ ಬಲಯನಿತ್ತೊಡೆ ಮುನಿವೆಂ

೬೪

ಎಂದು ತಿರೋಹಿತೆಯಾದೊಡೆ
 ತಂದಿರಿಸಿದ ಜೀವರಾಶಿಯಂ ಬಿಡಿಸಿ ಜನಾ
 ನಂದನರಂ ತನ್ನ ನುಜೆಯ
 ನಂದನರಂ ಮಾರಿದತ್ತ ವಿಭು ಲಾಲಿಸಿದಂ

೬೫

ಗುಡುಗುಡನೆ ಸುರಿವ ಕಣ್ಣನಿ
ಯೊಡವಂದಶುಭಕ್ಕೆ ಮಂಗಳಸ್ನಾನಮನಂ
ದೊಡರಿನೆ ನೋದರ ಶಿಶುಗಳ
ನೊಡಲೊಳ್ ಮಡಗುವಿನಮಪ್ಪಿ ಬೆಚ್ಚನೆ ಸುಯ್ಯಂ

೬೬

ತಾನಂದುವರೆಗೆಮೊದವಿಸಿ
ದೇನಂಗಳ್ಗೆಳ್ಳ ಕುಸುಮದತ್ತಂಗೆ ಧರಿ
ತ್ರಿನಾಥ ಪದವಿಯಂ ಕೊ
ಟ್ಟಾ ನರಪತಿ ಬಟಿಕ ದೀಕ್ಷೆಯಂ ಕೈಕೊಂಡಂ

೬೭

ಕೆಲಕಾಲಮುಗ್ಧ ತಪಮಂ
ಸಲಿಸಿ ಸಮಾಧಿಯೊಳೆ ಮುಡಿಪಿ ಮೂಱನೆಯ ದಿವಂ
ನೆಲೆಯಾಗೆ ಮಾರಿದತ್ತಂ
ಕಲಿಯಂ ಮೂದಲಿಸಿದಂತೆ ದೇವನೆ ಆದಂ

೬೮

ಅಮಳ್ಳಳ್ ಬಟಿಕ ಸುದತ್ತರ
ಸಮುದಾಯದೊಳಾಗಮೋಕ್ತಿಯಿಂ ನಡೆದು ತಪಂ
ತಮಗಮರೆ ನೋನ್ನು ಮುಡಿಪಿದ
ಸಮಯದೊಳೀಶಾನ ಕಲ್ಪದೊಳ್ ಜನಿಯಿಸಿದರ್

೬೯

ಮತ್ತಂ ಧರ್ಮವಿಹಾರ ನಿ
ಮಿತ್ತಂ ಬಂದಿರೆ ಯಶೋಧರಂ ತಮ್ಮವರ್ಗಾ
ದುತ್ತಮ ಗತಿಯಂ ಕೇಳ್ಪು ಸು
ದತ್ತಾಚಾರ್ಯರ ಪದಾಬ್ಜಮಂ ಪೂಜಿಸಿದಂ

೭೦

ಜೀವದಯೆ ಎಂಬುದೆಮ್ಮಯ
ಮಾವನ ಪೆನರಿದ್ ನಾಡೊಳಿರದಾತಂಗಂ
ದೇವಗತಿಯಾಯ್ತು ಸೋದರ
ರ್ಗಾ ಮೈಭವಮಾಯ್ತು ಧರ್ಮದಿಂದಾಗದುದೇಂ

೭೧

ಎಂದು ಮನಸಂದು ಜಿನಮತ
ನಂದನದೊಳ್ ದಾನಲತೆ ದಯಾರಸದೆ ಜಗಂ
ಪಂದರೆನೆ ಪರ್ವಿ ಪೊಸಜನ
ದಿಂದಂ ಮರಲ್ದರೆ ಯಶೋಧರಂ ಬೆಳೆಯಿಸಿದಂ

೭೨

ಅಭಯರುಚಿಕುಮಾರಂ ಮಾರಿದತ್ತಂಗೆ ಹಿಂಸಾ
ರಭನ ಮತಿಗೆ ನಯ್ವಂ ಪೇಟ್ಟು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತಂದೀ
ಶುಭಕಥನಮನತ್ಯಾನಂದದಿಂ ಕೇಳ್ವ ಭವ್ಯ
ಪ್ರಭುಸಭೆಗೆನೆದಿರ್ಕುಂ ಮಂಗಳಂ ಶ್ರೀವಿಲಾಸಂ

೭೩

ಪರಮಜಿನೇಂದ್ರ ಶಾಸನ ವಸಂತದೊಳೀ ಕೃತಿಕೋಕಿಲಸ್ವನಂ
ಪರೆಗೆನಹಾಯಶೂರನ ಭುಜಕ್ಕೆ ಭಯಂ ನಮನಲ್ಗೆ ಸಂತತಂ
ಪರಿಮಳದಂತೆ ವಾಣಿ ನೆಲನಿರ್ಕೆ ವಿಕಾಸ ವಿಲಾಸದಂತೆಪೊಲ್
ನಿರಿ ನೆರೆದಿರ್ಕೆ ನಾಲ್ವುಭು ಜನಾರ್ದನದೇವನ ವಕ್ರಪದ್ಮದೊಳ್

೭೪

ಇದು ಪರಮ ಜಿನಸಮಯ 1 ಕುಮುದಿನೀ ಶರಚ್ಚಂದ್ರ 1
ಸದಮಲ ರಾಮಚಂದ್ರ ಮುನೀಂದ್ರ ಪದಭಕ್ತಂ
2 ಜನ್ನಕವಿ2 ಜನಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಯಶೋಧರ
ಚರಿತಾವತಾರಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ

1 ಸಮಂದಚೈತ್ರ ಚಂದ್ರಮ (ಗ), ಸಮಂಧಚೈತ್ರ ಚಂದ್ರಮ (ಸ).

2 ಜಾನಕಿ (ಚ).

ಅನುಬಂಧಗಳು

ಅನುಬಂಧ ೧

ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು

೧ ನೆಯ ಅವತಾರ

(೧, ೨ರ ನಡುವೆ)

ಜಿನ ಸಿದ್ಧ ಸೂರಿ ದೇಶಿಕ
ಮುನಿಗಳ ಚರಣಗಳೆಂಬ ನರನಿಜವನಮೀ
ಮನಮೆಂಬ ತುಂಬಿಯೆಡಿಕಮ
ನನುಕರಿಸುಗೆ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ನವಪರಿಮಳದಿಂ

೧

ಎನಗೆ ನಿಜಮಹಿಮೆಯಂ ನೆ
ಟ್ಟನೆ ಮಾಡುಗೆ ಕೂರ್ತು ವೀರಸೇನಾಚಾರ್ಯರ್
ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯರ್ ಸಿಂ
ಹಣಂದಿಗಳ್ ನಂದ ಕೊಂಡಕುಂದಾಚಾರ್ಯರ್

೨

ಗಣಧರರೋ ಸ್ವಾಮಿಗಳೋ
ಗುಣದಿಂದಾಮಱಿಯೆಮೆಡಿಗಿ ಶುದ್ಧರೆಮೆಮ್ಮಂ
ತಣಪ್ಪಗೆ ನಮಂತಭದ್ರರ
ಗುಣಭದ್ರರ ಪೂಜ್ಯಪಾದರಾಖ್ಯಾನಂಗಳ್¹

೩

(೨, ೩ರ ನಡುವೆ)

ನಾಂದಿಯಿನನಂತರಂ ಕವಿ
ವೃಂದಾರಕವಾಸವಂಗೆ ಕವಿಕಲ್ಪಲತಾ
ಮಂದಾರಂಗೆಲಿಂ ಪ್ರಸ್ತುತ
ಮೆಂದೊಡೆ ಬಲ್ಲಾಳ ದೇವನನ್ವಯ ಕಥನಂ

೪

¹ (ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ : i. 15)

ಭಾವಕನತಿರನಿಕಂ ನಂ
 ಭಾವಿತನಭ್ಯಸ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರನನ್ವಿತನೆನಿಪಾ
 ದೇವಂಗೆ ವಿಷಯಮಲ್ಲದೆ
 ದೇವಾನಾಂ ಪ್ರಿಯರ್ಗ ವಿಷಯಮೇ ಸತ್‌ಕಾವ್ಯಂ

೫

ಕೇಳಲೊಡಂ ಶದ್ಧಾರ್ಥ ಗು
 ಣಾಲಂಕೃತಿ ರೀತಿ ಭಾವ ರಸ ವೃತ್ತಿಗಳಂ
 ಮೇಳವಿಸಲ್ ಬಲ್ಲಂ ಬ
 ಳ್ಲಾಳಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಮಳ ಮತ್ತ ಮರಾಳಂ

೬

ಸಳನೆಂಬ ಯಾದವಂ ಹೊಯ್
 ಸಳನಾದಂ ಶಶಕಪುರದ ವಾಸಂತಿಕೆಯೊಳ್
 ಮುಳಿದು ಪುಲಿ ಪಾಯ್ಪುದುಂ ಹೊಯ್
 ಸಳಯೆಂದೊಡೆ ಗುರುಗಳಿತ್ತು ಕುಂಚದ ಸೆಳೆಯಂ

೭

ವಿನಯಾದಿತ್ಯನೆ ಹೊಯ್‌ಸಳ
 ಜನಪತಿಗಳ ಕೀರ್ತಿಪುಂಡರೀಕನಿಗುನ್ನೀ
 ಲನಮನೊಡರ್ಚಿದನೆಹಿಯಂ
 ಗ ನೃಪಾಲನ ತಂದೆ ಬಿಟ್ಟ ದೇವಂಗಜ್ಜಂ

೮

ಅರಸಾದಂ ಸಂವರಣೆಗೆ
 ಪರರಾಷ್ಟ್ರಂ ಗಂಗವಾಡಿ ತೊಂಬತ್ತಲು ಸಾ
 ನಿರಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದತ್ತಿಗೆ
 ವರಸಪ್ತಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ವಿಷ್ಣುನೃಪಾಲಂ

೯

ಈವಿಹುವ ಕಾವ ಗುಣದಿಂ
 ದಾ ವಿಷ್ಣುವಿನೊರೆಗೆ ದೊರೆಗೆ ವರಲುಟಿದ ಧರಿ
 ತ್ರೀವಲ್ಲಭರೇನೇಚಲ
 ದೇವಿಗಮೆಹಿಯಂಗ ನೃಪತಿಗಂ ಪುಟ್ಟಿದರೇ

೧೦

ಧೀರನಿಧಿ ಬಿಟ್ಟದೇವನೊ
 ಲೋರಗೆ ಬಲ್ಲಾಳನಿಂತು ನರಸಿಂಹಸುತಂ
 ಗಾರಣಿ ಗಗನಂ ಗಗನಾ
 ಕಾರಮನಲ್ ತಮ್ಮೊಳಣಿ ಪಿತಾಮಹ ಪೌತ್ರರ್ ೧೧

ಅಪಾಟಿಗೆ ಬಲ್ಲಾಳನ
 ದಾಟಿಯ ದಾವಣಿಯ ತುರಗದಟ ಖುರಹತಿಯಿಂ
 ಪೇಟೆ ಪೆಸರಿಲ್ಲದಂತಿರೆ
 ಪಾಡಾದುವು ಮೈರಿದುರ್ಗಮನಿತೊಳವನಿತುಂ ೧೨

ಅರಣಿಯೆಂಬೆನಟುಂಬದ
 ಬೀರಮನೀ ಜಗಮನಾವಗಂ ಸುತ್ತಿದ ಮು
 ನ್ನೀರೆಂಬುದು ಬಿರುದಿನ ಬೆ
 ಳ್ಹಾರನೆಸಿದುದದಟರಾಯ ಕೋಳಾಹಳನಾ! ೧೩

ಚಲದ ಬಲದೇಸಕದಿಂ ಸಲೆ
 ನಿಲೆ ನಾಲ್ಕುಂ ದೆನೆಯ ಮೂಟುವರೆ ರಾಯರ ಮುಂ
 ದಲೆಯೊಳಗುಂದಲೆಯೆನೆ ನಿಂ
 ದಲೆವುದು ತೇಜಂ ಪ್ರತಾಪ ಚಕ್ರೇಶ್ವರನಾ ೧೪

ನೆಗಟ್ಟ ನೃಪರೋಳಗೆ ಮುಂ ಕವಿ
 ತೆಗೆ ಮುಂಜಂ ಭೋಜನುತ್ಪಲಂ ಶ್ರೀಹರ್ಷಂ
 ಮಿಗಿಲವರಿಂ ಬಲ್ಲಾಳಂ
 ದ್ವಿಗುಣಂ ತ್ರಿಗುಣಂ ಚತುರ್ಗುಣಂ ಪಂಚಗುಣಂ ೧೫

ಅ ನೃಪನ ಸಭೆಯೊಳಖಳ ಕ
 ಳಾ ನಿಪುಣರ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಬೊಟ್ಟಿತ್ತಿ ಗೆಲರ್
 ತಾನೆ ಚತುರ್ವಿಧ ಪಂಡಿತ
 ನೇನೆಂಬುದೊ ಸುಕವಿ ಭಾಳಲೋಚನನಳವಂ ೧೬

¹ (ಗ, ಸ ಗಳಲ್ಲಿ : ತರಿಕರೆ ೪೫ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿದೆ).

ನವಮೈಯಾಕರಣಂ ತ
 ಕ೯ವಿನೋದಂ ಭರತಸುರತಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಳಾಸಂ
 ಕವಿರಾಜಶೇಖರಂ ಯಾ
 ದವರಾಜಚ್ಛತ್ರನಖಿಳಬುಧಜನಮಿತ್ರಂ ೧೭

ಚತುರನಿಧಿ ಚಲದನೆಲೆ ಚಾ
 ಗದ ನಾಗರಮಣ್ಮನಾಗರಂ ಪೆಂಪಿನ ನಂ
 ಪದಮಾಯದಾಯುವಾರಂ
 ಬುದೊ ಜನ್ನಂ ಕಮ್ಮಿಗುಲದ ತೊಡವಿನ ರನ್ನಂ ೧೮

ಕನ್ನರನಾದರದಿಂ ಕುಡೆ
 ಹೊನ್ನಂ ಮನಮೊಸೆದು ತೈಲಪಂ ಕುಡೆ ರನ್ನಂ
 ಮನ್ನಿಸಿ ಬಲ್ಲಾಳಂ ಕುಡೆ
 ಜನ್ನಂ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿವೆನರಂ ಪಡೆದರ^೧ ೧೯

ಶ್ರೀಮತ್ ಕಾಣೂರ್ಗಣ ಚಿಂ
 ತಾಮಣಿಗಳ್ ರಾಮಚಂದ್ರ ^೨ಗಂಡವಿಮುಕ್ತರ^೨
 ತಾಮೆ ಗಡ ಗುರುಗಳೆನಿಪ ಮ
 ಹಾ ಮಹಿಮೆಗೆ ^೩ನೋನ್ನ ಭವ್ಯ ಚೂಡಾರತ್ನಂ^೩ ೨೦

ಪಾಣೀಪಾರ್ವತಿ ಮಾಡಿದ
 ಜಾಣಂತುಟೊ ಭಾಳಲೋಚನಂ ಕವಿಸುಮನೋ
 ಬಾಣನ ಮಗನೆಂದಖಳ
 ಕ್ಷೋಣಿಗೆ ಪೆನರಾಯ್ತು ಕೂರ್ಮಗಿದು ಕೌತುಕಮೇ ೨೧

1 (ಗ, ನ ಗಳಲ್ಲ); 2 (ದೇವ ಮುನೀಂದ್ರರ—ಅನಂ. ಪು., i ೨೫);
 3 (ಜನ್ನನಂತೆ ನೋನ್ನವನಾವಂ—ಅನಂ. ಪು. i ೨೫).

(೩, ೪ರ ನಡುವೆ)

ಇತಿಹಾಸಮೆಂಬ ವಿಮಳಾ
ಮೃತವಾರ್ಧಿಯೊಳೊಗೆದ ಕಲ್ಪಕುಜದಂತೆ ರಸಾ
ಸ್ವಿತಮಾಗಿರೆ ಕಥೆ ಬುಧನಂ
ತತಿಗಕ್ಷಯ ಸುಖಮನೀವುದೊಂದಚ್ಚರಿಯೇ

೨೨

(೫, ೬ರ ನಡುವೆ)

ಮೇರುನ್ಮಪ ಪ್ರಾಸಾದಂ
ವಾರಿಧಿ ನಿಜಪರಿವೆ ವಜ್ರವೇದಿಕೆ ತತ್ಪ್ರಾ
ಕಾರಂ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ
ಸಾರಮನಿಂಬಿಟ್ಟ ರಂಜಿನಂ ಪುರಮೆನೆಗುಂ

೨೩

ಅದಹೊಳಗೆ ಮೆಹಿವ ಮಣಿಮಾ
ಡದ ಲೋವೆಗಳಲ್ಲ ಕೋದ ಪೊಸಮುತ್ತಿನ ಮೊ
ತ್ತದ ಬೆಳಗು ಚಂದನಾಲೇ
ಪದ ಪದನಂ ಕುಡುವುದುರಿವ ರವಿಗಡೆವಗಲೊಳ

೨೪

ಕಾರಿರುಳೊಳುಮೆಳವಿನಿಲಂ
ಪೂರಂ ಪರಿಯಿಪುವು ಬೀದಿಯೊಳ್ ನಿಜರುಚಿಯಿಂ
ಹೀರೆಯ ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣದ
ನೇರಾಣೆಯ ಕುಸುರಿವೆನದ ನೆಲೆಮಾಡಂಗಳ್

೨೫

ನೆಲೆಮಾಡದೊಳೆಡೆಯಾಡುವ
ಕಲಹಂಸಾಲಸ ವಿಳಾಸವತಿಯರ ಮುಖಮಂ
ಡಲಕೆ ಸರಿಯಾಗಲಾಟಿದೆ
ಸಲೆ ಮಾಪ್ಪಂ ಚಂದ್ರನಿಂತು ಚಾಂದ್ರಾಯಣಮಂ

೨೬

೧ ದ್ವೀಪಾಕಾರ (ಗ, ಚ).

ಪಗಲನಿರುಳ್ ನಿಜರುಚಿಯಿಂ
ಮಿಗಿಸುವ ಜಿನೆಭವನದರುಣಮಣಿ ಕಲಶಂಗಳ್
ನಗುವವು ಕೇತುಗಳಿಂ ಕೇ
ತುಗಳೊಳ್ ಕೆಳೆಗೊಂಡು ನಿಂದು ರವಿಮಂಡಲಮಂ

೨೭

೨ನೆಯ ಅವತಾರ

(೩, ೪ರ ನಡುವೆ)

ಭರದಿಂದವರ್ಗಗಳ ಬೇಂಟಮು
ನಿರುಳಿಂದು ಪಗಲ್ ವಸಂತನಿರುಳುಂ ಪಗಲುಂ
ಸುರಭಶರನಂಗಜಾತಂ
ಗರಟಗೆ ಮೆಯ್ಯಾಪ್ತು ಮೆಱೆಯೆ ಬಿಡದೋಲಗಿಪರ್

೧

(೬, ೭ರ ನಡುವೆ)

ಪರನೃಪರ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ
ಕುರುಳಾಕರ್ಪಣದೆ ನೀಳ್ ತೋಳ್ ಮೆಱೆವುದು ಪೇರ್
ಉರದೊಳ್ ನೆಲನಿದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಕರಿಣಿಗೆ ಬಾಳಿನಿದ ರನ್ನದಮಳ್ಳಂಬದವೊಲ್

೨

(೮, ೮ರ ನಡುವೆ)

ಕವಚಹರನಾದ ತನಯನೊ
ಳವನೀಭರಮೆಂಬ ಕನಕಮಣಿಮಂಡನಭಾ
ರವನಿಟಿಪಿ ನೀಡುಮೋಲಾ
ಡುವನಂಗಜರಾಗಶರಧಿಯೊಳಗೆ ಯಶೌಘಂ

೩

ಅಗುಟ್ಟೆಡಪುವ ಕಾಲದ ಗರ
ಟಿಗೆಯೊಳ್ ನೃಪಚಿತ್ತಚೋರನಂ ತೋಡುವ ದೀ
ವಿಗೆಯೆನೆ ಸಂಮುಖಮಾಯೋ
ಲಗದೊಳ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಳಿತಚಿಕುರಂ ಮುಕುರಂ

೪

(೯, ೧೦ರ ನಡುವೆ)

ಧರಣೀಗಣಕೆ ಯಶಾಫನ
ವಿರಹದ ಪರಿತಾಪಮಂ ಯಶೋಧರನ ಯಶೋ
ಹರಿಚಂದನ ಚರ್ಚೆಯನು
ದ್ವರ^೧ದಾನಾ^೧ನಾರಸೇಕದಿಂ ಮಗ್ನಿಸಿದಳು

೫

ಗುರು ಬಿಟ್ಟ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ
ವರನಾದ್ಯೆ ಕಷ್ಟಮೆಲೆ ಯಶೋಧರ ನಿನ್ನೊಳು
ನೆರೆದಿರ್ಪುದಲ್ಲದೆಂಬಂ
ತಿರೆ ಪೋದಳು ಕೀರ್ತಿಕಾಂತೆ ದೆಸೆಯಂತುವರಂ

೬

ಅಳುವ ನಿಜವಿಜಯ ತೇಜೋ
ಬಳದಿಂ ಪರನೃಪರ ಗಂಡಗಾಳಿಕೆಯನದೇಂ
ಕಳೆದನೊ ನೃಪತಿ ವಸುಂಧರೆ
ಪೋಳಪಂ ತಳೆದೆಯ್ದೆ ರಾಗಮಂ ಬೀಟುವಿನಂ

೭

(೧೧, ೧೨ರ ನಡುವೆ)

ಪರಿಮಳದ ತೂಂಬನೆತ್ತಿದ
ನಗಲಂಬಂ ಜನಮನೋವನಕ್ಕೆನೆ ಕಾಳಾ
ಗರುಧೂಮಲತಿಕೆ ಜಾಲಾಂ
ದರದಿಂದೊಗೆದುದು ಕಪೋತಪಕ್ಷಚ್ಛುರಿತಂ

೮

ಎಳೆದುಂಬಿ ಸುತಿದು ಸುಟ್ಟುರೆ
ಗೊಳಿಸುವ ಕತ್ತುರಿಯ ಕಪ್ಪುರಂಗಳ ರಜಮು
ಚ್ಚಳಿಸಿದುವು ನೀಲ ಮುತ್ತಿನ
ಬೆಳಗಿನ ಕುಡಿ ರಾಗರಸದಿನಂಕುರಿನುವವೊಲ^೧

೯

^೧ ಧಾರಾ (ಸ)

ವರಮಂಚ ಮಣಿದ್ಯುತಿ ಧೃತ
ಮರಾಳಿಕಾತೂಳತಳ್ಳದೊಳ್ ತಾಮೆನೆದರ್
ಸುರಚಾಪಚ್ಛವಿ ಸುತಿ ದ
ಶರದಭ್ರದೊಳೆಸೆವ ಖಚರದಂಪತಿಗಳವೊಲ್

೧೦

ನೆಡೆ ಸೋಂಕಿದ ಕಪ್ಪೆಗಣ್ಣಳ
ಕುಡಿವೆಳಗಿಂ ಬಿಡುವ ಬೆಮರೊಳಂ ಪದದೊಳಮೇಂ
ತಡವಾದರೊ ಕಾಮುದಿ ಕ
ಣ್ಣೆಡೆ ಕರಗುವ ಚಂದ್ರಕಾಂತಮಣಿಪುತ್ರಿಕೆವೊಲ್

೧೧

ತನುಸೋಂಕಾಲಿಂಗನೆ ಚುಂ
1ಬನಮುಂ ಗಳರವದ1 ಸವಿ ರತಪ್ರಾಥಿಯಿನಾ
ತನುವಂ ಮಹಿಯೆಸೆ 2ಅಹಿ2ಯದೆ
ಮನೋಜನಾಡಿಸುವ ಜಂತ್ರದಂತಿರೆ ನೆರೆದರ್

೧೨

ಸುರತಸುಖಪಾರವತ್ಯಂ
ತರೆ ನಿದ್ರಾಭರಮನಿರ್ವರುಂ ಶಿಥಿಲತನೂ
ಪರಿರಂಭಣದಚ್ಚಟಿಯದೆ
ಪರಿವೇಷ್ಟಿತ ಬಾಹುವಳಯದೊಳ್ ಕಣ್ಣಯ್ದರ್ 3

೧೩

ಪುರ್ವೆಂಬ ಜವಳಿಗಟ್ಟಿನ
ಕರ್ಪಿನ ಬಿಲ್ಲಂಗೆ ಬಿಗಿದ ಮಧುಕರಮಾಲಾ
ಮಾರ್ವಿಯೆನೆ ಮುಗಿದ ಕಣ್ಣಳ
ಪರ್ವುಗೆಯೊಳ್ ಮೆಹಿದುದವರ ತಳ್ತೆಮೆದುಹುಗಲ್

೧೪

1 ಬನದೆ ಸುರತದಿಂ (ಗ, ಸ) ; 2 ವ:ಹಿ (ಸ) ; 3 (ಇದು ಗ ಒಳಗಿಲ್ಲ)

(೧೩, ೧೪ರ ನಡುವೆ)

ಗಹಗಹಿಕೆ ವಡೆದ ವಹಣಿಯ
ಸುಹಾಹೆ ಝಂಪೆಯದೊಳಮರೆ ಠಾಯದೊಳಂ ನಿ
ವಹಿ ನಿಲೆಗೊಳಿಸಿ ಬಯ್ಯಿಕೆ
ಮಹ ಚಾಳಿಯದಲ್ಲ ಮೂರ್ತಿ ವಡೆದುದು ರಾಗಂ

೧೫

ಮಾಳಿಗೆಯೊಳಗಣ ಸೊಡಗುಡಿ
ಡಾಳಂ ಬಡೆದಂತೆ ರಂಗರಕ್ತಿಯೊಳಮದುಂ
ಪಾಳಿಕೆ ವಡೆದು ಬಜಾವಣ್
ಮಾಳವನಿರಿಯೆಂಬ ರಾಗಮಂ ಚಾಳಿನಿದಂ

೧೬

ತಾಳದ ಲಯಮಂ ನೆನೆಯದೆ
ಕೇಳಲೊಡಂ ಠಾಯೆ ಜಾತಿಯೊಳ್ ಗ್ರಾಹಯುತಂ
ಕೇಳಲೊಡಂ ಗೀತಮನೆಂ
ದಾಳತಿಯೊಳ್ ಮೆಹಿದು ಪಾಡಿದಂ ರೂಪಕಮಂ

೧೭

(೩೯, ೪೦ರ ನಡುವೆ)

ಮುಟ್ಟಿದೊಡೆ ಸುಖದ ಸೊಂಕಂ
ಪುಟ್ಟಿಸುವಾ ವಾಮೆ ವಾಮೆಯಾದೊಡೆ ಮುನ್ನಂ
ಬಟ್ಟಿದುವೆನಿಸುವ ಮೊಲೆ ನಿರ್
ವೆಟ್ಟಿದುವಾದುವು ನೃಪಂಗೆ ಬೆನ್ ಸೊಂಕಲೊಡಂ

೧೮

ವಿನಯ ಅವತಾರ

(೩, ೪ರ ನಡುವೆ)

ಬಳಿಗೊಡುದು ಕೀರ್ತಿಧಿಶಾ
ಕಳಭಂಗಳ ನಿಗ್ಗವಂಗಳೊಳ್ ರಿಪುಕಾಂತಾ
ವಳಿಯೊಳ್ ಭವತ್ಪ್ರತಾಪಂ
ಬಳಿಗಳೆಯಿಸೆ ತಾನದಕ್ಕೆ ಮಚ್ಚರಿಸುವವೊಲ್

೧

(೫, ೬ರ ನಡುವೆ)

ಮಂದಸ್ಥಿತ ವರಕೌಮುದಿ
 ನಿಂದುದು ಮೃಗನಾಭಿತಿಳಕ ಲಕ್ಷ್ಮದ ಫೇಳಪಿ
 ಲ್ಲಿಂದೇಕೆ ಕಂದ ಪಗಲೊಗೆ
 ದಿಂದುವಿನಂತಾಯ್ತು ನಿನ್ನ ಮಂಗಲವದನಂ

೨

(೬೬, ೬೭ರ ನಡುವೆ)

ಸೊಡರಿಂ ಮುಡುಪಿಂದಂ ಪಿಂ
 ತಣ ಮುಂತಣ ಕಾಲ್ಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟಿಸಿ ದನಿಯಂ .
 'ನೆಣಮುರ್ಚಿ ಬೆಂಕೆಯಿಂ ಕೆಳ
 ಗಣ ಮೆಯ್ಯಿಂದುರುಪಿ ಬರಿಯ ಬಾಡಂ ತೆಗೆದಂ

೩

ಳನೆಯ ಅವತಾರ

(೧, ೨ರ ನಡುವೆ)

ಬಾಳಲಗುಡಿ ಪಿಕರುತಿ ಬಾಯ್
 ಕೇಳಿಕೆ ಮಾಂದಳರ ಕೆಂಪು ದೀವಿಗೆಯೆನೆ ಭೂ
 ಪಾಳಂ ಬರೆ ಶೋಧಿಪ ವನ
 ಪಾಳನವೊಲ್ ಮುಂದೆ ಬಂದುದಂದು ವಸಂತಂ

೧

ತಳಿರ್ಗಳ ಚಾಳೆಯಮೆಳಲತೆ
 ಗಳ ಲುಳಿ ತಿಳಿಗೊಳದ ತೆರೆಯ ತಾಳಂ ಪೊಸವು
 ಗಳ ನೋಟಮಾಗೆ ನೃಪನಂ
 ಮಳಯಾನಿಳನೆಂಬ ನಟ್ಟುವಂ ಕೇಳಿಸಿದಂ

೨

ಅಗೆವೇಯ್ದ ಚಂದ್ರಮಂಡಲ
ದಗಗಳವೋಲ ಕಾರಮುಗಿಲ ಕಿಞ್‌ನರಿಗಳವೋಲ
ಸೊಗಯಿಸಿದುವು ಬೆಳಗೊಡೆ ಕಂ
ಬಗಂಬದೊಳ ಕೊಂಬುಗೊಂಬಿನೊಳ ಪೆರ್ಮಿಡಿಗಳ್

೩

(೨, ೩ರ ನಡುವೆ)

ಪೊಂಬಾಳೆ ಚಾಮರಂ ಚಂ
ದ್ರಂ ಬೆಳಗೊಡೆ ಕೇಳಿಶಿಖರಿ ನಿಂಹಾನನಮಾ
ಯ್ತೆಂಬಿನೆಗಮಂಗಜಂ ಮಾ
ಮೆಂಬ ಕುಮಾರಂಗೆ ಪಟ್ಟಮಂ ಕಟ್ಟನಿದಂ

೪

ಕಡೆಗಣ್ಣಳ ಕೇದಗೆಯಂ
ಪಡೆದುವು ಮಲ್ಲಿಗೆಗೆ ನೆಳ್ಳುಗುರ್ ಸಂಪಗೆಯಂ
ಪಡೆದುವು ಪಾದರಿಗೆನೆ ನಂ
ಗಡದಿಂದಲರ್ಗೊಯ್ಯ ವಾರವನಿತೆಯರೆಸೆದರ್

೫

ಮಳಯಜದ ಮೊಲೆಯ ಕುಂಕುಮ
ದಳಕದ ಕತ್ತುರಿಯ ಬಣ್ಣವಣ್ಣಗೆ ಕೊಳದೊಳ
ತಳದಿರೆ ಜಲರುಹಮುಖಿಯರ್
ಜಳಕೇಳಿಯ ನೆವದಿ 'ದೊಳ'ಚಿತ್ರಂ ಬರೆದರ್

೬

ತೆರೆಮುಗಿಲನಡರ್ವ ವಿದ್ಯಾ
ಧರಿಯೆಂಬಿನಮೊರ್ವಳೇಟು ಕೃತಕಾದ್ರಿಯನೆಂ
ದೊರೆಯಾದಳೊ ರತಿನಾಥನ
ಕರುಮಾಡದ ಮದನಮೋಹಿನೀಪುತ್ರಿಕೆಪೋಲ

೭

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ವನದನಮೆಸೆದಿರೆ
ತಳಿಜೊಂಪದೊಳುಯ್ಯಲಾಡಿ ಮೆಹಿದಳದೊರ್ವಳ್
ಜಳಜದ ಮಣಿಮಂಡಪದೊಳ
ಗೆಳವೆಹಿಯಂ ತೂಗಿ ತೊಟ್ಟಿಲೊಳ್ ನಾರ್ಚಿದವೊಲ^೮

(೧೭, ೧೮ರ ನಡುವೆ)

ಏದೊರೆಯನಾತ್ಮನೆಂದೊಡ
ನಾದಿಯನಂತಂ ನಿರತ್ಯಯಂ ಚಿನ್ಮಯ ನಿಃ
ಪ್ರಾದೇಶಿಕನೆಂದಾತನು
ಪಾದೇಯಂ ಮುಕ್ತಿಮುಕ್ತನುಂ ಪರಮಾತ್ಮಂ^೯

(೭೨, ೭೩ರ ನಡುವೆ)

ನಜ್ಜನ ಚೂಡಾಮಣಿ ತ
ಮೃಜ್ಜಂಗಂ ಪುಣ್ಯದಿಂದೆ ನಾನಿರ್ಮಡಿಯಾ
ಗುಜ್ಜಳಿಕೆ ವಡೆದ ಪರ್ಮೆಯೊ
ಳುಜ್ಜೇನಿಯೊಳರನುಗೆಯ್ಯುತಿರ್ದಂ ಸುಖದಿಂ ೧೦

ತಾರಾತಾರಧರಾಧರ
ತಾರಾದರತಾರಹಾರನೀಹಾರಪಯಃ
ಪೂರಹರಹಸನಶಾರದ
ನೀರದನಿರ್ಮಲ ಯಶೋಧರಂ ಕವಿತಲಕಂ ೧೧

ಕ್ಷಯಮಂ ಪಿಟ್ಟಿನ ಕೋಟಿಗಿತ್ತು ನವಿಲುಂ ನಾಯಾದರೆಯ್ಯುಂ ವಿಷಾ
ಹಿಯ ಮಾದರ್ ಪಗೆಸುತ್ತೆ ಮೀನ್ಮೊನಳೆಯಾದರ್ ಪೊಂತುಮಾಡಾದರ್
ಲ್ಲಯ ಪೊಂತುಂ ಪುಲಿಗೋಣರಾದರೆರಡುಂ ಬಲ್ಲೊಟಿಯಾದರ್ ತಪ
ಸ್ವಿಯ ಮಾತಿಂದಮಳಾದರಲ್ತೆ ಮಗನುಂ ತಾಯುಂ ಯಶೌಘಪ್ರಿಯರ್ ೧೨

(೭೩, ೭೪ರ ನಡುವೆ)

ಶ್ರೀಗಿರಿದುರ್ಗಮಲ್ಲನೃಪರಾಜ್ಯದ ವತ್ಸರಮುತ್ತರೋತ್ತರ
 ಕ್ಷಾಗಿರೆ ಶುಕ್ಲದಾಶ್ವಯುಜಕೃಷ್ಣದ ಪಂಚಮಿ ¹ಪುಷ್ಯತಾರೆ ಪೂ
 ರ್ಣಾ¹ ಗುರು²ವಾಗೆ² ಭೂತಳದೊಡಳೀ ಕೃತಿ ಪೆತ್ತುದು ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂ
 ಚಾಗದ ಭೋಗದಗ್ಗ ಳಿಕೆಯಂ ಮೆಪೆದಂ ಕವಿಬಾಳಲೋಚನಂ ೧೩

---

1 ಪೂರ್ಣಪುಷ್ಯತಾರಾ (ಚ); 2 ವಾರ (ಗ).

ಅನುಬಂಧ ೨

ಜೀವದಯಾಷ್ಟಮಿ ನೋಂಪಿಯ ಕಥೆ

ಆವಂಗೀ ವ್ರತಶಬ್ದಂ
ಭಾವಿಪೋಡದು ತೋಟವಿಗಾಯ್ತು ವಸ್ತುಚ್ಛಾಯಂ
ಪಾವನ ಸುಖಸಂದೋಹಮ
ನೀವಂ ಮುನಿಸುವ್ರತೇಶನಾತನೆ ದೇವಂ

ಎಲಿಗಿ ಮುನಿಸುವ್ರತೇಶಂ
ಗಟಿಯಮೆಯಿಂ ಗೆಯ್ತು ಹಿಂಸೆ ಪುನಿ ಕಳವುಗಳಿಂ
ನೆಟ್ಟು ಕೆಟ್ಟು ನರಕಕ್ಕಿಳಿವೆಂ¹
ಕುಟುಗಲಿಗಳಿಗುನಿರ್ವೆನೊಂದು ನೋಂಪಿಯ ಕಥೆಯಂ

ಆ ವಿಧಾನಮೆಂತಾದುದೆಂದೊಡೆ

ಜೀವದಯೆಯೊಂದೆ ಧರ್ಮಂ
ಜೀವದಯಾಷ್ಟಮಿಯುಮಾದುದದಲುಂ ಭವ್ಯರ
ಜೀವದಯದಲ್ಲೆ ನೆಗಳ್ಳಿ
ಜೀವದಯಾಷ್ಟಮಿಯ ನೋಂತು ಸುಖಮಂ ಪಡೆವರ

ಆದಂತೆಂದೊಡೀ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಭರತಕ್ಷೇತ್ರದಾರ್ಯಾಖಂಡದ
ಮಧ್ಯದೊಳ್ ಮಗಧೆಯೆಂಬುದು ನಾಡು ರಾಜಗೃಹಮೆಂಬುದು ಪೋಲರಾ
ಪುರಮನಾಳ್ವಂ ಶ್ರೇಣಿಕ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರನಾತನ ಪಟ್ಟಮಹಾದೇವಿ
ಸಕಲಗುಣಗಣಾಭರಣ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವರತ್ನಾಕರ ಚೇಳಿನಿ ಮಹಾದೇವಿ
ಯೆಂಬವಳಪರಿವರ್ತುಂ ಸುಖಸಂಕಥಾ ವಿನೋದದಿಂ ರಾಜ್ಯಂಗೆಯ್ಯುತ್ತ
ಮಿದೊಂದು ದಿವಸಂ ಸರ್ವಾಪಸರಮೆಂಬೊಲಗ ಶಾಲೆಯೊಳೊಡೊಡೊ
ಲಗಂಗೆೊಟ್ಟರಲಾ ಸಮುದೊಳೊರ್ವ ಮುಪ್ಪಿನಿವೇದಕನಕಾಲ ಫಲ

1 [ವಾ] ?

ಪುಷ್ಪಂಗಳಂ ತಂದಿತ್ತು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣತನಾಗಿ ದೇವಾ ಬಿನ್ನಪಮೆಂದಿಂತೆಂದನೆಮ್ಮ ವಿಪುಲಗಿರಿ ಸುಸ್ತ ಕದಲ್ಲ ಶ್ರೀವೀರವರ್ಧಮಾನಸ್ವಾಮಿಯ ಸಮವಸರಣಂ ಬಂದು ನೆಲಸಿದುರ್ದನೆ ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದೆದುರ್ದ ಆ ದಿಕ್ಕಿ ಗೇಳಡಿಯಂ ನಡೆದು ಪೊಡವಟ್ಟು ಒಸಗಿದಂದಂಗಳಂಚಿತ್ತಮಂ ಕೊಟ್ಟಾ ನಂದ ಭೇರಿಯಂ ಪೊಯಿಸಿ ಪರಿಜನ ಪುರಜನ ಬಂಧುಜನ ಸಹಿತಂ ವಿಜಯ ಗಜೇಂದ್ರಮಂ ತಾನುಂ ಚೇಳಿನೀ ಮಹಾದೇವಿ ಸಹಿತಮೇಡಿ ವಿಪುಲಾಚಲಕೆ ಬಂದು ದೂರಾಂತರದಿಂ ವಾಹನಮನಿಳಿದು ಸಮವ ಸರಣವಂ ಪೊಕ್ಕು ಧೂಳೀಶಾಲ ಮಾನಸ್ತಂಭ ಮೊದಲಾದ ಭೂಮಿಗಳತಿ ಶಯಮಂ ಚೇಳಿನೀ ಮಹಾದೇವಿಗೆ ಪೇಳುತ್ತ ಪೋಗಿ ಗಂಧಕುಟಿಯಂ ತ್ರಿಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂಗೆಯ್ದು ತ್ರಿಜಗಾರಾಧ್ಯನಪ್ಪ ಜಿನೇಶ್ವರಂಗೆಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕರಕಮಲಂಗಳಂ ಮುಗಿದು ನಿಂದು

ಜಯ ದುರಿತಹರಣ ನಿರುಪಮ

ಜಯ ಶಾಶ್ವತ ಸೌಖ್ಯದಾಯಿ ನಿತ್ಯಾನಂದಾ

ಜಯ ಮದನ ಮದವಿಭಂಜನ

ಜಯ ಜಯ ಸರ್ವಜ್ಞ ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮೀನಾಥಾ

ಎಂದನೇಕ ಸ್ತುತಿ ಶತನಹಸ್ರಂಗಳಿಂ ಜ್ಞಾನ ದರ್ಶನ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ ಚಾರಿತ್ರ ದಾನ ಲಾಭ ಭೋಗೋಪಭೋಗಂಗಳೆಂಬ ನವ ಕೇವಲ ಲಬ್ಧಿಗೊಪ್ಪಿಯನಪ್ಪ ಶ್ರೀ ವೀರವರ್ಧಮಾನಸ್ವಾಮಿಯಂ ಸ್ತುತಿಯಿಸಿ ಗಾತಮಗಣಧರರ್ಗ ವಂದಿಸಿ ಪನ್ನೊಂದನೆಯ ಮನುಷ್ಯಕೋಷ್ಯದೊಳ ಕುಳ್ಳಿದುರ್ದ ಸರ್ವಜ್ಞ ಮುಖಕಮಲ ವಿನಿರ್ಗತ ಸಾಗಾರಾನಾಗಾರ ಧರ್ಮ ಶ್ರವಣಾನಂದಾಮೃತಪಾನ ಪರಿಹೃಷ್ಯಚಿತ್ತನಾಗಿರ್ಪುದುಂ ಚೇಳಿನೀ ಮಹಾದೇವಿ ಸಭಾಮಧ್ಯದೊಳೆದುರ್ದ ನಿಂದು ಕರಕಮಲಂಗಳಂ ಮುಗಿದು ಗಾತಮಗಣಧರರ್ಗಿಂತೆಂದರೆಲೆ ಸ್ವಾಮಿ ಗೃಹಸ್ಥರುಗಳ್ಗೆ ನಾನಾ ತೆಹ ದಿಂದಂ ಹಿಂಸಾನಂದ ಮೃಷಾನಂದ ಸ್ತ್ರೇಯಾನಂದ ಸುರಕ್ಷಣಾನಂದ ಮೆಂಬ ನಾಲ್ಕುಂ ತೆಹದ ಕ್ರೋಧದಿಂ ರಾಗದಿಂ ಮೇಣು ಹಿಂಸೆ ಬುಕ್ಕುಮಾ ಹಿಂಸೆಯಿಂ ನರಕಾದಿ ದುರ್ಗತಿ ದುಃಖಮುಮಕ್ಕುಮದಲುಂ

ಹಿಂಸಾದೋಷಮಂ ಪರಿಹರಿಪುದೊಂದಾನೊಂದು ನೋಂಪಿಯಂ ಬೆನಸಿ
ಮನಲು ಸಪ್ತರ್ಥಸಂಪನ್ನರುಂ ಸರ್ವಜೀವ ದಯಾ ಪರಿಣತಾಂತಃಕರಣ
ರುಂ ಚತುಃಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಗಳುಮಪ್ಪ ಗೌತಮಗಣಧರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು
ಚೇಳಿನೀ ಮಹಾದೇವಿಗಿಂತೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದರೆಲೆ ಮಗಳೆ ನಿನ್ನ ಸಕಲ
ದೋಷಮಂ ಕೆಡಿನಲು ಸಮರ್ಥಮಪ್ಪ ಜೀವದಯಾಪ್ಪಮಿಯ ನೋಂಪಿ
ಯಂ ನೋಂಪುದೆನಲಾ ಮಹಾಸತಿ ಅಂತೆಗೆಯ್ವೆನೆಂದದಳಿ ವಿಧಾನಮಂ
ಬೆನಸಿಮೆನಲವರಿಂತೆಂದರಾತ್ಮಯುಜಮಾನದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಸಪ್ತಮಿಯ
ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂಪವರೆಲ್ಲಂ ಚೈತ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪರಮೇಶ್ವರನಂ
ಪೂಜಿಸಿ ಗುರುಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕಂ ಮುಷ್ಠಿಯರ್ಗ್ಗೆ ವಂದಿಸಿ ನೋಂಪಿಯಂ
ಕೈಕೊಂಡು ನವಮಿ ಪರಿಯಂತರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಉಪವಾಸಮಂ ಸ್ವೀಕ
ರಿಸಿ ಮಱುದಿವಸದಷ್ಟಮಿಯೊಳು ಶುಚಿಭೂತರಾಗಿ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯವೆರಸಿ
ಚೈತ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಜಿನೇಶ್ವರನಂ ಮಹಾವಿಭವದಿಂ ಪಂಚಾಮೃತ
ದಿಂದಭಿಷೇಕಮಂ ಮಾಡಿಸಿ ಅನೇಕ ವಿಧದಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿ
ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಪೂಜೆಯಂ ಸವಿಸ್ತರಂ ಮಾಡಿ ಕಥೆಯಂ ಕೇಳ್ಪು
ಜಾವ ಜಾವದಲ್ಲೆ ಅರ್ಹತಪರಮೇಶ್ವರಂಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ
ಯಂ ಜಾವಜಾವದಲ್ಲೆ ಮಾಡಿ ಧರ್ಮೋದ್ಯೋಗದಿಂ ಜಾಗರಮಿದುರ್
ದಿನಕರನುದಯಂಗೆಯ್ಯಾಗಳು ಸರ್ವಜ್ಞನಂ ಪೂಜಿಸಿ ಭೂಯಾತ್
ಪುನರಾರ್ಶನಮೆಂದು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಮನೆಯಂ ಪೊಕ್ಕು ಯಥಾಶಕ್ತಿ
ಯಿಂ ಉ ತಂಡ ಮುಷ್ಠಿಯರ್ಗ್ಗೆ ಅಜ್ಜಿಕಾ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ನಿರಂತರಾ
ಯಮಂ ಮಾಡಿಸಿ ದೀನಾನಾಥರಂ ತೃಪ್ತಿ ಬಡಿಸಿ ಬಂಧುಜನ ಸಹಿತಂ ಪಾರ
ಣಿಯಂ ಮಾಡ್ಪುದು. ಉ ವರುಷಂಬರಂ ನೋಂತು ಕಡೆಯೊಳುಜ್ಜವಣಿ
ಯಂ ಮಾಳ್ವ ವಿಧಾನಮೆಂದೊಡೆ ಪರಮಾತಿಶಯ ಕೇವಳಗಳಪ್ಪ
ಮುನಿಸುವ್ರತ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಂ ಯಕ್ಷಯಕ್ಷಿಸಹಿತವಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿ
ಚೈತ್ಯಾಲಯಮಂ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿ ಘಂಟಾ ಚಾಮರ
ಹೊಳವಳಿಗೆ ಗೀತ ವಾದ್ಯ ನೃತ್ಯ ಶ್ರೀಬಲ ಮುಂತಾದ ಮೈಭವಂಗಳಂ
ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಿಂ ನಿತ್ಯಪೂಜೆ ಮುಂತಾದುದಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪೂದೋಟಂಗಳಂ
ಬಿಡುವುದು ಜೈನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮಿಥುನಕ್ಕೆ ಉ ಮಂದಿಗೆ ನೀರೆ ಪೋಲೆ ರವಕೆ
ಚಿಂತಾಕು ಕರಿಯ ಮಣಿ ಮೂಕುತಿ ಮುಂತಾದವಂ ಹಚ್ಚಡ ಪೈರಣಿ

ಶಿರೋವೇಷ್ಟನ ಕುಂಡಲ ಮುಂತಾದವಂ ಕೊಟ್ಟು ಭೋಜನ ತಾಂಬೂ
ಲಾದಿಗಳಂ ಅವರ[ಂ] ತೃಪ್ತಿಬಡಿಸಿ ಚತುಃಸಂಘಮಂ ಪೂಜಿಸಿಲ ತಂಡ
ಮುಷಿಯರ್ಗ್ ಭಿಕ್ಷೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿ ತಟ್ಟು ಕುಂಭ ಗುಂಡಿಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಶ್ರುತ
ಪಾವಡೆಗಳಂ ಕೊಟ್ಟು ಅನಿತೆಯರ್ಜಿಯರ್ಗ್ ಕೊಟ್ಟು ಚತುಃಸಂಘ
ಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ವಿಭವಾನುಗುಣವಾಗಿ ವಸಂತೋಕುಳಿಯಂ
ಮಾಳ್ವದು. ಇದು ನೋಂಪಿಯ ಉದ್ಯಾಪನೆಯ ಕ್ರಮಮೆಂದು ಗಾತಮ
ನ್ವಾಮಿಗಳು ಪೇಳಿ ಕೇಳ್ವ ಸಂತುಷ್ಟ ಚಿತ್ತರಾಗಿ

ಆವಾಪ ದೋಷಮೆಲ್ಲಮ
ನೋವದೆ ಪರಿಹರಿಪ ಜೀವದ¹ಯಾ¹ಷ್ಟಮಿಯಂ
ಭಾವಿಸಿ ನೋಂಪವರೆಲ್ಲಂ
ಭೂವಳಯದ ಸುಖಮನುಂಡು ಮುಕ್ತಿಯ ಪಡೆವರ್

ಎಲ್ಲಾ ವ್ರತಮುಂ ನೋಂಪಿಯ
ಕೊಲ್ಲದ ವ್ರತಕಥಿಕಮಲ್ಲು ಮದಲುಂ ಭವ್ಯರ್
ಪೊಲ್ಲಮೆ ಗೆಯ್ದಾ ದೋಷಕೆ
ನಲ್ಲದೆ ಪೂಜಿಪುದು ಜೀವದ²ಯಾ²ಷ್ಟಮಿಯಂ

ಎಂದು ಶ್ರೇಣಿಕ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರನುಂ ಚೇಳಿನೀ ಮಹಾ
ದೇವಿಯುಂ ನೋಂಪಿಯಂ ಕೈಕೊಂಡು ಎಲೆ ನ್ವಾಮಿ ಮುನ್ನೀ ನೋಂ
ಪಿಯ ನೋಂತ ಮಹಾನುಭಾವರ ಕಥೆಯಂ ನಿರೂಪಿಸೆಂದು³ ಬಿನ್ನ
ವಿಸೆ ಅವರಿಂತೆಂದು ಪೇಳ್ವರು :

ಈ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಭರತಕ್ಷೇತ್ರದಾರ್ಯಾಖಂಡದೊಳವಂತಿವಿಷಯ
ದೊಳುಜ್ಜಯಂತಿಯೆಂಬ ಪುರಮಾ ಪುರಮನಾಳ್ವಂ ಯಶಾಘಮಹಾ
ರಾಜನಾತನ ಪಟ್ಟದರಸಿ ಚಂದ್ರಮತಿಯೆಂಬಳವರಿರ್ವರ್ಗಂ ಮಹೇಂ
ದ್ರಂಗಮಿಂದ್ರಾಣಿಗಂ ಜಯಂತನಂತೆ ಯಶೋಧರನೆಂಬ ಕುಮಾರಂ
ಪುಟ್ಟಿ ಶೈಶವಂ ಪತ್ತುವಿಟ್ಟು ಶಸ್ತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳೊಳಶ್ವಗಜಾರೋಹಣಂ

1 [ಯೆ ಅ] ?   2 [ಯೆ ಅ] ?   3 [ನಿಮೆಂ] ?

ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಕಲಾಪ್ರವೀಣನಾಗಿರೆ ಯಶಾಘಮಹಾರಾಜಂ
ಯಶೋಧರ ಕುಮಾರಂಗೆ ಅಮೃತಮತಿಯೆಂಬ ರಾಜಪುತ್ರಿಕೆಯಂ ಅಗ್ನಿ
ಸಾಕ್ಷಿಕವಾಗಿ ವಿವಾಹಮಂ ಮಾಡಿ ಸುಖದಲ್ಲಿದ್ದು[ಂ] ಅಮೃತಮತಿಗಂ
ಯಶೋಧರಂಗಂ ಮೂಡಣದಿಕ್ಕಿಂಗಂ ದಿವಸಕ್ಕಂ ಸೂರ್ಯನುದಯ
ಪಂತು ಯಶೋಮತಿ ಎಂಬ ಕುಮಾರನುದಯಂಗೆಯ್ದು ಯಶಾಘ
ಮಹಾರಾಜಂ ಪುತ್ರಪೌತ್ರರಿಂ ಬಳಸಿ ಸಪ್ತತಳಪ್ರಾಸಾದದ ಮೇಲೊಡ್ಡೊ
ಲಗಂ ಗೊಟ್ಟಿರಲಾ ಸಮಯದೊಳುಲಾಪಾತಮಂ ಕಂಡು ನಂಸಾರ
[ಭೋಗ]¹ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ಕಾಯಾಯುಗಳನಸ್ಥಿರಂಗಳಿಂದಹುದು ಯಶೋ
ಧರಂಗೆಭಿಷೇಕ ಪೂರ್ವಂ ರಾಜ್ಯಪಟ್ಟಮಂ ಕಟ್ಟಿ ಪರಮ ನಿರ್ವಾಣ
ಸಾಧನಮಪ್ಪ ಜಿನದೀಕ್ಷೆಯಂ ಕೈಕೊಂಡು ಉಗ್ರೋಗ್ರ ತಪಶ್ಚರಣಂ
ಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತಮಿರೆ ಇತ್ತರ² ಯಶೋಧರಮಹೀರಾಜಂ ರಾಜ್ಯಂ
ಗೆಯ್ಯುತ್ತಮಿದೊಂದು ದಿವಸಂ ರಾತ್ರಿಸಮಯದೊಳು ಸಾಮಂತ
ಪುರೋಹಿತ ಸೇನಾಪತಿ ದಂಡನಾಯಕ ಮುಂತಾದ ಬಾಹತ್ತರ ವಿನಿ
ಯೋಗಮಂ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಸಜ್ಜಾಗೃಹಮಂ ಪೊಕ್ಕು ರತಿಯುಂ ಕಾಮ
ದೇವನುಮಿರ್ಪಂತು ಅಮೃತಮತಿಯುಂ ತಾನುಂ ಮನ್ಮಥಕೇಳೀ ವಿನೋ
ದಾಮೃತ ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದೊಳೊಲಾಡಿ ಪಟ್ಟಿಪುರ್ದುಂ ಬೆಳಗಪ್ಪಜಾವ
ದೊಳು ಅರಮನೆಯಿಂದತಿ ದೂರಮಲ್ಲದೆಡೆಯೊಳು ಯಾಗಹಸ್ತಿಯಂ
ಕಟ್ಟಿರಲದಹಿ ಮಾವತಿಗನಪ್ಪವಂಕನೆಂಬಾತಂ] ನಿವ್ರೆಯಿಂದಚ್ಚತ್ತು
ಸುಸ್ವರದಿಂ ಮಾಳವಪಂಚಮವೆಂಬ ರಾಗಮಂ ಮಾಳ್ವ¹ದಾ¹ ಸಮಯ
ದೊಳೆಚ್ಚಿತ್ತಿದ್ದ ಅಮೃತಮತಿ ಅದಂ ರಾಗಸ್ವರಮಂ ಕೇಳ್ದು ಕಿವಿವೇಟಂ
ಗೊಂಡು ಬೆಳಗಾಗಲೊಡಂ ಗುಣವತಿಯೆಂಬ ದೂತಿಯಂ ಕರೆದೆರೆ ಅಬ್ಬಾ
ನಮ್ಮ ಸಜ್ಜಾಗೃಹದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದಾರ್ನೆಯ ಮಾವತಿಗಂ ರಾಗಂ
ಗೆಯ್ಯಲಾತನೆ ರಾಗಮೆನ್ನ ಮನಮಂ ಸೆಹೆಗೆಯ್ದು ದಾತನಂ ನನಗೆ ನೀಂ
ಪೋಗಿ ತರಲ್ವೇಳ್ಳು ಮನಲಾಕೆ ಆತನಿದ್ಲಗ್ಗೆ ಪೋಗಿ ಆ ಅಪ್ಪವಂಕನೆಂ
ತಪ್ಪ ಚೆಲುವನೆಂದೀಕ್ಷಿಸಿ ಕುಗ್ಗಿದ ಕೊರಳುಂ ಹಹಿದಲೆಯುಂ ನಂಡು
ಮೂಗುಂ ಹೊಜಿಹಲ್ಲುಂ ಗೀಜುವಾಯುಂ ಕೊಳೆತ ಕಣ್ಣುಂ ಮೂಳ
ಗಿವಿಯುಂ ನಳಿದಪ್ಪ ಪಣಿಯುಂ ರೋಮಮಿಲ್ಲದ ಪುರ್ಬುಂ ಗೊಡು
ಗೊಂಡೆದೆಯುಂ ಸೋಬೆಗುತ್ತದಿಂದುಬ್ಬಿದ ಹೊಟ್ಟೆಯುಂ ಸುಡೆ ಪುಣ್ಣಂ

¹ ಒರೆ ಹರಿದುಹೋಗಿದೆ.

² [ದುಮಾ] ?

ಸುರಿವ ಕೀವಿಂ ಮುತ್ತಿ ಜೊನ್ನೆಂದೇಳುವ ನೋಣವುಂ ಆನೆಯ ಮೂತ್ರ
 ಗಳಿಂ ಬೆಂದ ಬೆರಳೆಳುಂ ಹತ್ತಿದ ನಿತಂಬಮುಂ ಮುಣ್ಣಿದ ಬೆನ್ನುಂ ಬತ್ತಿದ
 ಕಾಲ್ಗುಂ ಹೆಡಸು ನಾಟುವ ಶರೀರಮುಂ ಇಂತಿದ್ ಆನೆವಾಂಕನಂ
 ಕಂಡು ಗುಣವತಿ ಅತಿ ಪೇಸಿ ಅರನಿಯಂ ನಿಂದಿಸಿ ಮರಳಿ ಅರನಿಯಲ್ಲಗೆ
 ಬಂದು ಇಂತೆಂದಳೆಲೆ ಮಗಳೆ ನೀನಪ್ಪೊಡೆ ಮನುಷ್ಯಾಕಾರಮಂ ಧರಿಸಿದ
 ಉರ್ವಶಿಯಂತಿಪ್ಪೆ ನಿನ್ನ ವಲ್ಲಭಂ ದೇವೇಂದ್ರನಂತಿಪ್ಪನೀ ನಿಕ್ಕಪ್ಪನಂ
 ಬಯಸಲಪ್ಪುದನುಚಿತಮೆನಲಾಕೆ ಇಂತೆಂದಳೆಲೆ ಮರುಳೆ ಆವಾತ
 ನಲ್ಲಿ ಕಾಮಂ ಪೂಜ್ಯನಾತಂ ಹೀನಕುಲನಾದೊಡಂ ರೂಪಾಧಿಕಮಿಲ್ಲ
 ದಿದೊಡಂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಆತನೆ ಕಾಮದೇವನಾದಕಾರಣಂ ರೂಪು ಕುಲ
 ಗುಣಂಗಳೆಂಬ ದುರಬುದ್ಧಿಯಂ ಬಿಟ್ಟು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮನವಸೋಲಿಸುವವಂ
 ಕಾಮದೇವನೆಂದೆ ಬಗೆದು ತರಲ್ವೇಳ್ಕು ಮೆನಲಾ ಗುಣವತಿ ಆಕೆಯ ನಿರಾ
 ಒಂದದಿಂ ಸಂಬಂಧಿಸಿಕೊಡಲಾತನೊಡನೆ ಕಾಮಸುಖವನನುಭವಿಸುತ್ತ
 ಮಿರಲೊಂದು ದಿವಸಂ ಯಶೋಧರ ಮಹಾರಾಜಂ ತನ್ನೊಳು ಮುನ್ನಂ
 ಮಾಳ್ವಾಲಿಂಗನ ಚುಂಬನ ಮೊದಲಾದಕ್ಕಿಂ ಕಾಣದೆ ಭೇದಿಸಿ ಆಕೆಯ
 ಮನಮಂ ಕಾಣದಿರೆ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನಂ ರಾಯಂ ಓಲಗಂಗೊಟ್ಟು
 ಅಮೃತಮತಿಯಂ ಹತ್ತಿರೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಟಕ ಶಾಲೆಯಿಂ ರಾತ್ರಿ
 ಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಗಳೆದು ಒಡೊಲಗಮಂ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭೆ
 ಯಪ್ಪ ಅಮೃತಮತಿಯ ಕೈವಿಡಿದುಕೊಂಡು ಸಜ್ಜಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸ್ತ್ರೀ
 ಪುರುಷರುಂ ಕಾಮಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಿರ್ತು ನಿದ್ರಾಮುದ್ರಿತನಾದುದನೆ
 ಕಂಡು ಮೆಲ್ಲನೆಳ್ಳು ಅಪ್ಪವಂಕಂಗೆ ಭಕ್ಷ್ಯಂಗಳಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪೋಪು
 ದುಂ ರಾಯನೆಚ್ಚಿತ್ತು ಆಕೆಯ ಪಿಂದುಯೆ ಪೋಗಿ ಮಹಿಗೊಂಡಿರೆ ಅಮೃತ
 ಮತಿ ಪೋಗಿ ಅಪ್ಪವಂಕನಂ ಮಲಗಿದನನೆಚ್ಚಿಸೆ ಆತಂ ಕ್ರೋಧಮಂ
 ತಾಳ್ಳು ನಿದ್ರೆಯಂ ಕೆಡಿಸಿದೆಯೆಂದು ಕೋಪಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಎಂದೂ ಒರ್ಪ
 ಪೊತ್ತಿಗೆ ಬಂದುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೋಪಿಸಿ ಆಕೆಯಂ ಮುಂದಲೆ ವಿಡಿದು
 ಆನೆಯ ನೇಣುಗಳಿಂ ಬಡಿಯೆ ಆಕೆ ದೈನ್ಯವೃತ್ತಿಯಿಂ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ
 ಲಿಂತೆಂದಳು ಎಲೆ ಪ್ರಿಯನೆ ರಾಯಂ ನಾಟಕಶಾಲೆಯಂ ನಾಡಿಸಿ
 ಬರ್ಪಾಗಂ ಪೋತ್ತು ಪೋಯ್ತು ಅದುಕಾರಣ ನಾನುಂ ಬಂದುದಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ
 ನೀನುಂ ನನ್ನ ಕೊಲಲಾಗದೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಆ ನೋವಂ ಮಹಿದು

ತಾನುಂ ತಂದ ಕಜ್ಜಾಯಮಂ ಆತಂಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅಷ್ಟವಂಕನೊಳು ನೆರೆ
 ದಿಪ್ಪುದುಂ ರಾಯಂ ಕಂಡು ಬಡ್ಗಮಂ ನೆಗಪಿ ಪೊಯ್ವನೆಂದು ಬಗೆದು
 ತನ್ನ ಮನದೊಳಂತೆಂದು ಭಾವಿಸಿದನೀ ನಿಕ್ಕಪ್ಪನೆನ್ನ ವೆಸೆಯಿಂ ಜೀವಿ
 ಪಂ ಇವಳುಂ ಸ್ತ್ರೀ ವಧೆ[....?]ಯೆಂದು ತತ್ಪ್ರ ರಾಯರುಗಳ ಮಸ್ತಕಮಂ
 ವಿದಾರಿಪ ಬಡ್ಗಂ ಹೀನನುಮಿಂತಪ್ಪ ನಿಕ್ಕಪ್ಪನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಪುದಲ್ಲ
 ವೆಂದು ರಾಯಂ ಕೊಲೆಗೆ ಹೇಸಿ ತಿರಿಗಿ ಬಂದು ಮಂಚದಮೇಲೆ ಪವಡಿಸಿ
 ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗುಣಾಗುಣಂಗಳಂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅವಿಚಾರಮಂ ಭಾವಿಸುತ್ತ ಮಿರೆ
 ಅಮೃತಮತಿಯುಂ ಅಷ್ಟವಂಕನೊಳು ನೆರೆದು ಅವನೊಳು ಹೇಳಿಕೊಂಡು
 ನಜ್ಜಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗೆ ಆ ವೇಳೆಗೆ ಬೆಳಗಾಗೆ
 ಮಂಗಳ ಪಾಠಕ ಧ್ವನಿಯಿಂ ರಾಯನೆದ್ದು ಮುಖ ಮಜ್ಜನಮಂ ಮಾಡಿ
 ದೇವಾಧಿದೇವನಪ್ಪ ಅರ್ಹತ್ ಪರಮೇಶ್ವರಂಗೆ ವಂದಿಸಿ ಒಡ್ಡೋಲಗ
 ದೊಳು ಕುಳ್ಳಿದ್ ನಮಯದೊಳು ಒರ್ವಂ ರಾಯಗೆ ನೆಯ್ದಿಲಪುಷ್ಪಮಂ
 ಕಾಣಿಕೆಯಂ ಕುಡೆ ಅದಂ ರಾಯಂ ವಾಸಿಸಿ ಕಯ್ಯೊಳು ಪಿಡಿದುಕೊಂಡು
 ಓಲಗಮಂ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭೆಯಪ್ಪ ಅಮೃತಮತಿಯ
 ಒಡ್ಡೋಲಗಮಂ ಪೊಕ್ಕು ಆಕೆಯಂ ಕಂಡು ಇರುಳಿನ ವೃತ್ತಾಂತಮಂ
 ಹೇಳುವಂತೆ ಆಕೆಯ ಕೂಡೆ ಸರಸವಿನೋದದಿಂ ನೆಯ್ದಿಲ ಪುಷ್ಪದಿಂದಿಡೆ
 ಆಕೆಯುಂ ಆಗಳೆ ಮೂರ್ಛವೋಗಿ ಬೀಳೆ ಅದಂ ಅರಸಂ ಕಂಡು ಶೀತಲ
 ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದೆಚ್ಚರಿಕೆಯಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿ ಎಲೆ ಪ್ರಿಯಳೆ ನಿನಗೆ ಇಂದು ಬಂದ
 ವಿಪತ್ತು ಇನ್ನೆಂದಿಗು[ಂ]ಬಾರದೆಂದು ಸಂಕೇತದಿಂದಹಿಪಿ ರಾಯಂ ಸ್ತ್ರೀ
 ಯರ ಮಾಯಮಂ ನೆನೆಯುತ್ತ ತನ್ನ ತಾಯರಮನೆಗೆ ಬರೆ ಚಂದ್ರ
 ಮತಿ ಮಗನ ಮೊಗಮಂ ನೋಡಿ ಮಹಿಗಿ ನಿನಗಾರ ಭಯಂ ನಿನ್ನ ಮುಖ
 ಕಮಲ ಬಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಮೇನೆಂದು ಮಗನಂ ಬೆಸಗೊಳಿ ಎಲೆ ತಾಯೆ
 ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂ ನನಗೊಂದೂ ಭಯವಿಲ್ಲ ನಿನ್ನೆಯ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ
 ಪೆಡ್ಲೊನೆಯಪ್ಪ ಅಮೃತಮತಿ ಏಳುನೆಲೆಯುಪ್ಪರಿಗೆಯಿಂದಂ ಕೆಳಗಣ
 ಬಚ್ಚಲ ಗುಳಿಯೊಳು ಪೊರಳುವುದಂ ಕಂಡೆನು ಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿಯಂ
 ರಾಹು ಪಿಡಿವುದಂ ಸ್ಪಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಅತಿಭೀತನಾದೆನೆನೆ ಆ ಮಾತಂ
 ತಾಯಿ ಕೇಳ್ಳು ದುಃಸ್ವಪ್ನಮೆಂದು ಬಗೆದು ಮಗನೆ ನೀ ಕಂಡ ಸ್ವಪ್ನದ
 ಫಲಮತಿಕಪ್ಪವೆಂದು ರಾಜಬಾಧೆಯಂ ಹೇಳು ಮಿದಲಿ ದೋಷಮ

ನೊಂದೆ ಕ್ಷಣದೊಳು ಕೆಡಿಸಲಾರ್ಪ ಚಂಡಮಾರಿಯೆಂಬ ದೇವತೆಯಂ
 ಪೂಜಿಸಿ ನಿನ್ನ ಭುಜಾದಂಡಮಂಡಿತಮಪ್ಪ ಕಂಡಯದಿಂ ಕುಟುಗಲ
 ಸಹಸ್ರಮಂ ಕೊಂದು ದೇವಿಯಂ ಪೂಜಿಸಿ ದೇವಿಯುಂ ತೃಪ್ತಿ ಬಡಿಸಲು
 ಸ್ವಪ್ನದೋಷಮೆಲ್ಲಂ ತೀರ್ಗುಮೆನಲರಸಂ ನಡನಡಂ ನಡುಗಿ ಕಿವಿಗಳಂ
 ಮುಚ್ಚಿ ಅತಿ ಭೀತನಾಗಿ ತನ್ನ ತಾಯಿಗಿಂತೆಂದ[ಂ] ನಮ್ಮ ಕುಲದರಸುಗ
 ಳೆಲ್ಲರುಂ ಶ್ರೀ ಜಿನಧರ್ಮ ಪರಾಯಣರಹಿಂಸಾದಿ ಪ್ರತಮಂ ಧರಿಸಿ
 ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಮೋಕ್ಷಮಂ ಪಡೆದರು ಅದಂ ನೀನಣಿಯದಂತೀ ಹಿಂಸೆಯ
 ನುಡಿಯಂ ನುಡಿಯಬರ್ಪುದೆ ಎಂದು ಪೇಳಿ ತನ್ನ ಮನದೊಳಿಂತೆಂದನೆತ್ತ
 ಮೆಟ್ಟಲೆತ್ತ ಚಪ್ಪಟೆಯಾಯ್ತೆಂದು ತಾನೊಂದ ನೆನೆದರೆ ತಾನೊಂದಾ
 ಯಿತ್ತಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಳಂ ಬಾಲಕರೊಳಮಜ್ಞಾನಿಗಳೊಳಂ ಮೂರ್ಖ
 ರೊಳಂ ಸ್ವಪ್ನಾದಿಗಳಂ ಪೇಳಲಾಗದೆಂಬ ನೀತಿಯಂ ನೆನೆಯುತ್ತ ತಾಯಿ
 ಪೇಳಿದ ಹಿಂಸೆಗೆ ಪೇಸುತ್ತಮಿರ್ಪ ನಿಜಕುಮಾರನಂ ಕಂಡು ಚಂದ್ರಮತಿ
 ಇಂತೆಂದಳು ತಾಯಮಾತಂ ಮೀಳುವುದು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜಪುತ್ರಂಗೆ
 ಲಕ್ಷಣಮಲ್ಲೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿ ಪೇಳಿ ಹಿಂಸೆಗೆ ಕೇಳಿದರೆ ತಾಯಿ ಮನ
 ದೊಳೊಂದುಪಾಯಮಂ ನೆನೆದು ವಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿಯಂ ಚಿತ್ರಕರಿಂ
 ಮಾಡಿಸಲದು ವಿಚಿತ್ರರೂಪಮಪ್ಪುದುಮಾ ರೂಪಾತಿಶಯಕ್ಕೆ ಒಂದು
 ವಿಶಾಚಮದಹೊಳೆಗೆ ಪೊಕ್ಕಿರಲುಂ ಆ ಕೋಳಿಯಂ ಕೊಲ್ಲಿಂಬುದುಂ
 ಅರಸಂ ಒಲ್ಲೆನೆಂದೊಡೆ ತನ್ನಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಬೆನೆನಲಾಭೀತನಾಗಿ
 ತಾಯುಪರೋಧಕ್ಕೊಡಂಬಟ್ಟು ಅಶ್ವಯುಜ ಮಾಸದ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದಷ್ಟ
 ಮಿಯ ಕುಜವಾರದಂದು ಚಂಡಿಕಾದೇವಿಯ ಮುಂದಾ ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿ
 ಯಂ ತಾಯ ಒತ್ತಂಬದಿಂ ಬಂಡಯದಿಂ ಪೊಯ್ಯಲಾ ಕೋಳಿಯ
 ಪೊಳಪೊಕ್ಕಿದ್ ಭೂತಂ ಕೋಳಿಯಂತೆ ಕೂಡೆ ಕೂಗಿ ಅರಸಂ ಆ
 ಧ್ವನಿಯಂ ಕೇಳ್ವು ಪಿಡಿದನಿಯಂ ನೆಲಕ್ಕೀಡಾಡಿ ಮಣುಗಿ ನಡನಡಂ
 ನಡುಗಿ ಕಣ್ಣನಿಯಂ ತುಂಬಿ

ಇದು ಕೋಳಿಯ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಂ
 ಸುದತಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ[ಮೆನ್ನ] ನರಕದ್ವಾರ
 ಕೈದು ಕರೆವುದೆಂದು ಮನದೊಳು
 ಕುಡಿದಂ ಪಾತಕಿಯೆನಿಪ್ಪ ತಾಯಿಂ ನೊಂದಂ

ಅಂತು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಪರಮ ಮೈರಾಗ್ಯದಿಂ ಜಿನದೀಕ್ಷಾಭಿ
ಮುಖನಪ್ಪ ನಿಜವಲ್ಲಭನಂ ಅಪ್ಪುತಮತಿ ಕಂಡು ತನ್ನ ದೂಸಖಿಂದೀತಂ
ಪೋಪನಿದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಂ ಮಾಳ್ವನೆಂದು ಮನದೊಳು ನೆನೆದು ಪತಿಯ
ನಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಾಲ್ಗೊಳಿ ನಿೀ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋತ್ತಮಂ ದಯಾಪರ
ನಪ್ಪುದುಂ ಸ್ತ್ರೀಯಪ್ಪನ್ನಪರಾಧಮಂ ಸೈರಿಸಿ ಯಶೋಮತಿಗೆ ಪಟ್ಟಂ
ಗಟ್ಟಿ ಎನ್ನರಮನೆಯೊಳಾನುಂ ನೀವುಂ ಅತ್ತೆಯುಂ ಭೋಜನಂಗೆಯ್ದು
ಮೂವರುಂ ಜಿನರೂಪಧಾರಿಗಳಪ್ಪೆವೆಂದೊಡಂಬಡಿಸಿ ವಿಷದ ಲಡ್ಡುಗೆಯುಂ
ಮಾಡಿಕಿ ಗಂಡನುಮಂ ಅತ್ತೆಯುಮಂ ಕೊಂದಪ್ಪವಂಕನೊಡನೆ ಕಾಮ
ಭೋಗಂಗಳನನುಭವಿಸುತ್ತಮಿದಳಿತ್ತಂ ಯಶೋಧರಂ ಸತ್ತು ಹಿಟ್ಟಿನ
ಕೋಳಿಯುಂ ಕೊಂದ ದೋಷದಿಂ ವಿಂಧ್ಯಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ನವಿಲಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿದ
ನಿತ್ತಲಾ ಚಂದ್ರಮತಿಯುಂ ಸತ್ತು ಕರಹಾಟದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುನಾಯಾಗಿ
ಪುಟ್ಟಿದಳಂತಿರ್ಪರುಂ ಪರಸ್ಪರ ಮೈರಭಾವದಿಂ ಎಯ್ಯಮ್ಮಗಮುಂ ಕೃಷ್ಣ
ನರ್ಪನುಂ ಅಜನುಂ ಕೋಣನುಂ ಮೀನುಂ ಮೊಸಳೆಯುಂ ಆಡುಂ
ಹೋತನುಂ ಮೊದಲಾದನೇಕ ಭವಂಗಳೊಳು ಅನ್ನೋನ್ಯ ಹತಿಯಿಂ
ಸತ್ತು ಕಡೆಯೊಳುಜ್ಜೇನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾದೆಗನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಳಿಗಳಾಗಿ
ಪುಟ್ಟಿರಲಾ ಮಾದೆಗನರಸಂಗೆ ಕಾಣಿಕೆದಂದು ಕೊಡಲಾತಂ ಚಂಡಕರ್ಮ
ನೆಂಬ ತಳವಾಳಿನ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಡಲೊಂದು ದಿವಸಂ ಯಶೋಮತಿ ಮಹಾ
ರಾಜಂ ತನ್ನರಸಿ ಕುಸುಮಾವಳಿಯೆಂಬಳೆವೆರಸಿ ಉದ್ಯಾನವನಕ್ಕೆ ಪೋಗಿ
ಪೂವಿನ ಮಂಟಪದೊಳು ತಳಿರ ತಲ್ಪದೊಳು ತಾನುಂ ಕುಸುಮಾವಲಿ
ಕಾಮಸುಖದಿನಿರ್ದನಿರಲು ಚಂಡಕರ್ಮಂ ಕೋಳಿಗಳೆವೆರಸು ವನವಿಹಾ
ರಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಮಲ್ಲದ ದಿವ್ಯಮುನಿಗಳಂ ಕಂಡು ಜೀವತತ್ತ್ವಮಂ ಕೇಳಿ
ಜೀವದಯಾ ಸ್ವರೂಪಮಂ ಕೇಳ್ವು ಮಲ್ಲರ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಕೋಳಿಗಳ್
ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟಂಗಳಾಗಿ ಸರಂಗೆಯ್ಯೆ ಯಶೋಮತಿಯೆಂಬರಸಂ ಶಬ್ದ
ವೇದಿಯೆಂಬ ಬಾಣದಿಂದೆರಡರ ಶಿರಮನೊಮ್ಮೊದಲೊಳೆ ಚೈದಿನಲಿ
ವೆರಡುಂ ಕುಸುಮಾವಲಿಯ ಗರ್ಭದೊಳಿಭಯರುಚಿ ಅಭಯಮತಿಗಳೆಂಬ
ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಸುಗಳಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿ ಶಿಶುತ್ವಮಂ ಪತ್ತುವಿಟ್ಟು ಬಾಲಕಾಲ
ದೊಳೆ ಸುದತ್ತಾಚಾರ್ಯರ ಪಕ್ಷದೊಳು ಹಿಂದಣ ಪ್ರಪಂಚಮಂ ಕೇಳ್ವು
ನಿರ್ವೇಗಂ ಪುಟ್ಟಿ ಕ್ಷುಲ್ಲಕರಾಗಿ ತಪಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಂ ಯೌಧೆ ವಿಷಯದ

ರಾಜಪುರದ ಅರಸಂ ಮಾರಿದತ್ತನ ಪುರದ ಬಹಿರುದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಸುದತ್ತಾ ಚಾರ್ಯರುಂ ಸಮುದಾಯಂಬೆರಸಿ ಬಂದು ಪಂಥಾತಿಚಾರ ಪ್ರತಿಕ್ರಮಣಂ ಗೆಯ್ದು ಪವಾಸಮಂ ಕೈಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಯುಗ್ಮಮಂ ಭಿಕ್ಷಾನಿಮಿತ್ತ ಮಾ ಪುರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಲಾ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳು ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದಷ್ಟ ಮಿಯುಂ ಬರಲಾ ರಾಜಪುರದರಸ ಮಾರಿದತ್ತಂ ಚಂಡಮಾರಿಯ ಭಕ್ತ ನಪ್ಪುದಹಿಂದಾ ದೇವತೆಗೆ ಜಾತ್ರೆಯಂ ನೆರವಿ ದೇವತೆಯ ಮುಂದೆಲ್ಲಾ ಜೀವಂಗಳ ಯುಗಲಂಗಳಂ ವಧಿಸುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಿಂದಂ ಶ.ಭಲಕ್ಷಣ ಸಂಭೃತಂಗಳಪ್ಪ ಮನುಷ್ಯಯುಗ್ಮಮಂ ತರಲ್ವೇಡಿ ಚಂಡಕರ್ಮನೆಂಬ ತಳಾ ಟನನಟ್ಟಲಾತಂ ಬಂದು ಭಿಕ್ಷಾನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಬರ್ಪಭಯರುಚಿಯಭಯ ಮತಿಗಳಂ ಕಂಡವರಿರ್ವರಂ ಪಿಡಿದು ದೇವತೆ ಸಂತುಷ್ಟೆಯಹಳೆಂದು ಪಿಡಿ ದೊಯ್ದು ಮಾರಿದತ್ತಂ ಗೊಪ್ಪಿಸಲಾತಂ ಕೂಲರೆಂದು ಇವರ ಗಂಧಲೇಪ ನವಂ ಮಾಡಿ ಪೂವಿನೆ ಮಾಲೆಯನಿಕ್ಕಿ ದೇವತೆಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿರಿಸಿ ಅರಸಂ ಖಡ್ಗಮಂ ಜಡಿದು ಜನಮೆಲ್ಲಂ ಅರಸನಂ ಇವರೊಡನೆ ಪರಸಿ ಮೆನಲವರಿಂತೆಂದರೆಲೆ ಮಹಾರಾಜಾ ನೀಂ ರಾಜಚಂದ್ರನಪ್ಪುದಹಿಂ ಚಂದ್ರನಂತೆಲ್ಲಾ ಜನಂಗಳಿಗೆ ಹಿತಮನೆ ನೆಗಳುತ್ತ ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಪ್ರತಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತ ಪುತ್ರಮಿತ್ರರಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸಿ ದಯಾ ಮೂಲಮಪ್ಪ ಅಹಿಂಸಾ ಧರ್ಮಮೆ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗಮೆಂದಾರಾಧಿಸಿ ಸದ್ಧರ್ಮ ಪರಾಯಣನಾಗಿ ರಾಜಾನ್ವಯತಿಲಕನೆನಿಸಿ ಸುಖದೆ ರಾಜ್ಯಮನನುಭವಿಸೆಂದು ಪರಸೆ ಅರಸಂ ಆ ಪರಕೆಯಂ ಕೇಳ್ದು ವಿಸ್ಮಯಾನ್ವಿತನಾಗಿ ಪಿಡಿದ ಖಡ್ಗಮಂ ನೆಲಕ್ಕೀಡಾಡಿ ಇವರಿರ್ವರ ಧೈರ್ಯಕ್ಕಂ ಬಾಲಕಾಲದಲ್ಲಿಯ ನಿರ್ವೇಗ ತೊಳವಿಗಂ ಮೆಚ್ಚಿ ನೀವಾರಾವ ಕುಲಮೇನು ನಿಮಿತ್ತಮೀ ಹರಯದಲ್ಲ ಭೋಗನಿಸ್ತು ಹರಾದಿರೆನೆ ಅವರಿಂತೆಂದರೆಲೆ ಮಹಾರಾಜಾ ಎಮ್ಮ ಚರಿತಮೆಂದು ಧಾರ್ಮಿಕರ್ಗೆಯೆ ಸೋಗನುವುದು ನೀನು ಮಿಥ್ಯಾಧರ್ಮರತನಾಡನದು ಕಾರಣ ನಿನ್ನ ಭೀಷ್ಮಮಪ್ಪಂತೆ ಮಾಡೆಂಬುದುಂ ಅರಸಂ ನೀವು ಮಹಾ ರಾಜರುಗಳು ಮಹಾಪುರುಷರೆಂದು ಅವರ ಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂ ಮಾಡಿ ತಾನುಂ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ವಂದಿಸಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡು ನಿರ್ಬಂಧದೆ ಬೆಸಗೊಳೆ ಅವರಿಂತೆಂದರೆಲೆ ಮಹಾರಾಜಾ ನಿನ್ನೊಳ್ಳಿತಂ ಬೆಸಗೊಂಡೆ ನಿನ್ನ ಬೋಧೆ ಯುಂ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗಾಭಿಮುಖವಾಯ್ತು ಭವೈತ್ಯಗುಣ

ವೆಂಬುದು ಬಹಿರ್ನಿಮಿತ್ತ ಮಿಲ್ಲದಂದು ಪ್ರಕಟಮನೆಯ್ದಾಗಿ ಇಂದೆಮ್ಮ
 ದೆಸೆಯಿಂ ಕಲ್ಯಾಣ ಪರಂಪರೆಗೆ ಕಾರಣಮಾಯೆಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ ಅರಸ
 ನೊಡನೆ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಣ ಕಥೆಯ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿಯಂ
 ಕೊಂದದು ಮೊದಲಾಗಿ ತಮ್ಮ ಭವಭವದ ಪ್ರಪಂಚಮಂ ನಿರೂಪಿಸೆ
 ಕೇಳ್ವು ಅರಸಂ ಭಯಚಕಿತಚಿತ್ತನಾಗಿ ಸುರಿವ ಕಣ್ಣನಿಯ ಪ್ರವಾಹ
 ದಿಂದಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳ ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂಗೆಯ್ದು ಪೂಜಿಸಿ ಪೊಡವಡೆ
 ಸರ್ವಜನಕಲ್ಪಂ ಕೇಳಿ ಚೋದ್ಯಂಬಟ್ಟು ಇವರ್ಗೆ ತಾವೆಲ್ಲರೂಂ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ
 ಪ್ರಣತರಾಗಿದ್ದುದಂ ಕಂಡು ಪರಸುತಿರೆ ಆ ಚಂಡಮಾರಿದೇವತೆ ಪಂತಿ
 ದುರ್ದಂದೊಡೆ ಕರದ ಬಡ್ಗ ಕಪಾಲ ಮುರ್ವಸೂ[.]ರಿವ ನಾಲಗೆ ಕರುಳ
 ಮಾಲೆ ಪೊರಳ್ಳ ಗಲ್ಲ ಕೋಟಿದಾಡೆ ಹಪುದ ತಲೆ ಬಿಡುಗಣ್ಣು ನೀಳ್ವ
 ನಾಲಗೆ ಇಂತಪ್ಪ ಭಯಂಕರಮೆನಿಸಿ ನೆಗಳ್ಳ ಚಂಡಮಾರಿ ದೇವತೆ ಆ
 ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳ ಭವಪ್ರಪಂಚಮಂ ತಾ ಕೇಳ್ವು ಹಿಂಸೆಗೆ ಪೇಸಿ ಭಯ
 ಭ್ರಾಂತಿಯಾಗಿ ಮಹಿಗಿ ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿಯಂ ಕೊಂದು ಯಶೋಧರನುಂ
 ಚಂದ್ರಮತಿಯುಮಿಂತಪ್ಪ ಭವಭವದಲ್ಲಿ ಅಚಿಂತ್ಯಮಪ್ಪ ದುಃಖದಾವಾಗ್ನಿ
 ಯಿಂ ಬೆಂದುನೊಂದರಿನ್ನು ಸಚೇತನಂಗಳಪ್ಪ ಜೀವವಧೆಯಂ ಮಾಡಿದ
 ನಿರ್ಗುಣರಿನ್ನೆಂತಪ್ಪ ಪಾತಕದ ಫಲಮನುಂಬರೆಂದು ಮಹಿಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ
 ಮಪ್ಪ ದಿವ್ಯರೂಪಂಧರಿಸಿ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳ ಪಾದೋಪಾಂತಧರೆಯೊಳ್
 ಪೊರಳಿ ಎನ್ನಂ ರಕ್ಷಿಪುದೆಂದು ದೈನ್ಯಂಬಡುವ ದೇವತೆಯನರಸಂ ಸರ್ವಜನ
 ಪೆಲ್ಲಂ ಕಂಡಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಬಡುತಿರಲಾ ದೇವತೆಯಿಂತಂದಳೆಲೆ ಸ್ವಾಮಿ
 ಎನಗೆ ಅಹಿಂಸಾವ್ರತಮಂ ಪಾಲಿಪುದೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳ ಪಾದಮಂ
 ಪೂಜಿಸಿ ಅವರ ಪಕ್ಷದೊಳು ಅಹಿಂಸಾವ್ರತಮಂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪಂಚಾಣು
 ವ್ರತಂಗಳಂ ಕೈಕೊಂಡು ಅಷ್ಟಮೂಲಗುಣಂಗಳಂ ಧರಿಸಿ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವಮಂ
 ಸ್ವೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ತಾನುಂ ಪ್ರಜೆಗಳೊಡನೆ ಇಂದು ಮೊದಲೆನ್ನ ಭಕ್ತ
 ರೆಲ್ಲರೂಂ ನಿರವಧ್ಯಮಪ್ಪ ಭಕ್ತ್ಯಪಕ್ವಾನ್ನ ಪಾಯಸ ಸುಗಂಧ ಪುಷ್ಪಂಗಳಿಂ
 ಪೂಜಿಪುದಲ್ಲದೆ ಹಿಂಸೆಗೆಯಿದರ ವಂಶಮಂ ನಿರವಶೇಷವಾಗಿ ಕೆಡಿಸುವೆ
 ನೆಂದು ಒದಹು ಸಾಹು ಪೇಳಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಿಗೆ ಪೊಡವಟ್ಟು ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿ
 ದೇವತೆ ಪೋಗೆ ಮತ್ತಂ ಜನಂಗಳೆಲ್ಲಂ ಪೇಸಿ ಜಿನಧರ್ಮರತರಾದರಲ್ಲಿ
 ಮಾರಿದತ್ತ ಮಹಾರಾಜನಿಂತೆಂದನಾನಿತು ಕಾಲಂ ಗೈದ ಪಾಪಂ ತಪಂ

ಬಟ್ಟಲ್ಲದೆ ಪೋಗದೆಂದು ನಿರ್ವೇಗಮಂ ತಾಳ್ತು ದೀಕ್ಷೆಯಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲವ
 ರಿರ್ವರುಂ ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಗುರುಗಳಪ್ಪ ಸುದತ್ತಾಚಾರ್ಯರ ಸಮೀಪಕ್ಕೊ
 ಯ್ದುದುಮವರೀ ಮಹಾರಾಜಗೆ ಹಿಂನಾದೋಷಮಂ ಸವಿಸ್ತರಂ ನಿರೂ
 ಪಿಸಲಾತಂ ಕುಸುಮದತ್ತನೆಂಬ ಕುಮಾರಂಗೆ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ ಪೂರ್ವಕಂ
 ಪಟ್ಟಂಗಟ್ಟಿ ಸುದತ್ತಾಚಾರ್ಯರಿಂ ಜೀವದಯಾಷ್ಟಮಿಯ ನೋಂಪಿಯಂ
 ಕೊಡಿಸಿ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಸರ್ವಜೀವದಯಾಪರನಾಗಿರೆಂದು ಬುದ್ಧಿವೇಳಿ
 ತಾನುಂ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಪೇಸಿ ಜಿನದೀಕ್ಷೆಯಂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನಾ ಪುರದೊಳ
 ಗಣ ಪುರುಷರುಂ ಸ್ತ್ರೀಯರುಂ ಜೀವದಯಾಷ್ಟಮಿಯ ನೋಂಪಿಯಂ
 ಕೈಕೊಂಡು ಎಂಟು ವರುಷಂ ನೋಂತು ಉದ್ಯಾಪನೆಯಂ ಮಾಡಿ
 ದೇವೇಂದ್ರ ಧರಣೀಂದ್ರ ಮುನೀಂದ್ರ ಸಂಪತ್ತುಗಳನನುಭವಿಸಿ ಕ್ರಮದಿಂ
 ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಸುಖಮಂ ಪಡೆದರು ಮತ್ತಂ ಪಾರಿದತ್ತಮುನಿ ಜೀವದ
 ಯಾಷ್ಟಮಿಯ ಉಪವಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೋಂಪಿಯಂ ಕೈಕೊಂಡು
 ಉಗ್ರೋಗ್ರ ತಪಶ್ಚರಣಂ ಗೆಯ್ದು ಸಂನ್ಯಸನವಿಧಿಯಂ ಶರೀರ ಭಾರವ
 ಸಿಳಿಸಿ ಖನೆಯ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಣಿಮಾದಿಗುಣೋಪೇತನುಂ ಸಪ್ತಸಾಗೆ
 ರೋಪಮ ಜೀವಿತನುಂ ಪಂಕಪ್ರಭಾವ್ಯಾಪ್ತವದಿಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನನುಂ
 ತತ್ಕ್ಷೇತ್ರಪೂರಕ ವೈಕ್ರಿಯಕ ದೇಹನುಂ ೭ ನಾವಿರ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮನ
 ನಾಹಾರನುಂ ೩ ತಿಂಗಳು ೧೫ ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಉಚ್ಛಾಸಮನುಳ್ಳನುಂ
 ೪ ಲಕ್ಷೆಯುಂ ೮೦ ಸಾಸಿರ ಪೆಂಡಿಗೊಡೆಯನುಂ ಮಲಧಾತು ರಹಿತ
 ಮಪ್ಪ ದಿವ್ಯದೇಹಧರನಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿ ಸುಖಮಿದ್ಧಂ ಅಭಯರುಚಿ ಅಭಯ
 ಮತಿಯುಂ ಈಶಾನಕಲ್ಪದ ದೇವರಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದ ದಿವ್ಯಸುಖಮನನುಭವಿಸಿ
 ಕ್ರಮದಿಂದೆ ಮೋಕ್ಷಮಂ ಪಡೆದರೆಂದು ಗೌತಮಗಣಧರರು ನಿರೂಪಿಸೆ
 ಶ್ರೇಣಿಕ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರನುಂ ಚೇಳಿನೀ ಮಹಾದೇವಿಯುಂ ಕೇಳಿ
 ಸಂತುಷ್ಟಚಿತ್ತರಾಗಿ ನೋಂಪಿಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ನೋಂಪಿಯಂ
 ಕೈಕೊಂಡು ಸರ್ವಜ್ಞನಂ ಗಣಧರರುಮಂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಸಮವ
 ಸರಣಮಂ ಪೊಟಿವಟ್ಟು ಅನೇಕ ವಿಭವದಿಂ ಬಂದು ಪುರಮನರ
 ಮನೆಯಂ ಪೊಕ್ಕು ಸುಖಮರೆ ನೋಂಪಿಯ ದಿನಂ ಬರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಜ
 ಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಷ್ಟಮಿಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ನೋಂಪಿಯಂ ತಾವಿರ್ವರುಂ
 ಯಥಾಕ್ರಮದಿಂ ಭಕ್ತಪೂರಕಂ ಪಲಂಬರ್ ಭವ್ಯರಂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು

ಮಹಾ ವಿಭವದಿಂದೆಂಟು ವರ್ಷಂ ನೋಂತು ಕಡೆಯೊಳುಜ್ಜವಣೆಯಂ
ಮಾಡಿ ಬೀರ್ಣ ಚೈತ್ಯಾಲಯಂಗಳಂ ಬೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಂಗಳಂ ಮಾಡಿಸಿ
ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ಜೈನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ
ಅಗ್ರಹಾರಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ತತ್‌ಫಲದಿಂದೆ ಜಯಂತ ಮನ್ಮಥಗರ್ಣಿ
ಯರಪ್ಪ ಪಲಂಬರು ಪುತ್ರರಂ ರತಿಗೆ ಸಮಾನೆಯರಪ್ಪ ಪುತ್ರಿಕೆಯರಂ
ಪಡೆದು ಪಿರಿದಪ್ಪೈಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೊಡೆಯರಾಗಿ ದಿವ್ಯಸುಖಮನನುಭವಿಸಿದರು

ಆವಾವ ಜೀವವೆಲ್ಲವ
ನೋವದೆ ವಧೆಗೆಯ್ದು ಮಾರಿದತ್ತ ನರೇಂದ್ರಂ
ದೇವೇಂದ್ರನಾದನೆಂದೊಡೆ
ಜೀವದಯಾಪ್ಪಮಿಯ ನೋಂಪಿ ಸಾಧಾರಣಮೇ

ಅನುಬಂಧ ೩

ಚಂಡಶಾಸನ ಕಥೆಯ ಸಂಗ್ರಹ

(ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣದಿಂದ)

ಮೇರುವಿನರ್ಥಮಂ ಜನನಿಧಾನಮನಗ್ಗದ ಜಂಬುದೀವಮಂ
ವಾರಿಧಿಸರ್ಪನಪ್ಪಿದುದು ವಾರಿಧಿವೇಷ್ಟಿತ ಭೂಮಿಭಾಗದೊಳ್
ಭಾರತವರ್ಷಮೊಪ್ಪಿದುದು ಭಾರತವರ್ಷದ ತೆಂಕವಕ್ಕದೊಳ್
ಧಾರಿಣಿಗುಜ್ಜ್ವಲಶ್ರವಣಮಂಡನಮಾಯು ಸುರಮ್ಯಮಂಡಳಂ ೧

ಪರಮಬ್ರಹ್ಮನ ನಂದನಂ ಭರತಚಕ್ರಾಧೀಶ ದರ್ಪಾಪಹಂ
ಚರಮಾಂಗಂ ಕುಸುಮೇಷು ಬಾಹುಬಲದೇವಂ ಶ್ರೀ ಮಹಾಮಂಡಳೇ
ಶ್ವರನಾಳ್ವಿದುರ್ದುದಾರ ವಿರ ವಿಭವ ಶ್ರೀಪಾದನಂ ಪೌದನಂ
ಪುರಮುಂತಾ ಪುರಮಾ ಸುರಮ್ಯವಿಷಯಶ್ರೀ ವಕ್ರಬಿಂಬೋಪಮಂ ೨

ಅನಿತೊಳ್ವನವ ಸುರಮ್ಯಾ
ವನಿಗಂ ಪೌದನಪುರಕ್ಕಮಧಿಪತಿ ವಿರಾ
ರಿನ್ಯಪಾಲ ಶಿರಃಖರಶಾ
ಣಿ ನಿಭೃಷ್ಟಭುಜ ಕೃಪಾಣಕಂ ವಸುಷೇಣಂ ೩

ಗೂರ್ವಶಿ ರಂಭೆ ಮೇನಕೆ ತಿಲೋತ್ತಮೆಯೆಂಬರ ಹಾವಭಾವಮುಂ
ಪುರ್ವಿನ ಕೊಂಕು ಕಣ್ಣಮಲರ ಕಾಂತಿ ಕದಂಪಿನ ತೆಳ್ಳು ನಾಲ್ವುದಾ
ರೂರ್ವರೆ ಗೆಲ್ವುದಕ್ಕನಿಪ ರಾಣಿಯ ವಾನದ ದೇಸೆಯಾಸೆಯು
ಯ್ನೂರ್ವರೊಳಂ ಸುನಂದೆ ಪಿರಿಯಳ್ ವಸುಷೇಣನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯಿಂ ೪

ಜಯವಧು ಬಾಹುಪೂರಕದ ಮೇಲೆ ಮಲಂಗಿದ ತೋಳ್ಗಳಂ ಮನಃ
ಪ್ರಿಯ ದರಹಾಸದೊಳ್ ನಲವ ವಕ್ರಮನೂರ್ಜಿತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹಾರಯು
ಪ್ಪಿಯೊಳೊಲಿದುಯ್ಯರಾಡೆ ಪಿರಿದಾದುರಮಂ ನಡೆ ನೋಡುವಂ ಸುನಂ
ದೆಯ ಮುಖಬಿಂಬಮೆಂಬ ಮಣಿದರ್ಪಣದೊಳ್ ವಸುಷೇಣಭೂಭುಜಂ ೫

ಅಂತು ಸಕಲರಾಜ್ಯಾಂಗ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಳಂ ವಿನೋದವಿಳಾಸಂ ದೇಸೆ
ವಡೆವಿನಮಿಷ್ಟ ಸುಖಾನುಭವ ವಿಭೂತಿಯಿಂದಮಿದೊಂದು ದಿವಸಂ
ವಾಹಳೀ ವಿನೋದಾವಸರದೊಳೊರ್ವಂ ಪೂರ್ವ ಪರಿಚಿತ ಪ್ರಸನ್ನಾ
ಕಾರಂ ಸುದರ್ಶನನೆಂದೊಂ ಬಂದು ಮಹಾರಾಜಂಗೆ ದರ್ಶನೋಪಾಯ
ನಮನಿತ್ತು ಪೊಡವಟ್ಟುನಿಂದು ದೇವರದೇವನ ಸಹೋದರಂ ಸಹಪಾಂಸು
ಕ್ರೀಡಾನುಬಂಧನಂಗತಬಂಧು ಮಕರಗ್ರಾಹಪುರವರಾಧೀಶ್ವರಂ ಚಂಡ
ಶಾಸನದೇವಂ ದೇವರಂ ಪಲದೆವನಮಗಲ್ದಿದುರ್ ನೆನೆದು ನೋಡಲ್ಬರು
ತ್ತು ಮವಸರಮನುಯಿಲೆನ್ನ ನಟ್ಟ ದನೆಂಬುದುಮತಿಪ್ರೀತಿಯಿಂ ವಿ ಸ್ತಾ
ರಿತವಿಲೋಚನನಾಗಿ ಬೇಗಮೀಗಳೆ ಬರವೇಡೆಂದಾತ್ಮನರ್ಮಸಚಿವಂ
ಬೆರಸಾತನಂ ಕಟಿಪಿ ಬಳಸಿ ನಿಂದ ಗಂಧನಿಂಧೂರ ಘಟಾ ಪಟಲಮ
ನಿಕ್ಕೆಲಕ್ಕೆದೆಗೆದ ಪಸಾಯತರತುಳುಂಗಬಳನುಮಾಸ್ಥಾನೀಕೃತರಾಜಸುತ
ಸಮಾಜನುಮಾಗಿ ನಿಂದಾಗಳೆ

ಕ್ಷಿತಿರಂಗಂ ಭುಜೋಟಿಪಾದ ತುರಗಶ್ರೇಣೀಬುರವ್ರಾತ ಸಾ
ತ್ಯತಮಾಶಾವಳಿ ಭೂಷಣಾಂಶು ಮೃಗನಾಭೀನಾರ ಸೌರಭ್ಯ ಸಾ
ತ್ಯತಮಭ್ರಂ ಚಮರೀಜ ಕೇತುಪಟಲ ಶ್ವೇತಾತಪತ್ರಾಘ ಸಾ
ತ್ಯತಮೆಂಬಂತಿರೆ ಚಂಡಶಾಸನನೃಪಂ ಬಂದಂ ಮಹೋತ್ಸಾಹದಿಂ ೬

ಅಂತು ಬರಲೊಡಮಿರ್ವರುಂ ವಾಹನಂಗಳನಿಟಿದು ರೋ
ಮಾಂಚನಂಚಯಂ ತೊಟ್ಟಂಗಿಗಳ ತಟ್ಟುರ್ಚಿ ಪೆರ್ಚಿದ ಮುಯ್ಯನೆಡೆ
ಪೊಟ್ಟೆನೊಡೆಯೆ ಪರಸ್ಪರಾಲಿಂಗನಂಗೈಯ್ದು ತತ್ಸಮಯ ಸಮುಚಿತ
ಭಾಷಣಸಂಭಾವನಾನಂತರಂ ವನುಷೇಣ ಮಹಾರಾಜಂ ತನ್ನ ಪಟ್ಟದ
ಮದವೇದಂಡಮಂ ಚಂಡಶಾಸನನೇಱಿಸಿ ಬೇರ್ಪೊಂದು ಭದ್ರ
ಗಜಮಂ ತಾನೇರಿ ಮಹಾವಿಭೂತಿವೆರನೊಡಗೊಂಡು ಬಂದು

ಪುರಲಕ್ಷ್ಮೀ ಲಲನಾಪ್ತಶೋಭೆ ವರನಾರೀ ಮಂಗಳಾಚಾರ ಚಾ
ರುರವಂ ಪೌರಜನಾವಲೋಕನ ವಚಃ ಕೌತೂಹಲಂ ಪೆರ್ಚೆ ಮಂ
ದಿರಮಂ ಪೊಕ್ಕು ನಮಸ್ತ ವಸ್ತು ಸುಖ ಸನ್ನಾನಂಗಳಿಂದಂ ಮನಂ
ಬೊರೆದಂ ಭೂಪತಿ ಬಿದ್ದು ಪಲ್ಲಟಿಸಿತೆಂಬಂತಾ ಮನೋಮಿತ್ರನಂ ೭

ಸರಸ ಕಾವ್ಯ ವಿನೋದ ಗೋಷ್ಠಿಯಿನೊರ್ಮೆ ನಾಟಕ ನಾಟಕಾ
ಪರಿನಟದರನ ಭಾವ ಭಂಗಿಯಿನೊರ್ಮೆ ಗೀತದ ವಾದ್ಯದ
ಚ್ಚರಿಯ ನೃತ್ಯದ ಕೇಳೈಯಿಂ ಮುದದೊರ್ಮೆ ಜಟ್ಟಿಗರಪ್ಪ ಮ
ಲ್ಲರ ಪೊಣರ್ಕೆಯಿನೊರ್ಮೆ ಪೇತ್ತುಮನೊರ್ಮೆ ಮೇಷವಿಶೇಷದಿಂ ೮

ಒರ್ಮೆ ವಾಹ ವಿಳಾಸ ಕಂದುಕ ಕೇಳಿಯಿಂ ಗಜಯುದ್ಧದಿಂ
ದೊರ್ಮೆ ವಾರುವದಂಕದಗ್ಗದ ಕಾಳಿಗಂಗಳಿನೊರ್ಮೆ ಮ
ತ್ತೊರ್ಮೆ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ ಕೌತುಕದಿಂದಮಿಂತು ನೆಗಟ್ಟಿದಂ
ಕೂರ್ಮೆಯಿಂ ವಸುಷ್ಣೇಣಭೂಪತಿ ಚಂಡಶಾಸನಭೂಪನೊಳ್ ೯

ಅಂತು ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಮುಂ ನಿರಂತರಿತಮುಮಾದ ಸೌಹಾರ್ದದೊ
ಳಪ್ಪೈಕಸದನದ ಸಹಪಂಕ್ತಿಭೋಜನದ ಸಹವಿಳಾಸಕ್ರೀಡಿತದ ಸಮ
ಯಂಗಳೊಳಗೆ ವಸುಷ್ಣೇಣನಂಗನೆ ಸುನಂದಾದೇವಿಯ ಏಷುಂಜವ್ವ
ನಕ್ಕಳಂಕಾರಮಾಗಿ ಕೈಮಾಡಿ ಮೆಹಿವ ಕಾಮದೇವನ ಕರವಾಳಂತೆ
ಕಣ್ಣೊಳ್ ಪೊಳೆದೆರ್ದೆಯೊಳುಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳುಬೆಳ್ಳುಗೊಳಿಸುವ ವಿಳಾಸ
ದೊಳಂ ಸಮ್ಮೋಹನಶಕ್ತಿ ಯಂತೆ ಭಾವಕರ ಬಗೆಯ ಬಯ್ಯನಗೆಯೆತ್ತಿ
ನೂಲುಗೊಳ್ಳ ಕಳಕಳಾಪ್ರಾಧಿಯೊಳಂ ದುರಾತ್ಮಕನಪ್ಪ ಚಂಡಶಾಸನನ
ಕಣ್ಮಲರ್ ಕವಿದು ಕವ್ಯರೆಗೊಂಡು ಮಂಡಳಿನಿ ಬಳಸಿ ಸೋಲಕ್ಕಾ
ಲಂಬವಂ ಪಡೆವೆರ್ದೆಗಾದಮದವಟಲುಂ ತನುಪಿಂಗಿ ತಾಪಮು
ಮೊಡನೆ ಬಳೆಯೆವಳೆಯೆ

ಕೆಳೆಯನ ಪಂಕ್ತಿಭೋಜನದೊಳೊರ್ಮೆ ವಿಳಾಸದೆ ಬಡ್ಡಿ ಸುತ್ತು ಮಿ
ರ್ಪಳೆಯಳ ತೋಳಮೂಲದ ಪೇಗರ್ ಮಣಬಂಧದ ಚೆಲ್ವು ಕೋಮಲಾಂ
ಗುಳಿಗಳ ಕೊಂಕು ಕಣ್ಣಿ ಕುಡೆ ಕೌತುಕಮಂ ಭ್ರಮೆಗೊಂಡು ಕಾಮುಕಂ
ವಳಿಗೆಯನೆತ್ತಿ ಬೊಟ್ಟಿಡಲೊಡರ್ಚಿ ಬಟೆಕ್ಕೆ ಪೊಗಡ್ತೆಗಿಕ್ಕಿದಂ ೧೦

ನಗೆಗಣ್ ನಲ್ಲಳ ಕೂಟಮಂ ಪಡೆದುವಿಂಪಂ ಶ್ರೋತ್ರಮೀಂಟಿತ್ತು ಮಾ
ತುಗಳಂ ನಾನಿಕೆಗಾಯ್ತು ವಳ್ ಸುಟಿದ ಸೂಜೊಳ್ ಸೌರಭಂ ಸ್ವಾಮಿ ನಾ
ಲಗೆಗಾಯ್ತುಕೆಯ ಹಸ್ತಪಲ್ಲವ ರಸಾನ್ನಾದ್ಯಂಗಳಿಂ ಸೋಂಕುವಾ
ಸೆಗೆ ಪಕ್ಕಾಗದೆ ನಿಂದ ಪಲ್ಲವಕನಂಗಳ್ಳಾಯ್ತು ನಂಗಳ್ಳುರಂ ೧೧

ಅಂತು ಕಂತುನಂತಾಪಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾಗಿ ಕುಕ್ಕುಟಗುದಿದುರ್ಕ
ದೊಳಗೊಳಗೆ ಬೇವ ಹೃದಯಮಂ ಪದವಡಿಸಲಾಟವೆ ತನಗೆ ಬೀಡುಂ
ದಾಣಮಾದ ಮಾಡದ ಪೆಟಿಗಣ ನಂದನವನದ ಮಾಕಂದ ಭೂರುಹದ
ಮಂದಚ್ಚಾಯೆಯೊಳ ಬೀಸುವ ಕುಟುವೆಯ ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆಯೊಳಂ ಪಾ
ಸುವ ಬಾಳಪ್ರವಾಳತಳ್ಳತಳದೊಳಂ ಸೂಸುವಾಲಿನೀರ್ತುಂತುಟೊಳಂ
ಪೂಸುವ ಚಂದನಸ್ಥಾನಕದೊಳಂ ವಸಂತ ಸಮಯಾನುರೂಪ ಭದ್ರಶಿಶಿ
ರೋಪಚಾರಚಾರುಚಾತುರತ್ವಂ ಮೆಟಿಯೆ ಮಮ್ಮಲಮುಟುಗುತ್ತು ಮಿದ್
ತನ್ನವಸ್ಥಾಂತರಮನಟುದುಮುಟಿಯದಂತೆ ಬೆಸಗೊಂಡ ಸುದರ್ಶನನೆಂಬ
ಕಳೆಯಂಗಿಂತೆಂದಂ

ನುಡಿಯಲ್ ಬಾರದು ತೀರದು
ನುಡಿಯದೊಡಲೆ ಕೆಳೆಯ ನಿನಗೆ ಬೆಂದ ಮನಂ ಸಂ
ದೆಡೆಯನ್ನದೆ ಹೇಟ್ಟುಪೆನೀ
ಕಡುನಂಟನ ಸತಿಯ ರೂಪು ಸೋಲಿಸಿತೆನ್ನಂ ೧೨

ಭ್ರಮೆ ಪತ್ತಿತ್ತು ಮನಕ್ಕೆ ಕಣ್ತೀರಿಪಿ ಬಿಟ್ಟಂತೇನುಮಂ ಕಾಣವಂ
ಗಮನಂಗೋದ್ದವ ವೆಟ್ಟಿ ಸುಟ್ಟಪುದು ಕಾಣೆಂ ಪ್ರಾಣಸಂಧಾರಣೋ
ದ್ಯಮಮಂ ಹೇಟ್ ಸು ಬಾಲ್ಯಪಾಯಮೆನಗಿನ್ನೆಂತೊರ್ಮೆ ಕಾರುಣ್ಯದಿಂ
ರಮಣೀ ಲೋಚನ ಚುಂಬನಂ ಕಳೆಗುಮೇ ನಟ್ಟಿದ್ ಹೃತಶಲ್ಯಮಂ ೧೩

ಅ ತಳ್ಳೋದರಿಯನ್ ಸಂಭೋಗಿಪ ಪುಣ್ಯಮೆನಗಮಾದೊಡೆ
ಸಲ್ಲದೆ ಗಂಡನಿದೊಡೇನೆಂದು ತನ್ನ ಹೃದಯಕವಾಟಮಂ ತೆಟ್ಟಂ
ದೆಟಿದತ್ತಳಗಮಾದುತ್ತಂಡವೇಟಮಂ ಬಯಲೊಳಿಕ್ಕಿ ಬಾಯಟಿದ ನಿಜ
ಪತಿಯ ನುಡಿಗೆ ಸುದರ್ಶನನೆಂದಂ ಮೇರೆಗಟಿದ ಬಟಿಕಾರ ಸೈರಣೆಯು
ಮೋರೆಪೋಗದಿರವು ಪರಿವ ಮನಕ್ಕೆ ಪಗ್ಗಮಿಲ್ಲಂ ನೋಡುವ ಕಣ್ಣೆಡೆ
ಗಟ್ಟಿಲ್ಲಮದಲ್ಲದೆಯುಂ

ಒಡೆಯನ ಕಾಪು ಕಟ್ಟಣಕಮೆಂದೊಡೆ ಬಂಧುಗಳಾಪ್ತರಾಗ[ದ್ರಂ
ದೊಡೆ ಮನಮಿತ್ತು ಮೀಯ[ಳವಳೆಂ]¹ದೊಡನಾಧ್ಯಮಿದಂದೊಡೊಲ್ಲಳೆಂ
ದೊಡೆ ಮೊಟೆಯಾಗದೆಂದೊಡೆ ಪರಾಂಗನೆಯೆಂದೊಡೆ ಸಾಮ್ಯಮಲ್ಲಮೆಂ
ದೊಡೆ ತಲೆಹೋಗಿಯುಂ ಬಸಿದು ಬೀಟದೆ ಸೈರಿಸರಲೆ ಕಾಮುಕರ್ ೧೪

1 ರಳವೆಂ (ಗ್ರಂಥಪಾಠ)

ಆದೊಡೇನಾದುದಾ ನಿತಂಬಿನಿಯೊಳ್ ನಮ್ಮ ಮನೋರಥನಿದ್ದಿ
ಗವಕಾಶಮುಂಟದೆಂತಪ್ಪೆಡೆ

ನಯದಿಂ ಕೋರಿಳನಾದೆ ನಿಮ್ಮ ರಸರಿಂತೇಕಾರಣಂ ಬಂದರಿ
ಲ್ಲಯ ಕಾರ್ಯಾಂತರಮೇಂ ಪ್ರಯಾಣದಿನಮಿನ್ನೆಂದೆಂದು ತಾಂ ಪೆತ್ತ ತಂ
ದೆಯ ಮಿತ್ರಂಗೊಡವುಟ್ಟಿದಣ್ಣನ ಸಹಾಯಂಗಾಡುವಂತಿಗಳೆ
ನ್ನಯ ಕೂಡಾಡಿದಳಂತಿದೇನಳಿಪೊ ಮೇಣ್ ನಿರ್ಮೋಹಮೋ ಭಾವಿಸಾ ೧೫

ಎಂಬುದುಮರಸನಾ ಕೃತ್ಯೋಪಚಾರಮನೊಲವೆಂದೆಂತು ಕೈಕೊಳಲ್
ಬಂದಪುದು

ಆ ಮದಿರಾಕ್ಷಿ ತನ್ನಿನಿಯನಿರ್ದಪೊಲೆನ್ನೊಡನಾಸೆಗೆಯ್ಯಳಾ
ಕೋಮಳಗಾತ್ರಮಂ ಸವಿದ ಕಣ್ಮಲಗ್ಗೆನ್ನಯ ಗಂಡಗಾಡಿ ಶೋ
ಭಾವಹಮಾಗದೆಂದೊಡೆ ಸಖಂ ನೃಪ ನೀಂ ಬರೆ ಮಾಣ್ಬ ಜೋಡೆಯರ್
ಕಾಮನ ತೋಳೊಳಿದರ್ ರತಿ ಶಂಭುಕುಮಾರನುಮಂ ಬರುಂಟಳೇ ೧೬

ಅದಲ್ಲದೆಯುಮಿಂದು ದೇವ ನೀನುಮಾತನುಮಾರೋಗಿನಿ ಕೈಘಟ್ಟಿ
ಗೊಳುತುಮೇಕ ಮರಾಳತೂಳ ತಳ್ಳಾಸನದೊಳ್ ಪರಸ್ಪರಂ ಸುಖಸಂ
ಭಾಷಣಾ ವಿಶೇಷದಿನಿದರ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪೆರಿಗ ಕುಳ್ಳಿದೆನ್ನ ಕಣ್ಗೆ ತೆರಿಪಾದು
ದಾ ಸರೋಜನಯನೆ ವಿನೋದವಿಳಾಸಾಭಿನಯದೊಳಿದುರ್

ಮನಮಂ ಮುಂಡಿಟ್ಟು ಮಾತಂ ಮನದೆಕೊಳಿನಿ ಕಂಡೂತಿಯಾದಂತಿರಾಲಿಂ
ಗನದಿಂಪಂ ಚುಂಬನಾನ್ವಾದನ ಸುಖಮುಮನಂತಃಪ್ರವಿಷ್ಟಾಂಗಸಂಪಾ
ದನಮಂ ಮೇಲ್ಪಾಯ್ತು ಮಾಡಲ್ ತವಕಿಪ ನವಭಾವಾತಿರೇಕಂಗಳಂ ಕಾ
ಮಿನಿ ನಿನ್ನಂ ನೋಡಿದಳ್ ಗಂಡನ ನೆವದಿನದಂ ಕಂಡರಿಲ್ಲಕ್ಕುಮಾಗಳ್ ೧೭

ಎಂದಾಕೆ ತನ್ನ ವಲ್ಲಭಂಗಳಿನವ ಪುರುಷ ಸಂಗೋಷ್ಠಿ ಸಮನಿಸಿ
ನಿಜಾತ್ಮವಲ್ಲಭನ ಸುಖಾನುಭವಕ್ರೀಡೆಗೆಡೆವಡೆಯದೆ ನಿಡಿಮಿಡಿಗೊಳು

ತಿ ದರ್ ಭಾವಮನಾ ವಿನಯದಾಳಿಯಂ ಮತಿಗೆ ಪತಿ ಸುವಂತೆ ನುಡಿದು
ಮೆನದ ಪಿಶಾಚಕ್ಕೆ ವಚನರಚನಾಧೂಪಮಂ ತೋಪ್ಪಿ ವಿರಹವಿಕಾರಮಂ
ಕೆಳರ್ಚಿ ನಿನ್ನೊಳಾಕೆಯಂ ಕೂಡುವುಪಾಯಮನೀಗಲೆ ಮಾಡಿದಪೆ
ನೆಂದು ಪೋಗಿ ಬಟಿಕಮಾ ಧೂರ್ತನಾಡುತ್ತ ಮಿದನಿತಿ ವಿರಹಾರ್ಥಂ
ಬಾಡುತ್ತ ಮಿದಂ [ಒರ್ಮೆ ದೀವರ ಬೇಂಟೆಯಂ ನೋಡಲ' ಬಯಸಿ
ಪೊಲವಟ್ಟು ವಸುಷೇಣಂ]

ಪರಿಮಿತ ವಾಚಿ ವಾರಣ ಪದಾತಿ ವರೂಢ ಕದಂಬ ಕಾಮಿನೀ
ಪರಿಚಿತ ರಾಜಪುತ್ರ ನಿಚಯಂ ಧರಣೀಪತಿ ಚಂಡಶಾಸನಂ
ಬೆರಸು ವನಾಂತದೊಳ್ ತೆರೆಯ ತೋಪಿನ ಸೋಹಿನ ನೀರ ಬೇಂಟೆಯು
ವರಗಳನೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಬರೆ ಮುಂತಣ ಚೂತವನಾಂತರಾಳದೊಳ್ ೧೮

ಬಿರಿದೆರ್ದೆ ಬಿಟ್ಟ ಬಾಯ್ ಅಲರ್ವ ನಾಸಿಕೆ ಪತ್ತಿದ ಗೋಣು ಸುತ್ತಿ ಕ
ವೈರಿಸುವ ದಿಟ್ಟ ಕೆತ್ತುವೊಡಲೆತ್ತಿದ ಕಂಠಮೆಲ್ಲ ಕರ್ಣಮು
ಬೈರಿಸುವ ಮೆಯನವಿರೆ ಪನಿವ ಮುಂಬದನೊಪ್ಪಿರೆ ದೀವದೊಳ್ ಮರ
ಲೆರಲೆಯ ಭಾವಮಚ್ಚರಿಯನಚ್ಚಿಗೊಡರ್ಚಿದುದಾ ನೃಪೇಂದ್ರನಾ ೧೯

ಅದಂ ಕಂಡು ಚಂಡಶಾಸನನಂತರ್ಗತದೊಳಿಂತೆಂದಂ

ಹರಿಣೀಲೊಚನೆ ದೀವಮಾಂ ಹರಿಣನೆಂ ಪೆರ್ಗಾಡಿದೀ ಬೀಡು ಬಿ
ಣ್ಣರಿಗಳ ನೇಣ್ಣರಿ ಶಂಬರಾರಿ ಶಬರಂ ಪುಲ್ಲಂಬು ಕೆಲ್ಲಂಬು ಮದಾ
ವಿರಹಾವಸ್ಥಿತಿ ಗೋರಿಗೋರಗೆಯೆನಿಪ್ಪಂತಾದುದೆಂತಾಗಿಯುಂ
ನೆರೆಯಲ್ ತೀರದು ಗೋರಿ ನಾಯದೆನವೇಡೀ ನೋವೆ ಸಾವಲ್ಲವೇ ೨೦

ಆ ವಿನೋದಮಂ ನೀಡುಂ ನೋಡಿ ಪೊಗಟ್ಟು ಪೋಪುದು
ಮರನನರನಿವರಸು ಬೋನಮನೀ ನಂದನವನಕ್ಕೆ ಬರವೇಟೆಂದು ಸೂ
ಟಾಯ್ತರನರಮನೆಗೆ ಕಟಿಪಿ ಕಾಪುಗಾಡಿನೊಳ್ ಸೋಹಿನ ಬೇಂಟೆಯ
ಬಿನದದಿನರ್ವರ ರಥಮುಂ ಬೇಪಿವೇರಾದಲ್ಲಿ ಚಂಡಶಾಸನಂ ವಸು
ಷೇಣನರನಿ ಬರ್ಪ ಬಟ್ಟಿಯತ್ತಲೆ ಸಾರ್ದುಕೊಂಡಿರ್ಪಿನಂ ಪರಿಮಿತಾಂಗ

ರಕ್ಷಕಪರಿತೆಯುಂ ಪರಿಧಾವತ್‌ಕತಿಪ್ರಯಚೇಟಿಕಾಪುರೋಭಾಗೆಯುಂ
ದೋಲಾದಂಡಿಕೋಭಯಭಾಗಸಂಭಾಷಿತಸಹಚರಿ ಯುಗಳೆಯುಮಾಗಿ
ನಿಜವಲ್ಲಭನಟ್ಟಿದ ಬಟಿಗೆ ಬರುತ್ತು ಮಿರ್ದ ಸುನಂದಾದೇವಿಯುಂ ಕಂಡು

ಕಡೆಗಣ್ಣಳ್ ಪರಿದೆಯ್ತಿ ಮತ್ತೆ ಮನಮಂಗಳೋಪಾಂಗಸಂಗಕ್ಕೆ ದಾ
ಟಿಡೆ ಕಾಯ್ದಿಲ್ಲೆದೊ ಗೂಡುವಾಯ್ ಪಿರಿದೊಂದಾತ್ಯಂಥದಿಂ ಕಂಠದೊಳ್
ಮಿಡುಕಣ್ಣುತಿರೆ ಮೇಲೆವಾಯ್ ಭರದಿಂದಂ ನಲ್ಲಳಾಂದೋಳದಿಂ
ಕಡುಕಯ್ಯಂ ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಥದೊಳ್ ಬಂದಂ ಮನೋವೇಗದಿಂ

೨೧

ಕರುಳ ಕತ್ತರಿ ನಂಟರ ಮಾರಿ ತುತ್ತು ಮಿಂಚಿದೊಡೊಡ
ನುಂಡು ಮತ್ತೆ ತೊಡೆ ಮಿಂಚಿದೊಡಾ ಬಳನಂತು ಪಿಡಿದೊಯ್ಯಾಗ
ಳುರಗಂ ಪಿಡಿದಂತೆ ಬೆದಲು ಪಾವು ಪಿಡಿದಂತಿರೊದಲು ಕಡುಜರ
ಪತ್ತಿದಂತು ಕಳವಳಿಸಿ ರಕ್ಕುಪತ್ತಿದಂತೆ ಮತಿಗಿಟ್ಟು ಸಿಡಿಲ್ ಪೊಡೆದಂತೆ
ಹಮ್ಮೆದಂಬೋಗಿ ಸುನಂದೆಯಾಗಿಯುವಸು ನಂದೆ ಕಿಟಿದಾನುಂ
ಬೇಗದಿಂ ಬಟಿಕ್ಕೆ ಕಾಮಕಾಂಡಬಂಡಿತಹೃದಯಂ ಚಂಡಶಾಸನಂ
ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತಕಂ ಕಾತರತೆಯಿಂ ತನ್ನಂ ಪಿಡಿದುದನಲುದು

ಇನನಂ ವಂಚಿಸಿ ಚಂಡಶಾಸನನವಂ ಕಳ್ಳೊಯ್ಯ ಪಂ ನಾಥನಂ
ಗನೆಯಿಂದೆನ್ನ ಸುನಂದೆಯಂ ಸುಭಟರಣ್ಣಂ ವೀರರಡ್ಡೈಸಿಮೆ
ನ್ನಿನಿಯಂಗೆಯ್ತಿಸಿಮೂರ ನಾಡ ಜನಮೀ ಪೆಣ್ಣುಯ್ಯಲಂ ಹಾ ಸುಪ್ಪೇ
ಣ್ಣಪಾ ಹಾ ನೈಪನೀಟಿ ಎಂದಬಲೆ ಬಾಯ್ಕಿಟ್ಟು ಹುಯ್ಯಲ್ಪಿದಳ್ ೨೨

ಪರವೆಣ್ಣುಟಿಸಿ ಕಳ್ಳ ಕಾತರನನಾರುಂ ಕಾಣರಾರುಂ ಕನ
ಲ್ಪರಿದಿಕ್ಕರ್ ಧರೆ ನುಂಗದೇಂ ನೊಣೆಯರೇ ದಿಗ್ಗೇವಿಯರ್ ತಿನ್ನವೇ
ಗಿರಿಗಳ್ ಬೆಂದೆನನಾಥೆಯಾದೆನೆನಗಿನ್ನಾ ರಾಸೆಯಾರ್ ಕಾವರಾರ್
ತರಣಿಂದಾ ಕಳಕಂಠನಾದೆ ಬಸಿಲಂ ಬಾರೆಟ್ಟಿನಂ ಮೋದಿದಳ್ ೨೩

ಮುನಿಸುಂಟಾದೊಡೆ ಮುಟ್ಟಿ ಮೂದಲಿಸಿ ಬಲ್ಪಂ ನಿನ್ನ ಬಾಳ್ ಆತನಾ
ತನ ಬಾಳ್ ನಿನ್ನ ಕಪಾಲದೊಳ್ ಮುಳಿದು ಮುಂತೆತ್ತ ಪುರ್ವದಿನ್ನೊಪ್ಪುವಾ
ಳ್ಳನಮುಂ ಗಂಡರ ಪಿಂಡೆ ಕಳ್ಳುದರಿದೇ ಸ್ತ್ರೀಬಾಲೆಯಂ ಬೂತೆ ಪಾಪ್
ಮನೆಯೊಳ್ ನಾಯ್ ಘೃತಭಾಂಡಮಂ ತೆಗೆವೊಲ್ ಕಳ್ಳೊಯ್ಯುದಾಳ್
ಪಾಟಿಯೇ ೨೪

ಮನಮಿತ್ತು ಮಾತನಾಡಿದ
 ಳನುವಿನದಪಳೊಲ್ಲೊಂದೊಡಂ ಕೇಳ ಪರಾಂ
 ಗನೆಗೆ .....ವಯರ್ ಗಂಡರ್
 ಮನವಟಿಯದೆ ಎಳೆಯ ಮನಕೆ ಸವಟುವೆ ಪೊಲೆಯಾ

೨೫

ಎಂದನೇಕಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಳಾಪಾಕ್ರಂದನಂ ಸ್ಕಂದನಂ] ವೇಗದಿಂ ದೂರಂ
 ಸಾರಪ್ಪ ಸಾರಂ ದೂರಮಾಗಿ ಪೂತಪ್ಪಗಳವಂ ಸುರಮ್ಮ ವಿಷಯದ
 ಕಡೆಯ ಕಾಪಿಂಗೆ ವಸುಷೇಣನಿರಿಸಿದ ಪೆಸರ ಸಾವಂತಂ ನಿಂಹಚೂಡಂ
 ತನ್ನ ಪ್ಲೇಟಲ ಪೊಟಪ್ಲೇಟಲ ನಂದನೋಪಾಂತದ ಗರುಡಿಯೊಳಗೆ ಪಲ
 ಕೆಲಂಬರ್ ಪಲಗೆವಿನ್ನಣಂಗಳೊಡನೆ ಕಾಮನ ಪರ್ವತದಂತೆ ಮಾರಚಿತ್ತ
 ಭಿತ್ತಿಯೊಳ ಪಿಡಿಯುತ್ತಮಿದ್ ಕಡುಗಲಿ ಕೇಳ್ವ ನರತರಗಬಳದ
 ನೆರಮನೊಲ್ಲದೆ ಸೆರಗಿನೊಳಲ್ಲದೆ ಬೆರಗಿನೊಳ ಸಲ್ಲದೆ ಕಯ್ಯ ಪಲಗಯೊಳಂ
 ಕಟ್ಟಿದ ಕಠಾರದೊಳಂ ಪಿಡಿದ ಕೂರನಿಯೊಳಮೆಯ್ದಿಸಿ ಪರಿದು ಹರಿಣಿಯಂ
 ಪಿಡಿದುದಯ್ಯ ತರಕ್ಷುವಿನಂತೆ ತರುಣಿಯಂ ಪಿಡಿದುದಯ್ಯ ಚಂಡಶಾಸನನಂ
 ದೂರದೊಳ ಕಂಡು ಗಜಟು ಗರ್ಜಿಸಿ

ಇದಿರಾಗಿತ್ತಿತ್ತಲಣ್ಣಣ್ಣಿ ಟಿಯಿಟು ರಥಮಂ ಕೈದುಗೊಳ ಕೈದುಗೊಳ ಪೋ
 ಗದಿರನ್ನಂ ಕಂಡು ಬೆನ್ನಂ ಕುಡುವರೆ ಸುಭಟರ್ ನಿಂಹಚೂಡಂಗೆ ಮಾಟುಗೊ
 ಡ್ಡಿದ ವೀರರ್ ಮತ್ತೆ ಜೀವಂಬೆರಸುತಿದಪರಿಲ್ಲೆಂದು ಮುಟ್ಟಿದ್ ಲೇನ
 ಕೈದೆ ಮೇಲ್ಬರ್ದೆನ್ನ ಬಾಹಾಪರಿಘದ ಬಲೆಯೊಳ ಸತ್ತೆಯಿನ್ನೆತ್ತ ಪೋಪೈ ೨೬

ಎಂದು ಮುಟ್ಟಿ ಮೂದಲಿಸಿ ಕಟ್ಟಿದಿರ್ಗವಂದು ಮುಟ್ಟಿ ತಡುಂಬಿದ
 ನಿಂಹಚೂಡನಂ ಸೂತಪ್ಪತಯನಾಗಿ ಪೋಗುತ್ತಂ ಕಂಡು ತೇರಂ ನಿಲಿಸಿ
 ಸಾರಥಿಯಂ ವಾರಿಜಪದನೆಗೆ ಕಾಪುವೇಬ್ಬ ಕಿಬ್ಬ ಬಾಳೊಳಂ ಅತ್ತಪರ
 ದೊಳಂ ಅವನೀತಳಕ್ಕೆ ಲಂಫಿಸಿ ಚಂಡಶಾಸನನಿಂತೆಂದಂ

ವಾನರನೇಂ ಸೆಳೆವುದೆ ಪೇ
 ರಾನೆಯ ಕಯ್ಯಡಿದ ಕರ್ಬನಾಂ ಪಿಡಿದವಳಂ
 ನೀನೆ ಬಿಡಿಸುವೆಯ ನಾಯದೆ
 ಪೋ ನಿನ್ನಿಂ ನಿನ್ನ ಪತಿಗೆ ಪುಯ್ಯಲ್ಲಳದೇಂ

೨೭

ಎಂದ ನುಡಿಗೆ ಕಳಕಳಿಸಿ ನಕ್ಕು ಸಿಂಹಚೂಡನಿಂತೆಂದಂ

ವಸುಷ್ಪೇಣನ್ಯಪನ ಮುಂದ
ಣ್ಣ ಸುನಂದಾದೇವಿವೆರಸು ನಿನ್ನಯ ನೆತ್ತರ
ಬನಿವ ತಲೆ ಕಾಣ್ಕೆಯಾಗಿರೆ
ಬಿನುಟ್ಟದೆ ಸಿಂಹಚೂಡನೇಂ ಪೋದಪನೇ

೨೮

ರಸೆ ಪೊಟುವುದೆ ಪರವೆಣ್ಣ
ಟನಿಮೊಡೆ ಕಳ್ಳೊಯ್ದು ಕೂಡಿ ತಂದಯ್ಯ ನಲಮಾ
ನನನಾದ ಚಂದತಾಸನೆ
ವೆನರಂ ಚಂಡಾಲ ನೀರೊಳಿಂತರ್ದುವರೆ

೨೯

ಎನಲೊಡಂ ಚಂದತಾಸನನಿಂತೆಂದಂ

ನೀನೆನಗೆ ಬುದ್ಧಿವೇಲಲ
ದೇನಪ್ಪಯ್ಯ ಬಾಳ ಬಾಯೆ ಪಲ್ಲಟನಿಕೊಳಲ್
ನೀನಾರ್ದೆ ಬರ್ದುಂಕಿದ ಬಟಿ
ಕೇನಾದೊಡಮೆನ್ನ ಮುನ್ನಮಾಯತಮಾಗಾ

೩೦

ಎಂದೊರ್ವರೊರ್ವರಂ ಮೊದಲಿಸಿ ನುಡಿಯುತ್ತ ಮಿರ್ವರುಂ
ಭೂಮಾನದಳವಿಯೊಳ ಪರಿಯಲನುಗೆಯ್ಯಾಗಳ

ಬೆಳೆದಡವಿಯೆ ಕಳನಾದುದು
ನಳಿನದಳೇಕ್ಷಣಿಯ ಚಿತ್ತಮರನಾಯ್ತಾಶಾ
ಲಳನೆಯರೆ ನೋಟ್ಟರಾದರ್
ಬಳಯುತರರನಂಕವಾದರಂತಾ ಕ್ಷಣದೊಳ

೩೧

ಅಗಳೊಡವಂದು ನೋಲ್ಪು ನೋಟಕರ್ ತಮ್ಮೊಳಿಂತೆಂದರ್

ಇಳೆಯೊಳಗೆ ನಿಂಹಚೂಡನೆ
 ಫಳಕಾರಂ ಚಂಡಶಾಸನಂ ಬಗೆವೊಡೆ ಭೂ
 ತಳದೊಳ್ ಕೃತಘ್ನನಿವರತಿ
 ಬಳರಿವರ ನೋಲಿ ಗೆಲ್ಲವರನನ ಪುಣ್ಯಂ ೩೨

ಇತ್ತ ಸುನಂದೆ ನಿಜಾಂತರ್ಗತದೊಳಿಂತೆಂದಳೆ

ತಲೆಗಾಯಿ ಭಟನಂ ಪೊಣರ್ಚಿ ಪೊಡೆದಿಕ್ಕಿ ದ್ರೋಹನಂ ನೇನಪೇ
 ನೆಲನೇ ವೈಮಮೆ ವಾಯುದೇವ ಸೆಟೆಯಿಂದಂ ತಪ್ಪಿದಂದೆನ್ನ ನಾಂ
 ಬಲಗೆಯ್ವಂ ನಿಮಗೆಂದು ಮೈಕೊರಗಿ ಸುಯ್ ಕಯ್ ಗಣ್ಣ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಕೋ
 ಟಲೆಗೊಂಡಳೈದೆ ಡಕ್ಕೆವಾಯ್ದು ಸತಿ ನಿಂದೊತ್ಸುಕೃಮಂ ತಾಳಿದಳೆ ೩೩

ತತ್ಸಮಯದೊಳ್ ನಿಂಹಚೂಡಂ

ಅಂಜದೆ ನಿಂದವಧರಿಸೆಲೆ
 ಕಂಜದಳಾಯತ ವಿಲೋಲ ಲೋಚನೆ ಪಗೆಯಂ
 ಮುಂ ಜವನೆಡೆಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಬಟಿ
 ಯಂ ಜನಪತಿಯೆಡೆಗೆ ನಿನ್ನನೊಯ್ದೊಪ್ಪಿ ಸುವೆಂ ೩೪

ಎಂದವಪ್ಪಂಭಮೆಸೆಯೆ

ಬಲದೊಳ್ ಪತ್ತಿದ ಮುಂಡಿ ಚಮ್ಮಟಿಗೆ ಕೈವೀಣಂ ಬೆಡಂಗಾಗೆ ಮೆಯ್
 ಗಲಿ ಪೊಕ್ಕೆತ್ತಿ ದೊಡೊಡ್ಡಿ ದೊಡ್ಡಣದ ಕೈಗೊಂಬಾಳದಿಂ ಪೋದ ಮೆ
 ಯ್ಯಲಗಂಬೆತ್ತಿರೆ ಬಾಹುಪೋರಗದೆ ಪೊಯ್ದಂ ಭೂಪನಾ ವೀರನಂ
 ತಲೆಯುಂ ಮುಂಡಮುಮೊರ್ಮೆ ದಲ್ ಪಲಗೆಯೊಳ್ ಬಯಿಟ್ಟವೊಲ್
 ಬೀಟಿನಂ ೩೫

ಅಂತು ಪೊಯ್ದು ರಥಕ್ಕೆ ಪಾಯ್ದು ಸಾರಥಿಯ ಚೋದನಾ
ವೇಗದಿಂ ಗಾಳಿಗೆ ಗೆಱುಮೂಡಿದಂತೆ ಮನಕ್ಕೆ ವಾಡವೊಗೆದಂತೆ
ಮುಹೂರ್ತವಾತ್ರದಿನೆಯ್ತು ತನ್ನ ದುರ್ಗಮಂ ಪೊಕ್ಕನನ್ನೆಗಮಿತ್ತಲ್

ತರವೇಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟದ ಬೋನಮಾಗಳೆ ರಸಾಳೋದ್ಯಾನಮಂ ಪೊಕ್ಕು ದೇ
ಕರಸಂ ದಾರನೊ ಚಂಡಶಾಸನನದತ್ತಲ್ ಪೋದನೋ ದೇವಿಯುಂ
ಬರುತುಂ ತಳ್ಳಿದರಂಗರಕ್ಕು ರಿದಿವೋಗಿಂ ನೀಮೆನುತ್ತುಂ ಮಹ
ತ್ತರರ್ಪನ್ನೆಗಮೆಯ್ತು ವಂದನವನೀನಾಥಂ ತದುದ್ಯಾನಮಂ ೩೬

ಬಂದು ವರೂಧದಿಂದಿಟಿದು ಭೋಜನಶಾಳಿನಿಕಾಯಮಾನಪ್ರತಾನ
ಸಂಪುಲ್ಲಮಲ್ಲಿಕಾಮಂಡಪದ ಮುಂದೆ ನಿಂದು

ಬಂದಳೆ ದೇವಿ ಪಂಕ್ತಿಗೆಡೆಮಾಡಿಸಿದಪ್ಪಳೆ ಚಂಡಶಾಸನಂ
ಬಂದನೆಯೆಂದು ಮಂದಿರಮಹತ್ತರಂ ಬೆಸಗೊಳ್ಳನಂ ನೃಪಂ
ಬಂದುದು ಚೇಟಿಕಾಸಹಚರೀಜನಮುಂ [ಶ್ಲಘ]ಕೇಶಪಾಶಮಾ
ಕ್ರಂದಿತವಕ್ತೃಮಾಹತಕ್ಕು ಶೋದರಮಾಕಳಿತಾಶ್ರುಲೋಚನಂ ೩೭

ಅಂತು ಶೋಕರಸಮೆ ರೂಪುಗೊಂಡಂತೆ ಬರ್ಪ ನಿಜಾಗ್ರ
ಮಹಿಷೀ ಪುರಜನಮಂ ದೂರದೊಳ್ ಕಂಡಿದೇನೆಂದತಿಚಕಿತ ಚಿತ್ತನುಂ
ವಿಸ್ತುರಿತವಿಲೋಚನನುಮುದ್ ಬದ್ಧಭ್ರೂಲತಾಮೂಲನುಮುತ್ತಾನಿತ
ಕರಪತಾಕನುಮಾಗುತ್ತ ಮಿರೆಯಿರೆ

ಹಾ ಲಲಿತಾಂಗಿ ಹಾ ಕುಸುಮಕೋಮಳೆ ಹಾ ಕಳಹಂಸಯಾನೆ ಹಾ
ನೀಲನರೋಜ ಲೋಚನೆ ಸುನಂದೆ ನೃಪೇಂದ್ರನ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಭೂ
ಪಾಲನ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಸುಷೇಣನ ಮಂಗಳಲಕ್ಷ್ಮಿ ರಾಜಚಾಂ
ಡಾಲನ ದಾಹುರಾಹುಗಳನಂ ನಿನಗೆತ್ತಣನೆತ್ತ ಬಂದುದೋ ೩೮

ಎಂದು ಬಾಯಿಬಿಡಲುತ್ತುಂ ಬಂದು ಮುನ್ನಡಿಯೊಳ್ ಕೆಡೆದುಂ
ಪುಡಿಯೊಳ್ ಪೊರಳ್ವ ವಿಳಾಸಿನಿನಮೂಹದೊಳಗೆ ರಾರಾಜತರತ್ನ
ಪಾದುಕಾಗ್ರಾಹಿಣಿಯಪ್ಪ ಬಾಳಕಿಯದೊರ್ವಳ್ ದೇವರಟ್ಟಿದ ಬಟಿಗೆ
ದೇವಿಯರ್ ಬರುತ್ತು ಮಿರೆ ಚಂಡಶಾಸನಂ ಕಂಡೆಡೆದು ಪಿಡಿದು ಕೈನೆಹಿ
ವಿಡಿದು ಬಂದಿಕಾರನಂತೆ ಕೊಂಡುಪೋದಂ

ಪಡಲಡೆ ಪೊಯ್ದಂ ದೇವಿಯ
ಗೆಡೆಗುಡದಡ್ಡೆ ನಿಂದಂಗರಕ್ಕರನೆಮ್ಮಂ
ಪಿಡಿದುಯ್ದಂ ಕಿಟಿದೆಡೆಯಂ
ನಡೆಗೆಟ್ಟ ಬಟೆಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟನಾ ನಿನ್ನಿಂತಂ

೩೯

ಎನೆ ಕೇಳ್ವುಕ್ಕಿದ ಕೋಪವಹಿಗೆ ವಿಯೋಗೋದ್ರೇಕಶೋಕಪ್ರಭಂ
ಜನನಂತಾಪಮಳುಕೆಯಂ ಪಡೆದು ಕಿಂಕರ್ತವ್ಯತಾಮೂಢನೊಂ
ದಿನಿಸಂ ಜೀವಿತಶಂಕೆ ಭೋಂಕನಟಿದಳ್ಳಾಡುತ್ತ ಮಿದುರ್ವಾತ್ಮನಾ
ಥನನಾಪ್ತರ್ ನಟವರ್ ನಿಜಾಂಶುಕ ತಿರೋಧಾನಾವಿಲಂ ಮಾಡಿದರ್

೪೦

ಮಳಯರುಹದ ಕಪೂರದ
ಪಳಕಿನ ಪನಿನೀರ ಕದಲದಳದಿಹಿಸಿಲ ತಣ್
ಗಳಸದ ತಿಳಿನೀರ್ಗಳ ಶೀ
ತಳತೆಯನವನಿಪನಾಪ್ತರುಜ್ಜೀವಿನಿದರ್

೪೧

ಅಂತು ಪರಾಮರ್ಶಿತಹೃದಯನಾದ ನೃಪಾಳನಂ ನರ್ಮನಚಿವ
ರಿಂತೆಂದರ್

ಮದವದ್ವೈರಿಕುಳಂ ಭವದ್ಭುಜವಿಭಾಸ್ವತ್ಖಡ್ಗಧಾರಾನದೀ
ನದದೊಳ್ ಮುನ್ನ ಮುಲುಂಕದುದ್ಧತರ ದುರ್ಗಂ ನಿನ್ನ ಕೋಪಪ್ರತಾ
ಪದವಜ್ಞಾಳೆಗಳಿಂ ಮುಲುಂಕದೆ ವೃಥಾ ಶೋಕಾಬ್ಧಿಯೊಳ್ ಭೀರುವಂ
ದದೆ ನೀನಿಂತು ಮುಲುಂಕಲಪ್ಪದೆ ಧರಿತ್ರಿಪಾಲ ಚೂಡಾಮಣೀ ೪೨

ಆ ಪ್ರತಿದೋಧನವಚನಂ ವಲ್ಲಭಾವಿಯೋಗವೈಕ್ಲಬ್ಯ ವಲ್ಮೀಕಿ
ಸುಪ್ರಕೋಪವ್ಯಾಳಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾ ಪನದಂಡಮಾಗೆ ದರಾಧಿನಾಥನಿಂತೆಂದಂ

ಬಂಡಣದೊಳೆಡೆ ಪೆಂಡಿರ್
ಭಂಡಾರಂ ಪೋದೊಡದು ವಿಧಾತ್ಯವಶಂ ಬಲ್
ಗಂಡಂಗೆ ಸಂತಸೊಕಮಾ
ಪೆಂಡತಿ ಕೋಳ್ಪಟ್ಟು ಮಗುಳೆ ಪುಗುವೆನೆ ಪೋಳಲಂ ೪೩

ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯಿಳ್ಳದೆ ನಿಃ
ಪ್ರಾಣಮದೆಂತುಣ್ಣ ದೀಗಳೀ ಒಡಲಹಿತ
ಪ್ರಾಣಾನಿಲನಿಂದೆನ್ನ ಕ್ಕ
ಪಾಣಾಹಿಯನೂಡಿ ಬಿಡಿಕಮಾನುಂಡಪ್ಪೆಂ ೪೪

ಎಂದೆತ್ತಿ ನಡೆಯಲುತ್ತುವಳಿನಿದ ಸಮಯದೊಳ್

ನೆರೆದಾಪ್ತರ್ ಸಚಿವರ್ ಚಮೂಪತಿಗಳಂದಾಳೋಚನಕ್ಕಂದು ಬಂ
ದಿರೆ ಕಂಡಿಂಗಿತಮಂ ನೃಪಂ ನುಡಿದನಿನ್ನೇಮಾತೊ ಕಿರ್ಚೊಡೊಡಂ
ಗರನಾದಂ ಗಡ ಮಾರಿ ಹೊಕ್ಕ ಮನೆಯೊಳ್ ಪರ್ವಂ ಗಡಾಳೋಚಮೇರಿಂ
ಬೆರಗೇರಿಂ ಬೆಂಬಲಮೇರಿಂ ಸ್ವರಾದಿಬಲಮೇರಿಂ ನೀರಿಂ ಪೇರ್ಪ್ಪುದೇರಿಂಕೇಳ್ವು
ದೇರಿಂ ೪೫

ಎಂದು ಮುಂದನಾರಯ್ಯದೆ ಪಿಂದಂ ಪಾರದೆ ಮುಂದೆ ನಿಂದ ನಿಜ
ಸ್ಯಂದನಮನೇಣು ಸುಟ್ಟುರೆ ಮನಗಿಟ್ಟುರಿಗೊಂಡನಾ ವ್ಯತಿಕರದೊಳ್

ರಣರಭಸೋತ್ಕಟಂ ಧರೆ ಪೆಡಂ ಮಗುಳ್ಳಂತೆ ಚತುಸ್ಸಮುದ್ರಮು
ಲ್ಲಣವಿಕಟೋತ್ಕಟಂ ಮನಗಿ ಮೇಲ್ಗಿವಿದಂತೆ ದಿಶಾಚತುಷ್ಟಯಂ
ಪ್ರಣಾಹಿತಹೇತಿ ತಿಂತಿಣಿಸಿದಂತೊಡವಂದುದು ಪಣ್ಣದಾನೆ ಪ
ಲ್ಲಣಿಸಿದ ವಾಜಿ ಪೂಡಿದ ರಥಂ ಕವಚಂಬಿಗಿದಾಪ್ತಸ್ತೈನಿಕಂ ೪೬

ಅಂತು ಬಂದ ಚತುರಂಗಪ್ರತಿನಾಸಮೂಹನಹಿತಂ ಕೃತ ಭುಜ
ಬಲ ಪ್ರತಾಪನಪ್ರತಿಹತಾಲೇಪನದೀಕೃತಾಭಿಷ್ಠಾಣಂ ವಸುಷೇಣಂ
ಸಾಮಂತಲಕ್ಷ್ಮೀಸೀಮಂತನೇನಿಪ ಸಿಂಹಚೂಡಂಗೆ ಬೀಡುಂದಾಣಮಾದ
ಮಾಣಾಕೃಪುರಮನೆಯ್ದೆವರ್ಪಾಗಳ್ ಪೊಡೆವ ವೀರವಜ್ಜಿಯ ಪಿಡಿವ
ಬಿರುದಿನ ಕಾಳೆಯ ಸುತ್ತಿಹುದ ಮುತ್ತಿನ ತಡೆಯ ತಲೆಗೆ ಮುಂದಲೆ
ಯಾಗಿ ಲೆಂಕರ್ ಕುಡುವ ಸಿಡಿದಲೆಯ ಸಹಗಮನನಮುತ್ತುಕತೆಯಂ
ಕೈಪಿಡಿಸೆ ಕೈಗುಡುವ ಕೈದುಬರ್ಪ ಕೈಪಿಡಿದ ಪೆಂಡಿರ ತಂಡದ ನಡುವೆ
ಪೊತ್ತ ಪೊನ್ನ ಪರಿಯಾಣದೊಳಗೆ ಜೋಳವಾಟಿಯ ನಿರ್ವಹಣದ
ನಿಬ್ಬಣಕ್ಕೆ ಬೀರಸಿರಿ ಪೊತ್ತ ಪೊಂಗಳನದಂತ ತಟತಟಿಸಿ ತೋರ್ಪ
ಪಂದಲೆಯಂ ಕಂಡು ನಿಂದು ನೋಡ್ವಾಗಳ್

ಮುರಿದಣ್ವಕ್ಕಿದ ಗಡ್ಡಮೀಸೆ ಮುಡಿಕಟ್ಟಂ ತಲ್ಲ ಕೆಂಬಟ್ಟೆ ಕ
ತ್ತುರಿಯಂ ತೊಪುವ ಚಂಚುಮೀಸೆ ಸುಲಿಪಲ್ ದಪ್ಪಾಧರಂ ಭ್ರೂಕುಟಿ
ಸ್ಫುರಿತಂ ಕೈಮಿಗೆ ಭೂತಳಕ್ಕೆ ಪರಿವೇಷಂಗೆೊಂಡು ಬೀಟ್ಟಂದ ಭಾ
ಸ್ಕರನಂತಿದುರ್ದು ಸಿಂಹಚೂಡನ ಶಿರಂ ಪೊಂಬಟ್ಟಿನಾಳಟ್ಟಿನೊಳ್ ೪೭

ಪಗೆಯಂ ಕಂಡಟಿಯಾಸೆಗೆಯ್ದು ಪೊರೆದಾಳ್ವಂಗಳಾತುರಂ ಮುಟ್ಟಿಮೆಯ್
ದೆಗೆದಾಸ್ಥಾನದೊಳಾದುರ್ ಪಾರ್ದು ನೆರವಂ ಸಂಗ್ರಾಮದೊಳ್ ಜೋಳವಾ
ಟಿಗೆ ಕಯ್ಯಾಂಪಳೆ ವೇಳೆವಾಟಿ[ಗೆ]ನಸುಂ ಮುಯ್ಯಾಂಪ ಸಾಮಂತರಂ
ನಗುವಂತಿದುರ್ದು ಸಿಂಹಚೂಡನ ಶಿರೋಬ್ಬಂ ದಂತುರತ್ನೇನರಂ ೪೮

ಅಂತು ಪೊತ್ತು ಬಂದ ವೀರಂ ವೀರಪುರುಷನ ಶಿರೋಂಬು
ರುಹಮಂ ಧಾರಿಣೀಪತಿಗೆ ನಿವಾಳಿಸಿ ನಿಂದು ವನಿತಾಹರಣವಾರ್ತೆಯಂ
ಸೂಚಿಸಿ ಬಟಿಯಮಿಂತೆಂದಂ

ಕಾದಿದ ಕಾಳೆಗಂ ಜವನ ಜತ್ತಕುಟಕ್ಕೆ ಸಮಾನಮಾದುದೇ
ನಾದೊಡವೇ.೦ ಬರ್ದುಂಕಿ ಪಗೆ ಪೊದ ಬಟಕ್ಕೆ ವೃಥಾನುವಾದಮಿ
ನ್ನಾ ದಯತಾಜನಕ್ಕೆ ತೊಪಿದಂಕರ ಲೆಂಕರ ಗೊಂದಣಕ್ಕೆ ತ
ಳ್ವಾದಪುದುರ್ವರಾಧಿಪತಿ ಬೀಚೊಡು ಕೂಡುಗೆ ಸಿಂಹಚೂಡನೊಳ್ ೪೯

ಎಂಬುದುಮರಸಂ ನಿಜಾಂತಃಕರಣಬೇದಕ್ಕಂ ವಿರಶಾಸನ
ಪ್ರವಾದಕ್ಕಂ ಮೂದಲೆಯಂತಿದ್ ತಲೆಯಂ ನೋಡಿ ನೀಡುಪೊದ
ವಿದಬಲಂ ಸಮುಚಿತೋಪಚಾರಂ ವಚನಕಾರುಣ್ಯಪ್ರಸಾದಪ್ರದಾನ
ಪ್ರಸಂಗದಿಂ ಸಂತರ್ಪಿಸುತ್ತಮಿರೆ

ತುಟಿಲಾಳ ಮದಗೋತ್ರಧವಂ
ಕಟಿದಂ ಕಲಿನಿಂಹಚೂಡನೆಂದವಯವದೊಂ
ದಬಲಿಂದೆ ಕೆಂಪು ಮಿಗೆ ನೀರ್
ಇಟಿವಂತರೆ ಸೂರ್ಯನಪರಜಲನಿಧಿಗಿಟಿದಂ

೫೦

ಆ ಸಂರಂಭದೊಳ

ಪರವೆಣ್ಣಂ ತಂದನೋ ತಂದನೋ ಪೆಸರ್ಗಿಡೆ ಪೆರ್ಮಾರಿಯಂ ನಮ್ಮ ದುರ್ಗ
ಕ್ಕರಸಂ ಸೇನಾಸಮಗ್ರಂ ನಿಜಗಲಿ ವಸುಷೇಣಂ ವಧೂವಿಹ್ವಲಂ ದ
ಳ್ಳುರಿ ದಾಟಿಟ್ಟಂತಿದಂ ಸುಟ್ಟುರಿಪದಿರಿಸನೇಗೆಯ್ಪೆವೆಂತಿಪೆವೆತ್ತರ್
ಪರೆವೆಂ ನಾವೆಂದು ಪೌರರ್ ಕುದಿದರದಿದರಳ್ಳಾಡಿ ತಳ್ಳಂಕಗೊಂಡರ್ ೫೧

ನೊಣೆಯಲ್ ನುಂಗಲಿಳಾತಳಂ ಮುರಿದು ಮೂರಿಟ್ಟಂತೆ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ನಿ
ಚ್ಚಣ್ ಸಾಚುಂದೊಲೆ ವಿರಸೇತು ಸಜೆಸಾರಂ ಬದ್ಧರಂ ಗೆಗೆ ಡೆಂ
ಕಣ್ ಗುಮ್ಮಂ ಪಡಿಗೊಂಟೆಯೆಂಬ ಬಹುಕೋಟಾಯಂತ್ರನಾಮಗ್ರಿ ತಿಂ
ತಿಣ್ ಗೊಂಡಾಂತಿರೆ ಲಗ್ಗಿ ಗಾರ್ದು ವಸುಷೇಣಂ ಸಾರ್ದು ನೂಡೈಸಿದಂ ೫೨

ಅಂತು ಸೂಚೈಸುವ ನಿನ್ನಾಳ ಭೇರೀ ಥಕ್ಕಾ ಮೃದಂಗ ಕೋಳಾ
ಹಳಮೆತ್ತಿ ಪೊತ್ತು ತಂದಿಟಿವಿದುಡೆನಿಸಿ ಗುಡವಿದಂಬಿತಪಿಪಿಲಿಕಾಪಾಲ್
ದಂತೆ ಮುತ್ತಿ ಮುನುಟಿ ಪತೆ ಕಟಾಯದ ಕಡುಗಲಿಗಳೆಲ್ಲಮಣ್ಣಿ
ನಿಂದು ಮಮ್ಮಟಿಯಾಗೆ ಪೋಯ್ತು ಪೋಯ್ತು ದುರ್ಗಮಿನ್ನೇನೆಂದೊಳ
ಗೆಲ್ಲಮೆಯ್ತೆ ಸರಕುಗಟ್ಟಿ ಪೊಣಗೆಲ್ಲಮೆಯ್ತೆ ಗುಡಿಗಟ್ಟಿ ನೀರೆಯಂ ಬೀಸಿ
ಬೊಬ್ಬಿಡುದಾರೆ ತೊಟ್ಟನೆ ಕಂಡು

ರಣಮಂಡಲದೊಳ್ ಪೆಟಿತೆಗೆ
ದಣಯಂ ತೆಗೆನೆಹಿದ ಬಿಲ್ಲವೋಲಿದ ಭಟಾ
ಗ್ರಣ ಪರಿದು ದಂಡೆಗೊಂಡ
ಡ್ಡಣದಿಂದಂ ಚಂಡಶಾಸನಂ ಕೈಕೊಂಡಂ

೫೩

ಅದನಾಗಳ್ ಕಂಡು ಕಣ್ಣಿಂದರಿ ಬರೆ ಪೋಗೆ ಪುರ್ವಿಂದಮುರ್ವೇಡೆ
ಭೋಂಕಲ್

ಮದಮಾತಂಗಾರಿ ಪೂರ್ವಾಸನದಿನಿಟಿದು ಮೆಯ್ಯೆತ್ತ ವಜ್ರಾಂಗಿ ಕಯ್ಯೆ
ತ್ತಿದ ಕೊಂತಂ ದಂಡೆಗೊಂಡಡ್ಡಣಮಿರೆ ವಸುಷೇಣಂ ಭರಂಗೆಯ್ಯುದುಂ ಪೋ
ದುದು ಪೊತ್ತಿಂ ಕಾಲಿಡಲ್ ಕತ್ತಲೆ ಕದಡಿದುದೆಂದಾಪ್ತರಡ್ಡೈನಿ ನಿಂದರ್ ೫೪

ಆಗಲೆರಡುಂ ಪಡೆಗಳಪಹಾರತೂರ್ಯಂ ಮೊಬಗೆ ಪೆಟಿತೆಗೆಯ
ರೊಡಂ ವಸುಷೇಣಂ ಬಂದು ನಿಜನಿವೇಶಿತಸ್ತಂಧಾವಾರಮಂ ಪೊಕ್ಕನಿತ್ತ
ಚಂಡಶಾಸನಂ ಮಂಡಳಿನಿ ಖಡಿದ ಕೈದೀವಿಗೆಯ ಬೆಳಗಿನೊಳ್ ತೊಟ್ಟ
ಗದ್ದಿಗೆಯ ಗರುಡವಕ್ಕದ ಕವಚದ ನವರತ್ನಕಿರಣಂಗಳ ಕಿಟ್ಟ ಕರೆ
ವಾಳ ಬಾಯ್ದಾರೆಯೊಳ್ ಬಳ್ಳಿಗೊಂಡು ಮಿಳ್ಳಿನ ಪೊಳೆಯೆಯುಂ ಕಟ್ಟಿದ
ಕಠಾರದ ಬದ್ದಿಗೆಯ ತೊಂಗಲ್ದೆಗೆದು ಬಿಗಿದೆಬಿಲ್ವ ಬಾಲಗಚ್ಚೆಯ
ವಿಳಸದ ಸೆಟಗಂ ಸೆಳೆದಳ್ಳಿಱಿಯೆಯುಂ ಒಂದೆ ಕಯ್ಯೊಳಕ್ಕಿವೆರಡು
ಕಂಕಣದ ಝಣಝಣತ್ಕಾರಂ ಜಡಿವ ಬಾಳ ಕುಣಿವ ಕೊಂಕಿಂಗೆ ಕಿಂ
ಕಿಣೀರವಮನಳಂಕೆಗೊಳನಿಯುಮೋದುವ ರಾಯವಾಡದುಗ್ಗಡಿಸುವ
ಪಾಂಗಳಿಕದ ಚಪ್ಪರಿಸುವ ಪಡಿಯಿರ ನೆಲನನುಗ್ಗಡಿಸುವ ಪಡೆವಳರ
ತನ್ನ ಬೀರಮಂ ಮನ್ನಿನಿ ಪೊಗಟ್ಟ ಕೈವಾರಿಗಳಾಡಂಬರಮಳುಂಬವಾಗೆ
ಸುನಂದೆಯಂ ತಂದು ಸೆಟೆಯಿಟ್ಟ ಮಣಿಮಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದು

ಘನನಿಶ್ವಾಸತರಂಗಿತಾಳಕಿಯನಗ್ರಪ್ರಾಂತವಾರ್ವಿಂದುರೋ
ಚನಪಕ್ಕಾ ವಳಿಯಂ ವಿಯೋಗದಹನಘ್ನ ಪ್ಲಾಧರಚ್ಛಾಯೆಯುಂ
ವಿನತಪ್ರಾಹ್ಲ ಸುಧಾಂಶುಬಿಂಬಮುಖಿಯಂ ಚೀನೋತ್ತ ರೀಯಾವಗುಂ
ಠನನಿರ್ಭಿನ್ನ ಕಪೋಲಪಾಂಡುರುಚಿಯಂ ಸಾರ್ಧಂ ತದುವಿರ್ಭೂತಂ

೫೫

ಅಗಳ್

ಬಿದಿಯೆಂಬ ಮದಗಜಂ ನೃಪ
ನದನ ಸರೋವರದೊಳೆಡೆದು ಸೆಳೆತಂದು ವನಾಂ
ತದೊಳಿಕ್ಕಿದ ಬಾಳಮೃಣಾ
ಳದವೊಲ್ ಸತಿ ಕೊರಗಿ ಕಣ್ಣಿ ಕರಮಿಸೆದಿದಳ್

೫೬

ಅಂತು ಸಾರ್ದು ತನ್ನೊಡವಂದು ಬಾಗಿಲೊಳ್ ನಿಂದ ಪರಿಜನ
ಮುಮಂ ಕೆಲಬಲದೊಳಿದರ್ ಪಸಾಯಿತರುಮಂ ಪರಿಹರಿಸಿ ಕೃತಕ ವಿನ
ಯೋಪಚಾರಮೆಸೆಯೆ ಚಂಡಶಾಸನಂ ಸುನಂದಾದೇವಿಗಿಂತೆಂದಂ

ನಯದಿಂ ನಿನ್ನೊಳೊಡಂಬಡಂ ಪಡೆಯದಿಂದಾತ್ಮಕೃದಿಂ ತಂದ ಸ
ಲೈಯ ನಿಂ ಮನ್ನಿಸು ಕಾಮಿ ಕಣ್ಣಿವನಲ್ತಾಂ ಗಂಡುದೊಡೆನ್ನ ರಾ
ಣಿಯವಾಸಂ ಪರಿಚಾರಕಾದಿ ನಿನಗಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀಸುಖೋ
ದಯದೊಳ್ ವಲ್ಲಭೆಯಾಗಿ ನೀನಿರು ದಲನ್ನೀಲಾಬ್ಜಲೋಲೇಕ್ಷಣೀ ೫೭

ನುಡಿಯಲೊಡಂ ಮಿಂ ಪೇಟ್ಟಡ [?]
ನುಡಿಯಂ ತನ್ನಿದಿರೊಳಾ ಖಳಂ ಕಡೆಗಣ್ಣಂ
ಕಿಡಿಸೂಸೆ ಭೃತಾಹುತಿಯಂ
ಪೊಡೆವ ಶಿಖಿಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ಬಾಲೆ ಕನಲ್ದಳ್

೫೮

ಅಂತು ಕನಲ್ದೊನಲ್ದು ಸೈರಿಸಲಾಡಿದೆ

ಸೆಹಿಸಿಕ್ಕಿಂ ಪಿಡಿತಂದ ದೇನಿಗಿತಿಯಂ ಭೋಗೋಪಭೋಗಂಗಳಂ
ಮಹಿದುಂ ಕಾಣದನಾಥೆಯಂ ನುಡಿವವೊಲ್ ನಿನ್ನೊಂದು ಸಂಪತ್ತಿಯಂ
ಜುಜುತುತಿದರ್ ಪಾಣ್ಣಿ ನಿನ್ನ ತಲೆಯುಂ ಕಾರಾಗೃಹದ್ವಾರದೊಳ್
ಮೆಹಿವಾಗಳ್ ನುಡಿ ನಾಳೆ ನೀನೆನಗೆ ಮಾಡಲ್ವೇಟ್ಟ ಸತ್ಕಾರಮಂ ೫೯

ಎಂದು ಬೆಟ್ಟವೆಟ್ಟನೆ ಬಯ್ದು ಬೆಟ್ಟ ಬಿದಿದುರ್ ನುಡಿದ ಸುನಂ
ದೆಯ ನುಡಿಗೆ ಚಂಡಶಾಸನನೇವೈಸಿ ಮುಳಿಯದೆ ಲಜ್ಜೆಯಿಂ ಚಳಿಯದೆ
ಮತ್ತಮಿಂತೆಂದಂ

ಕೆಳಗೆಟ್ಟಾಂ ಪಗೆಯಾದೆನಾಗೆ ವಸುಷೇಣಂ ಪೋದನಿನ್ನೆನ್ನ ಕ
ಯ್ಯೊಳದಂ ನಂಬಟಿಯಾಸೆಯಿಂ ನಮೆಯದಿರ್ ಬೇಡಾಗ್ರಹಂ ಸತ್ತು ಸ
ತ್ಯಳಮಂ ತೋಟುವ ಬಾಡೆಯಾಗದಿರು ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದಿಂ ಬತ್ತಿ ಬಾಡ್
ದಳರಾಗುತ್ತಿ ರದಾಳ್ದಿರಾತ್ಮ ಪರ ಸೌಖ್ಯ ಶ್ರೀ ವಿಳಾಸಂಗಳಂ ೬೦

ಎಂಬುದುಮೀತಂಗೆ ಮಾತಂ ತಪ್ಪಿನಮುತ್ತರಂಗುಡುತ್ತಿರಲೇಕೆಂ
ದಾಕೆಯಂತೆಂದಳ

ಮಾವಿನ ಕೊಂಬಿನೊಳ ನಲಿದು ನರ್ತಿಪ ಕೋಗಿಲೆ ಪತ್ತಿ ದಂಟಿನಿಂ
ಬೇವಿನ ಕೊಂಬಿನೊಳ ನಲವುದೇ ಪ್ರಿಯನಿರ್ದವೊಲಪ್ರಿಯರ್ಗೆ ಸಂ
ಭಾವನೆಗೆಯ್ದುರೇ ಸತಿಯರೇಂ ಗಡ ವೀರನ ತೋಳ ಬಾಳುಮಂ
ನಾವಿದ ಬಾಳುಮಂ ಸಮನೆ ಪತ್ತಿಪ ನಾಣೆಯೊ ಮದ್ಭುಜಸ್ರಜಂ ೬೧

ವಸುಷೇಣನೃಪನೆ ಕೈವಿಡಿ
ದಸುವಿಂಗೊಡೆಯಂ ಚಿತಾಗ್ನಿಗೊಡೆಯಂ ಒಪಲಿಂ
ತೆನೆದೀ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದ
ಮಿಸುಗುವ ಜನವಣ್ಣ ತಲೆಗೆ ತರ್ಪೆನೆ ಪುಲ್ಲಂ ೬೨

ಎಂಬುದುಮಾ ಕುಟಿಲನಾಕೆಯೊಳ ತೆಜಪುಗಾಣದೆ ಮುಳಿದು
ಮಾಣದೆ ಮತ್ತ ಮಿಂತೆಂದಂ

ಬಡೆನಾಂ ನೀಂ ನಯೆ ಸಾವೆನಲ್ಲದುಟಿಯೆಂ ನೀನೊಲ್ಲಡೇನೊಲ್ಲದಿ
ದೊಡಮೇನಾನೆರಡಿಲ್ಲದೊಲ್ಲೆನದಲುಂ ಬೇಟೂರ ಬೇಟಕ್ಕ ಬಾಯ್
ಬಿಡಲಾಟೆಂ ಸೆಟೆಯಿಂದಮೆನ್ನ ಮನೆಯೊಳ ನೀನಿರ್ದೆಯೆಂಬಾಸೆಯು
ಳ್ಳೊಡೆ ನಾಲ್ಕುಂ ಬಟಿಕಪ್ಪುದಕ್ಕ ರಣದಿಂದಂಭೋಜಪತ್ರೇಕ್ಷಣೇ ೬೩

ಎಂದು ತನ್ನಳಪನಡರೆ ಚಾಳಿಸಿ ನುಡಿದು ಪೋಗುತ್ತುಂ
ಪರಿಚಿತ ನೀಂ ತಳೋದರಿಗೆ ಮೆಯ್ಯಟಿಯಿಂ ಮನಮಂ ತೊಡಂಕೆ ನಾಂ
ತುರಿಪದಿನಿರ್ದು ನಿಂದಬಲನಾಟಿಸು ತೋಟಿಸು ಭೀತಿಯಂ ಮನಂ
ಕೊರಗದೆ ಮತ್ತೆ ಸಂತಮಿಡು ಗಂಡನ ಪಂಬಲನೊಯ್ಯನಾಗಿಯೆಂ
ದರುಣಕೆಯೆಂಬಳಂ ನಿಟಿಸಿ ಕಾಂತೆಯ ಕಾಪಿನೊಳಾ ನೃಪಾಳಕಂ ೬೪

ನೇಸರ್ ಮೂಡಲೊಡಂ ಮುನ್ನೆ ಮುನ್ನೆ ಮೂಡಿರ್ ವಿರಹ
ಪರಿತಾಪಂ ತೀರದೆಯುಮೇತಱೊಳಮಾ ತಳೊದರಿಯನೊಡಂಬಡಿ
ಸರ್ ಬಾರದೆಯುಮಾ ಕಿತವಂ ತನ್ನ ಕೈತವದೊಳ

ಪತಿಯರೆ ಪಿಂಗದಾನೆ ಮನದೊಂದಟಿಯಾನೆಯನೆನ್ನನೊಲ್ಲಳಿ
ಸತಿಯವಳಂ ಮರುಳ್ಳಿದಪೆನೆಂದು ಬೆನಂಗುಡೆ ಚಂಡಶಾಸನಂ
ಪ್ರತಿಬಳಮೆಯ್ ಕೆಟ್ಟುದಟಿದಂ ವಸುಷೇಣನೃಪೇಂದ್ರನೆಂಬ ಸಂ
ಗತಿಯನೊಡರ್ಚಿದಂ ಜನದ ಕಣ್ ಬೆಟಗವ್ವಿನವಿಂದ್ರಜಾಲಿಗಂ ೬೫

ಆ ವೃತ್ತಿಕರಮಂ ಕಂಡು ನಮ್ಮರನನಿರುಳಿನ ಕವಿಯ ಕಾಳೆಗ
ದೊಳ ಮುತ್ತಿದ ಬೀಡಂ ತೊತಲಿದುಟಿದು ಪಗೆಯ ಪಂದಲೆ ಕಯ್ಗೆ
ವಂದುದಿನ್ನೇನಿನ್ನೇನೆಂದು ಕೊಟೆಯೊಳಗೆ ಜನಂ ಕೊಟಿ ತೆಟದಿಂ
ನಾಟಕಂ ನಲಿದು ಬೊಬ್ಬಿಟಿಯುತ್ತಿರೆ ಸುನಂದಾದೇವಿಯಿದ್ ಸೆಟು
ವನೆಗೆ ತಾನೆ ವಂದು

ವಸುಷೇಣನೆ ಪತಿಯೆನಗಂ
ದು ಸುನಂದೆ ನಿಡಿಲ್ವೆ ಮಾಪ್ಪ ಸೋವಡಿಕೆಯನೀ
ಬನಿವ ತರೆಗೆನುತುಮೀಡಾ
ಡಿವಿದಂ ಮಾಯಾವಿ ಪತಿಯ ಮಾಯದ ಶಿರವಂ ೬೬

ಅಂತು ತಂದಿಟಿವಿದ ಶಿರಮುಮಂ ಕಳ್ಳು ತಪ್ಪಿದ ವಲ್ಲಭನ
ಮಣಮಕುಟ ಕೇಯೂರಮಂಡಳಾದೀಪನಮಂಡನಮುಮಂ ಪೇರುರ
ದೊಳೊರಂತೆ ಮೆಟುವ ತೋರಮುತ್ತಿನ ಹಾರಮುಮಂ ಕಾಣಲೊಡಂ

ಹೃದಯದೊಳಿದ್ ವಲ್ಲಭನನಾಕ್ಷಣಭೀತಿಯನೀಕ್ಷಿಪಂತೆ ಮು
ಟ್ಟಿದುವಲರ್ಗಣ್ ಪೋಣರ್ ತಡವಿ ನೋಡುವಪೋರ್ ಕುಚಮಧ್ಯದಲ್ಲಗಾ
ದುದು ಕರಪಲ್ಲವಂ ಸರಮನಾಲಿಸುವಂತೆ ಮೊಗಂ ಮಲಂಗಿತಂ
ಗದೊಳೆದ್ದೆ ತೂನ್ಯಮಾಗಲಿಸುವಂತನು ಪೋಯ್ತುನಿತಾಬ್ಬನೇತ್ರೆಯಾ ೬೭

ಬಟಿಯುಟ್ಟೆ ಬಂದು ಮುನ್ನಂ
ಪುಟುವಗೆಗೊಳಗಾದಳೆಂದು ಸಾವಾಸಿಗಳಂ
ಕಟಿಪದೆ ನಲ್ಲಂ ತಲೆಯಂ
ಬಟಿಯುಟ್ಟಿದನೆಂದು ಪೋದುದನು ಶಶಿಮುಖಿಯಾ

೭೮

ಇನಿಯನಿರೆ ನೋಡ ಮತ್ತೊ
ರ್ಬನ ಕಣ್ಣಂ ಬಗೆಗೊಪ್ಪಿದಪ್ಪುದು ಸುಡಲೇ
ತನುವನಿದನೆಂದು ಜೀವಂ
ಮುನಿದಂತಿರೆ ಬಿಟ್ಟು ಪೋಯಿತನು ಶಶಿಮುಖಿಯಾ

೭೯

ಆಗಲಾ ವ್ಯತಿಕರಮಂ ಕಂಡತಿಚಕಿತ ಹೃದಯನುಮಾಕುಳಿತ ವಿಳೋ
ಕನುಮಾಗಿ

ಸ್ಮರನೊಳ್ ದಾಯಿಗನಾಗಿ ಬೆಂದ ವಿಧಿಯೊಂದಂ ಮಾಡಿದಂ ಕೂಡುವೆಂ
ಬೆರಗಿಂದೆಂದಿದನಿಂತು ಮಾಡೆ ಮರಣಂ ಮೂಡಿತ್ತು ಹೋ ಬೆಂದೆನಾ
ನುರಿದೆಂ ನಂದಿದನೆಂದು ಬಂದು ಭರದಿಂ ತಡ್ಕೈನೆ ತಳ್ತಾಂತು ತ
ತ್ತರುಣೀಗಾತ್ರದ ಸೋಂಕು ಸಮ್ಮನಿಸೆ ಮೂರ್ಛಾಪನ್ನನಾದಂ ಬಳಂ ೭೦

ಅವನಂ ಚಾಮರದಡಪದ
ಡವಕೆಯ ಕಿಟ್ಟಾಳ ಮೇಳದಂಗನೆಯರ್ ಬೀ
ಸುವ ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆಯ ಮಳಯಜ
ನವಜಳ ಕಣದಲರ ಸೋಂಕಿನಿ ನಿಲೆ ಪಿಡಿದರ್

೭೧

ಅಂತು ಮೂರ್ಛೆಯಿಂ ಬೆಚ್ಚನೆ ಸುಯ್ದು ಬೆದೆಬೆದೆ ಬೆಂದುನೊಂದು
ನಿಂದಿನಿಕೊಂಡು ಮಾಣದೆ

ನೋಡಿ ಕನಲ್ದ ಬಾಯಮುನಿದು ಮೋನದಿನೇಕೆಲೆ ದೇವಿ ನೀಂಮನಂ
ನೋಡುವೆ ಸಾವಿನಿಂ ಸರಸವಾಡುವರೆ ಮಹಿಮೆಯೊಳಾದೊಡಂ
ಕೂಡದೆ ಮಾಣೆನಬ್ಬದಳಲೋಚನೆ ನಿನ್ನೊಡನಿಂದು ಮೆಯ್ಯೆ ಮೆ
ಯ್ಯೊಡುವೆ ಧೂಮನಾಧಗೃಹದೊಳೆ ಶಿಖಪಲ್ಲವರಾಗತಳ್ಳದೊಳೆ

೭೨

ಎಂದು ಬಾಯಿಬಿಡು ಪಟಯಿಸಿ ಬಸಮವಿದನುಪೊಳೆಯಾಗಿ ಮನ
ಮನವಿದು ಕಳವಳಿಸಿ

ಎನಗಿನ್ನೋಲಗನಾಲೆಯೇಕಿದು ವಿಮಾನಂ ನಂದೆಯಂ ಲೋಲಲೋ
ಚನೆಯಂ ಕುಳಿರಿನಿಲ್ಲ ಕೂಡೆ ಬಟಿನಲ್ಪಂತಃಪುರಸ್ತ್ರೀಯರಾ
ಳ್ತನಮಂ ತೋಟುವ ಲೆಂಕರೊಳ್ ನುಡಿಯವೇಡ್ ವಿದ್ಯಾಜನಂ ಬರ್ಕೆ
ಚಂದನಗಂಧಾವಿಧದಿಂದಮೆನ್ನ ವಿರಹ ಜ್ವಾಲಾಗ್ನಿಯಂ ನಂದಿಪೆಂ ೭೩

ಎಂದು ತನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಮೀಭವನಮೆನಿಸುವುಪರಿಮಂಡಪಮನೆ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ
ಸುನಂದಾದೇವಿಯುಂ ತಾನುಮೇಕಾಸನದೊಳ್ ಕುಳಿದು ರಾಣಿಯವಾಸದ
ಪೆಂಡವಾಸದ ಭಾಷೆಯ ಲೆಂಕರ ಭಾರತಿಕನಿಕರದೊಲಗದ ಕೇಳಿವಿಳಾಸಮಂ
ಕೆಲಗೆ ತಗುಳ್ಳದ ಹುತವಹಜ್ವಾಲಾಕಲಾಪಮಂ ಮೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಮೂರ್ಛಿಕೊಳ್ಳಿನೆ
ಮೊಡನಟಿಯಲ್ ಪರಿಚ್ಛೇದಿಸಿದ ಕುಲನ್ಯಾಮಿಯವನಾನ ಸಮಯಮಾಗೆ

ನಗೆಗಂ ನಾಚದೆ ನಮ್ಮನೊಲ್ಲದೆ ಪರಸ್ತ್ರೀಗೊಲ್ಲವಳ್ ಸತ್ತೊಡಾ
ಕೆಗೆ ತಾಂ ಪ್ರಾಣಮನಿತ್ತಪಂ ಗಡರನಂ ನೋಡಕ್ಕ ಮಾವಿಂಗೆ ಮ
ಲ್ಲಗೆಗಳ್ ಕೂರ್ತೊಡೆ ಮಾವು ಕೂರ್ತು ವಸಂತಶ್ರೀಗೆನಿಪ್ಪಂತೆ ಲ
ಜ್ಜೆಗೊಡಲ್ ಮಂಮಟಿವೋಪುದಿನ್ನಟಿವಿದಕ್ಕೇಗೆಯ್ಯಮಬ್ಬೇಕ್ಷಣೀ ೭೪

ಆ ಮಾತಂ ಮಾರ್ಕೊಂಡು ಕುಲವತಿಯುಂ ಶೀಲವತಿಯು ಮೆನಿಸಿದ
ವಿದಗ್ಧೆಯೊರ್ವಳಿಂತೆಂದಳೆ

ಪಟಿಗೇವಯ್ಯುವ ಪಾಪವೆಂಬ ಪೆಟಿವೆಣ್ಣುಟಿಪ್ಪುದಾ ಮಾಯದೊಂ
ದಟಿವೆಂಬೊಜೆಯಧಿಶವೃತ್ತಿಯಧಿಪಂಗೇನಾದುದಾದಲ್ಲಿ ಮೆಯ್
ನೆಂಬಂತಪ್ಪುದು ನಮ್ಮ ವಿತ್ತ ನಮಗಿನ್ನಾ ಮಾತದೇಕೆಂದು ಪಿಂ
ದುಟಿವೊಂದಾಸೆಯನೊಲ್ಲದೆಯ್ದೆ ನೆರವಿತ್ತಂತಃಪುರ ಸ್ತ್ರೀಜನಂ ೭೫

ಕ್ರಮದಿಂ ಕೈಯೆಡೆಗೊಟ್ಟಿನೀ ಹರಿಣಿಯಂ ಕೊಂಡಾಡಿನೀ ರಾಜಕೀ
ರಮನೋವೀ ಕಳಹಂಸನಂ ಸಲಹು ನೀನೀ ಸೋಗೇಗಾಗೆಲ್ಲಮಂ
ನಮಗಿನ್ನೆಮ್ಮ ನಮಾನಮೆಂದು ಕೆಲದಾಳೀಜಾಲಮಂ ಬೇಡಿ ತ
ಳೆಮೆಯಿಂದಂ ಕರೆಗಣ್ಣು ನೂನಿ ಕಪಿದರ್ ಕಯ್ಯೊಡ್ಡಿ ಕಣ್ಣೀರ್ಗಲಂ ೨೬

ಅಂತು ನಿರಂತರಶೋಕರನಾವೇಗದೊಳ

ನೆರೆದುದು ಲೆಂಕತಂಡಮೊಡವಂದುದು ರಾಣಿಯವಾಸಮೊಲ್ಲಳಂ
ತರಿದನಾ ಧರಾಧಿಪತಿಯೋಲಗನಾಲೆಗೆ ವಂದುದಾ ತನೂ
ದರಿಯ ವಿಶೇಷ ಭೂಷಿತ ಶರೀರಮನೇಕ ವಿಮಾನ ಯಾನಮು
ಬ್ಬರಿಸಿದುದಾದುದಿಂತು ಕರುಣಾದ್ಭುತರೌದ್ರರನಾಕರಂ ಪುರಂ ೨೭

ಅನ್ನೆಗಮಿತ್ತಲ್

ವಸುಷೇಣಂ ಲಗ್ನಿ ಮಾಡಲ್ಮೊಗನಿ ಪೇಗಿನಿ ದುರ್ಗಕ್ಕಿ ಭವ್ರಾತಮಂ ಪ
ಣ್ಣಿನಿ ವಾಹವ್ಯೂಹಮಂ ಪಲ್ಲಣಿನಿ ಸುಭಟರಂ ಕಯ್ದುಗೊಳ್ಳಂತಿರಾಳೋ
ಚಿನಿ ರಾಜಾವಾನದಿಂ ತಾಂಪೊಳಿಮಡುತಮಿದೇಂ ಕೋಟೆಯೊಳಕಾಮಿನೀ ವೀ
ರ ಸಮೂಹೋದ್ರೇಕ ಶೋಕಾಕುಳ ಬಹಳರವಂ ತಿಣ್ಣ ಮಾಯೆಂದನಾಗಳ್ ೨೮

ಚರನೆಯ್ದೊರ್ವನಾ ವೃತ್ತ ಕಮನುನಿರ್ದೋಡುವೀಶ್ವರಂ ಪ್ರಾಣನಾಥಾ
ಮರಣೋದಂತಾಭ್ರವಕ್ಷಿ ಸ್ತುತಿತತ್ತ್ವದಯನುಚ್ಚ್ವಾನನಿಶ್ವಾನಮೂಢಾಂ
ತರಿತಂ ಬಾಷ್ಪಾಂಬುನಿಷ್ಪಂದಿತನಯನಯುಗಂ ಬೇದದಿಂ ಕೀಲಿನಿದರ್
ಕರುವಿಟ್ಟರ್ ತಿರ್ದುವಿಟ್ಟರ್ ಬರೆದು ಕರಿಯಮೇಲಿಟ್ಟರೆಂಬಂತಿರಿದರ್ ೨೯

ಅಂತು ಕಿಪಿದು ಬೇಗಮಿದರ್ಂತಂತಾನುಂ ತನ್ನ ತಾನಪಿದು
ಬಾಯಟಿದಾಕಾಶವಚನನಿಂತೆಂದಂ

ಅನಟಿದೆನೆಂದು ಪುನಿದೊಡೆ

ಮಾನಿನಿ ನೀಂ ಕಟಿದೆ ನಿನ್ನ ನಾವನ ಕಂಡಿಂ

ತಾನುಟಿದೆ ನಿರ್ಲಜ್ಜರ್

ದೀನರ್ ಕೃಪಣರ್ ಕೃತಘ್ನರಾರೆನ್ನಿಂದಂ

೩೦

ಅನಂತರಂ ಪಾಷ್ಣಿಗ್ರಾಹಕನಾಗಿ ತನ್ನಂ ನೆಮ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ
ದಯಿತನಾಮಂತನೊಳಿಂತೆಂದಂ

ಇನಿಯಳ್ ಪೋದ ಬಟಿಕ್ಕಮೆನ್ನಿರವು ತಾರಾಮಂಡಲಂ ಪೋದ ಲೋ
ಚನಮಿಪ್ಪಂತೆ ಸುಗಂಧ ಪೋದ ಕಟಿಪೂವಿಪ್ಪಂತೆ ತೀವಿದ್ ಜೀ
ವನಮಲ್ಲಂ ನೆಪಿಪೋದ ಹೊಟ್ಟುಗೆಪಿ ತಾನಿಪ್ಪಂತೆ ದೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಭಾ
ಜನಮಿರ್ಥನನು ಪೋದ ಬಾಡೈಣಿನಿದರ್ಕಾನಿರ್ದೋಡೇಂ ಬಿಡ್ಡೋಡೇಂ ೮೧

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ

ಇದಱೋಳ್ ವಲ್ಲಭೆ ಕಾದಿ ಕೊಳ್ಳೆ ಧನಮಾ ಪ್ರಾಣೀತ್ವರೀರತ್ನಮಿ
ಲ್ಲದ ಬಾಳೋಟೆ ಗಡೇಕೆ ಕೋಟಲೆಗಳೆಲರ್ ಶತ್ರು ಸಾಯಲ್ ಕಡಂ
ಗಿದಪಂ ತಾಂ ಗಡ ಕೊಲ್ಪುದಾರನಕಟೀ ಬೇಳಂಬಮಿನ್ನೇಕೆ ಸಾ
ಯದೊಡಂ ತೀರದೆ ಕಾಯಮಂ ತೊಪಿಯಲಿನ್ನುಂ ರಾಜ್ಯದೊಳ್ ಬಾಬ್ಬದೇಂ ೮೨

ಮುನಿನಯ್ಯಂ ತೆಪದಿಂದಲಪ್ಪುದದಱೋಳ್ ಸ್ತ್ರೀಸಂಭವಂ ತಿಣ್ಣಮಾ
ಮುನಿಸಂ ತಂದನ ಕಂಠಪೀಠತಳದೊಳ್ ತಂದಿಟ್ಟು ರಕಾಂಬು ಮೆ
ಜ್ಜನಮಂ ಮಾಡಿಸಿ ಮನ್ನ ಕಾಂಬುರುಹದಿಂದಂ ಪೂಜೆಗೆಯ್ದಾಂತೊಡಾ
ತನ ಕೂರ್ವಾಳ್ ಕರವಾಳ್ ದಲುಂತು ಮರವಾಳ್ ಪಾಟೂರೆ ಮೈಲಾರನಾ ೮೩

ಎಂದು ಕೊಕ್ಕರಿಸಿ ಮಾಣದೆ

ಏಪಿ ಬರೆಗೊಂಡ ಜೂದುಂ
ಗಾಠಿನವೇಲ್ ಲಗ್ಗೆ ಮಾಡಲೊಲ್ಲದೆ ಪಡೆಯಂ
ಸಾಪಿನಿ ಮುಂದುಂ ಪಿಂಗುವ
ನೀಪಿಯವೊಲ್ ತೆಗೆಯವೇಲ್ಲನಾ ವನುಷೇಣಂ ೮೪

ಅಂತು ಪರವಿಗ್ರಹದ ಮೇಲಣ ತೋಳ್ವಲಮುಮಂ ನಿಜವಿಗ್ರಹದ
ಮೇಲಣ ಬಾಳ್ವಲಮುಮೋಸರಿಸದೆ ಸುತ್ತಿಹುದ ಮುತ್ತಿದ ಬೀಡಂ
ತೆಗೆಯಿಸಿ ಮಗುಳ್ಳು ಬರ್ಪಾಗಳ್

ಬಿರುದಿನ ಕಾಳೆ ಬಾರಿಸುವ ಬೀರದ ಡೌಡೆ ತೆರಳ್ ಕೇತನೋ
ತ್ಕರದ ವಿಡಂಬಮೊಲ್ಲನಲಿತಪ್ಪ ಚತುರ್ಬಲದರ್ಪು ಕೂರ್ಪಿನಿಂ
ದುರಿವರಿವಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರಕಿರಣಂ ವಸುಷೇಣನೊಳಾದುವೆಯ್ತೆ ಕೊ
ಕ್ಕರಿಕೆಗೆ ದುಃಖಿತೇ ಮನಸಿ ನರ್ವಮನಹ್ಯಮೆನಿಪ್ಪ ನೀತಿಯಿಂ ೮೫

ಅಂತು ನಿರ್ವೇಗಪರನಾಗಿ ಮಗುಳ್ಳು ಬಂದಸ್ತಂಗತಪ್ರಭೆ
ಯಂತೆ ನಿಜ ಮಂಡಲಮಂ ಪೋಕ್ಕು

ನಡುನಾಡ ತೀರ್ಥಮೆನಿಸಲ್
ಪಡೆದಿಂದ್ರಪ್ರಣಯಮೆಂಬ ಪರ್ವತಕಟಕಂ
ಬಿಡಿದು ನಿಜಕಟಕಮಂ ತಾಂ
ಬಿಡಿಸಿ ಮಗಂಗಿತ್ತು ಕೊಡೆಯುಮಂ ಪಟ್ಟಮುಮಂ ೮೬

ಸಮಭಾಗಂ ಬರೆ ಹಸ್ತಿವಾಜಿಸಹಿತಂ ಭಂಡಾರಮಂ ಪಚ್ಚುಗೊಂ
ಡು ಮಗಂಗರ್ಧಮನಿತ್ತು ಚೈತ್ಯನಿವಹೋದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ತಾಂ ಬಂದು ಧ
ರ್ಮಮನುದ್ಯೋಗಿಸೆ ಸಂಯಮೋಪಕರಣಕ್ಕರ್ಹತ್ವದಾಭ್ಯರ್ಚನ
ಕ್ಕೆ ಮನೋರಾಗದಿನ್ನಿತ್ತು ಗಜ ವಾಜಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾಜಂಗಳಂ ೮೭

ಇವು ಘಟಿಕಾಸ್ಥಾನಂ ಮ
ತ್ತಿವು ತೀರ್ಥಸ್ಥಾನಮೆಂಬ ರೂಢಿಯ ಭಗವದ್
ಭವನಕ್ಕಲಂಘ್ಯಮುಲಯಂ
ತವೆ ಮುಕ್ಕೊಡೆಯೆತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟನಾ ವಸುಷೇಣಂ ೮೮

ಲಲನಾ ವಿಯೋಗಹೇತು
ಚ್ಚಲಮೇದ್‌ಯೋಃ ನಟ್ಟ ತೂಲದಂತಿರೆ ತಪದಿಂ
ಗೆಲೆ ಜೀರ್ಣಮಾಗೆ ತನು ಕೂ
ರಲಗಿನ ಪಪುಮೊವಲೊಳಿದನಂತಾ ಮುನಿಪಂ

೮೯

ಅಂತು ತಪಸ್ಸಪ್ತಶರೀರನಾಗಿ ನಿಜಾಯುರವಸಾನದೊಳೊಂದು
ತಿಂಗಳ್ ವರಂ ಮರುಮಂಡಲದಂತಿರನಶನಕ್ಷೇತ್ರನಾಗಿ ನೋಂತು
ಕಡೆಯೊಳೆನ್ನ ತಪದ ಫಲಮುಂಟಪ್ಪೆಡಾನನ್ಯಜನ್ಮದೊಳಾರ್ಗಮಜೇ
ಯನುಮತಿ ಸುಭಗರೂಪ ಸೌಂದರ್ಯನುಮಶೇಷಧರಾವಲ್ಲಭಜ್ಯಾಯ
ನುಮಾಗಿ ಪುಟ್ಟು ವನಕ್ಕೊಂದು ನಿಶ್ಚಯಿನಿ

ತೋಟಿ ನಟಿಯನುವ ಜೋಹಮ
ನೇಟಿನಿ ಕೊಳದಿದರ್ ಜೋಹದುದ್ದೆನದಿಂದಂ
ಜಾಪಿಸುವಂತಿರೆ ತಪದಿಂ
ತಾಪಿದ ತನುವಂ ನಿಧಾನದಿಂ ಮುಂಬಿಟ್ಟಂ

೯೦

ಅಂತು ಮುಡುಪಿ

ಕಟ್ಟಿತನಾರ್ಗಂ ಕಳೆಯಲ್
ನೆಟ್ಟನೆ ಬಾರದವೊಲಂತು ನೆಗಟ್ಟುಗ್ರತಪಂ
ಕಟ್ಟಿದ ಪುಣ್ಯದ ಫಲದಿಂ
ಪುಟ್ಟ ಸಹಸ್ರಾರಕಲ್ಪದೊಳ ಸುರನಾದಂ

೯೧

ಅನುಬಂಧ ೪ ಜನ್ನನ ಶಾಸನಗಳು

೧

ಚೆನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣದ ಅನೇಕರೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿಕೃದ, ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೯೧ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ, ತಾಮ್ರಶಾಸನದ ವಿಷಯವನ್ನು ಅದರ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೇ ಈ ರೀತಿ ಅಚಕಮಾಡಬಹುದು :

“ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಮಸ್ತ ಭುವನಾಶ್ರಯಶ್ರೀ ಪೃಥ್ವೀವಲ್ಲಭಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜ ಪರಮೇಶ್ವರನ್ ದ್ವಾರಾಪತಿಪುರವರಾಧೀಶ್ವರನ್, ಯಾದವಕುಳಾಂಬರದ್ಯುಮಣಿ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವಚೂಡಾಮಣಿ, ಮಲೆರಾಜ ರಾಜನ್ ಅತ್ಯತಃಫಲೇಜನ್, ಮಲೆಪರೋಳ್ ಗಂಡನ್ ಕದನಪ್ರಚಂಡನ್, ಅನಹಾಯಶೂರನ್ ಏಕಾಂಗವೀರನ್, ಶನಿವಾರಸಿದ್ಧಿ ಶರಣಾಗತವಾರ್ಧಿ, ಗಿರಿದುರ್ಗ ಮಲ್ಲನ್ ಅದಟಹೃತ್ಸಲ್ಲನ್, ಚಲದಂಕರಾಮನ್ ಬಲದಂಕಭೀಮನ್, ನಿಶ್ಯಂಕಪ್ರತಾಪ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಶ್ರೀಮತ್ ಪೈಯ್ಯಳವೀರಬಲ್ಲಾಳ ದೇವರ್ ಶ್ರೀಮದ್‌ರಾಜುಧಾನಿ ದೋರನಮುದ್ರದ ನೆಲೆವೀಡಿನೋಳ್ ಸುಖಸಂಕಥಾವಿನೋದದಿನ್ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ್ಯಂಗೆಯುತ್ತಮಿರೆ; ತತ್‌ಪಾದಪದ್ಮೋಪಜೀವಿ ಶ್ರೀಮನ್ ಮಹಾಪ್ರಧಾನನ್ ಅಧನಬುಧನಿಧಾನನ್, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಸಕಲೋಪಕಾರಿ, ಕರಣಾಗ್ರಗಣ್ಯನ್ ಸಾಕ್ಷರಶರಣ್ಯನ್, ಯುಗೈದಚೂಡಾಮಣಿ ಸತ್‌ಕುಲನಭೋಮಣಿ, ಗೋತ್ರಪವಿತ್ರನ್ ಕವಿಜನಮಿತ್ರನ್, ಶ್ರೀಮತ್‌ಪ್ರಸನ್ನ ಕೇಶವ ದೇವ ದಿವ್ಯಪಾದಪಲ್ಲವೋತ್ತಂಸನ್ ಸುಜನಾವತಂಸನ್, ಶ್ರೀಕರಣದ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಮಾಚಯ್ಯಂಗಳು ಶಕವರ್ಷ ೧೧೧೩ನೆಯ ಸಾಮ್ಯಸಂವತ್ಸರದ ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ೧೧ ಆದಿತ್ಯವಾರದುತ್ತರಾಯಣ ಸಂಕ್ರಮಣದಂದು, ಕಬ್ಬುಹುನಾಡೊಳಗಣ ಕೇಶವಪುರಾಪರನಾಮಧೇಯಾಗ್ರಹಾರಮಪ್ಪಾ ನೆಗನೆಕೆಟಿಯಂ ಸರ್ವಬಾಧಾಪರಿಹಾರಮಾಗಿ ಸ್ವಸ್ತಿ ಯಮ ನಿಯಮ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಧ್ಯಾನ ಧಾರಣ ಮೌನಾನುಷ್ಠಾನ ಜಪ ಸಮಾಧಿ ಶಿಲಗುಣ ಸಂಪನ್ನರುಂ ಯಜನ ಯಾಜನಾಧ್ಯಾಯನಾಧ್ಯಾಪನ ದಾನ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಾ

ನೂನ ಪಟಕರ್ಮಪ್ರಸನ್ನರುಂ ಶ್ರೀಮತ್ ಪ್ರಸನ್ನಕೇಶವದೇವ ದಿವ್ಯ
ಪಾದ ಕಲ್ಪಪಾದಪ ಚ್ಛಾಯಾಸನರುಂ ನಾನಾಗೋತ್ರ ಸಮುತ್ಪನ್ನರುಂ
ಅಪ್ಪಮಹಾಜನಂಗಳ್ಳಿ, ಶ್ರೀಮದ್ವಜ್ರೇಶ್ವರದೇವರ ಸಂನಿಧಾನದೊಳ್
ಪಾದಪೂಜಾಪುರಸ್ಕರಂ, ಶ್ರೀವೀರಬಲ್ಲಾಳದೇವರ ಶ್ರೀಹಸ್ತದಿಂ ಧಾರಾ
ಪೂರ್ವಕಂ ಮಾಡಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರ್—ಇಂತೀ ಧರ್ಮಮಾಚಂದ್ರಾರ್ಕ
ತಾರಮುತ್ಸರೋತ್ತರಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಂ ಸಲುತ್ತುಮಿರ್ಕೆ ಮಂಗಳಮಹಾ
ಶ್ರೀಶ್ರೀಶ್ರೀ.

ಸ್ವದತ್ತಾಂ ಪರದತ್ತಾಂ ವಾ
ಯೋ ಹರೇತ ವಸುಂಧರಾಂ
ಷಷ್ಠಿವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ
ವಿಷ್ಣುಯಾಂ ಜಾಯತೇ ಕೃಮಿಃ ”

ಕಂದ ವೃತ್ತ ವಚನಗಳನ್ನು ಒಳಕೊಂಡು ಚಂಪೂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ
ಬರೆದು, ಇನ್ನೂರು ನಿಡುಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಕೆತ್ತಿರುವ ಈ ಶಾಸನ
ದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕ ವಿಷಯವೊಂದನ್ನೂ ಬಿಡದೆ ಮೇಲೆ ಅಡಕವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿ-
ರುವ ವಚನಭಾಗ ಶಾಸನದ ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತು ಸಾಲುಗಳನ್ನು
ತುಂಬುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಹಾರದ ಹರವು, ಗೆಡಿ ಮೊದಲಾದ
ವನ್ನು ಹೇಳುವ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ
ಭಾಗವೆಲ್ಲಾ ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶ ವರ್ಣನೆಯನ್ನೂ ಮಾಚರಾಜನ ವಂಶ
ವರ್ಣನೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತದ್ದಾಗಿದೆ.

೨

ತರಿಕೆರೆಯ ಅಮೃತಾಪುರದ ಅಮೃತೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ,
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೬೭ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ, ಶಿಲಾಶಾಸನದ ವಿಷಯವನ್ನು ಅದರ
ಮಾತುಗಳಿಂದಲೇ ಹೀಗೆ ಅಡಕಮಾಡಬಹುದು :

“ ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಮಸ್ತ ಭುವನಾತ್ರಯನ್ ಶ್ರೀ ಪೃಥ್ವೀವಲ್ಲಭ ಮಹಾ
ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಪರಮೇಶ್ವರನ್ ದ್ವಾರಾವತೀಪುರವರಾಧೀಶ್ವರನ್ . . .
ನಿಶ್ಯಂಕಪ್ರತಾಪ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಹೊಯ್ಸಳ ವೀರಬಲ್ಲಾಳದೇವರ್ ದುಷ್ಪ

ನಿಗ್ರಹಶಿಷ್ಟಪ್ರತಿಪಾಳನಾರ್ಥಂ, ಉತ್ತರದಿಗ್ವಿಜಯ ಪ್ರಸಂಗದಿಂ ಬಂದು
 ವಿಜಯನಮುದ್ರಾಪರನಾಮಧೇಯಮಪ್ಪ ಹಳ್ಳವೂರ ನೆಲೆವೀಡಿನೊಳ
 ನುಖಸಂಕಥಾವಿನೋದದಿಂ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ್ಯಂಗೆಯ್ಯುತ್ತಮಿರೆ ; ಸ್ವಸ್ತಿ
 ನಮಸ್ತ ಭುವನ ರಾಜ ರಾಜಿ ವಿರಾಜಿತ ಚೂಡಾಮಣಿ ಮೆರೀಚಿ ಮಂಜರೀ
 ರಂಜಿತ ಚರಣ ನಳಿನ ಶ್ರೀಮದಮೃತೇಶ್ವರ ದೇವಲಬ್ಧ ವರಪ್ರಸಾದನುಂ
 ಅನವರತ ಪಾತ್ರದಾನ ವಿನೋದನುಂ, ಯಾದವಾನ್ವಯ ಗಗನ ಗಭಸ್ತಿ
 ಮಾಳಿ ನಿಶ್ಯಂಕಪ್ರತಾಪಚಕ್ರವರ್ತಿ ವೀರಬಲ್ಲಾಳದೇವ ರಾಜ್ಯಾಭ್ಯುದಯ
 ಕರಣಕಾರಣನುಂ ವಿಜಯಗೋಮಿನೀ ಮಂಗಳಾಯತನ ರತ್ನತೋರಣ
 ನುಂ, ಚತುರ್ಥಕುಳಕುಘುದಿನೀ ಶರಚ್ಚಂದ್ರ ಚಂದ್ರಿಕೋಪಮಾನಮಾನಾ
 ನೂನ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಸಂಪೂರ್ಣ ಸುಗ್ಗಾಂಬಿಕಾ ಗರ್ಭದುಗ್ಗಾರ್ಣವ ಪಾರಿ
 ಜಾತನುಂ ಸೌಂದರ್ಯ ವಿಜಿತ ಚೇತೋಜಾತನುಂ, ವೀರಮೈರಿಧಾರಿಣೀ
 ನಾಥ ಹಸ್ತ್ಯಶ್ವ ರಥ ಪದಾತಿನಂಘಾತನಿರ್ಘಾತಪಟಿಷ್ಠ ನಿಷ್ಕುರ ಕೃಪಾಣ
 ಕುಳಿತ ದಂಡಮಂಡಿತ ಭುಜಾಮಂಡಳನುಂ ವೀರಲಕ್ಷ್ಮೀಪ್ರಸಾದನೋಪ
 ಚಿತ ಕರ್ಣಕುಂಡಳನುಂ, ಸಂಧಿ ವಿಗ್ರಹ ಯಾನಾಸನ ಸಂಶ್ರೇಯದ್ವೈದೀ
 ಭಾವ ಭಾವಿತ ಪ್ರಯೋಗ ನಿಪುಣ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಳ ನಿತ್ಯಾವಲೋಕ ರತ್ನ
 ದರ್ಪಣನುಂ ಪರಿವಾರನಿವಹ ಚಿತ್ತಸಂತರ್ಪಣನುಂ, ವಿದ್ಯುದ್ಧಂಡ ನರ್ತ
 ನಾನುಸಾರಿ ಸ್ವೈರ ಚಾರ ಶೂಕಳ ತುರಂಗಮಾರೂಢ ಪ್ರಾಢ ದಂಡಾಂಕ
 ಶಬ್ದ ಶಿಕ್ಷೋಪಜಾತ ರೇಫರೇಖಾ ವಿಳಾಸವತ್ಸರಾಜನುಂ ಶಸ್ತ್ರಶ್ರಮಾ
 ಚಾರ್ಯ ಭಾರದ್ವಾಜನುಂ, ಕಲಿದೇವ ಮನಣಿದೇವ ಬಸವರಾಜ ಪ್ರಸಿದ್ಧ
 ಸೋದರ ತ್ರಿತಯ ಶಾಖಾನುಬಂಧ ಬಂಧುಜನಫಲಪ್ರದಾಯಕ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ
 ನುಂ ಶರಣಾಗತಮಂಡಳಿಕ ರಕ್ಷಾದಕ್ಷನುಂ, ಸತ್ಯತ್ಯಾಗ ವಿಕ್ರಮ
 ಕ್ರೀಡಾನವೀನ ರಾಧೇಯನುಂ ಶಾಚಗಾಂಗೆಯನುಂ, ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹ
 ಮೋಹಾಂಧಕಾರಸಂಹಾರ ಸಹಸ್ರಕಿರಣನುಂ ಯಾದವ ಕಟಕ ರತ್ನಾಭರ
 ಣನುಂ, ದಂಡನಾಥಮಾಳಿ ಮಾಣಿಕ್ಯನುಂ . . . ಸಕಳಜನಾರಾಧನುಂ
 ಎನಿಸಿ ಮಹಿಮೆಗಾಸ್ವದಮಾದಮೃತೇಶ್ವರ ದಂಡನಾಯಕನ್ ಕಗ್ಗಿಯ
 ವೃತ್ತಿಯೊಳಗಣಮೃತಸಮುದ್ರದೊಳ ಶ್ರೀಮದಮೃತೇಶ್ವರ ದೇವರಂ
 ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ಮಾಡಿ, ಶಕವರ್ಷಂ ೧೧೧೯ನೆಯ ಪಿಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದ
 ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ಸಪ್ತಮಿ ಸೋಮವಾರದುತ್ತರಾಯಣ ಸಂಕ್ರಮಣದಂದು

ಶ್ರೀಮದ್ ವಜ್ರೇಶ್ವರ ದೇವರ ಸಂನಿಧಾನದೊಳ, ಪಾದಪೂಜಾಪುರ
ಸ್ಸರಂ, ಶ್ರೀಮತ್ ಪ್ರತಾಪಚಕ್ರವರ್ತಿ ವೀರಬಲ್ಲಾಳದೇವರ ಶ್ರೀಹಸ್ತ
ದಿಂ ಧಾರಾಪೂರ್ವಕಂ ಪಡೆದು, ತನ್ನ ಮಾಡಿನಿದಮೃತೇಶ್ವರ ದೇವರ
ಅಂಗಭೋಗರಂಗಭೋಗಕ್ಕಂ, ಚೈತ್ರಪವಿತ್ರಾರೋಪಣಕ್ಕಂ, ದೇವರ
ಪೂಜಾರಿಗ ಪರಿಚಾರಕಗ್ಗಂ, ಬಾಹ್ಯಾಣರಾಹಾರದಾನಕ್ಕಂ, ಖಂಡ
ಸ್ಪುಟಿತ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಕ್ಕಮಾಗಿ, ಅಸಂದಿನಾಡೊಳಗಣಗ್ರಹಾರ
ಹುಣಿಸೆಯ ಕಟ್ಟುವಂ ಸರ್ವ ನಮಸ್ಕವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ದತ್ತಿ . . . .

ಪ್ರಿಯದಿಂದಿಂತಿದನೆಯ್ವೆ ಕಾವ ಮನುಜಂಗಾಯುಂ ಜಯಶ್ರೀಯುಮ
ಕ್ಕಯಿದಂ ಕಾಯದೆ ಕಾಯ್ವ ಪಾಪಿಗೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂಗಳೊಳ ವಾರಣಾ
ಶಿಯೊಳೆಕ್ಕೊಟಿಮುನೀಂದ್ರರಂ ಕವಿಲೆಯಂ ವೇದಾಧ್ಯರಂ ಕೊಂದುದೊಂ
ದಯಶಂ ಪೊರ್ಮಗುಮೆಂದು ಸಾಣಿದಪುವೀ ಶೈಲಾಕ್ಷರಂ ಧಾತ್ರಿಯೊಳೆ”

ಈ ಶಾಸನವೂ ಕಂದ ವೃತ್ತ ವಚನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಚಂಪೂ
ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೨೦ಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಉದ್ದನಾಲುಗಳಿವೆ.
ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಭಾಗ ಶಾಸನದ ಸುಮಾರು ೧೫ ನಾಲು
ಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಉಳಿದ ಭಾಗದ ಮುಕ್ತಾಲು ಮೂರುವಿನ ಪಾಲೆಲ್ಲಾ
ಹೊಯ್ಸಳವಂತವರ್ಣನೆ ಮತ್ತು ಅಮೃತೇಶ್ವರ ದಂಡನಾಯಕನ ವಂತ
ವರ್ಣನೆ.

ಮೇಲೆಯೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು
ಭಾಗ ದೊರೆಯ ಮತ್ತು ದೊರೆಮನೆತನದ ವರ್ಣನೆಯೂ, ಉಳಿದದ್ದರಲ್ಲಿ
ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದಾತನ ಮತ್ತು ಅವನ ಮನೆತನದ ವರ್ಣನೆಯೂ
ತುಂಬಿಕೊಂಡಿವೆ. ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ಮನೆತನ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಚೆನ್ನ
ರಾಯಪಟ್ಟಣದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ

“ ಉದಯಿಸಿದಂ ಗದಾಧರನ ನಾಭಿನರೋಜದಿನಬ್ಜಜಂ, ಚತುರ್
ವದನನಿನಿಶ್ರಿ, ಅತ್ರಿಮುನಿಯಿಂ ಶಶಿ, ಸೋಮನಿನಾ ಪುರೂರವಂ,
ವಿದಿತಪುರೂರವಃ ಪ್ರವರನಿಂ ನಹುಪಂ, ನಹುಪಾಂಕನಿಂ ಯಯಾ
ತಿ ದಲ್, ಅವನಿಂ ಯದುಕ್ಷಿತಿಭುಜಂ, ಯದುವಿಂ ಗಡ ಯಾದವಾನ್ವಯಂ

ಅಂತು ನೆಗಟ್ಟೆಯಂ ತಳೆದ ಯಾದವವಂಶದೊಳತ್ಯುದ್ಗ್ರವಿ
 ಕ್ರಾಂತ ಭುಜಾಬಳಂ ಪೆನರ್ಗೆ ನಂದ ಸಳಂ ಪೊನವೂರ್ಗೆ ವಂದು ವಾ
 ನಂತಿಕೆಯಂ ಸಮರ್ಚಿಪೆಡೆಯೊಳ ಪುಲಿ ಪಾಯೆ ಮುನೀಂದ್ರನಿರ್ದು ನಿಃ
 ಚಿಂತದೆ ಪೊಯಸಳೆಂದನೆನೆ ಪೊಯ್ಯುದುಮಾದುದು ಪೊಯ್ಯಳಾನ್ವಯಂ”

ಎಂದೋ ; ಇಲ್ಲವೆ ತರಿಕೆರೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ

“ಆ ನಿಶ್ಯಂಕಪ್ರತಾಪಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ವಯಾವತಾರಮದೆಂತೆಂದೊ
 ದಮೃತದಮೃತಕರನ ಕಮಳೆಯ ಕೌಸ್ತುಭದ ಪಾರಿಜಾತದೈರಾವತ
 ದುಚ್ಚೈಶ್ರವದಚ್ಚರನೆಯರ ಸಂಭೂತಿಯಂ ಖ್ಯಾತಿಗಾಕರಮಾದ ಪೀಯೂಷ
 ರತ್ನಾಕರದ ನಡುವೆ

ನಿರಿಯಂ ಕೌಸ್ತುಭರತ್ನಮಂ ಹರಿಯನಂತಾ ಶಂಖಮಂ ಚಕ್ರಮಂ
 ಭರದಿಂ ಪೇಟಿ ಬಹಿತ್ರದಂತಿರೆಸೆದಿದರ್ಲಂ ಶೇಷನಾ ಕ್ಷೀರನಾ
 ಗರದೊಳ ದೇವನ ನಾಭಿಪದ್ಮದ ಮೃಣಾಳಂ ಕೂವಕಂಬೊಲ
 ಚ್ಚರಿಯಾಗಿದುರ್ದು ಕರ್ಣಧಾರನವೊಲಿದರ್ಲಂ ಪುಟ್ಟ ಪದ್ಮೋದ್ಭವಂ

ಪರಮಬ್ರಹ್ಮನ ಚಿತ್ತದೊಳ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲರ ಪುಟ್ಟಿದರ್ ತನ್ಮುನೀ
 ಶ್ವರರೊಳ ಪೆಂಪೆನೆವತ್ತಿ ಪದ್ಮದಲರೊಳ ಪದ್ಮೋದರಂ ಪದ್ಮ ವಿ
 ಪ್ಸರನಂ ಪುಟ್ಟಿನಿತರ್ಕೆ ಮಚ್ಚರಿಪವೋಲ್ ಕಣ್ಣೆನ್ನೊಲಿಂದಂ ಸುಧಾ
 ಕರನಂ ಪುಟ್ಟಿನಿದಂ ಪವಿತ್ರಮುದಯಸ್ಥಾನಂ ಮಹಾಭಾಗದೊಳ

ಇಂದುವಿಳೋಚನೋತ್ಸವದಿನಂದು ಮನೋಜಸಹಾಯವೃತ್ತಿಯಿಂ
 ದಿಂದುಕಳಾಳಿಯಿಂ ಮೆಱೆವನಂದು ನೃಸಿಂಹ ನೃಪಾಳಸೂನು ತಾ
 ನಿಂದುವಿಳೋಚನೋತ್ಸವದಿನಂದು ಮನೋಜ ಸಹಾಯವೃತ್ತಿಯಿಂ
 ದಿಂದುಕಳಾಳಿಯಂ ಮೆಱೆವುತಿರ್ದಪನಿಂದುಕುಳಪ್ರದೀಪಕಂ

ಆ ರಾಜನ ಪುತ್ರಂ ಮದ
ವಾರಣ ವಿದ್ಯಾ ವಿಳಾಸದಿಂ ಬುಧನೆಂಬಂ
ಧಾರಿಣಿಯೊಳ್ ನೆಗಟ್ಟಂ ದ್ವಿರ
ದಾರೋಹಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಬಲ್ಲಾಳನವೊಲ್

ಆತನ ಮಗಂ ಪುರೂರವ
ನಾತಂಗಂ ದೇವಲೋಕದೂರ್ವನಿಗಂ ಜಿ
ಜ್ಯಾತನುದಯಿಸಿದನುಪಮಾ
ತೀತ ಬಳರ್ಕಾಯುವಾಯುವೆಂಬ ನೃಪೇಂದ್ರಂ

ಅವನ ಮಗಂ ನಹುಷಂ ಮ
ತ್ತವನ ತನೂಜಂ ಯಯಾತಿ ತದ್ವಿಧರುದ್ವೀ
ಧವರಾಗೆ ಬಟಿಕೆ ಪಲರು
ದ್ವೈಸಿದರಾ ಸೋಮವಂಶದೊಳ್ ಯದುವೆಂಬಂ

ಆಯದುದಗ್ರತೆ ಮಿಗೆ ನೆಗ
ಬ್ಬಾ ಯದುವಿಂ ಯಾದವಾಭಿಧಾನಂ ಸೋಮಾ
ಮ್ನಾಯಕ್ಕೆ ರೂಢಿವಡೆದ
ತ್ತಾ ಯಾದವರೊಳಗೆ ನೆಗಟ್ಟನಸಹಾಯಬಳಂ

ಸಳನೆಂಬಂ ಶತಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುರದೊಳ್ ವಾಸಂತಿಕಾದೇವಿಯಂ
ತಳೆದಾರಾಧಿಸುವಾಗಳುತ್ತರಳನೇತ್ರಂ ಘೋರವಕ್ತ್ರಂ ವಿಶ್ವಂ
ಖಳಗಾತ್ರಂ ಪುಲಿ ಪಾಯೆ ಕಂಡು ಮುನಿನಾಥಂ ಕುಂಚಮಂ ಕೊಟ್ಟು ಪೊಯ್
ನಳಯೆಂದಂ ಒಟಿಕಾಯ್ತು ಪೊಯ್ನಳ ವೆಸರ್ ತಾಂ ಯಾದವೋರ್ವೀಶರೊಳ್

ಅಲಗಿಂ ನಿಂಗಮನಿಡಿದನ
ಕಲಿತನಮಂ ನಗುವ ತೆಹಿದೆ ಮೆಹಿವುದು ಸೆಳೆಯಿಂ
ಪುಲಿಪೊಯ್ತು ಕುಲುಪು ಪೊಯ್ನಳ
ಕುಲತಿಲಕನೆ ಮತ್ತಗಜದ ಟಕೆಯದೊಳಿಗಳ್

ಎಂದೋ ಆದಿ ಬ್ರಹ್ಮಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೊದಲು ಮಾಡಬೇಕು. ಕೊನೆಗೆ, ' ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕತಾರಂ ಸಲುತ್ತುಮಿರ್ಕೆ ' ಎಂದು ವಿಶ್ವಾಂತ ಮಹಾಪ್ರಳಯದವರೆಗೆ ಮುನ್ನೋಟ ಬೀರಿ ಮುಡಿವು ಮಾಡಬೇಕು. ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವುದು ಚರಿತ್ರೆಯ ವಾಸ್ತವಿಕ ವಿಷಯ. ಹೇಳುವ ಧಾಟಿ : ' ಮಾಳವ ಚೇರ ಕೇರಳ ನೊಳಂಬ ಕದಂಬ ಕಳಿಂಗ ವಂಗ ಬಂಗಾಳ ವರಾಳ ಚೋಳ ಖನ ಬರ್ಬರ ಒಡ್ಡಹರಾದಿ ಮೈರಿ ಭೂ ಪಾಳರ ಮೂಳೆಯಂ ಮುಱಿದ ಮುಂಡಿಗೆಯೊಳ ಸೆಱಿಗೆಯ್ದಿ ವೀರ ಶಾರ್ದೂಳಮನೊತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟಣಕದಗ್ಗದ ಮೆಯ್ಯಲಿ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನಂ ' ಎಂದು.

ಯಾವ ಮೂಲೆಯೂರಿನಲ್ಲಾದರೂ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳಾದರೆಂದರೆ ' ಪುರುಷಾರ್ಥ ತ್ರಿತಯಂ ಸಹೋದರತೆಯಂ ತಾಳ್ವಿತ್ತು, ವೇದತ್ರಯಾಚರಣಂ ಪೆಂಪಳವಟ್ಟ ಗಂಡವರಿಜಂ ಕೈ ಕೊಂಡುದು ' ಎಂಬಂತೆಯೇ ವರ್ಣಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಕವಿತೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯ ಟಿಪ್ಪಣಿ

೧. ಪು. ೪, ಪ. ೧೭ : “ಗಮನಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ನಿಮಿತ್ತಂ” ಜೈನ ಯತಿ ನಡೆಯುವಾಗ ತನ್ನ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಯಾವ ಜೀವವೂ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಿಂಸೆ ನಡೆಯಬಾರದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ೩|| ಗಜ ದೂರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಣ್ಣು ನಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ನಡೆಯುವಾಗ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆ ನಡೆಯಲಿ ನಡೆಯದಿರಲಿ, ಸಂದೇಹ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ತನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ “ಗಮನ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ” ವೆಂದು ಹೆಸರು.
೨. ಪು. ೧೪, ಪ. ೧೬ : ಚಿತ್ರಂ ಅಪಾತ್ರೇ ರಮತೇ ನಾರೀ ವಿಚಿತ್ರ ! ಅಯೋಗ್ಯನಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸು ರಮಿಸುತ್ತಾಳೆ.
೩. ಪು. ೩೩, ಪ. ೫೭ : ಶುಚಿಃ ಅಜರಜಸಿ ಭವೇತ್ ಮಾಸಾ ಪಚನೇ ಶ್ವಸ್ಪೃಷ್ಟ ದೋಷಃ
ಮಾಂಸ ಪಚನ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದ ದೋಷ ಆಡಿನ ರಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಶುದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
೪. ಪು. ೪೫, ಪ. ೩೬ : ಕಿಂ ಮಿತ್ರಂ ? ಯತ್ ನಿವರ್ತಯತಿ ಪಾಪಾತ್
ಮಿತ್ರ ಯಾರು ? ಪಾಪದಿಂದ ಯಾರು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು.
೫. ಪು. ೪೫, ಪ. ೩೮ : ದುರ್ಬಲಸ್ಯ ಬಲಃ ರಾಜಾ ದುರ್ಬಲರಿಗೆ ಬಲ ದೊರೆ.

೬. ಪು. ೪೬, ಪ. ೪೨ : ಸಂಸ್ಕಾರ ಶತೇನ ಅಪಿ ನ ಗೂಢಃ
 ಕುಂಕುಮಾಯತೇ
 ಸಂಸ್ಕಾರಗರು ನೂರು ಆದರೂ ಅಮೇಧ್ಯ ಕುಂಕುಮ
 (ಕೇಸರಿ) ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.
೭. ಪು. ೪೯, ಪ. ೫೬ : ಯಥಾ ರಾಜಾ ತಥಾ ಪ್ರಜಾ
 ರಾಜನಂತೆ ಪ್ರಜೆ.
-

ಶಬ್ದಕೋಶ

[ಅಯಾ'ಮಾತು ಮೊದಲ ನಲ ಬರುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಟಿಸಿದೆ]

ಅ

ಅಘ	III ೩೨	ಪಾಪ
ಅಘಜಲದಿ	IV ೧೯	ಪಾಪ (ವೆಂಬ) ನಮುದ್ರ
ಅಘಧ್ವಾಂತ + ಓಘ	I ೪೦	ಪಾಪವೆಂಬ ಕತ್ತರೆಯು ಗುಂಪು ಎಂಬ
+ ಮಧುಪ ಮಾಲಕ		ದಂಬಿನಾಲು
ಅಂಗಚ್ಛವಿ	III ೩೪	ಮೈಕಾಂತಿ, ಹೊಗರು
ಅಂಗಿ	IV ೯	ಅಂಗಗಳುಳ್ಳವನು, ದೇಹಿ
ಅಚ್ಚಿದ	IV ೭	ಅಚ್ಚಿಟ್ಟ ?
ಅಜಗರ್ಭಿಣಿ	III ೫೩	ಒನಿರಾದ ಅದು
ಅಜಪೋತ	III ೫೯	ಅಡಿನ ಮರಿ
ಅಜೆ	III ೫೨	ಹೆಣ್ಣಾದು
ಅಚ್ಚನು	III ೬೭	ಕಳಿಸು
ಅಚ್ಚೆ	III ೨೩	ತರೆಯಿಲ್ಲದ ಮೈ
ಅಡಗು	I ೧೦	ಬಾಡು, ಮಾಂಸ
ಅಡನು	III ೧೦	(ಪೇಲೆ, ಮುಂದೆ) ಬಂದು ಅಮರಿಕೊ
ಅಡಿಸು	III ೪೮	ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಸು, ಬೇಯಿಸು
ಅಡೆಯೊತ್ತು	IV ೧೩	ಅಡಚು, ಗಿಡುಗು
ಅಣಕ	II ೪೯	ಅಟ, ಸೋಗು
ಅಣಂ	IV ೨೨	ಕೊಂಡವು
ಅಣುವ್ರತ	IV ೨೩	ಜೈನ ಗೃಹಸ್ಥರು ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ನುಲಭವ್ರತ
ಅಣ್ಣ	II ೩೩	ಸಾಹಸ, ಪ್ರಯತ್ನ-ಮಾಡು
ಅನಂಗನ ಕೃತಿ	II ೪೩	ಕಾಮಚೇಷ್ಟೆ
ಅನಂತ ಪ್ರಬೋಧ	IV ೨೬	ಅನಂತವಾದ, ಕೇವಲವಾದ-ಜ್ಞಾನ, ದರ್ಶನ
ದರ್ಶನ ಸೌಖ್ಯನ		(ದೃಷ್ಟಿ), ಸೌಖ್ಯ ಉಳ್ಳವನು
ಅನುಜ	IV ೫೦	ತಮ್ಮ
ಅನುಜೆ	IV ೫೭	ತಂಗಿ
ಅಬೆ	I ೩೦	ಅಮ್ಮ (ಇಲ್ಲ: ಮಾರಿ)
ಅಭಿಧಾನ	IV ೩೧	ಹೆಸರು
ಅಭ್ಯಗಜ	II ೧೧	ಐರಾವತ
ಅಭ್ರಮು	II ೧೧	ಐರಾವತದ ಹೆಂಡತಿ

ಅಮರ'	IV ೬೯	ನೇರಿಬರು, ಒಪ್ಪ
ಅಮೃದ್ಯುಷ್ಠಿ	I ೪	ನಿರ್ಮಲ, ಪರಿಶುದ್ಧ-ಜ್ಞಾನ
ಅಮೃತ್	IV ೩೧	ಜತೆ, ಎರಡು
ಅಮೋಘ	III ೨೬	ತಪ್ಪದ, ವ್ಯರ್ಥವಾಗದ
ಅಂಬರತರಂಗಿಣೀ	II ೧೧	ಅಕಾಶ ನದಿ, ಗಂಗೆ
ಅಂಬಾಚರಿ	III ೪೦	ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತಾಯಾಗಿದ್ದ ವಳು
ಅಂಬಿಕೆ	III ೧೪	ತಾಯಿ
ಅಂಬುಜ	IV ೪೪	ತಾವರೆ
ಅರಿ	III ೬೦	ಕತ್ತರಿಸು, ಕೊಯ್ಯ
ಅಜನು	I ೧೬	ಹುಡುಕು
ಅಜು	II ೧೦	ತಿಳಿ
ಅಜುಕೆ	I ೧೬	ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಅರಿವು, ಜ್ಞಾನ
ಅಜುನೀರ'	III ೫	ಬತ್ತಿದ ನೀರು
ಅರ್ಕಾಡು	IV ೨೪	ನಾಶವಾಗು (ಅದ್ಭುತ-ಜೀರ್ಣವಾಗು)
ಅರ್ತಿ (ಅಬ್ತಿ)	I ೩೪	ಪ್ರೀತಿ
ಅರ್ಧಳೂ	III ೬೨	ಅರ್ಧ, ಮುಳುಗಿ, ಸತ್ತ-ಹೋದಳೂ (ಧಾತು: ಅದ')
ಅಲಂಘನೀಯ	III ೧೫	ದಾಖ, ಮೀರ-ಬಾರದ್ದು
ಅಲಂಘ	II ೪೦	ಸಂಭ್ರಮ, ಪ್ರೀತಿ, ಮುದ್ದೆ
ಅಲರ'	IV ೨	ಆಳು, ವಿಕಾಸವಾಗು
ಅಲರ'ವೋಗು	I ೧೦	ಹೊಬ್ಬು
ಅಲವಜಲ'	IV ೨೨	ಹಂಬಲು, ಹೇಚಾಟ
ಅಲನು	III ೫೪	ಅಪರಾಧ, ಅನರೂಪರು
ಅವಧಾರಿಸು	IV ೮	ಗಮನಕೊಡು
ಅವಧಿ	IV ೮	ಒಂದು ಬಗೆಯ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ (ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸಾಧನವಿಲ್ಲದೆಯೇ ತಿಳಿಯಲಾಗುವ, ಅದರೆ, ಕೆಲವು ಅವಧಿ ಅಥವಾ ಮಿತಿಗಳುಳ್ಳ ಜ್ಞಾನ) (ನಪುಂಸಕ ಬಹುವಚನ) ಅವುಗಳ (ಅದಿ-ಅದರೆ)
ಅವಜಿ	I ೨೯	ಎಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದೆ, ಎರಡಿಲ್ಲದೆ, ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ
ಅವಿಕಲ್ಪಂ	IV ೮	(ಕೋಮಲವಾದ) ತಳು ಹೆಣ್ಣು, ಕೃಶಾಂಗಿ
ಅನಿಯುಳ'	II ೧೦	ಅಶೋಕ
ಅನುಕೆ	I ೯	ಶಕ್ತಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ
ಅಳವು	I ೧೦	ಅಸೆ, ಪ್ರೀತಿ
ಅಳಫ	II ೩೦	ಹೆಚ್ಚಿಗೆ
ಅಳುರ್ಕೆ	II ೫೨	ಹೆದರು
ಅಳುಕ್ಕು	IV ೬೭	ನೋಯಿಸು, ವ್ಯಥೆಪಡಿಸು
ಅಳುಲಿಸು	I ೩೮	ಸಾಯು, ಸಾಯಿಸು
ಅಜಿ	III ೪೨, IV ೨೪	ವಿಕಾರವಾದ ಕಣ್ಣು
ಅಜಿಗಣ'	II ೨೦	ಅಕ್ಕರೆ, ಪ್ರೀತಿ
ಅಜ್ಜು	II ೫೨	ಅದಿ, ಮುಳುಗಿ-ಹೋದಳು (ಧಾತು: ಅದ')
ಅಜ್ಜುಳ'	IV ೪೭	

ಅ

ಅಗ	III ೧೧
ಅಗಮ	IV ೨೧
ಅತೋದ್ಯ	II ೪೬
ಅಂದೆಯ	IV ೭
ಅಂದೋಳಮನಾಡು	III ೨೦
ಅಪೊತ್ತುಂ	I ೭
ಅಪೋಶಿಪಲ್ಲ	III ೪೯
ಅಮಿಷ	II ೮
ಅಮುತ್ರಿಕ	IV ೨೨
ಅಮೂಲ ಚೂಲ	I ೩೮
ಅಯತಿ	IV ೩೫
ಅರ'	III ೭೫
ಅರೋಗಿನು	III ೨೯
ಅವಹನ	III ೫೯
ಅವೀಕ್ಷಿತಘೃತನ'	II ೪೭
ಅನನ್ನಭವ್ಯ	IV ೮
ಅನ್ಯಪ್ಪಕವಿಳನ'	II ೪೭
ಅನ್ಯ	II ೮
ಅನ್ವವ	III ೧೯

ಅಗದು, ಕೂಡದು, ಬೇಡ
ವೇದದಂತೆಯೇ ಪೂರೈದಿಂದ ಬಂದ ಪವಿತ್ರ
ಗ್ರಂಥ, ಶಾಸ್ತ್ರ
ವಾದ್ಯ
ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗೂಬೆ, ಹಾಲವಕ್ಕಿ
ತೂಗಾಡು, ಹೊಯ್ಸಾಡು
ಯಾವಾಗಲೂ
(ಉಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅಥವಾ) ಉಟದ
ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತೆಗೆದು
ಕುಡಿಯುವಾಗ
ಅಸೆ, ಭೋಗ
ಪರರೋಕ್ತ, ಮೋಕ್ಷ
ಬುಡದಿಂದ ತುದಿವರೆಗೆ, ನಂಪುಣವಾಗಿ
ಬಲಶಕ್ತಿ
ಕೂಗು
ಅರೋಗಿನು, ಉಟಮಾಡು
ಅಮಾಹನ, ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ;
(ನೆನಪನ್ನು) ಎಬ್ಬಿಸುವುದು, ಉಂಟು
ಮಾಡುವುದು
ತುಪ್ಪನೋಡಿ(ದವನು)
ಜೈನಧರ್ಮಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯತೆಬಂದವನು
(- ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಕಾಯ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲದವನು)
ಹನುಮುಟ (ದವನು)
ಮುಖ
ಕರ್ಮ (ಜೀವದೊಳಕ್ಕೆ) ಹರಿದು ಬರುವುದು,
ಒಳನೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದು

ಇ

ಇನಿತು	IV ೬೦
ಇನ ರ'	I ೩೩
ಇಂಬುಕಯ'	I ೩೭
ಇಪಂ	I ೮
ಇಳಾಕಾಂತೆ	II ೧
ಇಳಿಕಯ'	II ೨೪
ಇಳಿಕಯ್ಯರ' + ಅಗ	III ೧೧

ಇಪ್ಪು
ಇಂಥವರು
ಎದೆಮಾಡು, ಓಡಿ, ರುಚಿಸು
ಅಶ್ವಯುಜ
ಭೂಮಿ (ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣು)
ಕಡಮೆಯಾಗಿತಳಿ, ಕಡೆಗಣಿಸು
ಕಡೆ ಗಣಿಸಲು + ಅಗದು

ಇಳಿದು	II ೨೭	ಹಗುರವಾದ್ದು, ಬೆರೆಯಲ್ಲದ್ದು (ಎರಡುಪದ: ಅರಿದು)
ಇಟಿದರ್	II ೨೦	ಕುಗ್ಗಿ, ಅಡಗಿ- ಹೋದ ಎದೆ

ಈ

ಈಕ್ಷಣ	II ೨೩	ಕಣ್ಣು
ಈ ದೊರೆಯನ'	II ೧೯	ಇಂಥವನು (ದೊರೆ = ಎಣೆ, ನಮಾನ)
ಈಶಾನಕಲ್ಪ	IV ೬೯	(ಜೈನ) ಒಂದು ಸ್ವರ್ಗ
ಈದ', ಇದ'	III ೪	ಎಳೆ

ಉ

ಉಕ್ಕದ	II ೧೨	(ಊರಬಾಗಿಲ) ರಾಣಿ
ಉಗಿ	IV ೧೧	ಕಿತ್ತು ತೆಗೆ
ಉಗು	II ೫೨	ಉಕ್ಕಿಬರು, ಹೊರಬರು
ಉಚ್ಚಾಸ್ವನಿತಪ್ಪಾ-	II ೧೭	ಮೆಲ್ಲುಸಿರಿನಿಂದ ಬಂದ ತುಟಿಯ ಕಳೆಯುಳ್ಳ
ಧರರುಚಿ		ವಳು, ತುಟಿ ಒಣಗಿದವಳು
ಉಡಿ	I ೨೭	ಒಡೆ, ಮುರಿ
ಉಣ್ಣು	III ೨೪	ಮೇರಳಳು, ಹೊಮ್ಮು, ಉಂಟಾಗು
ಉತ್ಕರ್ಷ	I ೫	ಮೇರಾದ, ಹೆಚ್ಚಾದ
ಉದದಿ	III ೪	ಕಡಲು, ನಮುದ್ರ
ಉದರ	III ೩೨	ಬಿಸಿರು, ಹೊಟ್ಟೆ
ಉದ್ಗಾರವೆತ್ತು	II ೧೫	ಅನಹ್ಯಪಟ್ಟು, ಹೇಸಿ (ಪೆಪು = ಪಡೆ, ಹೊಂದು)
ಉದ್ವೀಪನ	III ೩೨	ಕೆರಳಿಸುವುದು, ಕೆರಳಿಕೆ
ಉದ್ವೀಗಪರಂ	IV ೬೨	ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತ, ಕಲಕಿದ ಮನಸ್ಸಿನವನು
ಉಂತೆ	II ೩೩	ಹಾಗೆಯೇ, ನುಮ್ಮನೆ
ಉಪಾಯನ	III ೩೬	ಮೆಟ್ಟಿಗೆ, ಕಾಣಿಕೆ(ಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದು)
ಉಬ್ಬೆಗ	III ೨೭	ಉದ್ವೀಗ, ತಾಪ, ಚಿಂತೆ
ಉಭಯ ಭವ	IV ೨೬	ಇಹ ಪರ ರೋಕಗಳು ಎರಡೂ
ಉಯ್ಯಾರ'	IV ೩	ಉಯ್ಯಾರೆ, ತೂಗು(ಮಣೆ)
ಉರಗಿ	III ೪೪	ಹೆಣ್ಣುಹಾವು
ಉರ್ಕು	IV ೩೪	ಕೆಚ್ಚು, ಪರಾಕ್ರಮ, ಪಶಿರುಪ
ಉರ್ಚು	I ೨೦	ಹೊರದೆಗೆ, ಕಳಚು, ಕೀಳು
ಉರ್ವರೆ	I ೨೯	(ಬೆರೆ) ನೆಲ
ಉರ್ವಿಭರ	IV ೫೫	ರಾಜ್ಯಭಾರ
ಉರ್ವಿರಮಣ	IV ೩೦	ನೆಲದೊಡೆಯ, ದೊರೆ
ಉಲ	III ೨೩	ಧ್ವನಿ
ಉಟಿದರ್	III ೪೯	ಉಳಿದದ್ದು, ಕುಳಿತದ್ದು

ಊ

ಊಳ್ III ೫೦ (ನಾಯಿ ನರಿ) ಕೂಗು, ಬಗುಳು

ಋ

ಋಚ್ಯನ್ III ೫೩ ಬಾಣಹೊಡೆದನು (ಇನು = ಬಾಣಬಿಡು)
 ಋಷ್ವೇಗು IV ೩೦ ನಡುವಬರು, ನಂದಿನು
 ಋನ್ಮನ್ IV ೨೦ ಎಂಧವನು
 ಋಯ್, ಋಯ್ಯಮ್ಯಗ III ೪೩ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ
 ಋಷಿಗೋಳ್ II ೨೬ ಬೇಡು, ಕೇಳು (ಧಾತು : ಎರೆ)
 ಋಗು I ೪೦ ಬಗ್ಗು, ಮಣಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸು
 ಋಲುವು IV ೧೧ ಎಲುಬು, ಮೂಳೆ
 ಋನಗು II ೪೬ ಮೊಳಗು, ಹರಡು
 ಋನೆ I ೧೦ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣು, ಶೋಭಿಸು, ಒಪ್ಪು
 ಋನೆ IV ೫೨ ಬಾಣಹೊಡೆ
 ಋಳವೆಡು (+ ಪೆಡು) I ೬ ಎಳೆಯಚಂದ್ರ, ಬಾಲಚಂದ್ರ
 ಋಲಲ್ I ೨೦ ತೂಗಾಡು, ನೇತಾಡು
 ಋಲ್ತುರ್ III ೨೧ ಬರು

ಋ

ಋನಂಗಳ್ IV ೬೭ ಪಾಪಗಳು
 ಋಷ್ III ೫೪ ಗಾಯ, ಹುಣ್ಣು
 ಋಷುಪ I ೨೭ ಪರಿಸುವ
 ಋಷ್ಣ III ೭೪ ಏಳಿಗೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಋ

ಋಷಿಕ IV ೨೩ ಇಹಲೋಕದ್ದು, ಇಲ್ಲಯ ಬಾಳು

ಋ

ಋಗೆ I ೩೫ ಹುಟ್ಟು
 ಋಚ್ಛತ III ೭೧ ನೇರಿಕೆ, ಒಪ್ಪಿಕೆ, ನಲವು ?
 ಋದರಿನು IV ೬೬ ಉಂಟುಮಾಡು, ಮಾಡಿಸು
 ಋತ್ತಿನ III ೩೪ ಮಗ್ಗುಲನ

ಒದವಿನು	IV ೬೭	(ಉಂಟು)ವಾಡು
ಒಪ್ಪಂಬಿಡೆ	IV ೬೨	ಬೆಳಗು, ಪ್ರಕಾಶನು
ಒಪ್ಪುವಾಯ್	II ೨೦	ಜೊಲ್ಲುಸೋರುವ ಬಾಯಿ
ಒಲವು	II ೨೫	ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರಣಯ
ಒರೆ	III ೧	ತೂಗುವಡು, ಅಂವೋಷವಾಡು
ಒಸದು	III ೫೦	ನಲಿದು, ಹಿಗ್ಗಿ, ಸಂಸೋಷಪಟ್ಟು
ಒಳನ್	IV ೧೦	ಇದ್ದಾನೆ (ಧಾತು : ಉಳ)
ಒಳಡು	I ೨೯	ಕೂಗು, ಅರಚು
ಒಳ್ಳು	III ೯	ಒಳ್ಳೆಯದು

ಓ

ಒಜೆ	IV ೫೬	ಪಾಳಿ, ಕ್ರಮ
ಒದು	III ೫೬	ಹೇಳು
ಒಪಳ	III ೭೨	ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರ, ನಲ್ಲ, ಪ್ರಣಯಿನಿ
ಒಲಗಿನು	III ೭೪	ಕಾಣಿಕೆಕೊಡು
ಒವು	III ೭೦	ಕಾಪಾಡು, ಸಲಹು, ನೋಡಿಕೊ

ಕ

ಕಡಲ್ವರಿ	II ೧೪	ಹೆಚ್ಚಾಗು, ಮೇರೆವರಿ
ಕಣ್	IV ೨	(ಮುಚ್ಚಿಗೆಯ ಅಂಟನಲ್ಲ) ಕುಡಿ ಒಡೆಯುವ ಗೆಣ್ಣು, ಕಣ್ಣು
ಕತಕಬೀಜ	II ೧೩	ಕದಡಿದ ನೀರನ್ನು ತಿಳಿಮಾಡುವ ಒಂದು ಬೀಜ, ಚಿಲ್ಲದ ಬೀಜ
ಕತನಯ	II ೪೭	ಕೆಲವು
ಕದಂಬ	IV ೬೨	ಗುಂಪು
ಕನರ್	II ೩೫	ಉರಿಯಾಗು, ಕೋಪಗೊಳ್ಳು
ಕಂತು	II ೧೮	ಮನ್ಮಥ
ಕಯ್ಯ	II ೫೦	ಆಯುಧ, ಸಾಧನ
ಕಯ್ಯೆ ಸೋರೆ	II ೩೭	ಕಯ್ಯಾದ ಸೋರೆಕಾಯಿ
ಕರಣತತಿ	IV ೫	ಇಂದ್ರಿಯ ಸಮೂಹ
ಕರವಾಳ್	I ೩೪	(ಕೈ) ಕತ್ತಿ
ಕರಿ	II ೩೬	ಅನೆ
ಕರುಮಾಡ	II ೧೨	ಉಪರಿಗೆ ಮನೆ (ಕರು = ಬಣ್ಣ ?)
ಕಡಿದೊವರ್	II ೨೧	ಕರೆಯಾದ ಚರ್ಮ
ಕಲಾಪಿಸ್ತೀ	III ೩೨	ಹೆಣ್ಣು ನವಿಲು
ಕಳ್	III ೭೧	ಹೆಂಡೆ, ಮದ್ಯ

ಕಬರ'	III ೭	ಕಳಪೆ, ಹೀನ
ಕಬರ'	IV ೨೮	ಉದುರು, ಬೀಳು
ಕಟಿ	III ೧೬	ತಪ್ಪಿ, ತೋ, ಹೋಗಲಾಡಿಸು
ಕಟಿ	IV ೪೬	ನಾಯಿ
ಕಟಿಪ್ಪ	II ೪೪	ಬಿಡುಡತಕ್ಕದ್ದು, ಕಳಪೆ (ಕುಂದು, ದೋಷ)
ಕಟಿಯುಂಡು	III ೪೯	ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿ ತಿಂದು
ಕಾದಲನ'	II ೧೯	ನಲ್ಲ, ಪ್ರೇಮಿ
ಕಾರ'	III ೮	ಮಳೆ (ಗಾಲ)
ಕಾಲಂಬ್ಬ	I ೪೨	ನರಿಯಾದ, ಪಕ್ಕ--ಕಾಲ ಬರುವುದು
ಕಾವರ'	III ೧೭	ಕಾಪಾಡುವವರು
ಕಾಪ್ಪ	IV ೧೫	ಕಟ್ಟಿಗೆ
ಕಿತ್ತಡ	II ೫೧	ಕಟ್ಟೆ, ಕೆಲಸ, ಅವಕೇಶನ
ಕಿಟುವರಯ	I ೧೬	ಎಳೆಯ ಪೂಯ
ಕಿನುಗುಳ	II ೬೮	ಹೇಯ, ಕುದ್ರು, ನೀಚ--ವಸ್ತು
ಕಿನುಗುಳ	III ೬೯	ನೀಚೆ, ಅಲ್ಪಳು
ಕುಕ್ಕುಟ	IV ೪೮	ಕೋಳಿ
ಕುಕ್ಕುರಿ	III ೬೬	ಹಣ್ಣು ನಾಯಿ
ಕುಟ್ಟಿಳ	II ೧	ಮೊಗ್ಗು
ಕುಡಿಮನ'	II ೬೨	ಒಕ್ಕಲಗ
ಕುದಿರ'	IV ೧೨	ಹಗೇಪು, ಕಣಜ
ಕುನಿ	IV ೫	ಬಗ್ಗು, ಕುಗ್ಗು, ಅಡಗಿರು
ಕುನ್ನಿ	IV ೬೪	ನಾಯಿ(ಮರಿ)
ಕುಂದು	IV ೧೩	ಕಡಮೆಯಾಗು
ಕುರಂಗ	III ೨೬	ಜಿಂಕೆ, ಚಿಗರಿ
ಕುರಂಗರಿಪು	III ೪೪	ಹುಲ
ಕುಟುಗಣ'	II ೨೧	(ನೀಳವಲ್ಲದ) ನಣ್ಣ ಕಣ್ಣು (ಕುಟು = Short ; ಕಿಟು = Small)
ಕುಟುಪು	IV ೯	ಗುರುತು (ಕುಟು + ಪು)
ಕುವಳಯ	I ೪	ಕನ್ನೆತ್ತಿದರೆ
ಕುನುರಿದುಟು	I ೧೦	ನಣ್ಣ ನಣ್ಣಗೆ ಕತ್ತರಿಸು
ಕುಟಿ	II ೨೧	ಗುಳ್ಳೆ, ಗೊಂಡಿ
ಕುಟಿನೊನರ'	II ೨೦	ಗೊಂಡಿಬಿದ್ದ ಹಣ್ಣು
ಕೂರ'	II ೪೪	ಪ್ರೀತಿಸು
ಕೂರ' + ಅನಿ	II ೧೮	ಹರಿತಕತ್ತಿ
ಕೂರ್ತ	II ೧೮	ಪ್ರೀತಿಸಿದೆ (ಧಾತು : ಕೂರ')
ಕೂರ್ಪು	III ೭೫	ಮೊನಚು, ಹರಿತ
ಕೂಡ'	I ೨೭	ಅನು, ಆಕಾರ
ಕೃಕವಾಕು	III ೨೪	ಕೋಳಿ
ಕೃತಕ	III ೨೫	ಮಾಡಿದ್ದು, ನಕಜವಲ್ಲದ್ದು

ಕೃತನಿಷ್ಯದಾನನ'	II ೪೭	ಮಾಡಬೇಕಾದ ದಾನಮಾಡಿ(ದವನು)
ಕೃತಾಂತ	I ೨೬	ಯಮ
ಕಮ್ಮನೆ	IV ೬೬	ನುಮ್ಮನೆ, ಬರಿದೆ
ಕಳರ'	IV ೩೫	ಕೆರಳು, ರೇಗು
ಕೇಕಿ	III ೩೫	ನವಿಲು
ಕೇರೆ	II ೩೨	ಕೇರೆ ಹಾವು
ಕೇಸರ	III ೭೫	ಹೂವಿನ ಎಳೆ ; ಕೊರಲ ಕುಚ್ಚು, ಕೂದಲು
ಕೈಗುಡು	I ೨	ನೆರವಾಗ, ಸಹಾಯಮಾಡು
ಕೈರವ	II ೨೯	ನೈದಿರೆ
ಕೈಪೋದ	I ೯	ಚಿಗುರಿದ ?
ಕೊಕ್ಕ	III ೪೪	ಒಂದು ಹಕ್ಕಿ
ಕೊಂಕಿಂ	II ೪೯	ವಕ್ರವಾಗಿ, ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ
ಕೊಂಕು	II ೨೨	ಡೊಂಕು, ಸೊಟ್ಟು
ಕೊಟ್ಟು	III ೭೫	ದಾನ ಕೊಟ್ಟು ; ಜುಟ್ಟು, ಶಿಖೆ
ಕೊಳ'ಕೊಳನು	IV ೩೪	ಕೊಳ'ಕೊಳ' ಎಂದು ಚೂಟಿಡು
ಕೋಟರೆ	II ೨೫	ಕಾಟ, ತೊಂದರೆ
ಕೌಕ್ಷೇಯಕ	IV ೩೫	ಕತ್ತಿ
ಕೌಳೇಯಕ (ತತಿ)	IV ೩೫	ನಾಯಿ (ಪಡೆ, ಗುಂಪು)

೨

ಏಗ	IV ೫೨	ಹಕ್ಕಿ

ಗ

ಗಜವೆಡಂಗ	II ೩೪	ಅನೆಯ-ಜಾಣ, ಸೊಬಗ
ಗಣಿ (ಕಣಿ)	II ೬	ಬಾಣ
ಗಂಡರ'	II ೩೪	ಗಂಡನರು
ಗರಗರಿಕೆ	II ೧೦	ಮೆರುಗು, ಹೊಳಪು ? ಸೊಗಸು
ಗರಗರಿಕೆ	II ೨೩	ಗರಗರ ಶಬ್ದ, ಗದ್ದಿದ ?
ಗರಟಗೆ	II ೧೨	(ಪೋಲಿಸಿವನ) ನುತ್ತು, ಗಸು, ಬೀಟು ?
ಗಿಡು	III ೬೬	ಗಿಡ, ಮರ
ಗುಜ್ಜು	III ೪೬	ಗೂನ
ಗುರುವಚನ	III ೧೫	(ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಗುರು ಮೊದಲಾದ) ಹಿರಿಯರ ಮಾತು
ಗಡೆ	III ೬೦	ಗಳಹು, ಹರಟು
ಗೊಟು	I ೩೬	ದೂರ
	IV ೩೩	(ಕಾಣುವಷ್ಟು) ದೂರ

ಗೆತ್ತು	III ೪೦	(ತಪ್ಪಾಗಿ) ತಿಳಿದು, ಭ್ರಮಿಸಿ (ಧಾತು : ಗಿಜು)
ಗೆಹ	I ೨೪	ಮನೆ, ಆಶ್ರಯ
ಗೋದಾವೆ	III ೮	(ನವಲಿಗೆ ಅಪ್ರಿಯವಾದ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿ) ? ಒತಿಕೇತ ? ಗೋದುವೆ ಹಾವು ?
ಗೋರಿಗೊಳಿಸು	II ೭	(ಮೋಸದಿಂದ) ಎಳೆ, ಅಕರ್ಷಿಸು

ಘ

ಘೃತ	IV ೧೦	ತುಪ್ಪ

ಚ

ಚರಣಾಯುಧ	III ೨೨	ಕೋಳಿ
ಚರಣಾಯುಧವಧು	IV ೪೯	ಹೆಣ್ಣು ಕೋಳಿ
ಚರಮಾಂಗಪ್ರಮಿತನ'	IV ೨೦	ಚರಮ (ಕೊನೆಯ) ಶರೀರದ ಪ್ರಮಾಣದ (ಅಳತೆಯ) ಮುಕ್ತದೇಹವುಳ್ಳವನು
ಚರಿಗೆ	I ೨೦	ಭಿಕ್ಷೆ
ಚರು	IV ೬೪	ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅನ್ನದ ಹವಿಸ್ಸು
ಚರ್ಗ	I ೭	ತ್ಯಾಗ, ಕೊಡು ಗೈತೆನ

ಜ

ಜಾನಂದನರ'	IV ೬೫	ಜನರಿಗೆ ಆನಂದಕೊಡುವವರು
ಜವ	I ೩೧	ಯಮ
ಜಾತ	IV ೬೪	ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ; ಸಮುದಾಯ, ವರ್ಗ
ಜಾತಿಸ್ಮರ	III ೫೧	ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಸ್ಮರಣೆಯುಳ್ಳ
ಜಾಯಿಲ	III ೬೫	ಕುದುರೆ (ಒಳ್ಳೆಯ ಜಾತಿಯದು ?)
ಜಾಲಗಾಳಿ	III ೪೬	ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವವನು, ಬೆನ್ನ
ಜೀವಹತಿ	I ೭	ಪ್ರಾಣಿವಧೆ
ಜೇನೆಯ'	II ೪೦	ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಠ

ಠಕ್ಕುಗೊಳ'	I ೩೧	ಬೆರಗಾಗು, ದಿಗ'ಭ್ರಮೆಗೊಳ್ಳು

ತ

ತಗುಳು	I ೪೪	ತೊಡಗು, ಮೊದಲುಮಾಡು
ತಣೆದೆದುರ್	III ೫೦	ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಿ ಎದ್ದು
ತಣೆವು	IV ೫೪	ತೃಪ್ತಿ
ತಂಡುಲ	IV ೬೪	ಅಕ್ಕಿ
ತತ್ವಪರಿಣತ	IV ೫೦	ಚೆನ್ನಾಗಿ ತತ್ವತಿಳಿದವನು
ತದೀಯ	IV ೪೪	ಅವರ
ತದೆ	II ೩೦	ನದೆ, ಬಡಿ, ಚಟ್ಟು
ತಮ	III ೨೦	ಕತ್ತರ, ಅಜ್ಞಾನ, ಪಾಪ
ತಮಿಸ್ಸ	I ೪	ಕತ್ತರ
ತರಕ್ಷು	I ೨೦	ಹುಲ
ತಹಿನರ	IV ೫೬	ತೀರ್ಮಾನಿಸು, ನಿಶ್ಚಯಿಸು
ತವರಾಜ	I ೩೫	ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಕ್ಕರೆ ?
ತವೆ	III ೭೩	ಸವೆಯಲು, ಕ್ಷಯಿಸಲು
ತಳ	I ೨೭	ಕೈ, ಕಾಲು (ಕರತಲ, ಪದತಲ)
ತಳರ್	III ೨೭	ಹೊರಡು
	IV ೩೪	ಕದಲು
ತಳಾಮಳಕ	I ೩೨	ಅಂಗೈ ನೆಲ್ಲಕಾಯಿ (ನೃಪ್ಪವಾದ್ದಕ್ಕೆ ಉಪಮಾನ)
ತಳಾಪ	I ೮೬	ತಳಧಾರ, ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿ
ತಳ	III ೬	ಚಿಮ್ಮುಕಿನು, ಎರಚು
ತಳರ್	IV ೩	ಚಿಗುರು
ತಳು	III ೭೫	ಸೇರಿ
ತಾಮ್ರಚೂಡ	III ೨೫	ಕೋಳ
ತಾಳುಗೆ	I ೨೦	ಅಂಗಳು
ತಿಂಗುಲು	III ೬೦	ತಿನ್ನುವ ಕುರಿ
ತಿಣ್ಣಂ	I ೨೩	ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಬಲವಾಗಿ
ತಿರೋಹಿತೆ	IV ೬೫	ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮರೆಯಾದವಳು
ತಿಯರ್ಕ + ಗತಿ	IV ೨೪	ಪ್ರಾಣಿ, ಪಶು - ಜನ್ಮ (ಅಡ್ಡನಡೆಗೆ) ?
ತೀವಿರು	IV ೯	ತುಂಬಿರು
ತುಪ್ಪೇಳುದ	I ೩೯	ಜಿಡ್ಡಾದ
ತೆಂಕವಂಕ	I ೭	ದಕ್ಷಿಣದ ಪಾರ್ಶ್ವ, ಕಡೆ, ಪಕ್ಕ
ತೆತಿಸು	I ೩೦	ಹೊಗಿಸು, ಸೇರಿಸು, ನೆಡು
ತೆನೆತೀವು	III ೫೩	ಬಿಸಿರು ತುಂಬು, ಬೆಳೆ
ತೆಂಬೆರ	IV ೨	ತೆಂಕಣಗಾಳಿ
ತೆಹ	I ೨೦	ತರ, ಬಗೆ, ರೀತಿ
ತೆಹಿಪು	II ೨೬	ಬಿಡುಹೊತ್ತು, ಅವಕಾಶ
ತೊಡಂಕು	IV ೧೧	ತೊಡಕು, ನಿಕು, ಬಂಧನ
ತೊಣಿ	III ೨೭	ಸಂಸಾರಬಿಟ್ಟು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗು

ಕೊವಲು
ತೋರ

IV ೧೧
II ೩೨

ತೊಗಲು, ಚರ್ಮ
ದಪ್ಪ, ದಟ್ಟ

ದ

ದತ್ತವಧಾನ
ದಂತಪ್ಪಭೆ
ದಂತಿಪ
ದಂದುಗ
ದರ್ಪಣ
ದವಳಾರ
ದಾವಣಿಗುಡು
ದಿವ
ದಿವಾಕರ
ದಿವಿಜಶರಾನನ
ದೀವ

I ೪೩
I ೪೦
II ೧೪
I ೨೫
I ೩೯
III ೬೧
III ೧೨
IV ೬೦
I ೧೯
III ೩೫
II ೭

ಗಮನಕೊಟ್ಟವನು
ಹಲ್ಲಿನ ಹೊಳಪು, ಕಾಂತಿ
ಅನೆಯ ಮಾಪುತ
ತೊಂದರೆ, ಕಾಟ, ಗೋಜು
ಕನ್ನಡಿ
ಧವಳಾಗಾರ, (ಸುಣ್ಣದ) ಬಿಳಿಯಮನೆ
ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟಿದ ಕುರಿ (ಸೊಲು)
ಸ್ಕರ್ಗ
ಹಗಲಮಾಡುವವನು, ಸೂರ್ಯ
ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು
ಬೇಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಸೆಳೆಯಾಗಿ
ಬಳಸುವ ಪ್ರಾಣಿ

ದುಗ್ಧ
ದುಂದುಭಿ
ದುರಿತ

II ೪೦
IV ೧೪
I ೪

ಹಾಲು
ಒಂದು ಬಗೆಯ ಭೇರಿ
ಪಾಪ

ದುರ್ನಯ
ದೂದಲಿ
ದೇಗುಲ
ದೇಹಿ
ದೊರವಡೆ
ದೊರವೆತ್ತು
ದೋಷಾವಹಂ

III ೧೦
III ೮
II ೨೯
I ೩೩
IV ೬೧
II ೩
I ೧೨
III ೧೧

ಕೇಡು, ಅಮಂಗಳ
ಕೇಡು, ಅಪಶಕುನ ?
ದೂತಿ
ದೇವಸ್ಥಾನ, ಗುಡಿ
ಪ್ರಾಣಿ, ಜೀವಿ
ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾಗಿ, ಶೋಭಿಸು ?
ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾಗಿ, ಶೋಭಿಸಿ ?
ದೋಷ, ಕೇಡು—ತರತಕ್ಕದ್ದು

ಧ

ಧರ್ಮೋಪಾಧಿಪದವಿ
ಧೃತಿ

IV ೬೭
II ೩೫

ರಾಜಪದವಿ
ಧೈರ್ಯ, ತಾಳ್ಮೆ

ನ

ನಗ
ನಚ್ಚು

III ೪೩
IV ೩೦

ಬೆಟ್ಟ
ಪ್ರೀತಿ

ನಂಜು	III ೩೦	ವಿಷ
ನಡೆ	IV ೧೧	ಚೆನ್ನಾಗಿ, (ನೋಡಲು, ಅರಸಲು) ?
ನಣ್ಣು	II ೪೫	ಸ್ನೇಹ, ನಂಬಂಧ, ಪ್ರೀತಿ
ನನೆ	II ೪	ಹೂ ಪೂಗು
ನನೆಕೊನೆ	IV ೨	(ಮೊಗ್ಗು) ಮೂತಿ ಬಲ, ತುಂಬು
ನನೆಕೊನೆವೋಗು	III ೩	ಚಿಗುರಿ ಮೊಗ್ಗಾಗು, ಪುಲಕಿತವಾಗು
ನನೆಗಣೆ	II ೬	ಹೂ (ಮೊಗ್ಗಿನ) ಬಾಣ
ನಂದನಚರ	III ೪೦	ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲ ಮಗನಾಗಿದ್ದವನು
ನಮೇರು	III ೨	ಸ್ವರ್ಗದ ಒಂದು ಮಠ
ನಯವಿದೆ	I ೨೨	ವಾರ್ಗಾತಿಳಿದವಳು
ನಲ್ಲರ'	II ೨೪	ಪ್ರೇಮಿಗಳು, ಪ್ರಣಯಿಗಳು
ನಲ್ಲಳ'	III ೧೦	ಹೆಂಡತಿ, ಹೆಂಗಸು
ನಾಕ	III ೫೦	ಸ್ವರ್ಗ
ನಾಗ	III ೪೫	ಹಾವು
ನಾಡಾಡಿ	II ೫	ಸಾಮಾನ್ಯ
ನಾಡೆ	III ೧೪	ನೋಡಲು, ಯೋಚಿಸಲು
ನಾಯಕನರಕ	III ೭೧	ಮುಖ್ಯನರಕ ?
ನಾರಿ	II ೪	ಬಿಲ್ಲಿನ ಹಗ್ಗ, ಹೆದೆ
ನಾನಾ ಕುಟ್ಟಳ	II ೧	ಮೂಗು ಎಂಬ ಮೊಗ್ಗು
ನಿಗ್ರಹ	III ೪೭	ವೀಡೆ, ಹಿಂಸೆ
ನಿಟ್ಟನು	III ೩೮	(ದೃಷ್ಟಿಸಿ) ನೋಡು
ನಿತನ'	IV ೨೦	ಶಾಶ್ವತನು, ಎಂದೆಂದೂ ಇರುವವನು
ನಿನದ	III ೨೪	ಶಬ್ದ
ನಿಯತಿ	I ೨೨	ವಿದ್ವಿ
ನಿರಪೇಕ್ಷಕನ'	I ೧	ಅಪೇಕ್ಷಿಸದವನು, ಬಯಸದವನು
ನಿರವಯವನ'	IV ೨೦	ಅವಯವ, ಅಂಗ, ಭಾಗ-ಇಲ್ಲದವನು
ನಿರವನು	IV ೪೬	ನಿರೂಪಿಸು, ಪೇಳು
ನಿರ್ದುರಿತನ'	IV ೨೦	ಪಾಪವಿಲ್ಲದವನು
ನಿಲವಿನ ನೂಡು	III ೬೭	ವಿರಿಳಿತಗಳಿಲ್ಲದ ಒಂದೇ ನಮನಾದ ಕಾವು
ನಿಶ್ಚಿದ್ರ	IV ೧೬	ಬಿರುಕು, ರಂಧ್ರ-ಇಲ್ಲದ್ದು
ನಿಶ್ಚಿಂತೆ	IV ೬೧	ನಿರ್ಯೋಚನೆ, ನಿರ್ಭಯತೆ
ನೀರಜವನ	I ೧೧	ತಾವರೆಯ ವನ
ನೀರಡಸು	III ೬೪	ನೀರಡಿಕೆ, ಬಾಯಾರಿಕೆ-ಅಗು
ನೀರೋಡು	III ೫	ಬಣ್ಣ ಕೆಡು, ಕಳೆಗುಂದು, ಮ್ಲಾನವಾಗು
ನೀರಾಚಲ	III ೬೪	ಕರಿಯು ಬಿಟ್ಟ
ನೆಗಪು	II ೫೨	(ಮೇಲಕ್ಕಿ) ಎತ್ತು
ನೆಗಡ'	IV ೪೪	ಮಾಡು, ನಡೆ, ಆಚರಿಸು
ನೆಗಡ್ಡೆ	I ೩೪	ನಡೆ, ಚರಿತ್ರೆ
ನೆತ್ತ	III ೪೦	ಪಗಡೆ
ನೆರಂಬಡೆ	II ೪೨	ಸಹಾಯ ಹೊಂದು

ನೆರೆ	I ೮	ಕೂಡು, ನೇರು
ನೆಜು	IV ೬೩	ಪೂರ್ತಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ
ನೆಜುದ	III ೫೭	ತುಂಬಿ ಬೆರೆದ
ನೆರೆ+ಅಂದೆಯು	IV ೭	ಕದಲದೆ ನೆರೆಯಾಗಿರುವ ಅಂದೆಯು (ಗೂಬೆ)
ನೊಸರ	I ೪೧	ಹಣೆ
ನೋಂತು	IV ೪೬	ವ್ರತಮಾಡಿ (ಧಾತು : ನೋನ)

ಪ

ಪಜ್ಜಳಿಸು	I ೩೯	ಪ್ರಜ್ಜಲಿಸು, ಹೊಳೆ
ಪಂಚಶತ	I ೧೭	ಐನೂರು
ಪಟ್ಟು	II ೩೯	ಮಲಗಿ (ಧಾತು : ಪಡು)
ಪಣ್ಣು	III ೨	ಹಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು (ಧಾತು : ಪಣ್ಣ)
ಪಥ್ಯ	I ೩೮	ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು, ಇಷ್ಟವಾದ್ದು
ಪವ (ನ)	II ೨೮	ಹಡ, ನಿತಿ
ಪದಾಬ್ಜ	IV ೭೦	ಅಡಿದಾಪೆರೆ
ಪದುಳಿಸು	IV ೨೬	ನಮ್ಮದಿಯಾಗು, ಸಮಾಧಾನಗೊಳ್ಳು
ಪಂದರ್	IV ೭೨	ಹಂದರ, ಚಪ್ಪರ
ಪಂದೆ	III ೨೪	ಹಂದೆ, ಹೇಡಿ
ಪರಕೆ	I ೧೦	ಹರಕೆ, ಅಶೀರ್ವಾದ
ಪರಶೈ	IV ೨೨	ಪರಶೋಕ, ಮೋಕ್ಷ
ಪರದ	III ೬೩	ವ್ಯಾಪಾರಿ
ಪರಪು	III ೫೬	ಹರಪು, ಅರಹಾಕು
ಪರಮತ್ತೀ		
(ವಧು, ಕಾಂತೆ)	I ೧, ೪೩	ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿ
ಪರಸಿ	III ೫೫	ಹರಸಿಕೊಂಡು, ಹರಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಪರಿ	I ೧೪	ಬಗೆ, ಕ್ರಮ
ಪರಿಚ್ಛೇದಿಸು	IV ೪೪	ತೀರ್ಪಾನಿಸು
ಪಿಸರ	IV ೪	ನುತ್ತುಮುತ್ತು
ಪರಿಹರಿಸು	III ೧೫	ತೆಗೆದುಹಾಕು, ಕಳೆ
ಪರೀಷಹ	I ೨೨	(ನಾಥನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲ ಯಾರೂ ಉದ್ದೇಶಿಸದೆ ಬರುವ) ಹೊರಗಿನ ಅಡ್ಡಿ, ಅಡಚಣೆ ; ತಪೋವಿಘ್ನ ಕಾರಿಗಳಾದ ಕ್ಲೇಶಗಳು ; ಹಸಿಪು, ನಿರೀಡಿಕೆ ಮೊದಲಾದುವು
ಪರೆ	I ೪	ಚೆದರು, ತೊಲಗು
ಪರೆ	IV ೭೪	ಹುಟ್ಟು, ಹರಡು, ಪ್ರಸರಿಸು
ಪರಿಮೆ	II ೨೯	ದುಂಬಿ
ಪಯಿದರೆ	II ೨೦	ಹಠಾಕು ತರೆ
ಪವಡಿಸು	II ೩೯	ಮಲಗು

ಪ್ರಸಾಯ ದಾನ	II ೧೩	ಪ್ರಸಾದ (ಮೆಚ್ಚಿಕೊಟ್ಟ) ದಾನ
ಪ್ರಸಾಯತ	III ೬೫	ಪ್ರಸಾದಿತ, ಮೆಚ್ಚುಪಡೆದ
ಪಟ	I ೨೪	ಪಣು
ಪಡಯ	II ೨೧	ಹಳೆಯ
ಪಾಣೈ	III ೩೯	ಹಾದರಗಿತ್ತಿ, ಬಾರೆ
ಪಾತ್ರಮನಾಡು	II ೪೩	ಕುಣಿ, ನರ್ತನಮಾಡು
ಪಾದರಿ	II ೫೧	ಹಾದರಗಿತ್ತಿ, ಬಾರೆ
ಪಾರ್ವನ'	III ೫೦	ಬ್ರಾಹ್ಮಣ (ಪಾರ' = ನೋಡು)
ಪಾಳಿ	I ೨೮	ಕ್ರಮ, ಸಾಲು
ಪಿಟ್ಟು	III ೧೦	ಪಿಟ್ಟು
ಪಿಂಡು	I ೨೯	ಪಿಂಡು, ಗುಂಪು
ಪಿತ್ತಳೆ	III ೬೩	ಹಿತ್ತಾಳೆ
ಪಿನುಳ'	III ೪೧	ಹಿಸಿದುಹೋಗು
ಪಿಳುಕು	III ೩೪	ಮರಿ
ಪೀತಚ್ಚತ್ತ	IV ೧	ಹೊಂಗೆಗೂಡೆ, ಚಿನ್ನದ ಚಿತ್ತಿ
ಪುಂಡ	III ೬೫	ಹುಂಡ, ಗಂಡುಕೋಳಿ
ಪುರುದೇವ	I ೧	ಪೊದಲನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ
ಪುರುಳ'	IV ೬೦	ಹುರುಳು, ಅರ್ಧ
ಪುರ್ವ	IV ೫	ಹುಟ್ಟು
ಪುಲಗೋಣ	III ೪೩	ಹುಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಸೆಳೆಯಾಗಿ ಕಟ್ಟುವ ಕೋಣ
ಪುಳಿ	II ೪೦	ಹುಳಿ
ಪುಳಿನ	II ೧೧	ಮರಳು ದಿಬ್ಬ
ಪುಳಿಂದ	II ೭	ಬೇಡ, ಬೇಟೆಗಾರ
ಪುಟಕರು	II ೩೬	ಹುಳುಕರು, ಕ್ಷುದ್ರರು
ಪುಟಪತ್ತ	III ೫೬	ಹುಳುಕಿಡಿ, ಹುಳುತು ಹೋಗು
ಪತ್ತಿರೆ	III ೬೩	ಹೊಂದಿರಲು, ಪಡೆದಿರಲು (ಧಾತು : ಪೆಟು)
ಪೆಟಗೆ	II ೩೯	ಹಿಂಗಡೆ
ಪೆಟತು	IV ೧೫	ಬೇರೆ (ಮದು)
ಪೆಟು	I ೩೫	ತಿಂಗಳ, ಚಂದ್ರ
ಪೆನಗೊಳ'	I ೧೮	ಹೆನರುಹೇಳು, ಉಚ್ಚರಿಸು
ಪೆಳಟು	I ೨೯	ಹೆದರು
ಪೇರ' + ಅಡಗು	I ೩೦	ಹೆಚ್ಚು ಮಾಂಸ
ಪೇರ' + ಉರ	III ೧	ಅಗಲ, ದೊಡ್ಡ - ಎದೆ
ಪೊಡವಡು	IV ೩೭	ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡು
ಪೊಣ್ಣು	IV ೧೬	ಹೊಮ್ಮು, ಹೊರತೋರು, ಉಂಟಾಗು
ಪೊನ್ನ'	IV ೧೮	ಹೊನ್ನು, ಲೋಹ
ಪೊಂಪುಟ	IV ೨೮	ಉಕ್ಕು, ಅಧಿಕ
ಪೊಯ್ವಡೆ (+ ಪಡೆ)	III ೨೪	ಪಿಟುತನ್ನು
ಪೊಯ್ಸಾನವೆ	III ೬೭	ಹೊಯ್ಯುವ ಸಾಸವೆ

ಪೊರೆ	II ೫೦	ಹೊರೆ, ಹತ್ತಿರ
ಪೊರೆಯೇಣು	I ೪	ಕಳೆದುಂಬು, ಕಾಂತಿಗೂಡು
ಪೊಣಂಟ	II ೨೦	ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಕೊಂಡ
ಪೊಣಮದು	I ೧೬	ಹೊರ ಹೊರಡು, ಬಿರು
ಪೊಲಂಬು	I ೩೭	ಹೊಲಬು, ಪಾಡು, ದಾರಿ
ಪೊಲ್ಲದು	IV ೧೦	ಹೊಂದದು, ನರಿಯಲ್ಲ(ದ್ದು)
ಪೊಲ್ಲಮೆ	II ೨೪	ಕೇಡು, ಕೆಟ್ಟದ್ದು, ದೋಷ
ಪೊಳಂಕು	III ೪೭	ಹೊಳೆದು ಹಾರಾಡು, ಚಿಮ್ಮು
ಪೋಗಂಡ	II ೪೧	ಅಂಗಹೀನ
ಪೋಂತು	III ೫೩	ಹೋತ
ಪೋರಿ	IV ೪೦	ಹೋರಿ, ಗಂಡು
ಪೋರ್ಕು೯೪	III ೬೬	ಹೋರಾಟ
ಪ್ರಕುಪಿತಚಿತ್ತನ'	II ೪೯	ಕೋಪಗೊಂಡ ಮನದವನು
ಪ್ರಚಯ	II ೪೭	ಗುಂಪು, ಪುಂಜ
ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ	II ೩೦	ಮರೆ, ಒರೆ
ಪ್ರತಿಪಕ್ಷನ'	IV ೨೫	ಎದುರಾಳಿ, ಹಗೆ
ಪ್ರಧಾನರ'	III ೭೦	ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಪ್ರಮುಖರು

ಬ

ಬಗೆಕದಡಿ	II ೫೦	ಮನಕಲಕಿ
ಬಟ್ಟ	III ೧೪	ದಾರಿ, ಪಾರ್ಗ
ಬಣಂಬೆ	IV ೪೦	ಬಣಬೆ, ಮೆದೆ, ರಾಶಿ
ಬದಗ	II ೧೨	ಕೀಳಾಳು, ಕ್ಷುದ್ರನೇವಕ
ಬದಗುಳಗ	II ೪೦	ಬದಗ
ಬಂದಿಸು	IV ೬೩	ವಂದಿಸು, ನಮಸ್ಕರಿಸು
ಬಣುಗೊಳ	III ೫	ಬತ್ತಿದ, ಒಣಗಿದ-ಕೊಳ
ಬರ್ದಳೊ	III ೬೨	ಬದುಕಿದಳೊ (ಧಾತು : ಬಡ')
ಬರ್ದಿದ	IV ೪೫	ಬದುಕಿದ, ನನಸಾರ ನಡೆಸಿದ
ಬಲಗೊಳ'	I ೧೩	ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡು
ಬನನಿಗತನ	III ೬೯	ದುರ್ವ್ಯಸನಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದು
ಬನಿಪ'	II ೨೦	ಹೊಟ್ಟೆ
ಬಸ್ತಕ	III ೫೨	ಗಂಡಾಡು
ಬಳರಿ	I ೧೬	ಮಾರಿಯ ಹೆಸರು (ಬಳಾರಿ)
ಬಾಡು	III ೭೧	ಮಾಂಸ
ಬಾಣನು	I ೨೬	ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆ
ಬಾರಿಪರ'	III ೧೭	ನಿವಾರಿಸುವವರು, ಬಿಡಿಸುವವರು
ಬಾರೆಡ'	II ೩೨	ಚರ್ವ ಕಿತ್ತುಬರು
ಬಾಪ್ಪ	IV ೨೮	ಕಣ್ಣೀರು

ಬಾಸಣಿಸು	III ೬೭	ಮುಚ್ಚು
ಬಾದ'	I ೭	ಬಾಳು, ಬದುಕು
ಬದಿ	III ೫೦	ವಿಧಿ
ಬನದ	II ೧೩	ವನೋದ
ಬಬ್ಬಿಲುವರ' (+ ಪರ')	II ೨೦	ಉಬ್ಬು ಹಬ್ಬು
ಬಬ್ಬಿಂಬೆಹಗು	IV ೬೨	ಬಹಳ ಅಶ್ಚರ್ಯ
ಬೀಜಾವಾಪ	III ೩೨	ಬತ್ತನೆ, ಬೀಜನೆಡುವುದು
ಬೀಟೆ	II ೩೨	ಬಿರುಕು
ಬೆವೆಯಾದ	III ೫೨	ನಂಭೋಗಕಾಲ ಒದಗಿದ
ಬೆಂತರ	III ೨೨	ಗಾಳಿ, ಪಿಶಾಚಿ
ಬೆರಗು	III ೩೧	ಉಪಾಯ
ಬೆರ್ಚು	I ೨೮	ಹಕ್ಕಿ ಹೆದರಿಸಲು ಕಟ್ಟಿದ ಬೊಂಬೆ ಮೊದಲಾದುವು
ಬೆಸಗೊಳ'	I ೩೬	ಕೇಳು
ಬೆಸನ	I ೩೦	ವ್ಯಸನ, ಹಂಬಲು
ಬೇಡು	I ೨೫	ಕೋರು, ಅನೇಕದು

ಭ

ಭಂಗಿ	II ೫೨	ರೀತಿ, ಅವಸ್ಥೆ
ಭವನಬದ್ಧ	I ೩೮	ನಂಸಾರದ ಕಟ್ಟು, ತೊಡರು
ಭವರೋಷ	III ೩೮	(ಹೋದ) ಜನ್ಮದ ಕೋಪ
ಭವಾಂತರವ್ಯಾಮೋಹ	III ೪೨	ಬೇರೆ ಜನ್ಮದಿಂದ ಬಂದ ಮೋಹ
ಭವ್ಯ	I ೪೫	ಜೈನಧರ್ಮ, ಧರ್ಮಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಬಂದವನು, ಪಕ್ಷಾಂತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವವನು
ಭೂತಚತುಷ್ಟ,		
+ ಅವಯವ	IV ೯	ಪೃಥ್ವಿ, ಅಪ್ಪು, ವಾಯು, ತೇಜಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಆದ ದೇಹ
ಭೈರವ	I ೩೧	ಈಶ್ವರನ ಎಂಟು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು
ಭೂಮಾಪ್ನಮಿ	III ೨೧	ಮಂಗಳವಾರದ ಅಪ್ನಮಿ ?

ಮ

ಮಕುಟ ಮನ್ತಕ	II ೨	ಕಿರಿಟು ಧರಿಸಿದ ತಲೆ
ಮಗುಳ'	II ೧೫	ಹಿಂದಿರುಗು
ಮಗ್ಗು (ಮಬ್ಬು)	II ೧೨	ತಗ್ಗು, ಅಡಗು
ಮಗ್ಗುಲಕು,	III ೬೪	ಮಗ್ಗು ರಾಗಿ ಒರಗು
ಮಂಚಿಕೆ	I ೧೦	ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅಟ್ಟಣೆ

ಮಣಕು	IV ೪೦	(ಎಣ್ಣೆ, ಬೆವರು, ಮೊದಲಾದುವುಗಳ) ಗಟ್ಟು, ನೌತ
ಮದಿರ'	I ೩೦	(ಪಾಳೆಯ) ಗೋಡೆ
ಮನದನ್ನಳ'	II ೧೫	ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಂಥವಳು, ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯೆ
ಮನನಿಜ	II ೪೨	ಮನ್ಮಥ, ಕಾಮ
ಮನುಜ್ಜೆಂದ್ರಾಂಗನೆ	II ೧೭	ರಾಣಿ, ಅರಸಿ
ಮಂದಾರ	III ೨	ಸ್ವರ್ಗದ ಒಂದು ಮರ
ಮಯೂರ	III ೪೧	ನವಿಲು
ಮರಳ'	IV ೭೨	ಹೂಬಿಡು, ಅರಳು
ಮುಟುಗು	III ೨೭	ಕುದಿ, ಸಂಕಟಪಡು
ಮಲಯಜ	II ೨೪	ಶ್ರೀಗಂಧ
ಮಲಯಾನಿಲ	I ೧೧	ಮಲಯಪರ್ವತದ ಗಾಳಿ
ಮಸಿಮುನುಡನ'	II ೩೭	ಕರಿಮೂತಿಯವನು
ಮಸುಳ'	IV ೨೩	ಕಳಗುಂದು, ಮಾನು, ಕೆಡು
ಮಸ್ತಕ	II ೨	ತಲೆ
ಮಹಳ	III ೫೫	ಮಹಾಲಯ
ಮಹಿಷ	III ೬೫	ಎಮ್ಮೆ
ಮಾಡ	III ೬೩	ಮನೆ
ಮಾಡಿತ್ತು	IV ೧೯	ಮಾಡಿದ್ದು
ಮಾಣ'	I ೧೪	ಬಿಡು
ಮಾಣಿಸು	IV ೩೬	ಬಿಡಿಸು, ತಪ್ಪು
ಮಾಡರ	III ೫೪	ಹೊರೆಯು
ಮಾನನವಾಯ್'	III ೧೩	ಮನುಷ್ಯನ ಬಾಳು
(+ ಬಾಯ್)	.	
ಮಾಪಂಕ	III ೭೦	ಪಡಿಯಚ್ಚು, ಹೋಲಿಕೆ
ಮಾರ್ಗವಲಗ್ನನೇತ್ರ	II ೧೭	(ಕೆಳದಿ ಬಿರುವ) ದಾರಿಯಲ್ಲೆ ನೆಟ್ಟ, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹಾರೈಸಿ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿರುವವಳು
ಮಾಡ್	III ೨೯	ಬಗ್ಗೆ, ತರ, ರೀತಿ
ಮಿಡುಕು	II ೨೩	ಮಿಡಿಯುವುದು, ತುಡಿತ, ನೋವು
ಮಿಡುಕು	IV ೭	ಅಲುಗು, ಅಳ್ಯಾಡು
ಮಿಥ್ಯಾಕಂದರ	IV ೧೪	ಹುಸಿ (ಎಂಬ) ಗವಿ
ಮಿಳಿ	II ೩೧	ಚರ್ಮದ ಹಗ್ಗ, ಬಾರು
ಮುಗಿ	I ೪೦	ಮುಚ್ಚು
ಮುಗಿರ'	IV ೨೦	ಮೋಡ
ಮುಗುಳ'	I ೧೦	ಮೋಗು (ಅಗು)
ಮುಡಿ	II ೩೨	ಕೂದಲಿ ಗಂಟು, ಶಿಖೆ, ತಲೆ
ಮುಡಿ(ಡು)ಪು	III ೬೧	ಮುಗಿಸು, ಸಾಯು
ಮುಡಿರ'	IV ೪೭	ಮುದುರಿಕೋಗು, ಕುಗ್ಗು
ಮುದುಡೊವರ'	II ೨೨	ಮುದಿಯಾದ, ನುಕ್ಕುಡು - ಚರ್ಮ

ಮುನ್ನೀರ'	III ೬೪	ಕಡಲು, ನಮುದ್ರ
ಮುರುಟದ	II ೨೦	ಸುರುಟಕೊಂಡ
ಮುರುಡನ'	II ೨೨	ಮುದುರಿ, ಸುರುಟ - ಹೋಗಿರುವವನು
ಮುರುಡು	II ೨೪	ವಕ್ರ, ಸೊಟ್ಟು, ಒರಟು
ಮೂದಲಿಸು	IV ೬೦	ಕಣಕ ಕರೆ (challenge)
ಮೂದರೆ (ಉಲ)	I ೯	ಕಣಕುನುಡಿ, ಚುಚ್ಚುಮಾತು, ಜ್ಞೆಯು ವುದು
ಮೂರಿ	I ೩೦	ಗೂಳಿ, ಕೋಣ
ಮೃಗಮದ	II ೧೦	ಕನ್ನೂರಿ
ಮೃಗಯಾನರ್ಮಮನ	III ೫೫	ಬೇಟೆಯ ಎನೋದದ ಮನಸ್ಸಿನವನು
ಮೃತಿ	III ೩೨	ನಾವು, ಮರಣ
ಮೆಟುವ	II ೧೧	ಶೋಭಿಸುವ
ಮೇಗು	III ೧೩	ಮೇಲಾದ್ದು, ಒಳ್ಳೆಯದು
ಮೇದಿಸಿ	II ೧೯	ಭೂಮಿ
ಮೇಳಿಸಿಕೊಂಡು	III ೩೧	(ಹಾವಳಾವದಿಂದ) ಪ್ರೀತಿಸಿಕೊಂಡು, ಪುನರಾಯಿಸಿಕೊಂಡು
ಮೊದರ'	II ೨೨	ಮೂಲ, ಬೇರು
ಮೊನಸು	IV ೨	(ಮೊಗ್ಗು) ಮೂತಿಯದು
ಮೊರಡಿ	I ೨೪	ಕಲ್ಲು ಡ್ಡೆ
ಮೊಳೆವೋಗು	I ೯	ಮೊಳೆ, ಅಗತಾನೆ ಹುಟ್ಟು
ಮೋಳಿಗೆ	II ೨೨	(ಸೌದೆಯ) ಕಟ್ಟು, ಕಂತೆ, ಹೊರೆ

ಯ

ಯುಗ(೪)	I ೧೪	ಎರಡು, ಜೋಡಿ
ಯೋಜನು	IV ೫೬	ಕೂಡಿಸು, ಹೊಂದಿಸು

ರ

ರಣಧಾತ	II ೩೭	ಯುದ್ಧದಲ್ಲ (ರಕ್ತವಿಂದು) ಮುಟ್ಟು
ರವ	IV ೧೪	ಧ್ವನಿ
ರಸಿಗೆ	III ೬೯	ಗಾಯದ ನೀರು
ರಾಧ	III ೭೫	ಅನೂರಾಧಾ ನಕ್ಷತ್ರ

ಲ

ಲಕ್ಕ	I ೧೩	ಲಕ್ಷ
ಲಂಪಣ	II ೪೦	ಲಂಪಟ, ಕಾಮುಕ

ಉರಾಯ	III ೭೪	ಕೋಣ
ಲೆಂಕರ'	I ೧೩	ನೇವಕರು
ರೋಹಿತಮತ್ಸ್ಯ	III ೪೦	ಕೆಮ್ಮಿನು

ವ

ವಕ್ರ	IV ೭೪	ಮುಖ, ಬಾಯಿ
ವನಜವನ	I ೧೯	ತಾವರೆಯ ವನ
ವನಮೃಗ	IV ೩೪	ಜಿಂಕೆ, ಎರರೆ
ವಂದಿ	III ೨	ಹೊಗಳುಭಟ್ಟ
ವರ್ತಿ	IV ೭	ಬತ್ತಿ
ವಾರಿ	I ೨೦	ಕತ್ತಿ : (ವಾರಿ) ?
ವಾರ'ಬಿಂದು	II ೨೩	ನೀರಹು
ವಿನೇಯ	IV ೩೫	ನಯವಂತ, ಮಾರ್ಗತಿಳಿದವನು
ವಿಪ್ರ	III ೫೯	ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ವಿಭ್ರಮ	II ೧೧	ಶೃಂಗಾರವಿರಾಸ
ವಿಪೋಹಮೃಗ	IV ೧೪	ಮಾಯಾಮೃಗ
ವಿಷಣ್ಣ ಆನನೆ	II ೧೭	ಕಲೆಗಟ್ಟು, ಕಂದಿದ - ಮುಖದವಳು
ವಿಷಯ	I ೫	ದೇಶ, ನಾಡು
ವಿನರುಹ	III ೭೫	ತಾವರೆ
ವಿಳಯ	I ೮	ಪ್ರಳಯ, ನಾಶ
ವೆರಸು (ಬೆರಸು)	I ೮	ಕೂಡಿ, ನೇರಿ
ವೇಲ್ಪುದು(ಬೇಲ್ಪುದು)	I ೧೫	ಬೇಕು
ವ್ರಜ	IV ೭೪	ಗುಂಫ, ಸಮೂಹ

ಶ

ಶಯ್ಯಾತಳ	II ೪೦	ಹಾಸಿಗೆ
ಶೀತಕರ	I ೪೦	ಚಂದ್ರ
ಶೀತಾಂಶು	IV ೪೭	ತಣ್ಣಗದಿರ, ಚಂದ್ರ
ಶೀರ್ಷಾಬರಣ	I ೫	ತಲೆಯೊಡವೆ, ಉತ್ತಮವಾದ್ದು
ಶುಭೇತರ	III ೧೧	ಅಶುಭ, ಕೇಡು
ಶ್ರಾವಕಜನ	I ೩	ಜೈನಗೃಹಸ್ಥ (ಯತಿಯಲ್ಲದವನು)

ನ

ನಂಸಾರ	III ೭೩	ಜನ್ಮ
ನಂಕಲ್ಪನ ವಧೆ	IV ೫೩	ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲ ನೆನದ ಕೊರೆ

ನದೋಧ	IV ೩೯	ನುಹ್ನಾನ, ನಲ್ಲರಿವು
ನಮಾಧಿಮರಣ	IV ೩೦	ನಮಾಧಿಯಲ್ಲ, ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ—ಇದ್ದಾಗ ಅವ ನಾವು
ನಮೆ	III ೨೨	ಮಾಡು
ನಮ್ಯಕ್ತ್ವ	IV ೨೧	ಉತ್ತಮ ದಾರಿ, ಧರ್ಮ
ನಯ್ಯ	I ೪೫	ನೇರವಾದ್ದು, ನೇರು, ಪುಣ್ಯ
ನರರ	IV ೨೯	ಸರಳ, ಬಾಣ
ನರವಿ	III ೪೩	ಹುರಿ, ಹಗ್ಗ
ನರಸಿರುಹ	I ೪೦	ತಾವರೆ
ನರ್ವಭಾಷಾಸಾಮಾನ್ಯ	I ೪೪	ಬೇರೆಬೇರೆ ಜನರಿಗೆ ಅವರವರ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕೇಳಿಸುವ ದೇವಭಾಷೆ
ನರ್ವಂ	III ೬೦	ನಲ್ಲವೆವು, ಸೇರುವವು
ನವಣ	II ೪೯	ಶ್ರಮಣ, ಜೈನಯತಿ
ನವಿದುಣ್	III ೩೦	ರುಚಿಹತ್ತಿ ತಿನ್ನು
ನಾಗುದುರೆ	III ೧೩	ನಾಯು(ತ್ತಿರು)ವ ಕುದುರೆ
ನಾರಂಗಟ್ಟು	III ೬೪	ಕಟ್ಟೆಹಾಕು
ನಿಂಟನ	IV ೪೧	(ತೋಳಯದೆ) ಹೊಲಸುನಾರುವವನು
ನಿಸಿರ	I ೧೦	ಶಿಶಿರ
ನುಖೋದ್ವೀಪನ	I ೭	ನುಖಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು
ನುಧಾಂಶು	III ೩೯	ಚಂದ್ರ
ನುಧಾಬಿಂದು	III ೬	ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಹಸಿ
ನುಧಾರ್ಣವ	IV ೩೯	ಹಾಲುಗಡಲು, ಕ್ಷೀರನಮುದ್ರ
ನುಪಕ್ಷ	III ೭೫	ಒಳ್ಳೆಯ ಶುಕ್ಲ(ಪಕ್ಷ), ರೆಕ್ಕೆ
ನುಮನೋಬಾಣ	II ೭	ಕಾವು, ಮನ್ಮಥ
ನುಯ	III ೬	ಉಸಿರು
ನುವ್ರತ	I ೧	ಎಂನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರ
ನೂಡು	III ೬೭	ನುಡುವುದು, ಕಾವು
ನೂಡ್ಗಿ	II ೧೨	ನರದಿಯ ಮೇರೆ
ನಜ್ಜರ	II ೧೧	ಮಲಗುವ ಮನೆ
ನಜ್ಜೆಯ ದವಳಾರ	III ೩೦	ಮಲಗುವ (ನುಣ್ಣು ತೊಡೆದ) ಮನೆ
ನೈರಿಭ	III ೭೩	ಕೋಣ
ನೂಡೆ	IV ೧೨	ನುಥ, ನುಣ್ಣು
ನೋಗಿ	III ೩೫	ನವಿಲಗರಿ
ನೋಲಿಸು	III ೩೫	ಮೋಹಗೊಳಿಸು
ನಾರಭ	III ೨೯	ಕಂಪು, ವಾಸನೆ
ನ್ಯರಚಾಪ	II ೨೪	(ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲು, ಎಂದರೆ) ಕಬ್ಬು
ನ್ಯೇರ	IV ೪೬	ಮಂದಹಾಸದ, ಪ್ರಪುಲ್ಲ, ಅರಳಿದೆ
ನ್ಯಜ	IV ೬೪	ಹೂವಿನ ಸರ
ನ್ಯನ	IV ೭೪	ನಾದ, ಧ್ವನಿ
ನ್ಯರವೇದವಿದ್ಯೆ	IV ೨೯	ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಿ ಬಾಣಬಿಡುವ ವಿಧ್ಯೆ

ಹ

ಹಪ್ಪಳಕಮೂಗು	II ೨೦	ಚಪ್ಪಳಕಮೂಗು
ಹರಿ	II ೩೬	ಸಿಂಹ
ಹರಿ	III ೩೩	ದಂಳ
ಹರಿಣ	I ೨೦	ಜಿಂಕ್, ಚಿಗರಿ
ಹಸಾದ	I ೧೫	ಪ್ರಸಾದ, ಸಂತೋಷ
ಹೇಂಟೆ	III ೭೫	ಹೆಣ್ಣು ಕೋಳಿ
ಹೊಜನು	II ೮	(ಒಂದು ಬಗೆಯ) ಪಾರಿವಾಳ

— — —

PUBLICATIONS OF THE MYSORE UNIVERSITY

I. ENGLISH

- 1. The Mysore Tribes & Castes.** By H. V. Nanjundayya, M.A., M.L., C.I.E. and Diwan Bahadur L. K. Ananthakrishna Iyer, B.A., M.D. HON. (Bres.).

Four Volumes: *Volume II*, 1928; *Volume III*, 1930; *Volume IV*, 1931; *Volume I*, 1935. Each volume is profusely illustrated

Volume I Rs 15 0 0

Other volumes each Rs 12 8 0

Appendix to the Four volumes of the Mysore Tribes and Castes.

- 2. Pramana Samuccaya of Acarya Dinnaga.** Chap. I. By H. R. Rangaswami Iyengar, M.A. Rs. 3 0 0

- 3. Labour and Housing in Bangalore City.** By C. Narasimha Moorthy, M.A. and R. K. Srinivasan, M.A. Re. 0 8 0

- 4. The Munro System of British Statesmanship in India.** By K. N. Venkatasubba Sastry, M.A., PH.D., F.R.HIST.S. Rs. 3 0 0

- 5. Sources of Karnataka History, Vol. I.** By S. Srikanta Sastry, M.A. Ordinary Rs. 3 0 0 Special Rs. 3 8 0

II. KANNADA

(a) General

- 1. History of Kannada Language.**
- 2. History of Kannada Literature.** By Praktanavimarsa Vichakshana Mahamahopadhyaya Rao Bahadur R. Narasimhaachar, M.A., M.R.A.S. Each Re. 1 0 0
- 3. Kannada Kaipidi, Vol. I.** Ordinary Rs. 1 4 0
Special Rs. 1 12 0

(b) Mysore University Kannada Publication Series

- 1. Harischandrakavyasangraha.** Abridged and Edited By T. S. Venkannaiya, M.A. and A. R. Krishna Sastry, M.A. Re. 0 12 0
- 2. Kadambari Sangraha.** Abridged and Edited By T. S. Venkannaiya, M.A. Re. 0 12 0
- 3. Prabhulingaleeleya Sangraha.** Abridged and Edited By M. S. Basavalingayya, M.A., B.L. and M. R. Srinivasa Moorthy, B.A. Re. 0 12 0
- 4. Sakratishana Koneya Dinagalu.** Translation of Four Socratic Dialogues with an Introduction By A. N. Murthy Rao, M.A. Ordinary Re. 0 12 0
Calico Re. 1 0 0

5. **Sri Ramakrishna Paramahansa.**
By K. V. Puttappa, M.A. Ordinary Rs. 0 12 0
Calico Rs. 1 4 0
6. **Rabindranath Tagore.** By M. Venkatesa Iyengar, M.A.
Ordinary Rs. 0 12 0. Calico Rs. 1 4 0
7. **Arogya : Adara Jnana Mattu Sadhana.**
By J. A. Iswaramurthy, B.A., L.M.S., B.Sc.
Ordinary Rs. 0 12 0. Calico Rs. 1 4 0
8. **Pamparamayana Sangraha.** By Asthana Maha-Vidwan
Tirivallur Srinivasaraghavachar and D. L. Narasimha
char, M.A. Ordinary Rs. 0 12 0
Calico Re. 1 0 0
9. **Hana Prapancha.** By V. Sitharamiah, M.A.
Ordinary Rs. 0 12 0. Calico Rs. 1 4 0
10. **Sanskrit Drama.** By A. R. Krishna Sastry, M.A.
Ordinary Rs. 0 12 0 Calico Rs. 1 4 0
11. **Jiva Vignana.** By B. Venkatanaranappa, M.A.
Ordinary Rs. 0 12 0. Calico Rs. 1 4 0
12. **Hindu Darsanasara.** By Mahamahopadhyaya Pandita-
ratnam L. Srinivasachar. Ordinary Rs. 0 12 0
Calico Rs. 1 4 0
13. **Rajaniti.** By H. Krishna Rao, M.A.
Ordinary Rs. 0 12 0. Calico Rs. 1 4 0
14. **Hadibadeyadharma.** Edited by Sri D. Champabai, M.A.
Ordinary Rs. 0 12 0. Calico Rs. 1 4 0
15. **Purana Nama Chudamani.** By B. Rama Rao, M.A.,
LL.B., and Panyam Sundara Sastry, Vidwan
Ordinary Rs. 2 12 0
Calico Rs. 3 4 0
16. **Yasodharacharite.** Edited by K. V. Raghavachar,
M.A., B.T. Ordinary Rs.
Calico Rs.
17. **Short History of Greek Philosophy.** By K. R. Sriniva-
sa Iyengar M. A. Ordinary Rs. 1 0 0
Calico Rs. 1 4 0
18. **Indian Geology.** By Y. Nagappa, M.Sc.
Ordinary Re. 0 12 0
Calico Rs. 1 4 0
19. **Vachana Dharmasara.** By M. R. Srinivasa Murthy, B.A.
Ordinary Re. 0 12 0
Calico Rs. 1 4 0

Note.—THE PUBLICATIONS ARE AVAILABLE FOR SALE
at
THE ORIENTAL LIBRARY, MYSORE

